

Strategia Rozwoju Społeczno – Gospodarczego Gminy Sławno na lata 2016-2025

ECD Europejskie Centrum Doradcze, Dariusz Klityński

Oddział Poznań
ul. Stefana Batorego 82a/4
60-687 Poznań
tel./fax: (61) 82 17 402

Oddział Szczecin
ul. Bohaterów Warszawy 34/35
70-340 Szczecin
tel./fax: (91) 48 44 000, 501017281

www.ecd.az.pl

SPIS TREŚCI

1.	Wstęp	5
2.	Diagnoza dotycząca Gminy Sławno	7
2.1.	Położenie i sytuacja społeczna	7
2.1.1.	Stan zagospodarowania	9
2.1.2.	Zasoby naturalne	9
2.1.3.	Procesy demograficzne.....	12
2.2.	Infrastruktura społeczna	19
2.2.1.	Edukacja i oświata	19
2.2.2.	Kultura, kultura fizyczna i sport.	24
2.2.3.	Bezpieczeństwo publiczne	29
2.2.4.	Organizacje pozarządowe	32
2.2.5.	Myślistwo.....	37
2.2.6.	Turystyka i rekreacja	38
2.2.7.	Plan Rozwoju Turystyki	46
2.2.8.	Ochrona zdrowia	48
2.2.9.	Pomoc społeczna	48
2.2.10.	Budownictwo mieszkaniowe	54
2.3.	Sytuacja gospodarcza	56
2.3.1.	Podmioty gospodarcze	56
2.3.2.	Rolnictwo	59
2.4.	Finanse samorządu	61
2.5.	Infrastruktura techniczna	66
2.5.1.	Drogi	66
2.5.2.	Sieć wodociągowa, kanalizacyjna i gazowa	69
2.5.3.	Gospodarka odpadami.....	70
2.5.4.	Elektroenergetyka	71
3.	Analiza obszarów problemowych w Gminie Sławno	71
4.	Analiza SWOT.....	84
4.1.	Założenia metodologiczne	84
5.	Misja i cele strategiczne Gminy Sławno	88
5.1.	Hierarchiczny układ strategii.....	88
5.2.	Wizja i Misja Gminy Sławno.....	89
5.3.	Cele strategiczne i operacyjne Gminy Sławno	89
6.	Określenie zbieżności dokumentu z dokumentami wyższego rzędu.....	110
7.	Realizacja i monitoring celów szczegółowych Strategii	115
8.	Wdrażanie i monitorowanie strategii	116
8.1.	Wdrażanie strategii.....	116
8.2.	Monitoring i ewaluacja strategii.....	117
9.	Badania ankietowe mieszkańców w celu sporządzenia celów strategicznych	120

SPIS TABEL

Tab. 1. Stan zagospodarowania Gminy Sławno na dzień 31.12.2014 w hektarach	9
Tab. 2. Zmiany liczebności ludności w Gminie Sławno w latach 2011-2015	12
Tab. 3. Liczba ludności w sołectwach Gminy Sławno w roku 2015.....	13
Tab. 4. Wskaźniki demograficzne w Gminie Sławno i innych gminach powiatu sławieńskiego (2014)	14
Tab. 5. Urodzenia, zgony, przyrost naturalny, także na 1000 ludności w Gminie Sławno.....	15
Tab. 6. Migracje wewnętrzne i zagraniczne w latach 2010-2014	15
Tab. 7. Bezrobocie w Gminie Sławno w latach 2011-2015 (dane z końca każdego roku)	17
Tab. 8. Bezrobocie w poszczególnych sołectwach Gminy Sławno wg stanu na dzień 31.12.2015 r.....	17
Tab. 9. Bezrobocie w pow. sławieńskim w stosunku do liczby os. w wieku produkcyjnym na 31.12.2015 r.	18
Tab. 10. Pracujący w głównym miejscu pracy, w Gminie Sławno w latach 2010-2014	18
Tab. 11. Wykształcenie mieszkańców Gminy Sławno wg NSP 2011	19
Tab. 12. Liczba uczniów, oddziałów, koszty funkcjonowania i kadra nauczycielska w Gminie Sławno w 2015 r.....	21
Tab. 13. Wskaźnik skolaryzacji dla Gminy Sławno i gmin powiatu sławieńskiego (stan na rok 2014)	23
Tab. 14. Wskaźniki biblioteczne w Gminie Sławno w latach 2010-2014	26
Tab. 15. Zestawienie klubów sportowych i UKS w Gminie Sławno - stan na koniec roku 2015.....	28
Tab. 16. Statystyki policyjne w Gminie Sławno w latach 2013-2015 wg sołectw	30
Tab. 17. Organizacje pozarządowe w Gminie Sławno wraz z celami statutowymi	32
Tab. 17. Organizacje pozarządowe w Gminie Sławno wraz z celami statutowymi – cd.	33
Tab. 17. Organizacje pozarządowe w Gminie Sławno wraz z celami statutowymi – cd.	34
Tab. 17. Organizacje pozarządowe w Gminie Sławno wraz z celami statutowymi – cd.	35
Tab. 17. Organizacje pozarządowe w Gminie Sławno wraz z celami statutowymi – cd.	36
Tab. 17. Organizacje pozarządowe w Gminie Sławno wraz z celami statutowymi – cd.	37
Tab. 18. Zestawienie zabytków w Gminie Sławno	44
Tab. 19. Rodzaje udzielonej pomocy społecznej w Gminie Sławno w roku 2015 w podziale na miejscowości	50
Tab. 19. Rodzaje udzielonej pomocy społecznej w Gminie Sławno w roku 2015 w podziale na miejscowości c.d.	51
Tab. 19. Rodzaje udzielonej pomocy społecznej w Gminie Sławno w roku 2015 w podziale na miejscowości c.d.	52
Tab. 20. Pomoc społeczna w Gminie Sławno w latach 2010-2014	53
Tab. 21. Struktura mieszkaniowa Gminy Sławno w latach 2010-2014	54
Tab. 22. Zasoby mieszkaniowe Gminy Sławno wg miejscowości	55
Tab. 23. Podmioty gospodarcze w Gminie Sławno w latach 2010-2014 wg sekcji PKD 2007 oraz sektorów własnościowych	56
Tab. 24. Wskaźniki dotyczące podmiotów gospodarczych w Gminie Sławno i gminach ościennych powiatu sławieńskiego na koniec 2014 r.	57
Tab. 25. Podmioty gospodarcze (znaczące) w Gminie Sławno w kolejności alfabetycznej wg miejsca prowadzenia działalności gospodarczej	58
Tab. 26. Liczba gospodarstw rolnych wg wielkości w latach 2014-2015 z podziałem na sołectwa	60
Tab. 27. Główne inwestycje w Gminie Sławno w latach 2010-2015	63
Tab. 28. Sieć drogowa w Gminie Sławno.....	67
Tab. 29. Charakterystyka sieci wodociągowej i kanalizacyjnej w Gminie Sławno w roku 2015	70
Tab. 30. Charakterystyka poszczególnych miejscowości wraz z problemami	72
Tab. 31. Zbiorcze zestawienie wyników problemowych	83
Tab. 33. Wyniki wskaźnika - liczba osób w wieku nieprodukcyjnym (W1)	84
Tab. 34. Wyniki wskaźnika - liczba osób korzystających z zasiłków (W2)	84
Tab. 35. Wyniki wskaźnika - długotrwałe bezrobotni (W3)	84
Tab. 36. Wyniki wskaźnika - liczba przestępstw (W4).....	84
Tab. 37. Zbieżność celów ze Strategią Europa 2020.....	110
Tab. 38. Zbieżność celów ze Strategią Rozwoju Kraju 2020	111
Tab. 39. Zbieżność celów ze Strategią Rozwoju Województwa Zachodniopomorskiego do roku 2020.....	113

SPIS WYKRESÓW

Wykres 1 – Ludność w Gminie Sławno w latach 2011-2015	13
Wykres 2 – Saldo migracji wewnętrznych oraz zagranicznych w Gminie Sławno w latach 2010-2014.....	15
Wykres 3 – Podział ludności wg ekonomicznych grup wieku w %.....	16
Wykres 4 – Struktura zagospodarowania Gminy Sławno	59
Wykres 5 – Wykorzystanie użytków rolnych.....	59
Wykres 6 – Wielkość gospodarstw rolnych w Gminie Sławno wg stanu na dzień 31.12.2015	61
Wykres 7 – Budżet Gminy Sławno w latach 2011-2015 w zł.....	62
Wykres 8 – Wykres dotyczący odpowiedzi na obszar nr II określony w ankiecie.....	126
Wykres 9 – Wykres dotyczący odpowiedzi na obszar nr IV określony w ankiecie	128
Wykres 10 – Wykres dotyczący odpowiedzi na obszar nr V określony w ankiecie	130

1. Wstęp

Strategia Rozwoju Społeczno-Gospodarczego Gminy Sławno na lata 2016-2025 jest w Gminie najważniejszym dokumentem zarówno strategicznym, jak i planistycznym, w oparciu o który władze Gminy oraz cały samorząd będzie starał się realizować obowiązek prowadzenia polityki rozwoju lokalnego.

Strategia została opracowana w oparciu o perspektywę wizji rozwoju Gminy Sławno w momencie zakończenia jej okresu realizacji – czyli roku 2025, zwracając szczególną uwagę na specyfikę regionu poprzez wskazanie indywidualnych rozwiązań, przy założeniu wyzwań i potrzeb określonych na najbliższe lata. Niniejsza Strategia wyznacza kierunki rozwoju Gminy, a także przedstawia cele do osiągnięcia w perspektywie lat 2016-2025. Tym samym Strategia staje się narzędziem efektywnego zarządzania Gminą z perspektywy wielopoziomowego rozwoju. Pomimo tego Strategia jako dokument programowy nie wskazuje precyzyjnie, co i z jakich środków zostanie zrealizowane, ale daje obraz jakie są szanse na pozyskanie środków z poszczególnych, dostępnych funduszy pozabudżetowych do roku 2020. Ma to następnie swoje przełożenie i odzwierciedlenie w planach rzeczowo-finansowych (tzw. Wieloletni Plan Finansowy w skrócie WPF), który wskazuje co, w jakiej kolejności, kiedy będzie wydatkowane ze środków publicznych (samorządu) dla którego tworzona jest Strategia.

Kluczowym elementem dla planowania strategicznego jest umożliwienie udziału w pracach nad dokumentem jak najszerszej grupie osób, która daje wyraz troski o mieszkańca Gminy, którego opinia wyrażona w formie ankietowej staje się kluczem do poznania jego potrzeb, ale i barier w dalszym samorozwoju tak osobowym, jak i infrastrukturalnym.

Tym samym Strategia stała się dokumentem, który podkreśla wymiar zrównoważonego zarządzania rozwojem Gminy, w oparciu o jej plany i politykę gospodarczą, przestrzenną, społeczną, edukacyjną oraz tą związaną z ochroną środowiska naturalnego. Planuje się, że efektem wdrażanych działań będzie wzrost jakości życia mieszkańców Gminy Sławno, jak również stworzenie mechanizmów promocji długookresowej wpływającej na tworzenie trwałej przewagi konkurencyjnej.

Prezentowany dokument koresponduje ze strategicznymi dokumentami wyższego rzędu, takimi jak: Strategia Europa 2020, Strategia Rozwoju Kraju 2020. Aktywne społeczeństwo, konkurencyjna gospodarka, sprawne państwo; Krajowa Strategia Rozwoju Regionalnego 2010-2020: regiony, miasta, obszary wiejskie, Strategia Rozwoju Województwa Zachodniopomorskiego do roku 2020, Program Ochrony Środowiska dla Powiatu Sławieńskiego na lata 2011-2014 z perspektywą do 2018 roku.

Strategia Rozwoju Społeczno-Gospodarczego Gminy Sławno na lata 2016-2025 powstała z inicjatywy Wójta Gminy. Jej obecny kształt jest wynikiem wspólnej pracy przedstawicieli samorządu terytorialnego, mieszkańców Gminy, a także firmy ECD – Europejskie Centrum Doradcze Dariusz Klityński, Oddział w Szczecinie.

Niniejszy dokument zawiera w szczególności część operacyjną, tj. wizję, misję, cele strategiczne i operacyjne oraz otwarty katalog kierunków i działań projektowanych z myślą o Gminie Sławno. Wskazane kierunki rozwoju, poparte działaniami promocyjnymi znajdują swoje odzwierciedlenie w przeprowadzonej szerokiej analizie społeczno-gospodarczej Gminy Sławno oraz zasobów, jakimi dysponuje samorząd. Diagnoza została przeprowadzona w oparciu o weryfikację danych zastanych w Gminie oraz Banku Danych Regionalnych wskazanych przez Główny Urząd Statystyczny, na podstawie których prowadzone było dalsze wnioskowanie na potrzeby Strategii. Dodatkowo analiza zależności pomiędzy silnymi i słabymi stronami oraz szansami i zagrożeniami zidentyfikowanymi w otoczeniu były podstawą wyjściową sformułowania wyzwań prorozwojowych, mających wpływ także na rewitalizację części obszaru Gminy Sławno.

Budując Strategię Rozwoju Społeczno-Gospodarczego Gminy Sławno na lata 2016-2025 od początku przyjęto zasadę, że zidentyfikowane kierunki powinny odnosić się głównie do kompetencji samorządu gminnego. Elementy wskazane przez inne grupy społeczne tj. mieszkańców, przedsiębiorców czy organizacje pozarządowe podczas konsultacji społecznych pozwoliły uwzględnić w niektórych celach operacyjnych i kierunkach działań

najważniejsze oczekiwania. Tym samym należy mieć na uwadze, że realizacja niektórych celów tylko w ograniczonym stopniu zależna jest od działań samorządu.

Dokument ten staje się podstawą uporządkowania myślenia o rozwoju, dając szansę dla wszystkich środowisk w Gminie (społecznych, publicznych, prywatnych) znalezienia sposobu na rozwiązanie wskazanego problemu, niedyspozycji danego samorządu. Tworząc niniejszy dokument postawiono sobie za cel znalezienie optymalnych możliwości dla realizacji poniższych elementów:

a) sprawnego, skutecznego i efektywnego zarządzania zasobami Gminy w okresie krótko, jak i długoterminowym, biorąc pod uwagę wszystkie dostępne narzędzia i środki (mowa także o środkach finansowych tych zadeklarowanych przez budżet, jak i tych, o które Gmina może się starać w obliczu nowego okresu programowania 2016-2020),

b) rozwiązywania problemów wskazanych przez mieszkańców, turystów, inwestorów przy możliwym, jak najlepszym wykorzystaniu ograniczonych przepisami środków budżetowych, przy wykorzystaniu katalogu celów statutowych wskazanych do realizacji dla samorządów terytorialnych,

c) poszukiwania wszelkich możliwych form finansowania planowanych działań i projektów ze środków zewnętrznych, w tym unijnych lub innych pozabudżetowych,

d) korelacji podmiotów i środowisk funkcjonujących na obszarze Gminy Sławno, które mogłyby wpływać na kształtowanie wszelkich procesów społecznych, ekonomicznych czy gospodarczych w Gminie,

e) poszukiwania sposobów na wzajemną integrację i aktywizację mieszkańców,

f) promowanie wszelkimi dostępnymi środkami i narzędziami Gminy, jej zasobów i potencjałów w celu realizacji postawionych sobie celów i priorytetów dążących do rewitalizacji.

Niniejsza Strategia będzie i jest dokumentem przydatnym w dążeniu do realizacji obranych kierunków rozwoju przez władarzy Gminy, którzy patrząc na wskazane tematycznie obszary mogą ukierunkować swoją pracę na realizację postulatów, celów i zamierzeń jasno określonych w latach 2016-2025 i je w miarę możliwości finansowych i widocznych trendów realizować. W tym celu możliwa będzie także modyfikacja dokumentu w porozumieniu z Radą Gminy i jej mieszkańcami, aby jasno postawiony cel móc realizować oraz wdrażać w życie oczekiwania mieszkańców, przedsiębiorców, turystów oraz potencjalnych inwestorów.

Cały proces tworzenia Strategii przebiegał wieloetapowo i obejmował etapy:

I. Opracowanie diagnozy społecznej i gospodarczej.

Celem niniejszego etapu było zobrazowanie obecnej sytuacji gminy w aspektach społecznych i gospodarczych, a także ocena potencjału rozwoju Gminy Sławno. Efektem pracy było powstanie diagnozy, opisującej podstawowe uwarunkowania rozwojowe Gminy Sławno. Dana część Strategii została opracowana w oparciu o dane zastane w Gminie Sławno, a także na podstawie Banku Danych Lokalnych Głównego Urzędu Statystycznego, czy też danych z powiatu sławieńskiego na lata 2011-2015. Poszczególne dane posłużyły także do wypracowania w dalszych etapach Strategii procesów zmierzających do rewitalizacji obszarów zdegradowanych na terenie Gminy Sławno, a tym samym do poszukiwania sposobów poprzez skompilowane działania służących rozwiązywaniu problemów na obszarach wymagających szczególnej interwencji, z uwzględnieniem specyfiki poszczególnych miejscowości i sołectw.

II. Analiza mocnych i słabych stron gminy, a także szans i zagrożeń jej rozwoju (SWOT).

Celem niniejszego punktu było przeanalizowanie obecnych mocnych i słabych stron Gminy Sławno, a także szans i zagrożeń istotnych z punktu widzenia jej dalszego rozwoju społeczno-gospodarczego. Analiza SWOT została podzielona na szereg obszarów tematycznych takich jak: położenie, zasoby naturalne, demografia, infrastruktura społeczna, techniczna, gospodarka, powiązania zewnętrzne.

III. Przygotowanie projektu planu strategicznego.

Celem niniejszego punktu była identyfikacja kierunków rozwoju Gminy Sławno na lata 2016-2025 w podziale na cele strategiczne, operacyjne oraz kierunki działania. Niniejszy plan powstał w oparciu o wcześniejsze analizy, opracowania, a także materiały wypracowane podczas konsultacji społecznych. Jego założenia oparto o dokumenty strategiczne wyższego szczebla tj. powiatowego, wojewódzkiego, krajowego oraz europejskiego.

IV. Określenie sposobu promocji i finansowania inwestycji

Celem niniejszego punktu było wskazanie sposobów promocji poszczególnych tematów inwestycyjnych, gospodarczych i społecznych w Gminie oraz określenie środków, także pozabudżetowych przeznaczonych na ich finansowanie.

V. Opracowanie procesu monitorowania, ewaluacji i aktualizacji Strategii.

Celem niniejszego punktu było opracowanie zasad monitorowania i ewaluacji celów oraz realizacji poszczególnych kierunków działań a także harmonogramu aktualizowania dokumentu.

VI. Badania ankietowe i spotkania konsultacyjne

Celem niniejszego badania było uzyskanie jak najszerszych informacji od mieszkańców dotyczących poziomu życia, jego jakości, warunków rozwoju działalności, identyfikacji problemów oraz kluczowych kierunków rozwoju Gminy widzianych ich oczami. Każdy ankietowany miał możliwość wskazania konkretnych rozwiązań, które Gmina może i powinna wdrożyć w najbliższym okresie. Dodatkowo przeprowadzono także spotkania z mieszkańcami dążąc do partycypacji społecznej na każdym etapie tworzenia dokumentu. W ten sposób zaproponowane tematy inwestycyjne stały się odzwierciedleniem potrzeb społecznych, a także elementami mającymi prowadzić do rozwiązywania problemów obszarowych występujących na obszarze Gminy.

2. Diagnoza dotycząca Gminy Sławno

2.1. Położenie i sytuacja społeczna

Gmina Sławno jest położona na terenie województwa zachodniopomorskiego, w południowo – wschodniej części powiatu sławieńskiego, będąc jedną z sześciu jednostek samorządu terytorialnego wchodzącego w skład tego powiatu. Do Gminy należą dwadzieścia dwa sołectwa: Bobrowice, Bobrowiczki, Boleszewo, Brzeście, Gwiazdowo, Janiewice, Kwasowo, Łętowo, Noskowo, Pomiłowo, Radosław, Rzyszczewo, Sławsko, Smardzewo, Stary Kraków, Tokary, Tychowo, Warszkowo, Warszkówko, Wrześnica, Żabno, Żukowo, w skład których wchodzi 20 miejscowości określanych jako wsie, 6 miejscowości określanych jako osady, 4 miejscowości jako przysiółki oraz 2 kolonie będące dawniej miejscowościami. Poniżej przedstawiono mapę obrazującą Gminę Sławno na tle powiatu sławieńskiego.

źródło: www.osp.org.pl

Gmina graniczy z gminami należącymi do województwa zachodniopomorskiego: od północy z Gminą Postomino, od północnego-zachodu z Miastem i Gminą Darłowo, od południowego zachodu z Gminą Malechowo oraz z gminami należącymi do województwa pomorskiego: od południowego-wschodu z Miastem i Gminą Kępcice oraz z Gminą Kobylnica.

Przez Gminę przebiega droga krajowa Nr 6 łącząca Sławno ze Słupskiem (27 km, przez Warszkowo), oraz z Malechowem (14 km, kierunek Koszalin), a także 2 drogi wojewódzkie – nr 205 i 209, co stanowi ważny atrybut rozwojowy w infrastrukturze społecznej i turystycznej dla Gminy.

Sławno to gmina wiejska o charakterze rolniczo-leśnym. Dominują tu lasy sosnowe, bukowe, świerkowe oraz mieszane z sosną, brzozą, świerkiem, bukiem, dębem i olszą. Duże obszary leśne dostarczają surowców dla przemysłu drzewnego. Rolnictwu i gospodarce leśnej towarzyszy rozwój drobnego przetwórstwa, w tym przetwórstwa rybnego oraz usług, głównie rzemieślniczych i turystycznych, a także handlu z silnym nastawieniem na hodowlę ryb. Główne kierunki rozwoju uwzględniają czyste ekologiczne środowisko, co warunkuje rozwój turystyki i czynnego wypoczynku pośród lasów i jezior oraz bogactwa fauny i flory.

Teren Gminy zajmuje łączną powierzchnię 284,39 km² i jest zamieszkiwany przez w sumie 8.894 mieszkańców (stan na 31 grudnia 2015 r. wg danych Gminy Sławno), co daje gęstość zaludnienia 31,27 osób/km². Siedzibą Gminy jest miasto Sławno, które nie wchodzi w skład Gminy, a jest osobno gminą miejską.

2.1.1. Stan zagospodarowania

Ogólna powierzchnia Gminy Sławno wynosi 28.439 ha. Największy udział w powierzchni stanowią grunty rolne – 51,6 % oraz grunty leśne – 41,89 %.

Tab. 1. Stan zagospodarowania Gminy Sławno na dzień 31.12.2014 w hektarach

Grunty leśne	Użytki rolne razem – 14.676						Grunty pod wodami	Drogi	Pozostałe
	grunty orne	sady	łąki trwałe	pastwiska trwałe	grunty rolne zabudowane	grunty pod stawami i rowami			
11.912	10.301	80	2.410	1418	326	141	513	635	703
Łączna powierzchnia Gminy Sławno razem [ha] – 28.439									

Źródło: opr. własne na podstawie danych z GUS-u, Bank Danych Regionalnych

2.1.2. Zasoby naturalne

2.1.2.1 Walory przyrodnicze

Tereny gminy są niezwykle atrakcyjne przyrodniczo. Zróżnicowany krajobraz świadczy o polodowcowym oraz rzeczonym charakterze terenu. Dzięki dużej powierzchni lasów powietrze jest tu wyjątkowo czyste.

Polodowcowy krajobraz jest najatrakcyjniejszy w jej południowej części. Równinę Sławieńską przecina kilka szerokich i podmokłych dolin m.in.: Wieprzy, Grabowej, Moszczeniczki, Reknicy.

Ze względu na niewielką odległość od Bałtyku w części północnej Gminy Sławno odczuwalny jest wpływ klimatu morskiego, zaś w jej południowej części dominuje klimat kontynentalny.

Główną rzeką przepływającą przez teren Gminy jest Wieprza. Na południowozachodnim skraju Gminy, na krótkim odcinku pojawia się też Grabowa. Najważniejszymi dopływami prawobrzeżnymi, uchodzącymi do Wieprzy na terenie Gminy są: Ściegnica, i Wrześniczka, a lewobrzeżnymi: Reknica i Moszczenica.

Rzeka Wieprza to jedna z piękniejszych rzek Pomorza uchodząca do Bałtyku w Darłowie, która bierze swój początek z jeziora Kołoleż koło Głodowa w gm. Miastko. Licząca 140,3 km długości rzeka przepływa przez teren Gminy Sławno. Przecina tu liczne kompleksy leśne, a jej górny odcinek do Pomiłowa zaliczany jest do najurokliwszych. Stanowi urozmaicony i niezwykle malowniczy szlak kajakowy dzięki licznym meandrom i zakolom. W Wieprzy występują tarliska szlachetnych ryb: łososia, strzebli i lipienia, a dzięki wstępującym tu leszczom, trociom, pstrągom czy sandaczom jest rajem dla wędkarzy.

Część doliny rzeki Wieprzy oraz duża część jej zlewni objęta jest systemem Natura 2000. „Dolina Wieprzy i Studnicy” i charakteryzuje się małymi przekształceniami antropogenicznymi i dużymi połaciami mokradeł oraz torfowisk, a także dużą lesistością. Ze znanych gatunków zwierząt możemy tu spotkać wydrę, kunę leśną, tchórza czy bobra.

Największym zbiornikiem wodnym na terenie Gminy jest **Jezioro Łętowskie**.

Wg danych A. Choińskiego (1991) powierzchnia jeziora wynosi 402,5 ha natomiast zgodnie z informacjami Instytutu Rybactwa Śródlądowego w Olsztynie i IMiGW (Atlas jezior Polski, t. I i II) są to 402,0 ha. IMiGW i Instytut Rybactwa Śródlądowego podają objętość jeziora jako 33.128,5 tys. m³, średnią głębokość – 8,2 m, a głębokość maksymalną 18,7 m.

Położone w zagłębieniu terenu jezioro, otoczone jest różnymi rodzajami zbiorowisk roślinnych związanych z siedliskami hydrogenicznymi. W toni wodnej przy północnym brzegu zwracają uwagę zespoły lilii wodnych z udziałem grzybieni białych i grążela żółtego. W strefie litoralu występują zbiorowiska szuwarowe, wśród których główną rolę odgrywa szuwar trzcinowy. Wokół w większości zabagnionych brzegów jeziora pasmowo rozwija się łąg jesionowo-olszowy, a miejscami ols. Przy północno-zachodnim odcinku brzegu, na gytiovisku, grupują się stanowiska gatunków storczyków, jak: kukułka plamiasta i kruszczyk błotny, charakteryzujące się znaczną liczebnością populacji.

Przy nasłonecznionych brzegach N i NW, w wodzie szybciej i mocniej nagrzewanej przez słońce niż przy brzegach pozostałych (ocienione lasami) istnieją korzystne warunki do rozrodu dla płazów. Od stron E i S jezioro otoczone jest lasami ze starodrzewiem sosnowym, dochodzącym prawie do linii brzegowej, co stwarza potencjalnie korzystne warunki do gniazdowania dla niektórych bardzo cennych ptaków szponiastych (bielik, rybołów, kania czarna) oraz dla bociana czarnego. Z kolei na obszarach borów sosnowych otaczających jezioro od wschodu i południa, zachowały się miejscami powierzchnie ze starodrzewami sosnowymi w wieku powyżej 100 lat. Lasy te są uznane za ochronne (wodochronne).

W pobliżu północno-zachodnich brzegów jeziora, w rozległym zagłębieniu terenu występują zróżnicowane zbiorowiska otwartego torfowiska wysokiego, otoczone płacami boru bagiennego, z grupą charakterystycznych gatunków, w większości objętych ochroną ścisłą lub częściową, jak: rosiczka okrągłolistna, turzyca bagienna, bagno zwyczajne.

Otwarta przestrzeń występuje tylko przy brzegach N i NW. Tworzą ją łąki (użytki zielone), poprzecinane rowami z wodą, przechodzące w podmokłe w odległości kilkunastu - kilkudziesięciu m od brzegu (w zależności od warunków pogodowych w danym roku). Na podmokłych łąkach rosną w kępach zakrzewienia (wierzba, olsza), głównie przy brzegu NW. Obszar ten stanowi korzystne siedlisko lęgowe dla ptaków terenów podmokłych (m.in. dla błotniaka stawowego). Na brzegu W leży krótki półwysp z niewielkim jeziorkiem, podmokły, zarośnięty krzewami i z rzadka zadrzewiony.

W lasach wokół jeziora oraz w kępach zakrzewień istnieją liczne kryjówki dla płazów, gadów, niektórych ptaków oraz drobnych ssaków.

Płazy godują w całej strefie przybrzeżnej wody, liczniej w nasłonecznionych częściach N i NW. Przybrzeżna strefa jest siedliskiem mięczaków oraz owadów wodnych. W roku 2006 w jeziorze wykryto cztery gatunki godujących płazów, na obrzeżach trzy gatunki gadów, a w strefie przybrzeżnej i na wilgotnych łąkach – 20 gatunków ptaków lęgowych, związanych ze środowiskiem podmokłym lub wodnym. Stwierdzono 25 par perkoza dwuczubego, 14 par trzcinniczka, 10 par łyski, 7 par brodzca samotnego, 5 par trciniaka, 3 pary łabędzia niemego, 2 pary zimorodka i pojedyncze pary kilkunastu innych gatunków. Na skraju lasu od strony E gniazdują dzięciołek i kruk, a w starych świerkach – zniczek. Tuż przy SW brzegu jeziora zlokalizowane są gniazda bielika i kani rudej. Jezioro stanowi ważną część rewiru łowieckiego tych ptaków. Podmokłe łąki są żerowiskiem dla bociana białego gniazdującego w łątowiu i w pobliskich wsiach. W lasach z partiami starodrzewu sosnowego od strony wschodniej istnieją dogodne warunki do założenia gniazda przez rybołowa.

Jezioro Łętowskie jest jedynym jeziorem na terenie gminy objętym monitoringiem Państwowej Inspekcji Ochrony Środowiska. Jest ono zasilane przez niewielkie ciekę bez nazwy, ale nie jest odbiornikiem zanieczyszczeń ze źródeł punktowych. Odpływ stanowi Karwina, odprowadzająca wody do Wieprzy. W latach 70. w jego wodach (przy północnym brzegu) prowadzono hodowlę pstrąga w sadzach. Skutki powstałego wówczas przeżyźnienia wód są odczuwalne do dziś. Wzdłuż brzegów jeziora masowo występują zieleńce nitkowate, których szczególne nagromadzenia występują właśnie w rejonie północnym. Podczas badań w 2003 roku stwierdzono, że jezioro charakteryzowała niewielka produkcja pierwotna, o czym świadczyły zawartość chlorofilu i sestonu. W fitoplanktonie wiosną i latem dominowały okrzemki, przy niewielkim udziale zielenic i śladowym sinic.

W roku 2006 sumaryczna ocena stanu wody jeziora Łętowskiego pozwoliła na zakwalifikowanie go do II klasy czystości. Warunki sanitarne były jednak bardzo dobre i odpowiadały I klasie czystości jednak warunki morfometryczne masy jeziora i cechy jego zlewni odpowiadają II kategorii podatności na degradację. Z przeprowadzonej oceny wynika, że jezioro jest umiarkowanie podatne na wpływy zewnętrzne.

Gospodarka rybacka w jeziorze Łętowskim jest ograniczona do naturalnej hodowli ryb ze względu na status ochronny obszaru, na którym to jezioro leży z powodu szybkiego tempa jego eutrofizacji. Obecnie jest dzierzawione przez Gospodarstwo Rybackie, które umożliwia amatorski połów ryb z wynajmowanych łodzi.

Jezioro jest też wspaniałym miejscem do plażowania (od strony północno-wschodniej stworzono plażę poprzez nawiezenie nadmorskiego piachu), kąpieli i rekreacji. Infrastrukturę okołoturystyczną stanowi pomost, boisko do piłki siatkowej, plac zabaw, plac rekreacyjny z wiatą i miejscem na ognisko. Istnieje też możliwość wypożyczenia sprzętu pływającego nieopodal plaży jeziora.

2.1.2.2 Gleby

Grunty orne w Gminie Sławno zajmują przede wszystkim gleby brunatnoziemne właściwe, brunatne kwaśne i płowe, które powstały na podłożu kwaśnych i obojętnych glin piaszczystych, glin ilastych, ilów zastoiskowych i piasków gliniastych. W południowo-wschodniej części gminy znaczny udział mają gleby bielcowe i bielice rozwinięte na sandrze dolinnym, terasach nadzalewowych i na wydmach. W większości porastają je bory.

Gleby użytków zielonych są bardziej zróżnicowane. W sąsiedztwie jezior: Łętowskiego i Smardzewskiego, a także na dnach wielu rynien (np. dolin Reknicy i Radośławki) i obniżeń występują torfy niskie (rzadziej: przejściowe i wysokie), w wielu miejscach przechodzące w gleby murszowo-mineralne. W dolinach rzek, na równinach zalewowych częste są mady i gleby torfowe i murszowe. Pod względem bonitacyjnym wśród gruntów ornych przeważają grunty kompleksu 2 i 4 (pszennego i żytniego bardzo dobrego). Znaczną powierzchnię zajmują również gleby kompleksu 8 – zbożowo-pastewnego. Są to, w przewadze gleby klas IVa i IVb, jednak nadmiernie uwilgotnione, zakwaszone i w niskiej kulturze. Użytki zielone w większości zaliczono do kompleksu 2z – średniego, charakteryzującego się okresowo niewłaściwym ich uwilgotnieniem.

Wartość gleb w klasach bonitacyjnych dla obszaru gminy przedstawia się następująco:

- w odniesieniu do gruntów ornych gleby dobre klas IIIa, IIIb i IV zajmują 47 % powierzchni, gleby słabe i najłabsze (V, VI i VII) zajmują resztę powierzchni wg danych z Urzędu Gminy,
- klasy III i IV średniej jakości zajmują 48 % powierzchni w przypadku łąk i pastwisk, pozostała ich część to w obydwu wypadkach klasy V i VI.

Tereny pokryte utworami piaszczystymi i charakteryzująca się glebami mało żyznymi porośnięte są lasami. Dla rolnictwa wykorzystane są na głównie tereny w centralnej i wschodniej części gminy, związane z przewagą obszarów o stosunkowo żyznych glebach.¹⁷.

2.1.2.3 Przyroda

Na terenie Gminy Sławno znajdują się następujące obszary podlegające ochronie prawnej:

- 🚧 **Rezerwat przyrody „Janiewickie Bagno”** to torfowiskowy obszar o powierzchni około 1,6 km², na którym występują m.in.: reliktywne stanowiska maliny moroszki, kopolowate torfowiska wysokie, stanowiska wełnianki pochwowatej czy sosny karłowej. Drzewostan tworzy głównie sosna (95 %), a wśród gatunków rzadkich i chronionych można spotkać tu wiłki, storczyki czy rosiczki.
- 🚧 **Rezerwat przyrody „Sławieńskie dęby”** to zachowana w stanie naturalnym fitocenoza nizinnego subatlantyckiego lasu dębowo-grabowego, zwana grądem pomorskim. Rezerwat stanowi fragment większego kompleksu leśnego z 200-letnim drzewostanem, bogatym runem z rzadkimi i chronionymi gatunkami roślin (wawrzynek wilczełyko, storczyki).
- 🚧 **obszar chronionego krajobrazu „Jezioro Łętowskie oraz okolice Kępic”** trudno dostępne brzegi jeziora otoczone terenami bagiennymi i podmokłymi łąkami stanowią tereny łęgowe ptactwa. Oprócz dobrych gleb (I, II, III klasy) niewątpliwie bogactwo naturalne gminy stanowią rozległe kompleksy lasów (głównie mieszanych) zwłaszcza w zachodniej i południowo - wschodniej części.
- 🚧 **Natura 2000 Dolina rzeki Wieprzy i Studnicy** Kod obszaru PLH 220038, specjalny obszar ochrony siedlisk o powierzchni całkowitej 14349 ha. Obszar Dolina rzeki Wieprzy i Studnicy rozciąga się od źródeł koło Wałdowa i Miastka, aż po miejscowość Staniewice koło Sławna wraz z dużymi fragmentami zlewni tych rzek, w tym terenami źródłiskowymi. Wzniesienia morenowe w otoczeniu dolin dochodzą do ponad 200 m n.p.m. Przełomowe odcinki tych rzek mają podgórski charakter. W zlewni Wieprzy zachowały się duże połacie mokradeł, oraz torfowiska wysokie i bory bagienne. W dolinach rzek występują starorzecza, mezotroficzne i dystroficzne jeziora, niektóre otoczone torfowiskami mechowiskowymi i podmokłymi oraz świeżymi łąkami. Cały obszar charakteryzuje się dużą lesistością. Strome zbocza i liczne wąwozy są porośnięte grądami oraz kwaśnymi i żyznymi buczynami.

¹⁷ Program Ochrony Środowiska dla Gminy Sławno na lata 2009 – 2013 z perspektywą do roku 2017.

 Natura 2000 Dolina rzeki Grabowej Kod obszaru PLH 320003, powierzchnia 8255,3 ha. Teren doliny, przez który przepływa rzeka (o charakterze pstrągowym) jest niezwykle urozmaicony krajobrazowo, charakteryzuje się bardzo dużą różnorodnością siedlisk-16 siedlisk wymienionych w dyrektywie siedliskowej. Obszar doliny porastają torfowiska, wilgotne i świeże łąki z licznymi oczkami śródpolnymi i jeziorami oraz lasy z dominującymi grądami i buczynami. Na terenie tym zachodzą bardzo intensywnie zjawiska źródłiskowe. Otóż występują tu liczne, doskonale wykształcone źródła niewapienne, torfowiska źródłiskowe i mechowiskowe, a na wysiękach wód źródłiskowych utworzyły się łąki z pościami storczyków. Zlokalizowanych jest tu ponad 600 gatunków roślin naczyniowych, wśród których można spotkać wiele roślin rzadkich i pod ochroną. Teren ten stanowi ważny korytarz ekologiczny. Według dyrektywy siedliskowej, dolinę zamieszkują m.in. takie gatunki zwierząt, jak: wydra, kuna leśna, borsuk; nietoperze: borowiec olbrzymi, karlik malutki, a wśród ptaków: derkacz, orzeł bielik, muchołówka białoszyja, dzięcioł czarny. Woda w Grabowej jest bardzo czysta, o czym świadczy jej charakter pstrągowy, poza tym w rzece żyją wrażliwe na czystość wody takie gatunki ryb, jak: lipień, głowacz białopłetwy oraz minóg strumieniowy.

2.1.3. Procesy demograficzne

Ludność

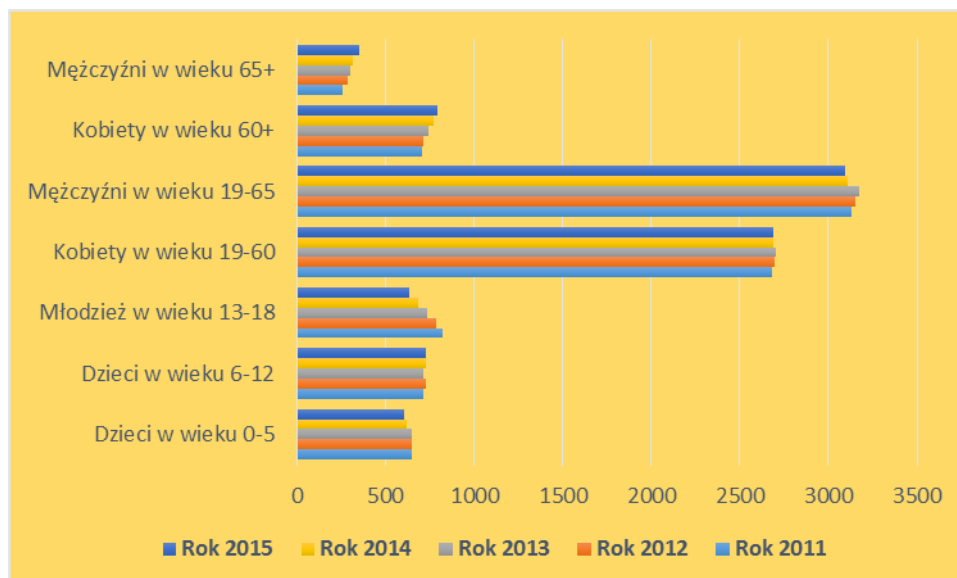
W Gminie Sławno na koniec 2015 r. zamieszkiwało 8.894 osób. Liczba mieszkańców poszczególnych miejscowości i wsi wchodzących w skład Gminy jest zróżnicowana. Najliczniej zamieszkałą miejscowością w Gminie jest Warszkowo, Sławsko i Wrzeńnica. Pozostałe miejscowości zaliczane są wielkością do średnich i małych. Zmiany liczebności lokalnej społeczności w ostatnich 5 latach przedstawiono w poniższej tabeli oraz na wykresie.

Tab. 2. Zmiany liczebności ludności w Gminie Sławno w latach 2011-2015

Liczba mieszkańców	Lata				
	2011	2012	2013	2014	2015
Dzieci w wieku 0-5	647	652	647	621	606
Dzieci w wieku 6-12	713	726	715	729	728
Młodzież w wieku 13-18	823	783	736	683	637
Kobiety w wieku 19-60	2680	2696	2701	2692	2688
Mężczyźni w wieku 19-65	3130	3150	3174	3110	3092
Kobiety w wieku 60+	704	715	746	772	790
Mężczyźni w wieku 65+	260	285	300	317	353
Ogółem	8957	9007	9019	8924	8894

Źródło: opr. własne na podstawie danych z Gminy Sławno

Wykres 1 – Ludność w Gminie Sławno w latach 2011-2015

Źródło: opr. własne na podstawie danych z Gminy Sławno

Jak wynika z zestawienia, liczba mieszkańców Gminy w badanym okresie malała w sposób umiarkowany, wykazując wahania wzrostu i spadku. Porównując lata 2011, 2012, 2013 to liczba ludności wzrosła o 62 osoby. Natomiast już od roku 2014 i następnie w roku 2015 zmalała łącznie o 125 osób. Stosunkowo najwyższą liczbę mieszkańców w Gminie zanotowano w 2012 r. (9.019 osób), zaś najmniejszą w roku 2015 (8.894 osób).

Analizując poszczególne dane z grup wiekowych i płci zauważyć można, że dominującą grupą wśród osób w wieku produkcyjnym są mężczyźni. Natomiast w przypadku osób po 60 roku życia przeważają kobiety i to niemal dwukrotnie.

Analizując ludność ogółem zauważyć można, że:

- ludność Gminy Sławno stanowi 15,65 % ludności powiatu sławieńskiego,
- ludność Gminy Sławno stanowi 0,52 % ludności województwa zachodniopomorskiego,
- ludność Gminy Sławno stanowi 0,023 % ludności mieszkańców Polski.

Poniżej przedstawiono liczbę ludności w poszczególnych sołectwach wg stanu na dzień 31.12.2015 r.

Tab. 3. Liczba ludności w sołectwach Gminy Sławno w roku 2015

Nazwa sołectwa	Rok 2015
Bobrowice	296
Bobrowiczki	434
Boleszewo	495
Brzeście	182
Gwiazdowo	350
Janiewice	520
Kwasowo	481
Łętowo	294
Noskowo	466
Pomiłowo	154
Radosław	237
Rzyszczewo	389
Sławsko	902
Smardzewo	365

Stary Kraków	218
Tokary	74
Tychowo	446
Warszkowo	1194
Warszkówko	209
Wrześnica	795
Żabno	51
Żukowo	342
Razem	8894

Źródło: opr. własne na podstawie danych z Gminy Sławno

Największym sołectwem jest Warszkowo z liczbą 1.194 mieszkańców, następnie Sławsko z liczbą 902 mieszkańców i Wrześnica z liczbą 795 mieszkańców. Średnią wielkość wahającą się między 520 a 400 mają odpowiednio sołectwa: Janiewice, Boleszewo, Kwasowo, Noskowo, Tychowo i Bobrowiczki. Pozostałe sołectwa mają liczebność dużo mniejszą. Najmniejszym sołectwem jest Żabno, które zamieszkuje 51 mieszkańców.

Gmina Sławno jest największą z gmin wiejskich powiatu sławieńskiego. Większą liczbę mieszkańców posiadają jedynie samorzady miejskie: Darłowo i Sławno. Gmina Sławno posiada największą powierzchnię w porównaniu do innych gmin powiatu sławieńskiego. Gęstość zaludnienia w Gminie Sławno jest największa w całym powiecie (31 osób na km²) biorąc pod uwagę gminy wiejskie, a także ma wysoki udział ludności w wieku produkcyjnym (pierwsze miejsce spośród wszystkich gmin powiatu sławieńskiego).

Elementy te świadczą o tym, że Gmina Sławno posiada wysoki potencjał demograficzny, który może być pozytywnie wykorzystywany w celach rozwoju gospodarczego całego obszaru.

Tab. 4. Wskaźniki demograficzne w Gminie Sławno i innych gminach powiatu sławieńskiego (2014)

Jednostka	Powierzchnia w ha	Ludność w os.	Gęstość zaludnienia	Przyrost naturalny	Saldo migracji	Ludność w wieku produkcyjnym
Miasto Darłowo	2.021	14.059	696	-25	119	62,8
Gmina Darłowo	26.945	8.048	30	16	14	65,4
Gmina Malechowo	22.646	6.506	29	12	-47	64,5
Gmina Postomino	22.686	7.053	31	24	-36	64,1
Miasto Sławno	1.583	12.825	810	13	-40	61,5
Gmina Sławno	28.439	8.998	32	-1	-40	65,6
Powiat Sławieński	141.498	54.348	38	-24	-175	64,1 %

Źródło: opr. własne na podstawie danych z GUS-u, Bank Danych Regionalnych

Różnicę między liczbą urodzeń żywych, a liczbą zgonów w danym okresie w przeliczeniu na 1000 mieszkańców, określany jest przez wskaźnik przyrostu naturalnego. W Gminie Sławno wskaźnik ten jest dodatni, pomimo tego, że na przestrzeni lat widać tendencję malejącą przyrostu. Największą liczbę urodzeń zanotowano w roku 2010 (116), a największą liczbę zgonów w roku 2010 (64). Od roku 2010 liczba urodzeń spadła ze 116 do 90 czyli o 26 osób, ale w porównaniu ze zgonami przyrost zmalał jedynie o 3 osoby. Oznacza to, że zmalały także zgony w Gminie (z 64 w 2010 do 41 w roku 2014).

Tab. 5. Urodzenia, zgony, przyrost naturalny, także na 1000 ludności w Gminie Sławno

Wyszczególnienie	2010	2011	2012	2013	2014
Urodzenie żywe - ogółem	116	108	110	91	90
Zgony ogółem	64	61	58	51	41
Przyrost naturalny	52	47	52	40	49
Urodzenia żywe, zgony i przyrost naturalny na 1000 ludności					
urodzenia żywe na 1000 ludności	13,1	12,1	12,3	10,1	10,0
zgony na 1000 ludności	8,67	8,97	8,19	8,59	10,10
przyrost naturalny na 1000 ludności	4,4	3,1	4,1	1,6	-0,1

Źródło: opr. własne na podstawie danych z GUS-u, Bank Danych Regionalnych

W każdej gminie na wskaźnik przyrostu naturalnego wpływ mają migracje wewnętrzne i zewnętrzne. Gmina Sławno na przestrzeni ostatnich 5 lat (2010-2014) charakteryzowała się ujemnym saldem migracji wewnętrznych oraz niewielkim, bądź zerowym saldem migracji zagranicznych. Biorąc pod uwagę dane z całego powiatu trend ten w Gminie Sławno jest także niekorzystny (bo ujemny), podczas gdy w Gminie Darłowo i Mieście Darłowo zanotowano w analogicznym okresie tendencję dodatnią. Element ten (podobnie jak w Gminie Malechowo, Postomino i Miasto Sławno) świadczyć może o potrzebie poszukiwania poza miejscem zamieszkania lepszych warunków do życia.

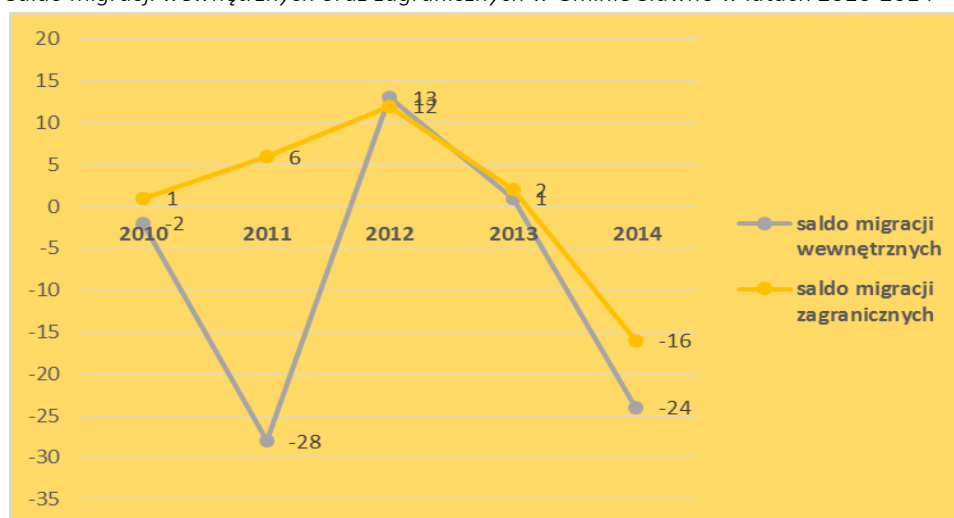
Tab. 6. Migracje wewnętrzne i zagraniczne w latach 2010-2014

Wyszczególnienie	2010	2011	2012	2013	2014
zameldowania w ruchu wewnętrznym					
ogółem	102	88	106	92	81
zameldowania z zagranicy					
ogółem	12	11	17	12	5
wymeldowania w ruchu wewnętrznym					
ogółem	104	116	93	91	105
saldo migracji					
ogółem	-2	-28	13	1	-24

Źródło: opr. własne na podstawie danych z GUS-u, Bank Danych Regionalnych

Powyższe dane przedstawiono także na poniższym wykresie pokazując saldo migracji wewnętrznych oraz zagranicznych na przełomie lat 2010-2014.

Wykres 2 – Saldo migracji wewnętrznych oraz zagranicznych w Gminie Sławno w latach 2010-2014

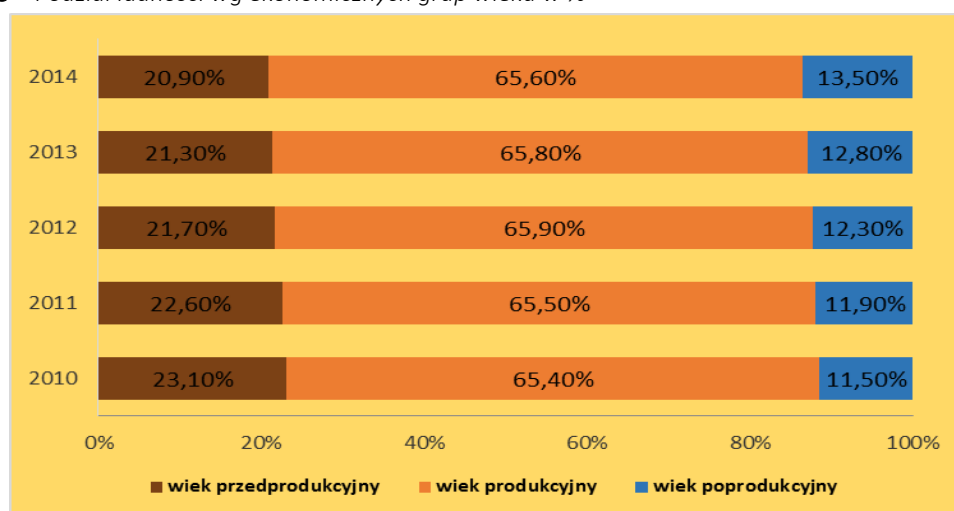

Źródło: opr. własne na podstawie danych z GUS-u, Bank Danych Regionalnych

W ostatnich 5 latach udział osób w wieku przedprodukcyjnym w społeczności Gminy Sławno – stan na grudzień 2014 roku wskazuje, że ludność w tym wieku pozostawała niemal bez zmian i stanowiła 20,9 % ogólnej liczby mieszkańców, podczas gdy w roku 2010 wskaźnik ten był o 2,2 punktu procentowego wyższy. Zwiększył się z kolei odsetek osób w wieku poprodukcyjnym (z 11,5 % w 2010 do 13,5 % w roku 2014), przy niemal niezmiennym udziale osób w wieku produkcyjnym. Jak wynika z powyższych zestawień ludność gminy starzeje się. Utrzymujący się na niewielkim poziomie przyrost naturalny, jak również migracje oraz emigracje młodych mieszkańców w celach edukacyjnych zarówno do innych miast jak i za granicę, są głównymi przyczynami opisywanego zjawiska. Należy zauważyć, że tendencja ta od kilku już lat utrzymuje się na podobnym poziomie, przez co zatrzymanie trendu powinno być celem polityki rozwojowej samorządu w Gminie Sławno. Przedstawiona tendencja wskazuje na odwzorowanie przemian które funkcjonują w danej strukturze wiekowej (mowa już o skali całego kraju), co ewidentnie wymaga poszukiwania zbieżnych ze sobą działań w wielu dziedzinach życia, tak aby dany trend skutecznie powstrzymać a nawet odwrócić.

Odwroćenie proporcji pomiędzy przedstawionymi grupami wiekowymi ewidentnie wpływa w sposób widoczny na rynek pracy oraz decyduje o liczbie ludności w wieku produkcyjnym, które są główną siłą napędową każdej lokalnej gospodarki. Wzrost tej liczby - przy tendencjach rozwojowych w gospodarce - zwiększa potencjał siły roboczej w Gminie, a z drugiej strony – w przypadku słabiej rozwiniętej gospodarki – może powodować wzrost zagrożenia bezrobociem. Dlatego też, jednym z zadań stawianych przed samorządem Gminy Sławno w najbliższych latach będzie skuteczne poszukiwanie takich form rozwoju (społecznego, edukacyjnego czy gospodarczego) mieszkańców, aby dzieci i młodzież kształcąca się poza terenem miejscowości i Gminy Sławno z chęcią tu wracali i pozostawali na dłużej. Aby było to możliwe konieczne są wszelkiego rodzaju działania, które przyczynią się zarówno do rozwoju bazy kulturalnej i edukacyjnej, ale także społecznej, przy jednoczesnym rozwoju i utrzymywaniu zakładów pracy już działających. Tendencję wskaźnikową, na bazie ekonomicznych grup wieku ludności w Gminie Sławno przedstawiono na poniższym wykresie.

Wykres 3 – Podział ludności wg ekonomicznych grup wieku w %

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych z GUS-u, Bank Danych Regionalnych za lata 2010 -2014

Na terenie Gminy Sławno wskaźnik bezrobocia kształtuje się na poziomie 11,8 %, jeżeli mowa o ludności w wieku produkcyjnym. Na dzień 31.12.2015 r. zarejestrowanych w Powiatowym Urzędzie Pracy w Sławnie było 695 osób, z tego 342 osoby stanowiły kobiety. Jak widać, w poniższej tabeli Gmina Sławno w porównaniu do innych Gmin powiatu sławieńskiego ma najwyższą stopę bezrobocia jeżeli mówimy o grupie osób w wieku produkcyjnym i wyższą niż średnia województwa określona na poziomie 7,0 % na koniec 2015 r.

W przeciągu ostatnich 5 lat zauważalna jest tendencja spadku bezrobocia z 14,7 do 11,8 % osób w wieku produkcyjnym o 163 osoby (w porównaniu do roku 2011 kiedy osób bezrobotnych zarejestrowanych było 858, z tego 458 osób stanowiły kobiety).

Niemalże połowę bezrobotnych osób stanowią kobiety (49,2 %). Tylko ok. połowa z nich posiada prawo do zasiłku. Poniżej przedstawiono tendencję kształtowania się bezrobocia w Gminie Sławno na przełomie lat

2011-2015, bezrobocie w poszczególnych sołectwach, a także informację o bezrobociu w przekroju miast i gmin leżących na terenie powiatu sławieńskiego.

Tab. 7. Bezrobocie w Gminie Sławno w latach 2011-2015 (dane z końca każdego roku)

Wyszczególnienie	Jednostka miary	2011	2012	2013	2014	2015
Bezrobotni zarejestrowani wg płci						
ogółem	osoba	858	1002	874	806	695
mężczyźni	osoba	400	490	457	416	353
kobiety	osoba	458	512	417	390	342
Udział bezrobotnych zarejestrowanych w liczbie ludności w wieku produkcyjnym wg płci						
ogółem	%	14,7	16,9	14,7	13,6	12,4
mężczyźni	%	12,5	15,1	14,1	13,0	11,8
kobiety	%	17,4	19,2	15,4	14,4	12,1

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych z GUS-u, BDL za lata 2011 -2015 oraz WUP w Szczecinie

Tab. 8. Bezrobocie w poszczególnych sołectwach Gminy Sławno wg stanu na dzień 31.12.2015 r.

Sołectwo	Liczba osób		Długotrwale bezrobotni	ogółem %	długotrwale bezrobotni w %
	w wieku produkcyjnym (19-60 kobiety; 19-65 mężczyźni)	ilość osób bezrobotnych ogółem			
ROK 2015					
Bobrowice	183	24	14	13,10 %	7,60 %
Bobrowiczki	293	36	20	12,30 %	6,80 %
Boleszewo	319	45	26	14,10 %	8,10 %
Brzeście	118	13	21	11,00 %	8,50 %
Gwiazdowo	242	19	14	7,80 %	5,80 %
Janiewice	331	40	25	12,10 %	7,50 %
Kwasowo	308	36	15	11,70 %	4,90 %
Łętowo	182	25	10	13,70 %	5,50 %
Noskowo	316	48	31	15,20 %	9,80 %
Pomiłowo	103	12	6	11,60 %	5,80 %
Radosław	162	18	8	11,10 %	4,90 %
Rzyszczewo	222	39	23	17,60 %	10,40 %
Sławsko	590	45	23	7,60 %	3,90 %
Smardzewo	233	25	17	10,70 %	7,30 %
Stary Kraków	135	30	20	21,50 %	14,80 %
Tokary	44	3	3	6,80 %	6,80 %
Tychowo	281	38	22	13,50 %	7,80 %
Warszkowo	771	73	40	9,50 %	5,20 %
Warszkówko	127	23	15	18,10 %	11,80 %
Wrześnica	523	63	40	12,00 %	7,60 %
Żabno	35	2	1	5,70 %	2,80 %
Żukowo	222	38	24	17,10 %	10,80 %
PODSUMOWANIE	5740	695	418	12,40 %	7,50 %

Źródło: opr. własne na podstawie danych z Gminy Sławno

Tab. 9. Bezrobocie w pow. sławieńskim w stosunku do liczby os. w wieku produkcyjnym na 31.12.2015 r.

Bezrobotni wg gmin					
Miasto / Gmina	Ogółem		Zamieszkali na wsi		Wskaźnik bezrobocia
	razem	kobiety	Razem	kobiety	
Miasto Darłowo	932	487	0	0	10,5 %
Gmina Darłowo	537	282	537	282	10,2 %
Gmina Malechowo	376	188	376	188	9,0 %
Gmina Postomino	426	225	426	225	9,4 %
Miasto Sławno	717	302	0	0	9,1 %
Gmina Sławno	695	342	695	342	11,8 %
Powiat Sławieński	3.683	1.826	2.034	1.037	10,1 %
Województwo Zachodniopomorskie	79.393	42.822	33.853	19.046	7,3 %

Źródło: Wojewódzki Urząd Pracy w Szczecinie

Głównym problemem bezrobocia w Gminie Sławno, jest brak wystarczającej liczby ofert pracy na tym obszarze i w jej otoczeniu lub przenoszenie ich do gmin posiadających atrakcyjne warunki inwestowania (bliskość większych ośrodków pracy jak Sławno, Koszalin, praca sezonowa w ośrodkach nadmorskich). Przy obecnym braku ofert stałego zatrudnienia lub jej niewielkiej ilości, dla wielu bezrobotnych, zatrudnienie w ramach prac interwencyjnych lub robót publicznych, jest jedyną realną szansą na przetrwanie, chociaż na pewien czas trwania bezczynności zawodowej. Podjęcie pracy umożliwi otrzymanie dochodów, a po zakończeniu umowy daje możliwość uzyskania prawa do zasiłku dla bezrobotnych.

Ożywienie gospodarcze terenów wiejskich, walka z bezrobociem i tworzenie nowych miejsc pracy stają się najważniejszymi celami działania Gminy. Proces przechodzenia od polityki rolnej do wielofunkcyjnego rozwoju wsi, jest szansą dla ludności wiejskiej.

Na różnicę między zasobami pracy, a wielkością zatrudnienia składają się bezrobotni zarejestrowani, bezrobotni nierejestrowani, bądź pracujący, w tzw. szarej strefie, jak też osoby zatrudnione, nie ujęte w bieżącej sprawozdawczości statystycznej.

Wzrost liczby podmiotów gospodarczych wpływa na spadek bezrobocia. Przypuszczać należy, że szereg podmiotów gospodarczych zawiesza, bądź kończy działalność, powodując wzrost bezrobocia, a statystyka nie nadąży z ujawnianiem tego faktu.

Tab. 10. Pracujący w głównym miejscu pracy, w Gminie Sławno w latach 2010-2014

Wyszczególnienie	Jednostka miary	2010	2011	2012	2013	2014
Pracujący wg płci						
ogółem	osoba	523	479	478	522	600
mężczyźni	osoba	260	234	247	268	308
kobiety	osoba	263	245	231	254	292
Pracujący na 1000 ludności						
ogółem	osoba	59	54	53	58	67

Źródło: Bank Danych Regionalnych - GUS

Na możliwość zatrudnienia wpływ ma także wykształcenie jej mieszkańców. W Gminie Sławno najwięcej osób posiada wykształcenie zasadnicze zawodowe (25,6 % mieszkańców) oraz podstawowe ukończone (24,5 % mieszkańców). Tylko 11, 1 % mieszkańców, (czyli ok 1.000 osób) posiada wykształcenie wyższe. Elementy te zdecydowanie wpływają na sposób postrzegania mieszkańców przez potencjalnych pracodawców.

Tab. 11. Wyształcenie mieszkańców Gminy Sławno wg NSP 2011

Poziom wykształcenia	Gmina Sławno NSP 2011
Podstawowe nieukończone	2,40 %
Podstawowe ukończone	24,50 %
Gimnazjalne	6,60 %
Zasadnicze zawodowe	25,60 %
Średnie zawodowe	13,80 %
Średnie ogólnokształcące	14,20 %
Policealne	1,70 %
Wyższe	11,10 %

Źródło: Bank Danych Regionalnych - GUS

Głównym problemem rynku pracy w Gminie, jest sprostanie w najbliższym 5-leciu popytowi na miejsca pracy, generowanemu przez wkraczanie młodych ludzi na rynek pracy. Do tej pory zauważalne jest negatywne zjawisko wyjazdów zagranicznych w poszukiwaniu pracy. Tendencja ta powoduje zmniejszającą się liczbę specjalistów w różnych dziedzinach, których już w chwili obecnej w Polsce i Gminie brakuje. Dlatego też chcąc, aby młodzi ludzie, którzy są przyszłością gminy pozostawali, należy stworzyć odpowiednie warunki do rozwoju własnych inicjatyw, oferowania atrakcyjnych stanowisk za godziwą pensję, jak również dostarczenie infrastruktury odpowiadającej oczekiwaniom mieszkańców. Mając dostęp do odpowiedniej bazy rekreacyjno-sportowej i edukacyjnej rodzice nie będą wysyłać swoich dzieci do innych miast, sami także pozostaną na miejscu ciesząc się z oferowanych przez Gminę warunków. Widząc w Gminie tendencję do spadku bezrobocia należy uczynić z tego dodatkowy atut polepszających się warunków życia jej mieszkańców. Należy zwrócić uwagę, że najlepszym sposobem przeciwdziałania bezrobociu, jest wspieranie przedsiębiorczości i prowadzenie polityki prozatrudnieniowej, gdyż aktywność zawodowa warunkuje samowystarczalność rodzin, a tym samym zmniejsza zapotrzebowanie na świadczenia z pomocy społecznej. By tak się stało należy także uczynić wszystko co jest w zasięgu możliwości samorządu, aby mieszkańcy Gminy podnosili swoje kwalifikacje i nabywali nowe umiejętności, które staną się potrzebne i pożądane na obecnym rynku pracy, dzięki czemu istniejący przedsiębiorcy i ci, co planują osiedlenie na terenie Gminy Sławno nie będą poszukiwać specjalistów poza jej obszarem.

2.2. Infrastruktura społeczna

2.2.1. Edukacja i oświata

Na terenie Gminy Sławno działa sieć placówek edukacyjnych, które kształcą dzieci i młodzież na poziomie przedszkolnym, podstawowym oraz gimnazjalnym. W Gminie brak jest żłobków oraz szkół ponadgimnazjalnych.

W Gminie Sławno istnieją następujące placówki publiczne:

1) Przedszkole Publiczne w Gwiazdowie z filią w Sławsku i Boleszewie, do którego w roku szkolnym 2015/2016 uczęszczało 87 dzieci, w roku 2016/2017 /wrzesień 2016/ - 110 dzieci.

Przedszkole Gminne w Gwiazdowie znajduje się w budynku byłej szkoły podstawowej. W roku 2013 dokonano zmiany sposobu użytkowania części pomieszczeń szkoły na przedszkole wraz z termomodernizacją budynku. W przyszłości planowany jest montaż instalacji fotowoltaicznej oraz zmiana systemu ogrzewania na gruntowe pompy ciepła.

Przedszkole w Sławsku – powstało w roku 2013 roku na parterze budynku starej szkoły. Jest to wolnostojący budynek z początku XX wieku. Przedszkole powstało po gruntownej przebudowie wnętrza budynku, w wyniku której uzyskano około 200 m² użytkowych powierzchni, w tym 3 sale do zajęć.

Przedszkole w Boleszewie – mieści się w części budynku byłej szkoły podstawowej w Boleszewie. W roku 2013 przebudowano pomieszczenia o łącznej powierzchni użytkowej 260 m² przeznaczając je na punkt przedszkolny oraz świetlicę dla dzieci szkolnych.

2) Zespół Szkół w Sławsku, w skład którego wchodzi Szkoła Podstawowa oraz Gimnazjum.

Zespół Szkół w Sławsku – mieści się w budynku dwukondygnacyjnym, całkowicie podpiwniczonym, z poddaszem nieużytkowym wybudowanym w 1998 r. Problemem szkoły jest brak pełnowymiarowej sali gimnastycznej, która docelowo ma powstać w wyniku planowanej rozbudowy w kierunku północnym.

3) Zespół Szkół we Wrześnicy, w skład którego wchodzi Szkoła Podstawowa oraz Gimnazjum.

Zespół Szkół we Wrześnicy – Budynek szkoły składa się z najstarszej części wybudowanej w roku 1915 (obecnie zachodnia część szkoły). W latach 80-tych XX wieku dobudowano do niej drugą, wschodnią część szkoły oraz salę gimnastyczną. W latach 2014-2015 ocieplono stropodach sali gimnastycznej. W kolejnych latach planowane jest przeprowadzenie termomodernizacji obiektu oraz kapitalny remont.

4) Szkoła Podstawowa im. Żołnierzy Armii Krajowej w Warszku

Szkoła Podstawowa w Warszku - mieści się w budynku o powierzchni użytkowej wynoszącej około 850 m². Obiekt został wzniesiony pod koniec lat 60-tych ubiegłego wieku jako budynek o dwóch kondygnacjach użytkowych. Wschodnie skrzydło jest parterowe i mieści mini salkę gimnastyczną oraz szatnie i sanitariaty dla uczniów. W roku 2016 przebudowane zostały toalety na parterze, szatnie oraz przebieralnie. W kolejnych latach planowane jest przeprowadzenie kompleksowej termomodernizacji. Obejmuje ona ocieplenie wszystkich przegród zewnętrznych budynku, wymianę stolarki okiennej i drzwiowej, wymianę pokrycia dachu, zastosowanie opraw zmniejszających zużycie energii elektrycznej, zastosowanie urządzeń zmniejszających użycie wody, wykonanie instalacji fotowoltaicznej oraz zmianę systemu ogrzewania na instalację gruntowych pomp ciepła.

5) Szkoła Podstawowa im. gen. Stefana Roweckiego - Grota w Żukowie

Szkoła Podstawowa w Żukowie – obecnie szkoła mieści się w dwukondygnacyjnym budynku, którego wiek szacuje się na około 110 lat w przypadku części północnej i około 70 lat w przypadku części południowej. Z początkiem 2016 roku rozpoczęła się rozbudowa istniejącej szkoły o nową część dydaktyczną i nową salę gimnastyczną. Wszystkie budynki zostaną połączone łącznikami. Budynek zostanie wykonany w technologii wysoko energooszczędnej i wyposażony w gruntowe pompy ciepła, wentylację mechaniczną z odzyskiem ciepła, instalację fotowoltaiczną oraz centralny system zarządzania zużyciem energii w budynku. W wyniku rozbudowy uzyskane zostanie około 2 300,00 m² nowej powierzchni użytkowej, w tym powierzchnia sali gimnastycznej ze składaną widownią wyniesie 617,00 m². Zakończenie prac planowane jest na lipiec 2017 roku.

6) Szkoła Podstawowa im. gen. Augusta Emila Fieldorfa ps. „Nil” w Bobrowicach oraz oddział przedszkolny

Szkoła Podstawowa w Bobrowicach – mieści się w trzech budynkach rozmieszczonych po dwóch stronach drogi publicznej. Główny budynek czerwonej cegły jest wpisany do ewidencji zabytków. W roku 2014 w budynku tym wykonano remont toalety na parterze oraz nowe toalety na piętrze przeznaczone dla oddziału przedszkolnego. Ocieplono również strop nad oddziałem przedszkolnym. Drugi budynek szkoły to budynek o dwóch kondygnacjach nadziemnych, z poddaszem nieużytkowym, w którym w roku 2014 adoptowano pomieszczenie socjalne na toalety. W trzecim budynku mieści się biblioteka i toalety. Mając na uwadze potrzeby lokalowe szkoły podejmowane są starania o odzyskanie mieszkania znajdującego się w budynku głównym, zajmowanego obecnie przez lokatorów niezwiązanych ze szkołą i przeznaczenie go na pomieszczenia szkolne.

Organem prowadzącym dla powyższych placówek jest Gmina Sławno.

Oprócz wyżej wymienionych placówek w Gminie działają także dwa niepubliczne przedszkola:

- 1) Przedszkole Niepubliczne „EKOLUDKI” prowadzone przez Stowarzyszenie na Rzecz Rozwoju Wsi Wrześnica JEDNOŚĆ, do którego w roku szkolnym 2015/2016 uczęszczało 35 dzieci.
- 2) Wiejskie Ognisko Przedszkolne „Pajacyki” prowadzone przez Stowarzyszenie Przyjaciół Warszku, do którego w roku szkolnym 2015/2016 uczęszczało 45 dzieci.

Wartym podkreślenia jest również fakt, iż w roku 2012 – 31 sierpnia zamknięto w Gminie dwie szkoły podstawowe - w Boleszewie oraz w Gwiazdowie.

Dane dotyczące poszczególnych placówek przedstawiono w sposób skompilowany i przedstawiono w poniżej tabeli wskazując dane za ostatni rok.

Tab. 12. Liczba uczniów, oddziałów, koszty funkcjonowania i kadra nauczycielska w Gminie Sławno w 2015 r.

Placówki w Gminie Sławno		2015
Przedszkole Gminne w Gwiazdowie z filią w Sławsku i Boleszewie	Liczba uczniów	87
	Liczba oddziałów	5
	Liczba etatów nauczycielskich	8,84
	Liczba nauczycieli	12
	Koszty funkcjonowania w zł. Przedszkole utworzono z dniem 01.09.2013 r.	213.589,35
	Koszt na jednego przedszkolaka w zł.	2.455,05
Przedszkole Niepubliczne „EKOLUDKI” prowadzone przez Stowarzyszenie na Rzecz Rozwoju Wsi Wrzeźnica JEDNOŚĆ	Liczba uczniów	35
	Liczba oddziałów	2
	Liczba etatów nauczycielskich	5
	Liczba nauczycieli	5
Wiejskie Ognisko Przedszkolne „Pajacyki” prowadzone przez Stowarzyszenie Przyjaciół Warszłowa	Liczba uczniów	45
	Liczba oddziałów	2
	Liczba etatów nauczycielskich	2
	Liczba nauczycieli	2
Zespół Szkół w Sławsku, w skład którego wchodzi:		
Publiczna Szkoła Podstawowa im. Jana Kochanowskiego w Sławsku	Liczba uczniów	125
	Liczba oddziałów	6
	Koszty funkcjonowania w zł.	1.057.100,80
	Koszt na jednego ucznia w zł.	8.456,81
Publiczne Gimnazjum w Sławsku	Liczba uczniów	110
	Liczba oddziałów	6
	Koszty funkcjonowania w zł.	1.222.772,87
	Koszt na jednego ucznia w zł.	11.116,12
	Liczba nauczycieli (SP + Gimnazjum)	26
Liczba etatów nauczycielskich (SP + Gimnazjum)	23,69	
Zespół Szkół we Wrzeźnicy, w skład którego wchodzi:		
Publiczna Szkoła Podstawowa we Wrzeźnicy	Liczba uczniów	74
	Liczba oddziałów	6
	Koszty funkcjonowania w zł.	905.183,36
	Koszt na jednego ucznia w zł.	12.232,21
Publiczne Gimnazjum we Wrzeźnicy	Liczba uczniów	90
	Liczba oddziałów	4
	Koszty funkcjonowania w zł.	830.935,22
	Koszt na jednego ucznia w zł.	9.232,61

	Liczba nauczycieli (SP + Gimnazjum)	21
	Liczba etatów nauczycielskich (SP + Gimnazjum)	19,68
Publiczna Szkoła Podstawowa im. Żołnierzy Armii Krajowej w Warszkuwie	Liczba uczniów	132
	Liczba oddziałów	7
	Liczba etatów nauczycielskich	11,86
	Liczba nauczycieli	13
	Koszty funkcjonowania w zł.	1.219.141,98
	Koszt na jednego ucznia w zł.	9.235,92
Publiczna Szkoła Podstawowa im. gen. Stefana Roweckiego - Grota w Żukowie	Liczba uczniów	104
	Liczba oddziałów	6
	Liczba etatów nauczycielskich	11,55
	Liczba nauczycieli	13
	Koszty funkcjonowania w zł.	1.150.967,19
	Koszt na jednego ucznia w zł.	11.066,99
Publiczna Szkoła Podstawowa im. gen. Augusta Emila Fieldorfa ps. „Nil” w Bobrowicach	Liczba uczniów	96
	Liczba oddziałów	6
	Liczba etatów nauczycielskich	12,41
	Liczba nauczycieli	14
	Koszty funkcjonowania w zł.	1.206.259,54
	Koszt na jednego ucznia w zł.	12.565,20

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych z Urzędu Gminy w Sławnie

Na terenie Gminy brakuje pełnowymiarowych sal gimnastycznych w szkołach. Sportową infrastrukturą na terenie gminy stanowią:

- sala gimnastyczna przy Zespole Szkół we Wrześnicy,
- zespół boisk Orlik 2000 zlokalizowane przy Zespole Szkół we Wrześnicy,
- boisko wielofunkcyjne przy Zespole Szkół w Sławsku,
- Boisko wielofunkcyjne przy Szkole Podstawowej w Warszkuwie.

W szkołach w Żukowie, Sławsku i w Bobrowicach do dyspozycji uczniów są boiska trawiaste.

Wszystkie szkoły w Gminie posiadają za to dostateczny dostęp do komputerów, a dzieci uczą się języków obcych – niemieckiego i angielskiego. Po zakończeniu edukacji na terenie Gminy Sławno młodzież dalej kształci się w szkołach ponadgimnazjalnych i technicznych w niedalekim Słupsku, Darłowie lub Koszalinie.

Oceniając szkolnictwo w Gminie Sławno warto pod uwagę wziąć także współczynnik solaryzacji, który jest jednym z dwóch podstawowych wskaźników stosowanych do badania poziomu edukacji w danej Gminie. Stopa skolaryzacji to odsetek osób uczących się obliczany w stosunku do liczby ludności w określonym przedziale wiekowym, według podziału na odpowiednie etapy kształcenia. Dla szkół podstawowych przewidziano przedział wiekowy od 7 do 13 lat, a dla szkół gimnazjalnych przedział od 13 do 16 lat. Porównując dane czynniki dla Gminy Sławno w odniesieniu do całego powiatu sławieńskiego oraz poszczególnych gmin z tego obszaru zauważyć można, iż za rok 2014 współczynnik ten wyniósł 74,59 % podczas gdy w pozostałych samorządach wartości te przeważały poziom 80 %. Podobna sytuacja ma miejsce przy współczynniku dla gimnazjum gdzie wartość ta dla Gminy Sławno wyniosła 65,33 %, podczas gdy pozostałe samorzady miały tę wartość ponad 80, 90 a nawet 100 %. Elementy te świadczą o tym, że dzieci dojeżdżają do szkół poza teren swojego zamieszkania.

Tab. 13. Wskaźnik skolaryzacji dla Gminy Sławno i gmin powiatu sławieńskiego (stan na rok 2014)

Jednostka	Wskaźnik skolaryzacji brutto [%]	
	Szkoły podstawowe	Gimnazja
Miasto Darłowo	97,10	84,64
Gmina Darłowo	89,62	90,81
Gmina Malechowo	85,49	85,77
Gmina Postomino	96,17	93,23
Miasto Sławno	100,25	110,70
Gmina Sławno	74,59	65,33

Poniżej przedstawiono fotografie obrazujące placówki oświatowe w Gminie Sławno:

Szkoła Podstawowa w Bobrowicach

Przedszkole w Boleszewie

Przedszkole w Gwiazdowie

Przedszkole w Sławsku

Zespół Szkół w Sławsku

Szkoła Podstawowa w Warszowie

Przedszkole w Warszowie

Przedszkole we Wrześnicy

Zespół Szkół we Wrześnicy

Szkoła Podstawowa w Żukowie

Budowa szkoły w Żukowie /fot. IX 2016 r./

Budowa szkoły w Żukowie /fot. IX 2016 r./

Wizualizacja projektu szkoły w Żukowie

Źródło zdjęć: archiwum Gminy Sławno

2.2.2. Kultura, kultura fizyczna i sport.

Do instytucji kulturotwórczych na terenie Gminy Sławno zaliczyć można 22 świetlice wiejskie oraz 1 salę wiejską, które funkcjonują w miejscowościach:

- Bobrowice
- Bobrowiczki
- Boleszewo (istnieje tutaj także sala wiejska)
- Brzeście
- Gwiazdowo
- Janiewice
- Kwasowo
- Łętowo
- Noskowo
- Pomitowo
- Radosław
- Rzyszczewo
- Sławsko

- Smardzewo
- Stary Kraków
- Tokary
- Tychowo
- Warszkowo
- Warszkówko
- Wrześnica
- Żabno
- Żukowo

W świetlicach prowadzona jest działalność edukacyjna skierowana zarówno do dzieci, młodzieży, jak i osób dorosłych. Upowszechnianie kultury i edukacji kulturalnej wśród mieszkańców Gminy Sławno polega także na ich udziale w przedsięwzięciach kulturalnych organizowanych przez świetlice wiejskie w Gminie cyklicznie, bądź też okolicznościowo. Dzięki takim imprezom uczestnicy stają się nie tylko obserwatorami, ale i współtwórcami życia artystycznego poprzez uczestnictwo w wystawach, uroczystościach, konkursach, koncertach, jak również poprzez prezentacje swoich prac i swoich umiejętności, ale także poprzez udział w różnorodnych formach zajęć stałych i warsztatowych. Uczestnictwo w zajęciach może być zespołowe lub indywidualne.

Oferta imprez cyklicznych i okolicznościowych proponowana przez poszczególne świetlice jest duża i w miarę potrzeb poszerzana. Do imprez które na stałe wpisały się w kalendarz należą między innymi:

- Festyn Gminny powitanie lata „Łętownskie Wianki”,
- dożynki gminne,
- przegląd zespołów folklorystycznych w Warszkowie,
- festyn 4x4 w Bobrowiczkach,
- festyn pn. „Parafiada” w Sławsku.

Na terenie Gminy funkcjonuje Biblioteka Publiczna Gminy Sławno w Żukowie oraz jej filia we Wrześnicy. Od połowy sierpnia 2015 r. w strukturze Biblioteki Publicznej Gminy Sławno funkcjonuje **Świetlica Wiejska w Boleszewie**, zaś z dniem 1 września 2015 r. w skład biblioteki weszła także **Świetlica Wiejska w Smardzewie**. Wszystkie biblioteki prowadzą zajęcia dla dzieci, młodzieży i osób dorosłych.

Do podstawowych zadań biblioteki należy także:

- gromadzenie, opracowanie materiałów bibliotecznych, ze szczególnym uwzględnieniem materiałów dotyczących własnego regionu,
- udostępnianie zbiorów bibliotecznych na miejscu, wypożyczanie do domu oraz prowadzenie wypożyczeni międzybibliotecznych,
- organizowanie czytelnictwa i udostępnianie materiałów bibliotecznych osobom niepełnosprawnym,
- prowadzenie działalności informacyjno-bibliograficznej i wystawienniczej,
- popularyzacja książek i czytelnictwa,
- współpraca z Bibliotekami innych sieci, instytucjami upowszechniania kultury i innymi organizacjami w rozwijaniu i zaspakajaniu potrzeb oświatowych i kulturalnych społeczności lokalnej,
- doskonalenia form i metod pracy bibliotecznej,
- udostępnianie wiadomości internetowych.

Do pozostałej działalności bibliotek zaliczamy także: udostępnianie mieszkańcom Gminy bezpłatnego dostępu do Internetu wraz z możliwością wydruku, skanera, ksera.

Poniżej zestawiono dane statystyczne dotyczące bibliotek w Gminie Sławno za ostatnie 5 lat:

Tab. 14. Wskaźniki biblioteczne w Gminie Sławno w latach 2010-2014

BIBLIOTEKI	Jednostka miary	2010	2011	2012	2013	2014
Placówki biblioteczne						
biblioteki i filie	ob.	2	2	2	2	2
pracownicy bibliotek	osoba	3	2	2	2	4
księgozbiór	wol.	22362	22362	22340	24447	25761
czytelnicy w ciągu roku	osoba	414	418	387	330	350
wypożyczenia księgozbioru na zewnątrz	wol.	3651	4748	3664	2833	1990
punkty biblioteczne ogółem	ob.	0	0	0	1	0
obiekty przystosowane dla osób poruszających się na wózkach inwalidzkich: wejście do budynku	ob.	1	1	1	1	1
Biblioteki - wskaźniki						
ludność na 1 placówkę biblioteczną	osoba	4451	4454	4488	3011	4499
księgozbiór bibliotek na 1000 ludności	wol.	2512,0	2510,3	2489,1	2706,1	2863,0
czytelnicy bibliotek publicznych na 1000 ludności	osoba	47	47	43	37	39
wypożyczenia księgozbioru na 1 czytelnika w woluminach	wol.	8,8	11,4	9,5	8,6	5,7

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych z GUS-u, Bank Danych Regionalnych lata 2010-2014

Biorąc powyższe elementy pod uwagę w ostatnich latach Gmina Sławno wykonała szereg inwestycji (także przy udziale środków pozabudżetowych). Były to między innymi:

1. Modernizacja i wyposażenie świetlicy wiejskiej w miejscowości Janiewice (2010 rok) przy udziale środków w ramach PROW.
2. Rewitalizacja miejscowości Noskowo oraz Tychowo poprzez remonty świetlic wiejskich pełniących funkcje społeczno-kulturalne wraz z zakupem wyposażenia (2013 rok) przy udziale środków z PO RYBY.
3. Modernizacja świetlicy wiejskiej w Boleszewie (2013 rok).
4. Remont świetlicy wiejskiej w Gwiazdowie (2014 rok).
5. Poprawa infrastruktury społeczno-kulturalnej poprzez przebudowę i wyposażenie budynku świetlicy wiejskiej z przeznaczeniem na funkcjonowanie teatryku kukielkowego „Pingwinki” w miejscowości Kwasowo w Gminie Sławno” współfinansowanego ze środków PROW 2007-2013 (2014 rok).
6. Remont wnętrza świetlicy wiejskiej we Wrześnicy (2014 rok).
7. Remont salki wiejskiej w Radosławiu (2014 rok).

Oprócz tego na terenie Gminy wybudowano i wyposażono place zabaw w następujących miejscowościach:

1. w Bobrowiczach, Noskowie, Warszkowie i Warszkówku (2012 rok),
2. w Rzyszczewie (2012) Inwestycja została dofinansowana z budżetu Fundacji Partnerstwo Dorzecze Słupi przeznaczonego na wdrażanie Lokalnej Strategii Rozwoju w ramach Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2007-2013 r., w Rzyszczewku (2013 rok)
3. dwa place zabaw w Sławsku (2014 rok). W ramach rządowego programu „Radosna szkoła” Gmina Sławno uzyskała dotację z Ministerstwa Edukacji Narodowej w wysokości ponad 63 tys. zł na urządzenie placu zabaw przy Szkole Podstawowej w Sławsku oraz na terenie podożytkowym w Sławsku w ramach dotacji z PROW 2007-2013 powstał plac zabaw ze ścianką wspinaczkową, zjazdem linowym, karuzelą i huśtawkami. Zamontowano też drążki i równoważnię,
4. przy Szkole Podstawowej w Bobrowicach w ramach projektu dofinansowanego z PO Kapitał Ludzki 2007-2013 (2014 rok),
5. przy Punkcie Przedszkolnym w Boleszewie z dotacji z PROW-LEADER + (2014 rok),

6. w Kwasowie ze środków PROW w ramach projektu „Tęczowego placu zabaw” (2014 rok),
7. we Wrześnicy (2015 rok) ze środków PROW,
8. w Gwiazdowie (2015 rok) ze środków PROW,
9. w Janiewiczach (2015 rok) Leader + poprzez Lokalną Grupę działania Partnerstwo Dorzecze Słupi,
10. w Brześciu, Sławsku (filia Przedszkola Gminnego), Starym Krakowie (2016 rok).

Dla potrzeb mieszkańców wybudowano także place rekreacyjne, które zostały dodatkowo wyposażone w wiaty rekreacyjne w miejscowościach:

1. w Pomiłowie (2012 rok) ze środków funduszu sołeckiego,
2. w Bobrowiczkach i Rzyszczewie (2013 rok) ze środków funduszu sołeckiego,
3. w Warszkwie i Warszkwku, dzięki czemu powstały siłownie zewnętrzne w obu miejscowościach ze środków PROW,
4. w Janiewiczach, dzięki czemu ogrodzono plac zabaw oraz zamontowano siłownie zewnętrzne (2015 rok). Inwestycja została dofinansowana z budżetu Fundacji Partnerstwo Dorzecze Słupi przeznaczonego na wdrażanie Lokalnej Strategii Rozwoju w ramach Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2007-2013r.
5. w Rzyszczewie (2013). Projekt został dofinansowany z programu PO Ryby.

Dodatkowo wykonano:

1. Siłownie zewnętrzne przy placu zabaw w Bobrowiczkach (2015 rok) ze środków PROW wraz z budową placów zabaw przy Przedszkolu Gminnym w Gwiazdowie i przy Punkcie Przedszkolnym we Wrześnicy.
2. Siłownie zewnętrzną w miejscowości Rzyszczewo (2013 rok). Projekt został dofinansowany z programu PROW Lider +.

Sport

Obecnie na terenie Gminy Sławno prężnie działa 8 klubów sportowych, w tym 2 uczniowskie kluby sportowe. Ponadto w ramach jednego z działających na terenie gminy stowarzyszeń utworzono sekcję sportową o nazwie „Łętowska Dolina”, która również została zarejestrowana w Koszalińskim Okręgowym Związku Piłki Nożnej i bierze udział w rozgrywkach klasy A.

Najstarszym klubem sportowym na terenie Gminy Sławno jest KS „Wrzos” Wrześnica, który funkcjonuje już od ponad 40 lat. Pozostałe kluby także mają bogate doświadczenie w organizacji rozgrywek sportowych.

Ludowy Zespół Sportowy „Błękitni” Tychowo rozpoczął swoją działalność już w latach 80-tych XX wieku, a Ludowy Zespół Sportowy „Kolorowi” Rzyszczewo działa od roku 1974, choć do ewidencji został wpisany dopiero w 2007 r.

Na terenie Gminy istnieją kluby:

- a) KS „Olimpic – Mieszko” Warszkwowo,
- b) LZS „Pogoń” Noskowo,
- c) KS „Derby” Gwiazdowo,
- d) LZS „Orzeł” Smardzewo.
- e) „Dolina Łętowska” Łętowo.

Z wymienionych powyżej klubów sportowych cztery biorą udział w rozgrywkach klasy A (KS „Wrzos” Wrześnica, LZS „Orzeł” Smardzewo, KS „Olimpic – Mieszko” Warszkwowo, „Dolina Łętowska” Łętowo), a cztery w rozgrywkach klasy B Koszalińskiego Okręgowego Związku Piłki Nożnej. Wszystkie kluby zrzeszają blisko 200 zawodników, jak i członków zarządów. Działają aktywnie na rzecz lokalnych społeczności: organizują festyny, zbiórki publiczne, mecze pokazowe, obozy treningowe w czasie wakacji letnich, włączają się też w organizację dożynek i innych gminnych imprez. Krzewiąc kulturę fizyczną, przeciwdziałają patologii młodzieży, integrują społeczność, ale również pozytywnie wpływają na rozwój Gminy Sławno i jej promocję. Mecze lokalnych drużyn cieszą się sporą popularnością czego dowodem jest obecność wielu kibiców podczas rozgrywek.

W 2013 roku powstał pierwszy w gminie uczniowski klub sportowy. UKS Wrześnica zajmuje się dziećmi i młodzieżą w wieku szkolnym, a wiodącą dyscypliną sportową klubu jest piłka nożna. Z kolei od września 2015 r. działalność swą rozpoczął UKS Żukowo, który oprócz organizowania treningów piłki nożnej prowadzi również sekcję tenisa stołowego. Wielu przedstawicieli tych organizacji uczestniczy w różnego typu zawodach,

konkursach i mitingach zdobywając wiele medali, wyróżnień i dyplomów. Wszystko to niewątpliwie wpływa na promocję Gminy Sławno. Poniżej przedstawiono tabelę pokazującą liczbę funkcjonujących klubów sportowych na terenie Gminy Sławno oraz obiektów sportowych:

Tab. 15. Zestawienie klubów sportowych i UKS w Gminie Sławno - stan na koniec roku 2015

SPORT	Jednostka miary	2015
Kluby sportowe łącznie z klubami wyznaniowymi i UKS	szt.	8
członkowie	osoba	200
ćwiczący ogółem	osoba	168
ćwiczący mężczyźni	osoba	147
ćwiczący kobiety	osoba	21
ćwiczący do lat 18 ogółem	osoba	32
ćwiczący do lat 18 chłopcy	osoba	21
ćwiczący do lat 18 dziewczęta	osoba	11
sekcje sportowe	szt.	6
instruktorzy sportowi	osoba	2
inne osoby prowadzące zajęcia sportowe	osoba	4

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych z GUS-u, Bank Danych Regionalnych lata 2010-2014

Gmina Sławno posiada 2 boiska wielofunkcyjne o nawierzchni z tworzywa sztucznego - przy Szkole Podstawowej i Gimnazjum w Sławsku oraz przy Szkole Podstawowej w Warszkwie. Przy Szkole Podstawowej i Gimnazjum we Wrześnicy funkcjonuje kompleks boisk "Orlik 2012". Szkoły we Wrześnicy dysponują też salą sportową.

Niemal w każdej miejscowości wygospodarowano również tereny pod boiska wiejskie. Niektóre z nich zarządzane są przez kluby sportowe, biorące udział w rozgrywkach klasy A i B Koszalińskiego Okręgowego Związku Piłki Nożnej. Na terenie rekreacyjnym w Łętowie funkcjonuje boisko do piłki siatkowej – plażowej.

Zaplecze sportowo-rekreacyjne stanowią też place zabaw położone niemal w każdej miejscowości gminy oraz licznie powstające siłownie zewnętrzne. Tereny rekreacyjne uzupełniają wiaty i place integracyjne oraz miejsca na ognisko i inna infrastruktura.

Problemem w Gminie jest brak odpowiedniej infrastruktury sportowej, a w szczególności brak pełnowymiarowych sal sportowych oraz boiska do lekkoatletyki, co powoduje poważne ograniczenia w rozwoju różnych dyscyplin sportowych, niekorzystnie wpływa na kondycję fizyczną dzieci i młodzieży, a także przyczynia się do wzrostu zagrożeń wynikających z patologii oraz dysfunkcji socjologicznych i zdrowotnych. Brak właściwej infrastruktury sportowej bardzo utrudnia prowadzenie zajęć wychowania fizycznego, a w efekcie przekłada się na słabe wyniki sportowe i niezadowalające wyniki w nauczaniu. Dzięki inwestycjom w infrastrukturę sportową nastąpi zwiększenie powszechności i dostępności sportu w społeczeństwie oraz zostaną stworzone możliwości wykorzystania obiektów dla organizacji imprez sportowych o zasięgu lokalnym. Dostępność do boisk i hal sportowych o wysokim standardzie zmienia podejście do sportu, zachęca dzieci i młodzież do jego uprawiania, a tym samym może przyczynić się do rozwoju młodych talentów sportowych.

W ostatnich latach ze środków własnych oraz przy innych środków pozabudżetowych Gmina Sławno na rzecz swoich mieszkańców zrealizowała następujące projekty z zakresu sportu i rekreacji:

ROK 2011

- Boisko „ORLIK 2012” we Wrześnicy. W ramach inwestycji wybudowano boisko piłkarskie z nawierzchnią ze sztucznej trawy, boisko wielofunkcyjne do koszykówki, siatkówki, tenisa ziemnego, piłki ręcznej, budynek sanitarno-szatniowy oraz oświetlenie. Nawierzchnia boiska piłkarskiego o wymiarach 30 m x 62 m została wykonana z trawy syntetycznej, natomiast boiska wielofunkcyjnego z poliuretanu.
- Budowa wielofunkcyjnego boiska sportowego w Sławsku.

ROK 2013

- Budowa zaplecza sanitarno-szatniowego przy boisku sportowym w Smardzewie.
W ramach inwestycji zamontowano 4 kontenery socjalne wraz z ich podłączeniem do sieci energetycznej, wodociągowej i kanalizacyjnej oraz budowę chodnika z kostki betonowej. Znajdują się w nich dwie szatnie dla drużyn piłkarskich, pomieszczenie dla trenera i sędziego oraz toalety i pomieszczenia sanitarne, wyposażone w umywalki i kabiny prysznicowe.

ROK 2014

- Budowa boiska wielofunkcyjnego przy Szkole Podstawowej w Warszkwie w ramach projektu „Budowa i wyposażenie terenów rekreacyjnych w miejscowościach Warszkowo i Warszkówko w Gminie Sławno”, przy wsparciu środków z PROW oraz siłowni zewnętrznych w obu miejscowościach.
Boisko wielofunkcyjne o wymiarach 44 x 24 m pokryte zostało nawierzchnią z trawy syntetycznej. Na płycie wyznaczono boisko do piłki ręcznej i nożnej, 2 boiska do koszykówki, kort do tenisa ziemnego i boisko do siatkówki. Teren ogrodzono, zamontowano piłkochwyty i niezbędny sprzęt sportowy. Wybudowano też chodniki z kostki betonowej, a pozostałe miejsca uzupełniono nawierzchnią z trawy naturalnej.
- Montaż nowych piłkochwytów na boisku sportowym w Łętowie.
- Modernizacja boiska sportowego w Łętowie, Gwiazdowie i Wrzeźnicy.

ROK 2015

- Budowa infrastruktury na boisku piłkarskim w Boleszewie i Radoślawiu.
- Budowa boiska do koszykówki w Boleszewie.
- Budowa siłowni zewnętrznej w Bobrowiczkach przy wsparciu środków z PROW 2007-2013.
- Budowa infrastruktury sportowo-rekreacyjnej w miejscowości Janiewice przez Stowarzyszenie Przyjaciół Warszkowa. Zadanie zostało dofinansowane z budżetu Fundacji Partnerstwo Dorzecze Słupi przeznaczonego na wdrażanie Lokalnej Strategii Rozwoju w ramach środków PROW 2007-2013.

Poniżej przedstawiono fotografie obrazujące boiska sportowe w Gminie Sławno:

Boisko w Warszkwie

Boisko we Wrzeźnicy

Źródło zdjęć: archiwum Gminy Sławno

2.2.3. Bezpieczeństwo publiczne

Na terenie Gminy nad bezpieczeństwem mieszkańców czuwają strażacy z 7 jednostek Ochotniczej Straży Pożarnej, które funkcjonują w następujących miejscowościach:

- Ochotnicza Straż Pożarna Sławsko.
- Ochotnicza Straż Pożarna Żukowo.
- Ochotnicza Straż Pożarna Bobrowice.
- Ochotnicza Straż Pożarna Gwiazdowo.
- Ochotnicza Straż Pożarna Janiewice.
- Ochotnicza Straż Pożarna Stary Kraków.
- Ochotnicza Straż Pożarna Wrzeźnica.

W OSP na terenie Gminy działa około 150 czynnych strażaków ochotników. Dwie Jednostki z OSP Żukowo i OSP Sławsko należą do Krajowego Systemu Ratowniczo-Gaśniczego, co oznacza, że w razie zagrożeń o szerszej skali mogą być dysponowane na terenie całego kraju.

Gminne Jednostki OSP wyposażone są w podstawowy i specjalistyczny sprzęt ochrony przeciwpożarowej, a w szczególności w sprzęt ratownictwa technicznego, pompy szlamowe, pompy pływakowe, agregaty prądotwórcze, piły spalinowe do drewna, piły spalinowe do betonu i stali, sprzęt łączności radiotelefonicznej. Dysponują także dwoma samochodami pożarniczymi ciężkimi, pięcioma samochodami średnimi i trzema samochodami lekkimi.

W latach 2010-2015 samorząd gminny zmodernizował dwie remizy OSP w Gwiazdowie i Bobrowicach oraz rozbudował dwie remizy OSP we Wrześnicy i Janiewiczach. W roku 2008 skarosowano- zmodernizowano samochód pożarniczy Jelcz, a w 2011 roku pozyskano dwa średnie samochody pożarnicze marki STAR i STEYR (używane).

W roku 2014-2015 zakupiono dwa nowe samochody pożarnicze, dla OSP Bobrowice (RENAULT MASTER – lekki samochód pożarniczy wraz z pakietem ratownictwa ekologicznego) i dla OSP Sławsko (MERCEDES ATEGO – średni samochód pożarniczy wraz z przewoźnym agregatem prądotwórczym o mocy 60 KW).

W dobie rosnących zagrożeń strażacy ochotnicy działają nie tylko podczas gaszenia pożarów, ale również podczas wystąpienia lokalnych podtopień, usuwaniu skutków wichur czy śnieżyc. Ich działalność widzimy również podczas organizacji różnego rodzaju uroczystościach kościelnych, gminnych i lokalnych.

Nad bezpieczeństwem mieszkańców czuwają także Policjanci - 2 dzielnicowi, którzy podlegają pod działania Komendy Powiatowej Policji w Sławnie. Wg statystyk w Gminie Sławno w przeciągu ostatnich 3 lat miało miejsce 427 przestępstw różnego rodzaju. W okresie lat 2013-2015 nie zanotowano natomiast żadnych wykroczeń. Liczba czynów popełnionych przez nieletnich w przeciągu tego okresu także nie była duża. Zanotowano tylko kilka takich przypadków m.in. w sołectwie Bobrowice (1), Boleszewo (1), Janiewice (2), Żabno (2).

W podziale na miejscowości przedstawiało się to w sposób następujący:

Tab. 16. Statystyki policyjne w Gminie Sławno w latach 2013-2015 wg sołectw

Sołectwa	Liczba przestępstw stwierdzonych na terenie Gminy Sławno			Liczba czynów karalnych popełnionych przez nieletnich na przełomie 2013-2015			Razem	
	Lata	2013	2014	2015	2013	2014		2015
Bobrowice		9	6	8	0	1	0	24
Bobrowiczki		16	10	10	0	0	0	36
Boleszewo		5	5	4	0	1	0	15
Brzeście		2	1	7	0	0	0	10
Gwiazdowo		9	0	7	0	0	0	16
Janiewice		12	3	7	0	1	1	24
Kwasowo		22	8	16	0	0	0	46
Łętowo		5	0	6	0	0	0	11
Noskowo		11	10	5	0	0	0	26
Pomiłowo		9	0	8	0	0	0	17
Radosław		2	0	5	0	0	0	7
Rzyszczewo		4	2	5	0	0	0	11
Sławsko		15	7	13	0	0	0	35
Smardzewo		3	2	1	0	0	0	6

Stary Kraków	9	7	3	0	0	0	19
Tokary	1	0	0	0	0	0	1
Tychowo	10	7	7	0	0	0	24
Warszkowo	11	12	13	0	0	0	36
Warszkówko	6	6	0	0	0	0	12
Wrześnica	17	7	8	0	0	0	32
Żabno	0	1	1	0	1	1	4
Żukowo	6	3	6	0	0	0	15
Razem	184	97	140	0	4	2	427

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych z Gminy Sławno

Poniżej kilka fotografii obrazujących obiekty OSP w Gminie Sławno

OSP Bobrowice

OSP Gwiazdowo

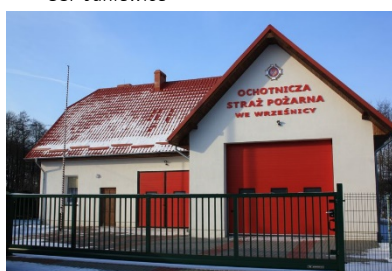
OSP Janiewice

OSP Sławsko

OSP Stary Kraków

OSP Wrześnica

OSP Żukowo

Źródło zdjęć: archiwum Gminy Sławno

2.2.4. Organizacje pozarządowe

Tab. 17. Organizacje pozarządowe w Gminie Sławno wraz z celami statutowymi

Lp.	Nazwa organizacji pozarządowej	Cele statutowe
1.	Stowarzyszenie Na Rzecz Rozwoju Wsi Żukowo, Łętowo, Brzeście „Mała Ojczyzna”	<ol style="list-style-type: none"> 1. Wspieranie wszechstronnego i zrównoważonego rozwoju społecznego, kulturalnego i gospodarczego wsi Żukowo, Łętowo, Brzeście, Janiewice i Gwiazdowo w gminie Sławno. 2. Wspieranie demokracji i budowanie społeczeństwa obywatelskiego w lokalnej społeczności. 3. Inspirowanie i wspieranie aktywności obywatelskiej w dziedzinie ochrony środowiska.
2.	Stowarzyszenie Na Rzecz Rozwoju Janiewic „NASZA WIEŚ” (nieaktywne)	<ol style="list-style-type: none"> 1. Aktywizowanie i integrowanie środowiska lokalnego. 2. Budowanie świadomości obywatelskiej. 3. Promowanie wsi Janiewice i jej mieszkańców. 4. Wspieranie rozwoju kulturalnego i oświatowego. 5. Inicjowanie i wspieranie działań na rzecz profilaktyki i rozwiązywania problemów społecznych. 6. Podejmowanie działań służących rozwojowi przedsiębiorczości. 7. Pozyskiwanie środków na działalność z dostępnych funduszy pomocowych.
3.	Stowarzyszenie Kobiet Wiejskich w Sławsku	<ol style="list-style-type: none"> 1. Aktywizowanie i integrowanie środowiska lokalnego. 2. Budowanie świadomości obywatelskiej. 3. Promowanie wsi Janiewice i jej mieszkańców. 4. Wspieranie rozwoju kulturalnego i oświatowego. 5. Inicjowanie i wspieranie działań na rzecz profilaktyki i rozwiązywania problemów społecznych. 6. Podejmowanie działań służących rozwojowi przedsiębiorczości. 7. Pozyskiwanie środków na działalność z dostępnych funduszy pomocowych.
4.	Stowarzyszenie Na Rzecz Rozwoju Gwiazdowa "NASZE GWIAZDOWO"	<ol style="list-style-type: none"> 1. Wszechstronne działanie na rzecz organizacji pozarządowych. 2. Wspieranie społecznej aktywności obywateli, w tym między innymi takich grup społecznych jak: osoby niepełnosprawne, seniorzy bezrobotni, dzieci, kobiet oraz inne grupy społeczne wymagające wsparcia. 3. Działania na rzecz swobodnego dostępu do informacji niezbędnej dla rozwoju społeczeństwa obywatelskiego. 4. Wspieranie dobroczynności i działań humanitarnych.
5.	Stowarzyszenie Mieszkańców Na Rzecz Rozwoju Wsi Bobrowiczki	Celem stowarzyszenia jest działalność wspomagająca rozwój społeczności lokalnej, rozwój gospodarczy, wspieranie inicjatyw społecznych, upowszechnianie edukacji, kultury i aktywnego spędzania czasu wolnego, w szczególności dzieci i młodzieży, a także pomoc ludziom ubogim.
6.	Stowarzyszenie Przyjaciół Warszka	<ol style="list-style-type: none"> 1. Rozwijanie i propagowanie inicjatyw i działań sprzyjających rozwojowi społecznemu, gospodarczemu i kulturalnemu wsi. 2. Pobudzanie w mieszkańcach potrzeby przynależności do lokalnej społeczności i ich aktywizacja społeczna. 3. Działalność na rzecz poprawy warunków życia społeczności. 4. Działalność w sferze pomocy społecznej, w tym pomoc rodzinom i osobom będącym w trudnej sytuacji życiowej, wyrównywanie ich szans życiowych. 5. Podtrzymywanie tradycji narodowych i ludowych, pielęgnowanie polskości, rozwój świadomości narodowej. 6. Upowszechnianie kultury narodowej. 7. Promocja zdrowego trybu życia i ochrona zdrowia. 8. Promocja zatrudnienia i aktywizacji zawodowej mieszkańców. 9. Rozwój i promocja edukacji szkolnej i przedszkolnej oraz wychowanie dzieci i młodzieży. 10. Organizacja i promocja wypoczynku, krajoznawstwa dzieci i młodzieży. 11. Upowszechnianie kultury fizycznej i sportu. 12. Aktywizacja osób starszych. 13. Działalność charytatywna na rzecz mieszkańców wymagających pomocy.

Tab. 17. Organizacje pozarządowe w Gminie Sławno wraz z celami statutowymi – cd.

Lp.	Nazwa organizacji pozarządowej	Cele statutowe
7.	Stowarzyszenie Na Rzecz Rozwoju Wsi Wrzeźnica "JEDNOŚĆ"	<ol style="list-style-type: none"> 1. Integracja lokalnego środowiska społeczno – gospodarczego. 2. Wspomaganie inicjatyw mających na celu ograniczenie bezrobocia. 3. Pomoc podmiotom rozpoczynającym działalność gospodarczą. 4. Rozwój przedsiębiorczości poprzez aktywizację lokalnego społeczeństwa. 5. Podejmowanie inicjatyw społecznych i politycznych mających na celu rozwój wsi Wrzeźnica. 6. Promocja potencjału gospodarczego i walorów krajobrazowo – turystycznych gminy. 7. Wspieranie procesów przekształceń wsi i rolnictwa. 8. Poprawa infrastruktury na obszarach wiejskich. 9. Budowanie wzajemnych więzi międzyludzkich. 10. Współpraca z organizacjami i instytucjami działającymi na terenie powiatu i regionu, które w swych programach zachowują zasady uczciwości. 11. Działalność naukowo – edukacyjna, działania na rzecz dostępu do informacji. 12. Działalność charytatywna.
8.	Stowarzyszenie Na Rzecz Rozwoju Wsi Rzyszczewo i Rzyszczewko w Rzyszczewie	<ol style="list-style-type: none"> 1. Prowadzenie działalności kulturalnej i rekreacyjnej w zakresie wspierania i pomocy w przedsięwzięciach kulturalnych na rzecz dzieci, młodzieży i dorosłych. 2. Wspomaganie wszelkich inicjatyw gospodarczych mieszkańców wsi. 3. Integracja i mobilizacja do aktywnego udziału w życiu społecznym. 4. Działanie na rzecz poszanowania dziedzictwa kulturowego i przyrodniczego wsi.
9.	Stowarzyszenie Na Rzecz Rozwoju Wsi Stary Kraków (nieaktywne)	<ol style="list-style-type: none"> 1. Wszechstronny rozwój wsi. 2. Współpraca z organizacjami o podobnym charakterze w kraju i zagranicą. 3. Wspieranie małych i średnich przedsiębiorstw w celu przyspieszenia ich rozwoju i poprawy konkurencyjności. 4. Upowszechnianie wiedzy dotyczącej przygotowania do pozyskiwania funduszy z unii europejskiej. 5. Wspieranie działań na rzecz tworzenia nowych miejsc pracy. 6. Kreowanie i propagowanie wizerunku polskiej wsi w celu zachowania dziedzictwa kulturowego. 7. Promowanie regionalnych produktów żywnościowych w tym produktów rybackich. 8. Promowanie walorów regionalnych oraz kreowanie przedsiębiorczości na terenach wiejskich poprzez rozwój turystyki. 9. Podejmowanie działań na rzecz poprawy stanu bezpieczeństwa mieszkańców wsi. 10. Stworzenie możliwości szeregu dostępu do edukacji mieszkańców wsi. 11. Poprawę dostępności mieszkańców wsi do świadczeń medycznych i lekarzy specjalistów. 12. Promocja szeroko rozumianej kultury i rozrywki. 13. Integracja środowisk reprezentujących różne interesy grupowe w kraju i zagranicą. 14. Aktywizacja ludności. 15. Działania na rzecz osób niepełnosprawnych. 16. Działania na rzecz ochrony środowiska. 17. Promowanie i rozwój rybołówstwa morskiego, rybactwa śródlądowego oraz wędkarstwa.

Tab. 17. Organizacje pozarządowe w Gminie Sławno wraz z celami statutowymi – cd.

Lp.	Nazwa organizacji pozarządowej	Cele statutowe
10.	Stowarzyszenie „Moja Wieś Sławsko”	<ol style="list-style-type: none"> 1. Prowadzenie działalności edukacyjnej, kulturowej i sportowej na rzecz mieszkańców sołectwa Sławsko. 2. Inicjowanie, organizowanie i wspieranie działań na rzecz rozwoju lokalnego, rolnictwa, agroturystyki oraz promowanie i reklama wsi Sławsko. 3. Inicjowanie, organizowanie i wspieranie działań mających na celu aktywizację zawodową i twórczą mieszkańców Sławska. 4. Inicjowanie, organizowanie i wspieranie działań na rzecz ochrony przyrody. 5. Poznawanie historii regionu i kultywowanie tradycji wsi. 6. Kultywowanie idei patriotyzmu, promocja obronności i bezpieczeństwa kraju. 7. Prawidłowe zagospodarowanie czasu wolnego dzieci i młodzieży. 8. Organizowanie czasu wolnego osobom starszym, niepełnosprawnym, samotnym i bezrobotnym.
11.	Stowarzyszenie Turystyki Rowerowej i Pieszej „Na szlaku”	<ol style="list-style-type: none"> 1. Propagowanie turystyki rowerowej i pieszej, popularyzacja zdrowego trybu życia i aktywnego spędzania czasu wolnego, propagowanie walorów turystycznych i krajoznawczych ziemi sławieńskiej. 2. Działania na rzecz rozwoju infrastruktury rowerowej i pieszej, tworzenie płaszczyzny wymiany informacji i doświadczeń pomiędzy osobami i instytucjami zainteresowanymi, organizowanie zajęć turystyki rowerowej, pieszej i imprez masowych dla społeczności lokalnej w celu wszechstronnego rozwoju sprawności fizycznej, upowszechnienie idei ochrony środowiska i poszanowania otaczającej nas przyrody.
12.	Stowarzyszenie Na Rzecz Rozwoju i Integracji Wsi Boleszewo (nieaktywne)	<ol style="list-style-type: none"> 1. Aktywizowanie i integrowanie środowiska lokalnego. 2. Wspieranie zrównoważonego rozwoju wsi Boleszewo, polegającego na integracji, ładu środowiskowego, gospodarczego, społecznego i przestrzennego. 3. Promowanie wsi Boleszewo, gminy Sławno oraz regionu zachodniopomorskiego i jego mieszkańców. 4. Prowadzenie społecznej szkoły i przedszkola po zlikwidowaniu szkoły publicznej w Boleszewie. 5. Wspieranie rozwoju kulturalno – sportowego, oświatowego i edukacyjnego. 6. Organizacja wypoczynku dzieci i młodzieży oraz osób dorosłych. 7. Inicjowanie i wspieranie działań na rzecz profilaktyki i rozwiązywania problemów społecznych. 8. Podejmowanie działań służących rozwojowi przedsiębiorczości. 9. Wspieranie rozwoju infrastruktury rolniczej, pozarolniczej i wiejskiej. 10. Ochrona dziedzictwa kulturalnego oraz przyrody objętej ochroną występującej na naszym terenie. 11. Pozyskiwanie środków na działalność z dostępnych funduszy pomocowych. 12. Wspieranie demokracji i budowanie społeczeństwa obywatelskiego w środowisku lokalnym.
13.	„Tychowo – Kraina Moich Marzeń”	<ol style="list-style-type: none"> 1. Promowanie regionu, kultury ludowej i lokalnych tradycji. 2. Organizowanie i prowadzenie działań na rzecz rozwoju infrastruktury wsi Tychowo. 3. Wspieranie inicjatyw społecznych i gospodarczych wsi. 4. Promocja i organizacja wolontariatu. 5. Działania na rzecz edukacji oświaty i wychowania. 6. Działania na rzecz ochrony zdrowia i niesienia pomocy osobom starszym i niepełnosprawnym. 7. Organizacja i koordynacja imprez okolicznościowych i innych o zasięgu gminnym, powiatowym i regionalnym. 8. Udział w organizowaniu wystaw, wernisaży, dorobku artystycznego twórców nie tylko ludowych. 9. Współpraca na rzecz wspierania działalności świetlic wiejskich, środowiskowych. 10. Promowanie zdrowego stylu życia i podejmowanie inicjatyw w zakresie rozwoju kultury fizycznej, sportu i rekreacji w środowisku wiejskim.

Tab. 17. Organizacje pozarządowe w Gminie Sławno wraz z celami statutowymi – cd.

Lp.	Nazwa organizacji pozarządowej	Cele statutowe
14.	Stowarzyszenie Mieszkańców Wsi Tokary „Tokary – Moje Najpiękniejsze Miejsce Na Ziemi”	<ol style="list-style-type: none"> 1. Inicjowanie i wspieranie wszelkich działań na rzecz rozwoju sołectwa Tokary. 2. Prowadzenie działalności edukacyjnej, kulturowej i sportowej na rzecz mieszkańców sołectwa Tokary. 3. Inicjowanie, organizowanie i wspieranie działań na rzecz rozwoju lokalnego, rolnictwa, agroturystyki oraz promowanie i reklama wsi Tokary. 4. Inicjowanie, organizowanie i wspieranie działań mających na celu aktywizację zawodową i twórczą mieszkańców Tokar. 5. Inicjowanie, organizowanie i wspieranie działań na rzecz ochrony przyrody. 6. Poznawanie historii regionu i kultywowanie tradycji wsi. 7. Kultywowanie idei patriotyzmu, promocja obronności i bezpieczeństwa kraju. 8. Prawidłowe zagospodarowanie czasu wolnego dzieci i młodzieży. 9. Organizowanie letniego i zimowego wypoczynku dla dzieci i młodzieży. 10. Organizowanie czasu wolnego osobom starszym, niepełnosprawnym, samotnym i bezrobotnym.
15.	Stowarzyszenie Osób Dotkniętych Chorobami Przewlekłymi i ich Rodzin „Biała Orchidea” w Warszkwie	<ol style="list-style-type: none"> 1. Pomoc społeczna, w tym pomoc rodzinom i osobom w trudnej sytuacji życiowej oraz wyrównywanie szans tych osób i ich rodzin. 2. Wsparcie psychiczne, medyczne, finansowe, prawne osób chorych i ich rodzin. 3. Prowadzenie działalności popularyzatorskiej oraz edukacyjnej w dziedzinach działania stowarzyszenia. 4. Upowszechnianie wiedzy z zakresu zdrowia, zdrowego stylu życia. 5. Wspieranie organizacyjne i rzeczowe jednostek organizacyjnych oraz osób fizycznych zaangażowanych w leczenie i wspieranie osób chorych i ich rodzin. 6. Organizowanie eventów, festynów i innych wydarzeń. 7. Szerzenie turystyki lokalnej. 8. Opieka i organizowanie czasu dzieci i młodzieży. 9. Promocja zatrudnienia i aktywizacji zawodowej osób dotkniętych chorobą. 10. Organizacja szkoleń i warsztatów w zakresie pierwszej pomocy. 11. Promocja i organizacja wolontariatu. 12. Upowszechnianie kultury fizycznej i sportu. 13. Wspomaganie rozwoju wspólnot i społeczności lokalnych. 14. Pozyskiwanie funduszy na wsparcie konkretnych osób i celów. 15. Działalność charytatywna. 16. Ochrona i promocja zdrowia. 17. Działalność na rzecz osób niepełnosprawnych. 18. Działalność na rzecz integracji i reintegracji zawodowej i społecznej osób zagrożonych wykluczeniem społecznym. 19. Wspieranie i upowszechnianie kultury fizycznej. 20. Działalność na rzecz integracji europejskiej oraz rozwijania kontaktów i współpracy między społeczeństwami. 21. Promocja i organizacja wolontariatu. 22. Działalność na rzecz rodziny, macierzyństwa, rodzicielstwa, upowszechniania i ochrony praw dziecka. 23. Przeciwdziałanie uzależnieniom i patologiom społecznym.

Tab. 17. Organizacje pozarządowe w Gminie Sławno wraz z celami statutowymi – cd.

Lp.	Nazwa organizacji pozarządowej	Cele statutowe
16.	Stowarzyszenie „Łętowska Dolina”	<ol style="list-style-type: none"> 1. Rozwijanie i propagowanie inicjatyw, postaw i działań sprzyjających rozwojowi społecznemu, gospodarczemu i kulturalnemu wsi. 2. Pobudzanie w mieszkańcach potrzeby przynależności do lokalnej społeczności i ich aktywizacja społeczna. 3. Działalność na rzecz poprawy warunków życia społeczności. 4. Działalność w sferze pomocy społecznej, w tym pomoc rodzinom i osobom będącym w trudnej sytuacji życiowej, wyrównywanie ich szans życiowych. 5. Podtrzymywanie tradycji narodowych i ludowych, pielęgnowanie polskości, rozwój świadomości narodowej, 6. Upowszechnianie kultury narodowej. 7. Promocja zdrowego trybu życia i ochrony zdrowia. 8. Promocja zatrudnienia i aktywizacji zawodowej mieszkańców, 9. Rozwój i promocja edukacji szkolnej i przedszkolnej oraz wychowania dzieci i młodzieży. 10. Organizacja i promocja wypoczynku, krajoznawstwa dzieci, młodzieży. 11. Upowszechnianie kultury fizycznej i sportu. 12. Aktywizacja osób starszych. 13. Działalność charytatywna na rzecz mieszkańców wymagających pomocy.
17.	Fundacja Po Piąte	<ol style="list-style-type: none"> 1. Ochrona prawna życia ludzkiego od momentu poczęcia do naturalnej śmierci. 2. Ochrona praw dziecka od momentu poczęcia. 3. Działalność kulturalna i oświatowa wspierająca rodzinę i świadome rodzicielstwo. 4. Wspieranie inicjatyw na rzecz promocji zdrowia, kultury fizycznej i sportu oraz wychowania dzieci i młodzieży. 5. Kształtowanie patriotycznych i moralnych postaw społecznych w oparciu o poszanowanie godności człowieka i życia ludzkiego. 6. Działalność naukowa i naukowo – techniczna wspierająca programy prorodzinne. 7. Wspieranie instytucji małżeństwa.
18.	Ochotnicza Straż Pożarna w Żukowie	<ol style="list-style-type: none"> 1. Prowadzenie działalności mającej na celu zapobieganie pożarom oraz współdziałanie w tym zakresie z państwową strażą pożarną, organami samorządowymi i innymi podmiotami. 2. Udział w akcjach ratowniczych przeprowadzanych w czasie pożarów, zagrożeń ekologicznych związanych z ochroną środowiska oraz innych klęsk i zdarzeń. 3. Informowanie ludności o istniejących zagrożeniach pożarowych i ekologicznych oraz sposobach ochrony przed nimi. 4. Upowszechnianie, w szczególności wśród członków, kultury fizycznej i sportu oraz prowadzenia działalności kulturalnej i oświatowej. 5. Wykonywanie innych żądań wynikających z przepisów ochrony przeciwpożarowej oraz statutu. 6. Działania na rzecz ochrony środowiska. 7. Wspomaganie rozwoju społeczności lokalnych na terenie określonym w par. 2 ust. 1 statutu.

Tab. 17. Organizacje pozarządowe w Gminie Sławno wraz z celami statutowymi – cd.

Lp.	Nazwa organizacji pozarządowej	Cele statutowe
19.	Ochotnicza Straż Pożarna w Gwiazdowie	<ol style="list-style-type: none"> 1. Prowadzenie działalności mającej na celu zapobieganie pożarom oraz współdziałanie w tym zakresie z państwową strażą pożarną, organami samorządowymi i innymi podmiotami. 2. Udział w akcjach ratowniczych przeprowadzanych w czasie pożarów, zagrożeń ekologicznych związanych z ochroną środowiska oraz innych klęsk i zdarzeń. 3. Informowanie ludności o istniejących zagrożeniach pożarowych i ekologicznych oraz sposobach ochrony przed nimi. 4. Upowszechnianie, w szczególności wśród członków, kultury fizycznej i sportu oraz prowadzenia działalności kulturalnej i oświatowej. 5. Wykonywanie innych zadań wynikających z przepisów ochrony przeciwpożarowej oraz statutu. 6. Działania na rzecz ochrony środowiska. 7. Wspomaganie rozwoju społeczności lokalnych na terenie określonym w par. 2 ust. 1 statutu.
20.	Ochotnicza Straż Pożarna we Wrześnicy	<ol style="list-style-type: none"> 1. Prowadzenie działalności mającej na celu zapobieganie pożarom oraz współdziałanie w tym zakresie z państwową strażą pożarną, organami samorządowymi i innymi podmiotami. 2. Udział w akcjach ratowniczych przeprowadzanych w czasie pożarów, zagrożeń ekologicznych związanych z ochroną środowiska oraz innych klęsk i zdarzeń. 3. Informowanie ludności o istniejących zagrożeniach pożarowych i ekologicznych oraz sposobach ochrony przed nimi. 4. Upowszechnianie, w szczególności wśród członków, kultury fizycznej i sportu oraz prowadzenia działalności kulturalnej i oświatowej. 5. Wykonywanie innych zadań wynikających z przepisów ochrony przeciwpożarowej oraz statutu. 6. Działania na rzecz ochrony środowiska. 7. Wspomaganie rozwoju społeczności lokalnych na terenie określonym w statucie.
21.	Ochotnicza Straż Pożarna w Bobrowicach	<ol style="list-style-type: none"> 1. Prowadzenie działalności mającej na celu zapobieganie pożarom oraz współdziałanie w tym zakresie z państwową strażą pożarną, organami samorządowymi i innymi podmiotami. 2. Udział w akcjach ratowniczych przeprowadzanych w czasie pożarów, zagrożeń ekologicznych związanych z ochroną środowiska oraz innych klęsk i zdarzeń. 3. Informowanie ludności o istniejących zagrożeniach pożarowych i ekologicznych oraz sposobach ochrony przed nimi. 4. Upowszechnianie, w szczególności wśród członków, kultury fizycznej i sportu oraz prowadzenia działalności kulturalnej i oświatowej. 5. Wykonywanie innych zadań wynikających z przepisów ochrony przeciwpożarowej oraz statutu. 6. Działania na rzecz ochrony środowiska. 7. Wspomaganie rozwoju społeczności lokalnych na terenie określonym w paragrafie 2 ust.1.

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych z Gminy Sławno

2.2.5. Myślistwo

Na terenie Gminy Sławno na obwodach polowania prowadzi 5 Kół Łowieckich. Są to:

- Koło Łowieckie „Leśna Polana” z siedzibą w Tychowie.
- Koło Łowieckie „Jurand ze Spychowa” z siedzibą w Radosławiu.
- Koło Łowieckie „Bielik” z siedzibą w Sławnie.
- Koło Łowieckie „Żubr” z siedzibą w Sławnie.
- Koło Łowieckie „Hubert” z siedzibą w Słupsku.

Koła prowadzą działalność społeczną, czego wyrazem jest współpraca ze szkołami, spotkania edukacyjne w ramach których członkowie kół w terenie wyjaśniają warunki bytowania zwierzyny, a w szczególności zasady

zachowania w czasie pobytu w lesie, z naciskiem na właściwe zachowanie się w środowisku bytowania zwierzyny dziko żyjącej. Zwracają również uwagę na aspekt ekologiczny.

Dzięki występującymi na terenie gminy pięknym okazom jeleni-byków, rogaczy czy dzików, z roku na rok następuje wzrost zainteresowania polowaniami dewizowi organizowanymi przez koła łowieckie. Myśliwi dewizowi przyjeżdżają z Austrii, Niemiec, Danii, Holandii, Szwecji, Belgii i Norwegii. Spore korzyści finansowe wynikające z organizowania tego typu polowań, pozwoliły na większe nakłady związane z zagospodarowaniem łowisk, czego efektem jest znaczący wzrost populacji zwierzyny łownej.

2.2.6. Turystyka i rekreacja

Bardzo malownicze położenie Sławna wśród czystych lasów, jezior i rzek stwarza możliwości rozwoju turystyki i rekreacji oraz czynnego wypoczynku, na który składają się: grzybobranie, wędkowanie, wycieczki piesze i rowerowe oraz kajakowe. Władze samorządowe mając świadomość wspaniałych walorów krajoznawczych Gminy podejmują różne działania zmierzające do poprawy warunków wypoczynku i rekreacji oraz realizują przedsięwzięcia promujące Gminę Sławno i jej okolice jako turystycznie atrakcyjny zakątek Polski.

Turystyka w Województwie Zachodniopomorskim należy do najbardziej konkurencyjnych gospodarczo obszarów rozwoju, wpływając zarówno na napływ kapitału inwestycyjnego, wzrost zatrudnienia oraz wielkość wytwarzanego przez Region udziału w PKB. Rozwój turystyki to klucz dla dynamicznego i długofalowego rozwoju, stąd też Gmina Sławno stara się maksymalnie eksponować dostępne na jej terenie obiekty interesujące turystów.

Na obszarze Gminy Sławno nie identyfikuje się na dzień dzisiejszy zbyt wielu obiektów zabytkowych. Jednakże te, które zachowały się do dnia dzisiejszego stanowią istotne dziedzictwo kulturowe gminy i regionu, w związku z czym wymagają ciągłej pielęgnacji i opieki.

Atrakcyjność przyrodnicza Gminy Sławno

Do największych przyrodniczych atrakcji Gminy Sławno należą:

- **Rzeka Wieprza**

Rzeka Wieprza bierze swój początek z niewielkiego Jeziora Białego niedaleko wsi Głodowo na pojezierzu Bytowskim, następnie przepływa przez Wysoczyznę Polanowską i Równinę Słupską, a do morza uchodzi w Darłówku. Wieprza ma pięć większych dopływów, spośród których do spływania nadają się Pokrzywna, Studnica, Reknica oraz Grabowa. Długość Wieprzy mierzy 130 km, długość szlaku Wieprzy ok. 95-115 km, czas spływu rzeką Wieprzą 5-6 dni. W Wieprzy występują tarliska szlachetnych ryb: łososia, strzebli i lipienia, a dzięki wstępującym tu leszczom, trociom, pstrągom czy sandaczom jest rajem dla wędkarzy. Część doliny rzeki Wieprzy oraz duża część jej zlewni objęta jest systemem Natura 2000. „Dolina Wieprzy i Studnicy” charakteryzuje się małymi przekształceniami antropogenicznymi i dużymi połaciami mokradeł oraz torfowisk a także dużą lesistością. Ze znanych gatunków zwierząt możemy tu spotkać wydrę, kunę leśną czy tchórza.

Wieprza to jedna z najpiękniejszych rzek Pomorza- dzika, malowniczo położona, oferująca różne bystrza i przełomy. Rzeka ta przepływa przez wspaniałe obszary leśne, urokliwe rozlewiska i starorzecza. Wieprza to rzeka dla koneserów, którzy doceniają ciszę, spokój, samotność na szlaku.

- **Jezioro Łętowskie**

Użytki rolne oraz wody jeziora Łętowskiego podlegają ochronie przed degradacją ze strony gospodarki rolnej i rybackiej. Na jeziorze wyklucza się hodowlę pstrąga i innych gatunków ryb. Jezioro jak i jego obrzeże objęte jest strefą ciszy (o szer. 200m, wyklucza się wznoszenie nowej zabudowy 100 m od brzegu). Jezioro Łętowskie jest miejscem wylęgania szeregu gatunków ptaków: orla bielika, rybołowa, bąka, perkoza, błotniaka stawowego.

Powierzchnia jeziora - 402ha. Głębokość maksymalna - 19m.

- **Jezioro Janiewickie**

Jezioro znajduje się w południowej części m. Janiewice, przy drodze powiatowej do miejscowości Chomic. Jezioro umiejscowione jest w krajobrazie leśnym nie pełniąc funkcji turystycznych ze względu na charakter położenia oraz brak plaży. Jest to miejsce gdzie często można spotkać wędkarzy łowiących ryby.

Baza turystyczna

Oprócz walorów przyrodniczych i kulturowych o atrakcyjności turystycznej danego terenu decyduje zagospodarowanie turystyczne, czyli baza noclegowo-gastronomiczna (hotele, pensjonaty, domy wczasowe, pola namiotowe, restauracje, kawiarnie itd.) oraz szlaki turystyczne zarówno lądowe (np. piesze, rowerowe), jak i wodne (np. kajakowe). Turyści chcący wypoczywać na terenie Gminy Sławno mają do dyspozycji:

- Pokoje "We Młynie" Maciej Storta, Bobrowice 40.
- Agroturystyka „Siedlisko Artystyczne Pod Akacjami”, Kwasowo 23.
- Gospodarstwo Rybackie, Łętowo 25 a/3.
- Pokoje gościnne "U Rzeźbiarza" Waldemar Panek, Łętowo 13.
- Agroturystyka "Pod Jabłoniami" Miłosław Borowski, Noskowo 35.
- Dworek "Golikowo" Joanna Golik, Rzyszczewo 29a.
- Domki letniskowe Ewa Creutz, Sławsko 68 A.
- Agroturystyka "Stary Dworek" , Sławsko 55.
- Gospodarstwo Agroturystyczne "Gościnny dom u Stefanii", Stefania i Brunon Sikorscy, Żukowo 37.

Baza turystyczna nad j. Łętowskim

Nad brzegiem największego w Gminie Sławno jeziora Łętowskiego powstał teren rekreacyjny z pomostem, piaszczystą plażą, boiskiem do siatkówki plażowej, wiatą rekreacyjną oraz placem zabaw. Jest to przepiękny zakątek i krajobrazowa „perełka” Gminy Sławno.

Obecnie przygotowwany jest projekt montażu pomostu pływającego wraz z przystanią do sportów wodnych. Jezioro Łętowskie objęte jest strefą ciszy, a dla aktywnych rozbudowana jest infrastruktura noclegowa, w tym: campingi, pole namiotowe z wyposażeniem i węzłem sanitarnym oraz kącikiem kuchennym. Na miejscu jest również wypożyczalnia sprzętu wodnego tj. rowerki wodne, kajaki. Wokół jeziora powstały działki rekreacyjne.

Wykorzystując atrakcyjność krajobrazową i bogactwo walorów przyrodniczych wybudowano w pobliżu jeziora osiedle domków letniskowych. Domki letniskowe są własnością osób prywatnych, przy czym znaczącą ich część stanowią domki całoroczne podnajmowane turystom, głównie w okresie wakacyjnym. Gmina Sławno zagospodarowuje tereny pod lokalizację kolejnych działek rekreacyjnych.

Jezioro Łętowskie objęte jest strefą ciszy, a dla aktywnych rozbudowana jest infrastruktura noclegowa, w tym: campingi, pole namiotowe z wyposażeniem i węzłem sanitarnym oraz kącikiem kuchennym. Na miejscu jest również wypożyczalnia sprzętu wodnego tj. rowerki wodne, kajaki. Dzięki sprzyjającym warunkom wietrznym na jeziorze możliwe jest uprawianie żeglarstwa czy windsurfingu.

Szlaki turystyki aktywnej

Miłośnicy wycieczek mogą skorzystać także z szerokiej oferty szlaków turystyki aktywnej . Należą do nich:

- Sławieński Szlak Rowerowy

Sławieński szlak Rowerowy stanowi sieć szlaków rowerowych o łącznej długości ok. 200 km. zlokalizowanych na nieczynnym torowisku na odcinku Sławno – Korzybie /gm. Kępice/, lokalnych odpowiednio przygotowanych drogach lokalnych gminnych oraz drogach leśnych. Szlak łączy najbardziej atrakcyjne miejsca na terenie Ziemi Sławieńskiej – Łętowo - Warcino – Kępice – Korzybie – Sławno – Sławsko – Wrzeźnica – Stary Kraków. Łączy się ze szlakami rowerowymi sąsiednich gmin. Szlak rowerowy wybudowany został w partnerstwie z Nadleśnictwem Sławno, Nadleśnictwem Warcino oraz Gminą Kępice. Trasa szlaku przecina się w kilku miejscach ze szlakami kajakowymi na Wieprzy i Grabowej. Dla obu Szlaków planuje się budowę wspólnych miejsc odpoczynku w Żukowie, Sławsku, Pomiłowiu, Chomcu, Starym Krakowie

Mapa obrazująca przebieg Sławińskiego Szlaku Rowerowego

Źródło: archiwum Gminy Sławno

Poniżej przedstawiono kilka fotografii ze szlaku rowerowego wraz z lokalizacją:

Sławsko – Wrześnica

Okolice Gwiazdowa

Okolice Sławsko

Gwiazdówko – przystań rowerowa

tablice informacyjne na szlaku rowerowym

Źródło: archiwum Gminy Sławno

- szlak kajakowy na Wieprzy /z dopływami Studnica i Pokrzywna w woj. pomorskim/

Przepływającą przez teren gminy Sławno Rzeką Wieprza - jedna z piękniejszych rzek Pomorza. Bieg rzeki rozpoczyna się z jeziora Kołoleż koło Głodowa w gm. Miastko, a uchodzi do Bałtyku w Darłowie, dzięki licznym meandrom i zakolom stanowi urozmaicony i niezwykle malowniczy szlak kajakowy.

Szlak na Wieprzy wyróżnia:

- dziki i naturalny charakter tej rzeki,
- różnorodny charakter poszczególnych odcinków szlaku - trudny odcinek, bardzo malowniczy w górnym biegu i odcinku – Tyń-Kowalewice, spokojny na środkowym i końcowym odcinku.
- duża ilość obiektów zabytkowych zlokalizowanych tuż przy rzece; Elektrownia Kępka, Kępicze, Biesowice, Sławno, Sławsko, Zamek w Darłowie,
- połączenie ze szlakami na dopływach w górnym biegu na rz. Studzienicy i Pokrzywnej,
- zakończenie szlaku w porcie w Darłówniku z możliwością zakończenia spływu na plaży nad Morzem Bałtyckim w Darłówniku zachodnim.

Obecnie brakuje infrastruktury kajakowej na rzece /przystanie, miejsca wodowania, odpoczynku/.

- szlak kajakowy na Grabowej

Rzeka Grabowa jest dopływem Wieprzy. Szlak kajakowy rozpoczyna się w Polanowie, kończy zaś w Darłówniku. Szlak jest mniej atrakcyjny niż szlak kajakowy na Wieprzy. Szlak należy do bardzo trudnych na odcinku od Polanowa do Nowego Żytnika, umiarkowanie trudny od Nowego Żytnika do Lejkowa. Oraz bardzo łatwy w dolnym biegu. Na całej długości szlaku brak infrastruktury kajakowej.

Wszystkie gminy woj. pomorskiego i zachodniopomorskiego przez teren, których przebiegają szlaki kajakowe na Wieprzy z dopływami i Grabowej podpisały umowy partnerskie dotyczące wspólnej realizacji projektu „Budowa szlaków kajakowych na rzekach Wieprzy i Grabowej”. W ramach projektu planuje się budowę przystani i stanic kajakowych, miejsc wodowania kajaków, miejsc odpoczynku, przenoski przez przeszkody na rzece, oznakowania szlaków „z wody”, oznakowania dróg dojazdowych do miejsc węzłowych, wspólną promocję szlaków.

Poniżej przedstawiono mapę obrazującą przebieg szlaku kajakowego

Pozostałe obiekty – atrakcje turystyczne

- *Grodzisko we Wrześnicy (okolice Sławskiej)* w roku 1987 rozpoczęto badania grodu wczesnośredniowiecznego na prawym brzegu, w zakolu Wieprzy - między dzisiejszymi wsiami Wrześnica, Sławsko i Staniewice, który był jednym z głównych centrów osadniczych na terenie ziemi sławieńskiej. W jego zasięgu znajdowało się kilka osad otwartych. Zarejestrowane dotąd materiały pozwalają stwierdzić, że gród był wewnątrz zabudowany i toczyło się w nim bogate życie społeczne i gospodarcze. Lecz rozbudowane konstrukcje grodu tak znacząco działają na wyobraźnię, że wydaje się, iż funkcja obronna była najważniejsza. Został on zbudowany w VII/VIII w. n.e., miał kształt owalny. Wał zbudowano przy wykorzystaniu drewna i piasku, miał szerokość u podstawy ponad 10

metrów i wysokości około 5-6 m. Na jego zwieńczeniu była palisada. Budynki mieszkalne zbudowane były z drewna. Najstarsze z nich o konstrukcji słupowej ze ścianami plecionkowymi uszczelnionymi gliną. Przy budowie później stawianych domostw stosowano konstrukcję zrębową. Szpary pomiędzy poziomo ułożonymi belkami wypełniano gliną, mchem lub słomą. Wnętrze domów podzielone było na izby, w których toczyło się codzienne życie. Centralnym pomieszczeniem domu była izba, w której znajdował się piec z kamieni i gliny. Poza domem znajdowały się obiekty, które służyły do celów gospodarczych. Przykładem może być odkryty w 1993 r. piec chlebowy. Mieszkańcy grodu zajmowali się hodowlą zwierząt, uprawą roli, tkactwem, produkcją naczyń ceramicznych, ciesiołką itd. Znajduje to potwierdzenie w odkrywanych materiałach: kościach zwierzęcych, szczątkach roślin uprawnych (oprócz ziaren zbóż znaleziono również snopek lnu), przyrządów do obróbki włókien roślinnych i zwierzęcych (np. przęśliki), dużej ilości fragmentów naczyń ceramicznych, obrobionych fragmentów drewna. Mieszkańcy grodu zapewne korzystali też z transportu rzeczno. Mogą o tym świadczyć pozostałości drewnianego pomostu (lub mostu) oraz udokumentowane ślady umocnień brzegu (faszyna). Przeprowadzone badania wykazały, że grodzisko prowadziło wymianę handlową ze Skandynawią. W 1994 r. znaleziono tu unikatowy zespół odważników wczesnośredniowiecznych – beczułkowatych – drugi taki w Polsce. W jakiś czas po zbudowaniu gród uległ spaleni. Nie można w tej chwili powiedzieć czy to efekt napadu zbrojnego, czy może przypadkowego zaprószenia ognia. Droga do grodu prowadzi obok plansz, które pokazują miejsce grodu we Wrześnicy na tle innych stanowisk z okresu wczesnego średniowiecza w najbliższej okolicy oraz badania poszczególnych jego części.

- **Wrześnickie kurhany** - to kompleks sześciu cmentarzysk kurhanowych (rodzaj mogiły w kształcie kopca, stożkowaty lub zbliżony do półkolistego, z elementami drewnianymi, drewniano-kamiennymi lub kamiennymi, w którym znajduje się komora grobowa z pochówkiem szkieletowym lub ciałałpalnym. Pomieszczenia grobowe, nieraz bardzo rozbudowane, mają zwykle konstrukcję kamienną bądź drewnianą, czasem są kute w litej skale) z okresu wczesnośredniowiecznego. W rejonie Wrześnicy w IX w. dominowała forma pochówku ciałałpalnego nakurhanowego, tzn. spalone szczątki zmarłego umieszczano w jamie grobowej wykopanej przy wierzchołku kurhanu lub w popielnicy i ustawiano na wierzchołku kurhanu.

- **Ośrodek Edukacji Przyrodniczo - Leśnej "Zielona Szkoła pod Bocianim Gniazdem"**, który działa przy Nadleśnictwie Sławno. Składają się na niego: leśna ścieżka edukacyjna, zabytkowa leśniczówka, w której utworzono izbę edukacyjno-muzealną "Leśną Chatę" i część rekreacyjną z wiatą. W leśniczówce można zwiedzić wystawę przyrodniczą z naturalnymi eksponatami, wystawę pamiątek, narzędzi, przyborów. Ponadto w obiekcie zobaczyć można zbiory owadów, owoców, zielniki, tablice edukacyjne, tablice interaktywną z odgłosami niektórych zwierząt.

Ośrodek Edukacji Przyrodniczo-Leśnej "Zielona Szkoła pod Bocianim Gniazdem"

Źródło: archiwum Gminy Sławno

- **Centrum Promocji Rzeki Wieprzy w Pomitowie**. W obiekcie tym zarówno mieszkańcy Pomitowa, całej Gminy, jak i turyści odwiedzający Gminę mogą na miejscu korzystać z możliwości poszerzania wiedzy o zakresie ekologii i środowiska naturalnego, a także na miejscu oglądać rekwizyty z okazami fauny i flory związanymi z rzeką Wieprzą.

Centrum Promocji Rzeki Wieprzy w Pomiłowie:

Źródło: archiwum Gminy Sławno, ECD

- **Park w Tychowie.** To najpiękniejszy park i najbardziej zadbane majątek na terenie Gminy Sławno o powierzchni 30 ha. Od roku 1509 był w rękach jednej rodziny – von Kleist. To miejsce z duszą, gdzie Gmina chce stworzyć park historyczno-kulturowy. Ma być on odtworzony na 28 ha dawnego parku znajdującego się przy pałacu zburzonym w 1978 roku. W miejscu pałacu stoi dziś prywatny dom, ale park to teren należący do Gminy Sławno. Gmina chce zagospodarować część wodną tj. 11 oczek wodnych połączonych siecią strumieni. Park zostanie zrewitalizowany, pojawi się sieć ścieżek pieszych, zostaną wyeksponowane fundamenty pałacu, odrestaurowany istniejący dziś mur i brama wjazdowa. Powstaną również ścieżki edukacyjno-historyczne opisujące m.in. dzieje rodu von Kleist, do którego należał majątek. Planuje się także utworzenie ścieżki dendrologicznej.

Na terenie Gminy znajduje się także kilka ciekawych zabytków sakralnych oraz park dworski i pałac w Noskowie, które wpisane są do rejestru zabytków.

Tabelę obrazującą zabytki występujące na obszarze Gminy Sławno przedstawiono poniżej:

Tab. 18. Zestawienie zabytków w Gminie Sławno

Lp.	MIEJSCOWOŚĆ	OBIEKT
1.	Boleszewo	kościół Najświętszego Serca Pana Jezusa z otoczeniem
2.	Kwasowo	kościół Niepokalanego Serca NMP z otoczeniem
3.	Noskowo	park dworski
4.	Noskowo	pałac
5.	Rzyszczewo	kościół Niepokalanego Poczęcia NMP z otoczeniem
6.	Sławsko	kościół św. Piotra i Pawła Ap. Z otoczeniem
7.	Stary Kraków	kościół MB Częstochowskiej z otoczeniem
8.	Tychowo	kościół MB Królowej Polski z otoczeniem
9.	Wrzeńnica	kościół MB Pocieszenia z otoczeniem
10.	Żukowo	kościół Przemienienia Pańskiego z otoczeniem

Źródło: opracowanie własne na podstawie rejestru zabytków

Oprócz istnienia obiektów i atrakcji turystycznych ważne jest, aby istniała w Gminie także baza noclegowa i gastronomiczna, która dla turystów jest elementem niezwykle ważnym.

Ambicją władarzy Gminy jest, aby branża ta rozwijała się w oparciu o endogeniczne potencjały i aby powstawały nowe obiekty, które będą przyciągać większą ilość turystów na ten obszar.

Poniżej kilka fotografii obrazujących obiekty sakralne i zabytkowe w Gminie Sławno

Kościół w Boleszewie

Kościół w Kwasowie

Pałac w Kwasowie

Pałac w Noskowie

Kościół w Rzyszczewie

Kościół w Sławsku

Kościół w Starym Krakowie

Kościół w Tychowie

Kościół w Radostawiu

Kościół we Wrześnicy

Pałac w Janiewicach

Kościół w Żukowie

Źródło: archiwum Gminy Sławno

Reasumując

Posiadane walory Gminy Sławno pozwalają rozwijać się w kierunku turystyki oraz agroturystyki z nastawieniem na efektywną obsługę tzw. „małego ruchu turystycznego”. Jest to możliwe dzięki istniejącym obiektom oraz ich możliwościom rozwoju, które wskazywali sami zainteresowani, w tym przedsiębiorcy oferujący na dzień dzisiejszy usługi w omawianym obszarze. Zauważalne są tu bardzo dogodne warunki dla rozwoju gospodarstw w kierunku agroturystycznym czy ekologicznym, a także małych przedsiębiorstw o charakterze rolno-spożywczym, które oferowałyby mieszkańcom i turystom sięganie po „dary natury”. Korzystając ze sprzyjających warunków przyrodniczo-krajobrazowo-kulturowych, Gmina powinna postawić na zrównoważony rozwój infrastruktury turystycznej (ukierunkowanej głównie na wypoczynek letniskowy), w celu pełnego wykorzystania swojego potencjału turystycznego. Możliwości rozwoju funkcji rekreacyjno-turystycznej, w oparciu

o warunki naturalne w granicach Gminy są możliwe, ale nie tak znaczące jak w innych obszarach województwa zachodniopomorskiego.

Istnienie rzek Grabowej i Wieprzy, sieć szlaków rowerowych i kajakowych oraz jezior Łętowskiego, a także dogodne połączenia komunikacyjne, są ogromnym atutem Gminy, który warto uwypuklić. Odpowiednie zagospodarowanie turystyczne, stwarza możliwości rozwoju funkcji rekreacyjnej również poza letnim sezonem turystycznym.

Dlatego też, w najbliższych latach, które zostały określone w Strategii Gmina Sławno zamierza poszukiwać możliwości inwestowania także w turystykę, która może wpłynąć na poprawę i wzbogacenie możliwości rozwoju całego obszaru, również w zakresie współpracy międzynarodowej.

2.2.7. Plan Rozwoju Turystyki

Gmina Sławno należy do gmin, w których dominuje rolnictwo wraz z jego obsługą, leśnictwo z dobrze rozwiniętym przemysłem drzewnym oraz coraz bardziej widoczna i rozwijająca się działalność turystyczno-wczasowa. Bogactwo walorów przyrodniczych i krajobrazowych Gminy Sławno zachęca do rozwoju różnych form turystyki i rekreacji.

Z krajobrazowego punktu widzenia najatrakcyjniejsze miejscowości w Gminie Sławno to duże wsie, których historia sięga średniowiecza. Do obiektów zabudowy chłopskiej, najbardziej charakterystycznej i wyróżniającej się w krajobrazie gminy należą budynki o konstrukcji szachulcowej (ryglowej), z wysokim dachem, pierwotnie krytym trzciną, w większości pochodzące z II połowy XIX wieku. Obiekty tego typu zachowały się najliczniej na obszarze na północ od miejscowości Rzyszczewo – Bobrowice – Sławno – Warszkowo - Warszkówko i są tam zdecydowanie najatrakcyjniejszym elementem krajobrazu wiejskiego. Dla miejscowości o czytelnym, historycznym układach przestrzennych, w których zachowały się liczne elementy tradycyjnej zabudowy, wyznaczono strefy ochrony konserwatorskiej.

Na terenie Gminy Sławno zlokalizowanych jest ponad 300 obiektów zabytkowych znajdujących się w ewidencji konserwatorskiej. Są to budynki mieszkalne, pomieszczenia gospodarcze, stodoły, szkoły, budynki gospodarcze, ogrodzenia, wozownia, spichlerz, dwór, plebania, leśniczówki, kuźnia, młyn, oraz liczne kościoły.

Specyfikę regionu tworzy różnorodność walorów naturalnych, które stanowią niewykorzystane możliwości rozwoju gminy. Analizując potencjał endogeniczny na terenie Gminy Sławno umożliwiający rozwój turystyki wskazać należy na dominujące w tym regionie lasy sosnowe, bukowe, świerkowe oraz mieszane z sosną, brzozą, świerkiem, bukiem, dębem i olszą. Lasy te wykorzystywane są w celach rekreacyjnych przez mieszkańców regionu i osoby przyjezdne w sezonie grzybiarskim. Z uwagi na występowanie dużej ilości zwierzyny łownej, na terenie gminy rozwinęły swoją działalność koła łowieckie. Działalność kół łowieckich ma wpływ na zwiększenie liczby turystów z zagranicy zainteresowanych turystyką specjalistyczną, jaką jest myślistwo. Głównie przez tereny leśne przebiega Sławieński Szlak Rowerowy, w ramach którego odtworzono dukty jezdne z kruszywa i żwiru..

Część istniejących dróg i nieużytkowane torowisko kolejowe zostały odkrzaczone, wyrównane i oznakowane. Łącznie to ok. 120 km dróg, duktów, ścieżek i szlaków przystosowanych dla potrzeb rowerzystów. Na północy szlak łączy się z Międzynarodowym Szlakiem Rowerowym wokół Bałtyku R-10 (Nadmorski Szlak Hanzeatycki), a od Starego Krakowa prowadzi przez Radosław do Sławska i stamtąd do Sławna dwiema drogami.

Kolejnym elementem potencjału endogenicznego gminy są parki dworskie i pałacowe.

- W miejscowości Janiewice znajduje się Park Dworski z II połowy XIX wieku w stylu naturalistycznym, z dobrze zachowanym drzewostanem oraz układem przestrzennym. Park zajmuje powierzchnię ok. 2,5 ha.
- W Kwasowie znajduje się Park Pałacowy z I połowy XIX wieku, który zajmuje powierzchnię 10,53 ha.
- Z kolei Park Dworski w Tychowie założony w XVIII w., (rozciągający się na powierzchni ok. 28 ha, posiadający częściowo zachowany cenny starodrzew) harmonijnie dopełnia północną pierzeję układu ruralistycznego. Zachował się tutaj dawny system wodny ze stawami i kanałami.

Gmina Sławno zamierza rewitalizować parki, przystosowując obiekty do celów edukacyjnych w zakresie niezbędnym do oferowania usług turystycznych i rekreacyjnych.

Cennym walorem krajobrazowym są rezerваты przyrody: Janiewickie Bagno i Sławieńskie Dęby. Janiewickie Bagno zajmuje powierzchnię 162,2 ha. Na obszarze rezerwatu (na styku dwóch dolin rzecznych Reknicy i Grabowej) znajduje się unikatowe torfowisko wysokiego typu bałtyckiego. Na torfowisku występuje liczna populacja maliny moroszki - rośliny reliktovej, objętej całkowitą ochroną. Sławieńskie Dęby zlokalizowane są na terenie leśnictwa Krakowiany. Ochronie podlega płat grądu z charakterystyczną roślinnością oraz 195 – letnim dwupiętrowym drzewostanem. Rezerwat został wpisany do centralnego rejestru dział „A” Ministra Ochrony Środowiska i Zasobów Naturalnych w 1989 roku. Zajmuje powierzchnię 34,31 ha.

Istotnym elementem potencjału endogenicznego Gminy jest obszar krajobrazu chronionego „Jezioro Łętowskie oraz okolice”. Jezioro Łętowskie ma powierzchnię 402 ha i głębokość do 19 m. Obszar okolic jeziora Łętowskiego ograniczony jest od północy doliną Wieprzy, a od zachodu doliną Reknicy. Z wzniesień położonych na zachodnim brzegu jeziora - użytkowanych rolniczo można podziwiać rozległy krajobraz zwieńczony na drugim brzegu jeziora ciemnymi plamami pagórów porośniętych lasem. Brzeg jeziora stanowi tereny łęgowe ptactwa m.in. bielików, robołowów, perkozów i błotniaków. Jezioro Łętowskie jest bardzo popularne wśród wędkarzy ze względu na duże zarybienie.

Każdego roku jesienią odbywa się wokół jeziora Łętowskiego bieg organizowany przez Gminę Sławno, na który zgłaszają się zawodnicy z całego Pomorza. Bieg promuje wśród uczestników i osób towarzyszących walory turystyczne okolic jeziora i Gminy Sławno.

Obszar ten w oparciu o jezioro ma potencjał na realizację przedsięwzięć tworzących produkty turystyczne przede wszystkim turystyki aktywnej, np. kajakowej, rowerowej czy pieszej.

Realizacja przedsięwzięcia polegającego na utworzeniu szlaku kajakowego na jeziorze będzie tworzyć produkt turystyczny oparty na potencjale endogenicznym.

Powstała infrastruktura kajakowa zachęci turystów do przyjazdów. Umożliwi również rozwój komercyjnej i profesjonalnej obsługi ruchu turystycznego firm specjalizujących się w dziedzinie kajakarstwa, usług transportowych, gastronomii i agroturystyki.

Duże znaczenie turystyczne dla regionu ma także rzeka Wieprza. Jej długość wynosi 140 km, z czego w granicach Gminy Sławno 45 km. Dolina Wieprzy ma naturalny charakter, tylko w niewielkim stopniu przekształcony przez człowieka. Obszar ten urozmaicony jest obecnością drobnych wydm, rzadkich roślin, zakoli rzecznych i starorzecz. Podgórski charakter Wieprzy w górnym odcinku, oraz malowniczy krajobraz wzdłuż koryta rzeki nadaje jej miano jednej z najpiękniejszych rzek Pomorza. **Realizacja przedsięwzięcia polegającego na utworzeniu szlaku kajakowego na rzece Wieprzy będzie tworzyć produkt turystyczny oparty na potencjale endogenicznym.** Dzięki utworzeniu infrastruktury odpowiedniej dla spływów kajakowych wzrośnie zainteresowanie turystów do korzystania z rzeki jako formy turystyki aktywnej. Umożliwi również rozwój komercyjnej i profesjonalnej obsługi ruchu turystycznego od firm specjalizujących się w dziedzinie kajakarstwa, usług transportowych, gastronomii i agroturystyki.

Sukcesywnie uatrakcyjniane Jezioro Łętowskie oraz wykorzystanie potencjału rzeki Wieprzy związane ze szlakami kajakowymi, będzie stanowiło spójną całość oraz uzupełnienie oferty turystyczno-edukacyjnej istniejących już na terenie gminy Centrum Promocji Rzeki Wieprzy w Pomiłowie oraz szlaku rowerowego. Centrum promuje walory przyrodnicze i turystyczne zarówno rzeki Wieprzy, jak i terenów ją otaczających, w tym sieci Natura 2000. Promocja polega na przeprowadzaniu zajęć, szkoleń, seminariów z zakresu edukacji przyrodniczej dla dzieci, młodzieży szkolnej, uczestników zielonych szkół, mieszkańców z terenu powiatu sławieńskiego oraz turystów. Sala ekspozycyjno-konferencyjna została wyposażona w plansze edukacyjne, mapy regionu oraz oszklone witryny i gabloty, w których prezentowane są eksponaty ptaków, ryb i gadów.

Rozbudowana zostanie infrastruktura sportowa nad jeziorem Łętowskim tj. pole namiotowe, miejsce postoju na campery, Na terenie obiektu powstanie wypożyczalnia sprzętu wodnego: kajaków, rowerów wodnych, łodzi wiosłowych. Dzięki sprzyjającym warunkom wietrznym jezioro Łętowskie jest świetnym miejscem do uprawiania żeglarstwa czy windsurfingu.

Rozwój turystyki to klucz dla dynamicznego i długofalowego rozwoju, stąd też Gmina Sławno będzie starała się maksymalnie eksponować dostępne na jej terenie obiekty i usługi interesujące turystów. Rosnąca

świadomość ekologiczna mieszkańców gminy, jak również obszary prawnie i zwyczajowo chronione są podstawą do rozwoju działalności turystycznej i agroturystycznej.

Przestrzeń Gminy Sławno w wielu miejscach posiada bogate walory turystyczno-krajoznawcze, sprzyjające rozwojowi różnych form turystyki, zwłaszcza w obszarach przyleśnych, przyjeziornych i przyrzecznych.

Jednym z priorytetów strategii jest stworzenie warunków do rozwoju turystyki, przy wykorzystaniu zasobów naturalnych. Wyznacza działania w kierunku rozwoju infrastruktury turystycznej, w tym wykorzystanie istniejących zbiorników wodnych dla rozwoju turystyki, rozbudowanie infrastruktury turystycznej wokół jeziora Łętowskiego oraz budowa szlaków turystycznych.

Działania związane z turystyką zaplanowane do realizacji w przyszłości na terenie Gminy Sławno to m.in:

1. Wykorzystanie potencjału zasobów wodnych, w tym przede wszystkim rzeki Wieprzy i jeziora Łętowskiego.
2. Rewitalizacja zabytkowych parków.
3. Budowa ścieżek rowerowych.
4. Nawiązanie partnerstwa w regionie dla pełnego wykorzystania potencjału i zasobów endogenicznych.
5. Informacja i promocja, która ma przyczynić się do udostępniania potencjalnym odbiorcom dziedzictwa naturalnego i kulturowego obszarów zlokalizowanych na terenie Gminy Sławno. Promocja na poziomie lokalnym będzie opierać się o działania lokalnej organizacji turystycznej. Działania te pozwolą na stworzenie spójnej oferty turystycznej.

Wykorzystanie potencjału zasobów wodnych, leśnych (w postaci szlaków rowerowych), oraz zabytkowych parków przyczyni się do udostępnienia turystom dziedzictwa naturalnego i kulturowego m.in. poprzez ukierunkowanie ruchu turystycznego na obszary cenne przyrodniczo oraz poprzez zwiększenie dostępności do tych lokalizacji.

Dodatkowo odpowiednie oznakowanie zwiększa dostępność do tych obszarów poprzez informowanie o znajdujących się w pobliżu atrakcjach turystycznych.

Działania przewidziane do realizacji przyczynią się do ukierunkowania ruchu turystycznego do miejsc zagospodarowanych turystycznie, opartych na potencjale endogenicznym. To z kolei będzie miało wpływ na poprawę stanu środowiska naturalnego na szlakach wodnych, w lasach, na ścieżkach, ograniczając negatywne efekty tj. zanieczyszczanie środowiska, płoszenie zwierząt, niszczenie roślinności, niszczenie tarlisk ryb oraz zagrożenia pożarowe, wynikające z nieświadomości i niewłaściwego użytkowania potencjału endogenicznego regionu.

Końcowym efektem realizacji działań będzie stworzenie silnych produktów turystycznych opartych na lokalnych i regionalnych potencjałach endogenicznych, wzajemnie się uzupełniających.

2.2.8. Ochrona zdrowia

W Gminie Sławno zdaje egzamin system oparty o lekarza rodzinnego, dlatego powinien on być nadal intensywnie rozwijany. Sposób organizacji służby zdrowia w Gminie Sławno często nie zapewnia jednak rzeczywistej, całodobowej opieki medycznej bowiem najbliższy szpital funkcjonuje w Sławnie. Na terenie Gminy brak jest również przychodni publicznych i niepublicznych, a mieszkańcy w sprawach zdrowotnych dojeżdżają do lekarzy w pobliskim mieście Sławno.

2.2.9. Pomoc społeczna

W zakresie pomocy społecznej Gmina Sławno realizuje zadania własne i zlecone na bazie otrzymanych dotacji i subwencji z budżetu państwa mając z góry „narzucone” przepisy regulujące sposób dystrybucji środków.

Zadania w tym zakresie wypełnia Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej (GOPS) w Sławnie. GOPS realizuje zadania własne gminy, które są finansowane z budżetu gminy oraz z budżetu państwa w formie dotacji celowej. Na wypłatę zasiłków stałych, optacanie składek na ubezpieczenie zdrowotne za osoby uprawnione do zasiłków stałych oraz na wypłatę zasiłków okresowych Gmina otrzymuje dotację z budżetu państwa. Gmina również

otrzymuje dotacje na realizację wieloletniego programu „Pomoc państwa w zakresie dożywiania” w gwarantowanej wysokości 60 % wydatków poniesionych na ten cel. Gmina może zwrócić się do Wojewody Zachodniopomorskiego z wnioskiem o zmniejszenie udziału własnego Gminy do 20 % wysokości zadania, co też jest czynione od lat.

Do zadań zleconych Gminie, które są w pełni finansowane przez budżet państwa należą świadczenia rodzinne i fundusz alimentacyjny wraz z kosztami obsługi.

Nadzór finansowy i merytoryczny nad ośrodkiem sprawuje Wójt Gminy Sławno oraz Wydział Polityki Społecznej Zachodniopomorskiego Urzędu Wojewódzkiego w Szczecinie.

Podstawowymi zadaniami, realizowanymi przez pomoc społeczną, które powinny w miarę możliwości doprowadzić do życiowego usamodzielnienia się podopiecznych oraz ich integracji ze środowiskiem są:

- przyznawanie i wypłacanie przewidzianych ustawą świadczeń,
- świadczenie pracy socjalnej (działalność zawodowa mająca na celu pomoc osobom i rodzinom we wzmacnianiu lub odzyskiwaniu zdolności do funkcjonowania w społeczeństwie poprzez pełnienie odpowiednich ról społecznych oraz tworzenie warunków sprzyjających temu celowi),
- analiza i ocena zjawisk rodzących zapotrzebowanie na świadczenia z pomocy społecznej,
- realizacja zadań wynikających z rozeznaczonych potrzeb.

Działania Ośrodka realizowane w tym zakresie zmierzają więc do zapobiegania pogłębianiu się dysfunkcji osób i rodzin oraz wykluczaniu społecznemu.

Pomoc społeczna udzielana jest w szczególności z powodu:

- Ubóstwa,
- Bezdomności,
- Bezrobocia,
- Niepełnosprawności,
- Długotrwałej lub ciężkiej choroby,
- Przemocy w rodzinie,
- Potrzeby ochrony macierzyństwa lub wielodzietności,
- Bezradności w sprawach opiekuńczo – wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa domowego, zwłaszcza w rodzinach niepełnych lub wielodzietnych,
- Trudności w przystosowaniu do życia po zwolnieniu z zakładu karnego,
- Alkoholizmowi i narkomani,
- Zdarzenia losowego i sytuacji kryzysowej.

Prawo do świadczeń pieniężnych z pomocy społecznej przysługuje osobie lub rodzinie, której dochód nie przekroczy sumy kryterium dochodowego przy jednoczesnym wystąpieniu, co najmniej jednego z powodów wyżej wymienionych.

Prowadząc aktywną politykę społeczną GOPS obejmuje swoim wsparciem grupy społeczne szczególnie zagrożone wykluczeniem społecznym. Wszystkie działania prowadzone są w oparciu o diagnozę środowiska. Na terenie Gminy dostrzega się widoczne deficyty w obszarze polityki społecznej. Nie mniej jednak GOPS współpracuje z różnymi instytucjami, organizacjami pozarządowymi działającymi w obszarze pomocy społecznej. Ośrodek wprowadził także interdyscyplinarną współpracę w działaniach w obszarze przemocy w rodzinie, wspierania rodzin, osób niepełnosprawnych i innych grup zagrożonych wykluczeniem społecznym.

W podziale na poszczególne miejscowości w ostatnim roku (2015) powody przyznania pomocy społecznej były następujące:

Tab. 19. Rodzaje udzielonej pomocy społecznej w Gminie Sławno w roku 2015 w podziale na miejscowości

ROK 2015	Bobrowice	Boleszewo	Borzyszkowo	Brzeście	Gwiazdowo (w tym Gwiazdówko)	Janiewice	Kwasowo	Łętowo
1. Ubóstwo	4	8	1	2	14	14	11	5
2. Sieroctwo	0	0	0	0	0	0	0	0
3. Bezdomność	0	1	0	0	0	0	1	2
4. Potrzeby ochrony macierzyństwa	5	0	0	1	2	5	4	0
w tym wielodzietność	5	0	0	1	2	5	4	0
5. Bezrobocie	12	15	1	1	7	11	18	8
6. Niepełnosprawność	4	9	1	0	9	10	5	6
7. Długotrwała lub ciężka choroba	3	1	0	0	2	3	0	1
8. Bezradość w sprawach opiek. wychow. i prowadzenia gospod. domowego	3	4	0	0	1	2	3	0
w tym rodzina niepełna	3	4	0	0	1	2	3	0
rodzina wielodzietna	0	2	0	2	2	6	2	0
9. Przemoc w rodzinie	0	0	0	0	1	0	0	0
10. Potrzeba ochrony ofiar handlu ludźmi	0	0	0	0	0	0	0	0
11. Alkoholizm	1	0	0	0	0	0	0	0
12. Narkomania	0	0	0	0	0	0	0	0
13. Trudność w przystosowaniu do życia młodzieży opuszczających placówki opiek. wychowawcze	3	0	0	0	0	0	0	0
14. Brak umiejętności przystosowania do życia młodzieży opuszczających placówki opiekuńczo - wychowawcze	0	0	0	0	0	0	0	0
15. Trudności w integracji osób, które otrzymały status uchodźcy	0	0	0	0	0	0	0	0
16. Zdarzenia losowe	0	0	0	0	0	1	0	0
17. Sytuacja kryzysowa	0	0	0	0	0	0	0	0
18. Klęska żywiołowa lub ekologiczna	0	0	0	0	0	0	0	0
Razem	35	38	3	4	36	46	42	22

Tab. 19. Rodzaje udzielonej pomocy społecznej w Gminie Sławno w roku 2015 w podziale na miejscowości c.d

ROK 2015	Noskowo	Pątnowo	Pomkowo	Radostaw	Rzyszczewo, Rzyszczewko	Sławsko	Smardzewo	St. Kraków
1. Ubóstwo	30	0	3	4	3	9	3	3
2 Sieroctwo	0	0	0	0	0	0	0	0
3. Bezdomność	0	0	0	1	0	0	0	2
4. Potrzeby ochrony macierzyństwa	3	0	0	0	0	0	0	1
w tym wielodzietność	3	0	0	0	0	0	0	1
5. Bezrobocie	28	0	2	8	16	22	5	16
6. Niepełnosprawność	7	0	1	4	1	6	3	6
7. Długotrwała lub ciężka choroba	0	0	0	0	0	0	0	0
8. Bezradność w sprawach opiek. wychow. i prowadzenia gospod. domowego	4	0	1	1	0	3	0	1
w tym rodzina niepełna	4	0	1	1	0	3	0	1
rodzina wielodzietna	7	0	0	2	0	1	3	2
9. Przemoc w rodzinie	0	0	0	0	0	0	0	0
10. Potrzeba ochrony ofiar handlu ludźmi	0	0	0	0	0	0	0	0
11. Alkoholizm	0	0	0	0	0	6	1	0
12. Narkomania	0	0	0	0	0	0	0	0
13. Trudność w przystosowaniu do życia młodzieży opuszczających placówki opiek. wychowawcze	0	0	0	0	0	0	0	0
14. Brak umiejętności przystosowania do życia młodzieży opuszczających placówki opiek. wychowawcze	0	0	0	0	0	0	0	0
15. Trudności w integracji osób, które otrzymały status uchodźcy	0	0	0	0	0	0	0	0
16. Zdarzenia losowe	0	0	0	0	0	1	0	0

17. Sytuacja kryzysowa	0	0	0	0	0	0	0	0
18. Klęska żywiołowa lub ekologiczna	0	0	0	0	0	0	0	0
Razem	72	0	7	18	20	47	12	29

Tab. 19. Rodzaje udzielonej pomocy społecznej w Gminie Sławno w roku 2015 w podziale na miejscowości c.d

ROK 2015	Tokary	Tychowo	Warszkowo	Warszkówko	Wrześnica	Żabno	Żukowo
1. Ubóstwo	1	11	30	8	7	2	12
2 Sieroctwo	0	0	0	0	0	0	0
3. Bezdomność	0	0	0	0	1	0	0
4. Potrzeby ochrony macierzyństwa	1	2	2	2	0	0	5
w tym wielodzietność	1	2	2	2	0	0	5
5. Bezrobocie	1	10	27	8	21	1	10
6. Niepełnosprawność	0	3	7	0	11	1	4
7. Długotrwała lub ciężka choroba	0	0	0	0	0	0	0
8. Bezradość w sprawach opiek. wychow. i prowadzenia gospod. domowego	1	3	6	1	3	0	4
w tym rodzina niepełna	1	3	6	1	3	0	4
rodzina wielodzietna	0	2	2	2	3	0	5
9. Przemoc w rodzinie	0	0	0	0	0	0	0
10. Potrzeba ochrony ofiar handlu ludźmi	0	0	0	0	0	0	0
11. Alkoholizm	0	2	0	0	6	0	0
12. Narkomania	0	0	0	0	0	0	0
13. Trudność w przystosowaniu do życia młodzieży opuszczających placówki opiek. wychowawcze	0	0	0	0	0	0	0
14. Brak umiejętności przystosowania do życia młodzieży opuszczających placówki opiekuńczo – wych.	0	0	0	0	0	0	0
15. Trudności w integracji osób, które otrzymały status uchodźcy	0	0	0	0	0	0	0
16. Zdarzenia losowe	0	0	3	0	1	0	0
17. Sytuacja kryzysowa	0	0	0	0	0	0	0
18. Klęska żywiołowa lub ekologiczna	0	0	0	0	0	0	0
Razem	4	31	75	19	50	4	35

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych z Gminy Sławno

Biorąc powyższe dane pod uwagę zauważyć można, iż najwięcej pomocy w Gminie udzielanej jest z uwagi na bezrobocie (248 szt.), ubóstwo (185 szt.), niepełnosprawność (98 szt.) oraz bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych i tych związanych z prowadzeniem gospodarstwa domowego (41 szt.). Łącznie w roku 2015 pomocy udzielono 649 razy.

Analizując natomiast poszczególne miejscowości najwięcej pomocy udzielanej jest w następujących rejonach:

- Warszkowo – 75 szt.
- Noskowo – 72 szt.
- Wrześnica – 50 szt.
- Sławsko – 47 szt.
- Janiewice - 46 szt.
- Kwasowo – 42 szt.
- Boleszewo – 38 szt.
- Gwiazdowo (w tym Gwiazdówko) – 36 szt.
- Bobrowice, Żukowo – po 35 szt.
- Tychowo – 31 szt.
- Stary Kraków – 29 szt.
- Łętowo – 22 szt.
- Rzyszczewo, Rzyszczewko – 20 szt.
- Warszkówko – 19 szt.
- Radosław – 18 szt.
- Smardzewo – 12 szt.
- Pomiłowo – 7 szt.
- Brzeście, Tokary, Żabno – po 4 szt.
- Borzyszkowo – 3 szt.
- Pątnowo – 0 szt.

Dlatego też w gestii samorządu Gminy Sławno jest i będzie poszukiwanie sposobów na zmniejszanie świadczeń społecznych wraz z próbą realnych możliwości niesienia pomocy na rzecz swoich mieszkańców. Elementy z tym związane zostały opisane w rozdziale związanym z pomysłami inwestycji zarówno infrastrukturalnych, jak i społecznych.

W tym miejscu warto także wspomnieć, iż Uchwałą Nr XL/365/2014 Rada Gminy Sławno w dniu 31 stycznia 2014r., podjęła Uchwałę dotyczącą realizacji programu osłonowego w zakresie dożywiania dzieci z terenu Gminy Sławno na lata 2014-2020.

Dodatkowo Gmina na mocy porozumienia z Powiatowym Urzędem Pracy w Sławnie dotyczącym współpracy w ramach PAI nr PAI/02/2015 realizuje Program Aktywizacji i Integracji. W ramach tego programu bezrobotni bez prawa do zasiłku korzystających ze świadczeń pomocy społecznej kierowani są na wykonywanie prac społeczno-użytecznych mając następnie umiejętność skutecznego powrotu na rynek pracy.

Powyższe elementy mają wspólnie wpłynąć na rozwój Gminy i poprawę życia społecznego jej mieszkańców.

Poniżej przedstawiono tabelę obrazującą wysokość udzielanych świadczeń rodzinnych w latach 2010-2014.

Tab. 20. Pomoc społeczna w Gminie Sławno w latach 2010-2014

	Jednostka miary	2010	2011	2012	2013	2014
ŚWIADCZENIA RODZINNE						
Korzystający ze świadczeń rodzinnych						
rodziny otrzymujące zasiłki rodzinne na dzieci	-	620	547	465	399	346
dzieci, na które rodzice otrzymują zasiłek rodzinny - ogółem	osoba	1292	1146	975	842	757

dzieci w wieku do lat 17, na które rodzice otrzymują zasiłek rodzinny	osoba	1141	1027	876	768	691
udział dzieci w wieku do lat 17, na które rodzice otrzymują zasiłek rodzinny w ogólnej liczbie dzieci w tym wieku	%	55,4	51,1	44,3	39,8	36,3
Kwoty świadczeń rodzinnych wypłaconych w roku - ogółem						
kwota świadczeń rodzinnych	tys. zł	3140	3015	2753	2479	2235
kwota zasiłków rodzinnych (wraz z dodatkami)	tys. zł	2253	2019	1689	1544	1387
kwota zasiłków pielęgnacyjnych	tys. zł	472	472	482	461	430

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS, Bank Danych Regionalnych za lata 2010-2014

2.2.10. Budownictwo mieszkaniowe

Sytuacja mieszkaniowa w Gminie nie odbiega zasadniczo od gmin sąsiadujących, jeśli chodzi o standard i wyposażenie. Głównym rodzajem budownictwa w Gminie jest budownictwo indywidualne, które należy do dobrze rozwiniętych. Oprócz tego w Gminie Sławno funkcjonuje także budownictwo komunalne. Stopień wyposażenia mieszkań w instalacje stanowi standard. Dystans, jaki dzieli Gminę od innych gmin i miast w zakresie wyposażenia mieszkań, jest średni. Mieszkania zwodociągowane są w niemalże 100 %. Wiek zasobów mieszkaniowych jest zróżnicowany i prawie 3/4 przypada na okres po 1945 r.

Stan techniczny budynków mieszkalnych można ogólnie ocenić jako dobry, choć wiele z nich nie spełnia wszystkich wymogów technicznych. Spośród ogółu budynków zdecydowana większość to budynki jednorodzinne.

Strukturę mieszkaniową w Gminie Sławno w przeciągu lat 2010-2014 przedstawiono w poniższej tabeli:

Tab. 21. Struktura mieszkaniowa Gminy Sławno w latach 2010-2014

Wyszczególnienie	Jednostka miary	2010	2011	2012	2013	2014
ZASOBY MIESZKANIOWE wg form własności						
mieszkania	mieszk.	2123	2138	2154	2175	2192
izby	izba	9403	9474	9560	9670	9757
powierzchnia użytkowa mieszkań	m2	183914	185353	187603	190419	192783
mieszkania socjalne						
mieszkania	-	-	2	7	6	5
powierzchnia użytkowa mieszkań	m2	-	90	378	317	274
Mieszkania wyposażone w instalacje techniczno-sanitarne						
wodociąg	mieszk.	2086	2101	2117	2138	2155
ustęp splukiwany	mieszk.	2002	2017	2033	2054	2072
łazienka	mieszk.	1889	1904	1920	1941	1959
centralne ogrzewanie	mieszk.	1486	1501	1517	1538	1556
gaz sieciowy	mieszk.	1	1	1	3	3
Mieszkania wyposażone w instalacje - w % ogółu mieszkań						
wodociąg	%	98,3	98,3	98,3	98,3	98,3
łazienka	%	89,0	89,1	89,1	89,2	89,4
centralne ogrzewanie	%	70,0	70,2	70,4	70,7	71,0

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych z GUS-u, Bank Danych Regionalnych za lata 2010-2014

Dodatkowo poniżej przedstawiono zasoby mieszkaniowe będące w dyspozycji Gminy Sławno wg stanu na dzień 31.12.2015 r.

Tab. 22. Zasoby mieszkaniowe Gminy Sławno wg miejscowości

MIEJSCOWOŚĆ	LOKAL	ILOŚĆ IZB	POW.UŻYTK. [m²]	KOSZT 1M² [zł]
BOBROWICE	Bobrowice 42	3	70,36	3,60
	Bobrowice 22	3	58	4,80
BOLESZEWO	Boleszewo 64	3	75,7	2,80
	Boleszewo 64	4	73,02	2,80
	Boleszewo 61/6	3	71,02	4,00
	Boleszewo 61/5	3	59,59	4,00
	Boleszewo 61/4	2	42,12	2,00
	Boleszewo 61/3	4	82,87	4,00
	Boleszewo 61/2	4	67,38	2,00
	Boleszewo 61/1	2	47,14	2,00
GWIAZDOWO	Gwiazdowo 43	4	74,48	4,40
JANIEWICE	Janiewice 2	3	61,28	2,60
NOSKOWO	Noskowo 10	2	32,65	2,00
	Noskowo 10	2	48,81	2,00
	Noskowo 15/1	2	52,45	2,00
	Noskowo 15/1	3	48,92	3,00
RADOSŁAW	Radosław 9	3	36,1	3,20
	Radosław 9	3	34	2,80
	Radosław 21	3	39,98	2,00
RZYSZCZEWO	RzyszczeWO 44/1	4	48,73	2,60
	RzyszczeWO 44/2	4	48,73	2,00
	RzyszczeWO 44/3	4	48,73	2,00
	RzyszczeWO 44/4	4	48,73	2,00
SMARDZEWO	Smardzewo 21	3	60,58	3,60
SŁAWSKO	Sławsko 92/1	3	51,75	3,60
	Sławsko 92/2	3	54,2	4,00
	Sławsko 97B	3	60,18	3,60
STARY KRAKÓW	Stary Kraków 14/1	4	78,63	4,00
	Stary Kraków 14/5	3	67,67	3,60
	Stary Kraków 38/1	3	53,46	4,00
	Stary Kraków 38/3	2	36	3,20
	Stary Kraków 38/5	2	27,4	3,20
	Stary Kraków 38/6	3	51	3,60
	Stary Kraków 38/7	3	66	4,00
	Stary Kraków 38/8	2	38,76	4,00
TOKARY	Tokary 11/3	3	50,77	2,80
WARSZKOWO	Warszkowo 102	4	64,86	2,80
	Warszkowo 25	4	68,11	3,60

WRZEŚNICA	Wrześnica 68/1	3	63,17	4,00
	Wrześnica 68/2	3	63,69	2,00
	Wrześnica 68/3	2	38,3	4,40
	Wrześnica 68/4	2	33,77	2,00
	Wrześnica 68/5	4	65,32	4,40
	Wrześnica 128/3	2	24,73	3,60
	Wrześnica 111	2	14,6	4,40
	Wrześnica 111	3	44,79	4,40
	Wrześnica 111	2	34,06	4,40
ŻUKOWO	Żukowo 10a	3	42,72	3,20
	Żukowo 65/1	4	76,99	4,00

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych z Gminy Sławno

2.3. Sytuacja gospodarcza

2.3.1. Podmioty gospodarcze

W roku 2014 (wg stanu na dzień 31.12.2014 r.) na terenie Gminy Sławno funkcjonowało 652 podmiotów gospodarczych zarejestrowanych w rejestrze REGON. Ponad 98 % z nich należała do sektora prywatnego. Większość z zarejestrowanych firm stanowiły podmioty małe, o czym może świadczyć również to, że większość z nich działa w formie osób fizycznych prowadzących działalność gospodarczą (526 podmiotów). Zwiększenie liczby podmiotów po roku 2007, w pewnym stopniu związane było z sytuacją na rynku pracy i poszukiwaniem możliwości prowadzenia własnej działalności gospodarczej. Innym czynnikiem wpływającym na wspomnianą tendencję była szeroko stosowana praktyka samozatrudnienia, wymuszana przez pracodawców, w celu zmniejszenia ich kosztów działalności. Poziom aktywności gospodarczej na terenie gminy, mierzony wskaźnikiem liczby podmiotów gospodarczych wpisanych do rejestru przypadających na 1000 mieszkańców w wieku produkcyjnym, należy ocenić jako niewystarczający.

Wartość wspomnianego wskaźnika dla Gminy Sławno wynosi 110,4 podczas gdy średnia dla województwa określona została na wartość ponad 128. O charakterze lokalnej gospodarki wiele mówi również struktura branżowa. Została ona przedstawiona poniżej (stan na dzień 31.12.2014 r.).

Tab. 23. Podmioty gospodarcze w Gminie Sławno w latach 2010-2014 wg sekcji PKD 2007 oraz sektorów własnościowych

lp.	Wyszczególnienie	2010	2011	2012	2013	2014
1.	Sekcja A - Rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo	72	73	76	77	78
2.	Sekcja B – Górnictwo i wydobywanie	0	1	1	1	1
3.	Sekcja C – Przetwórstwo przemysłowe	73	63	60	64	61
4.	Sekcja D - Wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz, parę wodną, gorącą wodę i powietrze do układów klimatyzacyjnych	1	1	2	2	2
5.	Sekcja E - Dostawa wody; gospodarowanie ściekami i odpadami oraz działalność związana z rekultywacją	3	3	3	3	3
6.	Sekcja F – Budownictwo	133	127	123	125	119
7.	Sekcja G - Handel hurtowy i detaliczny; naprawa pojazdów samochodów, motocykli oraz artykułów użytku osobistego i domowego	166	155	152	152	153
8.	Sekcja H - Transport i gospodarka magazynowa	56	55	55	51	48

9.	Sekcja I - Działalność związana z zakwaterowaniem i usługami gastronomicznymi	27	27	24	25	26
10.	Sekcja K - Działalność finansowa i ubezpieczeniowa	4	4	4	4	5
11.	Sekcja L - Działalność związana z obsługą rynku nieruchomości	15	14	14	14	15
12.	Sekcja M – Działalność profesjonalna, naukowa i techniczna	4	4	5	5	5
13.	Sekcja N - Działalność w zakresie usług administrowania i działalność wspierająca	21	21	24	23	27
14.	Sekcja O - Administracja publiczna i obrona narodowa; obowiązkowe zabezpieczenia społeczne	10	9	7	10	13
15.	Sekcja P – Edukacja	9	9	9	9	10
16.	Sekcja Q – Opieka zdrowotna i pomoc społeczna	19	17	16	17	17
17.	Sekcja R - Działalność związana z kulturą, rozrywką i rekreacją	14	15	17	19	17
18.	Sekcja S i T – Pozostała działalność usługowa	7	11	13	14	15
ogółem		660	637	633	648	652
w tym sektor publiczny		9	9	9	9	10
sektor prywatny		651	628	624	639	642

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych z GUS-u, Bank Danych Regionalnych za lata 2010-2014

Najwięcej podmiotów gospodarczych jest zarejestrowanych w sektorach związanych z handlem hurtowym i detalicznym (153 podmioty) a także budownictwem (119 podmiotów) oraz rolnictwem (78 podmiotów) i przetwórstwem przemysłowym (61 podmiotów). Struktura taka ma swoje uzasadnienie w stosunkowo niskich nakładach związanych z rozpoczęciem prowadzenia działalności w wymienionych sektorach i szybkim uzyskiwaniem przychodów. Wynika to także z kwalifikacji, które posiadają mieszkańcy Gminy Sławno wskazujące na fakt, że najwięcej osób posiada wykształcenie podstawowe lub zasadnicze zawodowe, a zatem poszukują branż, które są najbliższe ich wykształceniu oraz doświadczeniu. W kolejnych działach liczba jednostek prowadzących działalność jest już znacznie mniejsza, na co wskazują powyższe dane.

Najmniej licznie reprezentowanym sektorem jest „Górnictwo i wydobywanie” (1 podmiot), „Wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz, parę wodną, gorącą wodę i powietrze do układów klimatyzacyjnych”, (2 podmioty), „Dostawa wody; gosp.ściekami i odpadami oraz działalność związana z rekultywacją” (3 podmioty).

Tab. 24. Wskaźniki dotyczące podmiotów gospodarczych w Gminie Sławno i gminach ościennych powiatu sławieńskiego na koniec 2014 r.

Wyszczególnienie	Miasto Darłowo	Gmina Darłowo	Gmina Malechowo	Gmina Postomino	Miasto Sławno	Gmina Sławno
Podmioty gospodarcze ogółem, w tym:	1969	735	501	600	1446	652
Sektor publiczny	59	27	16	16	98	10
Sektor prywatny	1910	708	485	584	1347	642
Osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą na 1000 osób w wieku produkcyjnym	111	70	59	67	77	58
podmioty na 1000 mieszkańców w wieku produkcyjnym	222,1	139,6	119,4	132,6	183,2	110,4

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych z GUS-u, Bank Danych Regionalnych za lata 2010-2014

Od 2010 liczba podmiotów w gminach powiatu sławieńskiego generalnie wzrasta. W Gminie Sławno w latach 2010-2012 zauważalny był spadek z 660 podmiotów do 633, ale od roku 2013 tendencja jest już wzrostowa. Porównując przedsiębiorczość w poszczególnych Gminach, Gmina wiejska Sławno wypada w średnich granicach, nie mniej wskaźnik dotyczący osób fizycznych prowadzących działalność gospodarczą na

1000 osób w wieku produkcyjnym jest najniższy w całym powiecie i wynosi 58. Wpływ na to ma zdecydowanie fakt, że niemalże połowę powierzchni gminy zajmują lasy. Widać to także po rozpoznawalnych branżach na tym obszarze.

Największe funkcjonujące podmioty gospodarcze działające na tym obszarze związane są z branżą drzewną. Wśród podmiotów dominują zakłady zatrudniające do 9 pracowników (ponad 97,5 %), ok. 2,3 % stanowiły firmy z sektora MŚP – zatrudniające do 50 pracowników a 0,15 % firmy zatrudniające do 249 pracowników (1 podmiot).

Sławieńska Strefa Gospodarcza

Teren o powierzchni 30 ha zlokalizowany w centralnej części gminy w sołectwie Bobrowiczki tworzyć będzie Sławieńską Strefę Gospodarczą. Preferowane przez gminę kierunki zagospodarowania tego obszaru to przeznaczenie pod zabudowę usługową, obiekty produkcyjne, np. branży drzewnej, składy i magazyny wraz z niezbędną infrastrukturą techniczną i komunikacyjną. W pobliżu Sławieńskiej Strefy Gospodarczej w odległości ok. 2 km, planowana jest budowa drogi ekspresowej S6. Planuje się wybudowanie dróg dojazdowych oraz uzbrojenie strefy. Najbliższa kolejowa stacja przeładunkowa znajduje się w odległości 1 km (w Sławnie), a najbliższy port morski w Darłowie w odległości 22 km. Tutaj zlokalizowane jest również towarowe przejście graniczne (morskie). Najbliższy port lotniczy i port rzeczny znajduje się w Gdańsku.

Tab. 25. Podmioty gospodarcze (znaczące) w Gminie Sławno w kolejności alfabetycznej wg miejsca prowadzenia działalności gospodarczej

Miejscowość	Nazwa
Bobrowice	Grill Bar "POD DZIKIEM" Szerszenowicz Bogusława
Bobrowiczki	Zakład uboju i przetwórstwa mięsnego Senddecki Grzegorz
Bobrowiczki	"AUTO_BAZAR" Sobierański Piotr
Bobrowiczki	Firma "JARO" Zaborowski Zbigniew
Bobrowiczki	Usługi Stolarskie Antoszek Piotr
Janiewice	Usługi transportowe i leśne Tulula Bogdan
Gwiazdowo	Zakład Usług Leśnych Superson Grzegorz
Janiewice	FHU Wroński Wojciech
Kwasowo	Przedsiębiorstwo Handlowe "LINDROB" Lińska Agnieszka
Łętowo	OPTIWOOD PL Zwolińska Monika
Noskowo	FAGUS Wysocki Jarosław
Rzyszczewo	Dworek Golikowo Golik Joanna
Sławsko	Poldan Zygmunt Kroplewski
Stary Kraków	Zakład Usług Leśnych "KOW-LAS" Kowalski Krzysztof
Tychowo	Kozłowski Józef
Warszkowo	Usługi Transportowo-Samochodowe Kwiatek Piotr
Warszkowo	Fabryka Przetworów Rybnych Sp.oz.o. MIESZKO
Warszkowo	Zakład Stolarski Bajtek Wojciech
Warszkowo	PPUH TRANSOIL Bajtek Małgorzata
Warszkowo	OLTOX s.c. Łysiuk Aleksander, Łysiuk Tomasz
Warszkowo	Stolarstwo Budowlane Bogatek Ireneusz
Warszkowo	DECOR Usługi Remontowo Budowlane Zachciał Krzysztof
Warszkowo	DER-MAX Derliński Przemysław
Warszkowo	Auto-Naprawa Pojazdów Samochodowych i Mechanicznych Warzych Józef
Warszkowo	Zbigniew Szczeciński

Warszkowo	Zakład Gastronomiczny "U Szwagra" s.c.
Warszkówko	PPHU "LEMAR" Mariusz Zdzitowiecki
Wrześnica	Wynajem Sprzętu Rolniczego Figura Ewelina
Wrześnica	Trans-Kachel Kachel Janusz
Wrześnica	Usługowy Zakład Ciesielsko-Dekarski Świacki Zdzisław
Żukowo	Przedsiębiorstwo "BRAMTECH" Wolański Mariusz

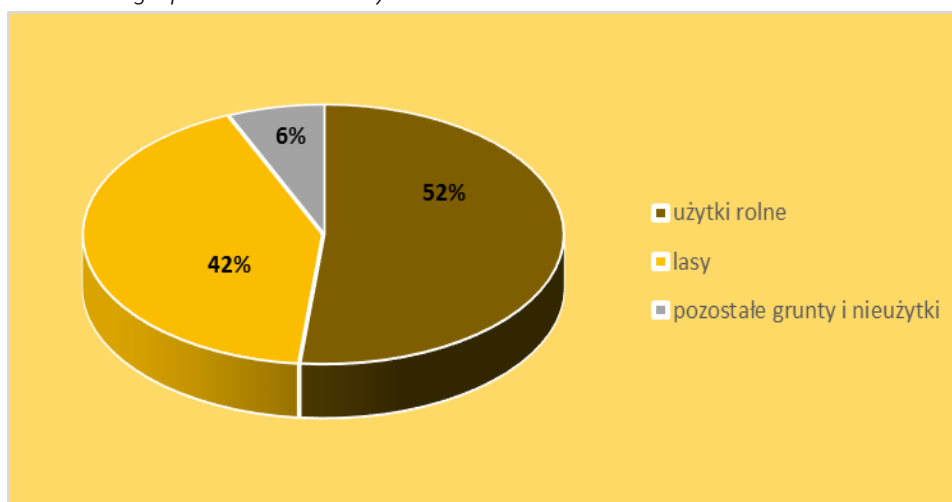
Źródło: opracowanie własne na podstawie danych z Gminy Sławno

2.3.2. Rolnictwo

Ważnym sektorem gospodarki lokalnej w Gminie Sławno jest rolnictwo – stanowi ono źródło utrzymania dużej części ludności. Użytki rolne zajmują około 14.676 hektarów, co stanowi 51,61 % całej powierzchni gminy. Większość z nich – 10.301 hektarów - jest wykorzystywana jako grunty orne. Łąki i pastwiska zajmują 3.828 hektarów, a sady jedynie 80 hektarów. Lasy i obszary leśne stanowią prawie 42 % powierzchni gminy (11,9 tys. hektarów).

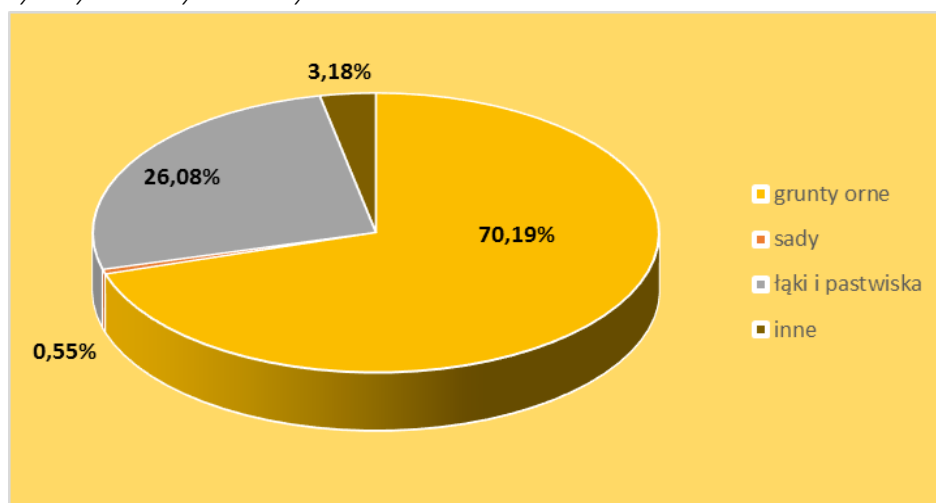
Strukturę zagospodarowania terenu Gminy Sławno ukazano na poniższych wykresach.

Wykres 4 – Struktura zagospodarowania Gminy Sławno

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych z GUS, bank Danych Regionalnych

Wykres 5 – Wykorzystanie użytków rolnych

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych z GUS, bank Danych Regionalnych

Na terenie Gminy występują gleby żyzne, przeważnie 3-ego do VI-ego kompleksu przydatności rolnej. Obszar Gminy charakteryzuje się występowaniem gleb, pod względem bonitacji gruntów ornych, od IIIb do VI i pod względem bonitacji użytków zielonych od III do VI.

Produkcja rolna jest zróżnicowana. Hoduje się tu trzodę chlewną a także drób. Przeważa uprawa pszenicy, rzepaku, żyta i pszenżyta. Ostatnio zauważa się znaczny wzrost produkcji warzywnej. Swą przyszłość Gmina wiąże z rozbudową przedsiębiorstw sektora turystycznego i rolno-spożywczego związanego z tą branżą mając nadzieję na dynamiczny rozwój w tych kierunkach.

W ostatnich latach w strukturze zasiewów nie nastąpiły istotne zmiany, a od kilku lat o jej kształcie decydują warunki przyrodnicze i tradycje uprawy.

Uprawy sadownicze mają marginalne znaczenie, a ich areał uległ zmniejszeniu. Największy udział w produkcji owoców stanowią jabłonie, a struktura upraw sadowniczych dotyczy głównie asortymentu odmianowego. Ocenia się, że produkcja zwierzęca jest w ostatnim czasie mniej opłacalna. Oprócz hodowli tuczu trzody chlewnej dużym zainteresowaniem cieszy się hodowla drobiu. W związku z wejściem Polski do Unii Europejskiej od roku 2004 widać znaczący rozwój większych gospodarstw rolnych, które korzystają z dopłat bezpośrednich oraz stawiają na samorozwój. Małe gospodarstwa coraz częściej także sięgają po środki z dopłat i dotacji przeznaczając je na dalsze inwestycje.

Wzrostowi efektywności produkcji rolnej nie sprzyja również utrzymujące się rozdrobnienie gospodarstw rolnych na terenie Gminy. Wśród 1.471 gospodarstw zaledwie nieco ponad 10 % (157 podmiotów) posiada powierzchnię większą niż 15 hektarów, co pozwala na osiąganie zysków z efektów skali produkcji rolnej. Można przypuszczać, że gospodarstwa poniżej 5 hektarów, których jest na terenie gminy aż 981, w znacznej części nie stanowią głównego źródła utrzymania ich właścicieli. Średnia powierzchnia wielkość powierzchni gruntów rolnych w gospodarstwie rolnym w 2015 roku w gminie kształtuje się na poziomie około 5 ha (obliczona jako średnia z ilości danego gospodarstwa) co w polskich warunkach jest wynikiem poniżej średniej krajowej, wynoszącej 10,49 ha oraz poniżej średniej wojewódzkiej wynoszącej w roku 2015 w zachodniopomorskim – 30,00 ha. Na tym tle struktura powierzchniowa gospodarstw na obszarze Gminy Sławno prezentuje się słabo i może być przyczyną problemów związanych z efektywnością produkcji rolnej.

Największa liczba gospodarstw umiejscowiona jest w sołectwie Warszkowo – 229 sztuk (w tym 166 szt. do 5 ha, 33 szt. do 10 ha, 14 szt. do 15 ha oraz 16 szt. powyżej 15 ha) oraz w Sławsku – 152 szt. (w tym 107 szt. do 5 ha, 27 szt. do 10 ha, 5 szt. do 15 ha oraz 13 szt. powyżej 15 ha). Najmniej zaś, bo 17 szt. gospodarstw rolnych umiejscowionych jest w sołectwie Żabno – łącznie 17 szt. (w tym 10 szt. do 5 ha, 3 szt. do 10 ha, 2 szt. do 15 ha oraz 2 szt. powyżej 15 ha).

Poniżej przedstawiono tabelę obrazującą gospodarstwa rolne w Gminie Sławno w podziale na poszczególne sołectwa oraz wykres związany z wielkością poszczególnych gospodarstw na tle całej Gminy.

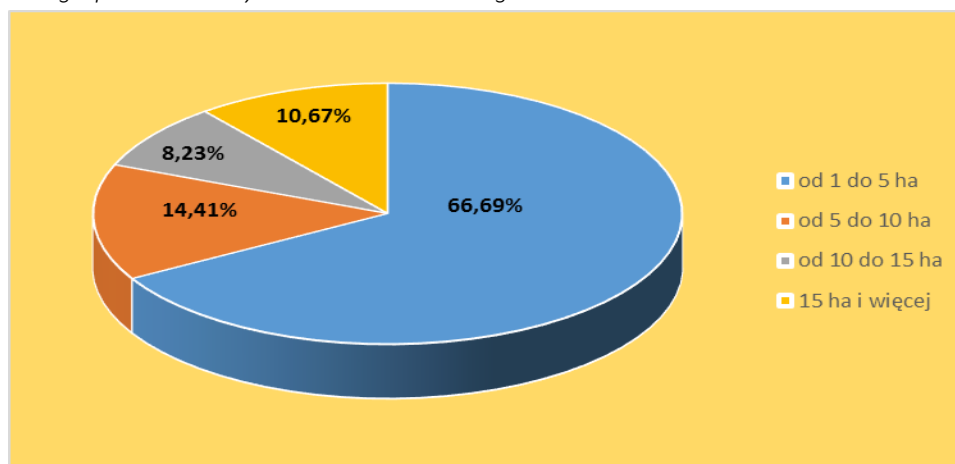
Tab. 26. Liczba gospodarstw rolnych wg wielkości w latach 2014-2015 z podziałem na sołectwa

LICZBA GOSPODARSTW ROLNYCH WG WIELKOŚCI w latach 2014-2015									
SOŁECTWO	OD 1 DO 5 HA		OD 5 DO 10 HA		OD 10 DO 15 HA		POWYZEJ 15 HA		Razem 2015
	2014	2015	2014	2015	2014	2015	2014	2015	
BOBROWICE	25	30	10	9	3	3	6	4	46
BOBROWICZKI	65	69	10	10	6	6	6	6	91
BOLESZEWO	47	50	11	13	8	8	23	22	93
BRZEŚCIE	18	19	8	8	5	5	9	9	41
GWIAZDOWO	33	34	11	11	12	12	10	11	68
JANIEWICE	52	51	20	18	7	6	14	13	88
KWASOWO	53	59	5	6	3	3	8	8	76
ŁĘTOWO	46	44	6	4	7	6	6	6	60
NOSKOWO	19	20	4	4	1	1	1	1	26
POMIŁOWO	29	30	11	10	3	3	1	1	44

RADOSŁAW	26	27	10	9	5	6	4	5	47
RZYSZCZEWO	30	32	9	9	8	7	4	5	53
SŁAWSKO	110	107	28	27	5	5	13	13	152
SMARDZEWO	9	9	2	2	7	7	3	3	21
STARY KRAKÓW	15	16	5	5	8	8	4	5	34
TOKARY	12	12	4	4	1	1	3	3	20
TYCHOWO	9	16	3	3	0	0	6	6	25
WARSZKOWO	166	166	35	33	14	14	16	16	229
WARSZKÓWKO	28	29	2	2	5	5	5	7	43
WRZEŚNICA	108	108	10	10	5	5	6	6	129
ŻABNO	10	10	2	3	2	2	2	2	17
ŻUKOWO	42	43	12	12	8	8	5	5	68
RAZEM	952	981	218	212	123	121	155	157	

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych z Gminy Sławno

Wykres 6 – Wielkość gospodarstw rolnych w Gminie Sławno wg stanu na dzień 31.12.2015

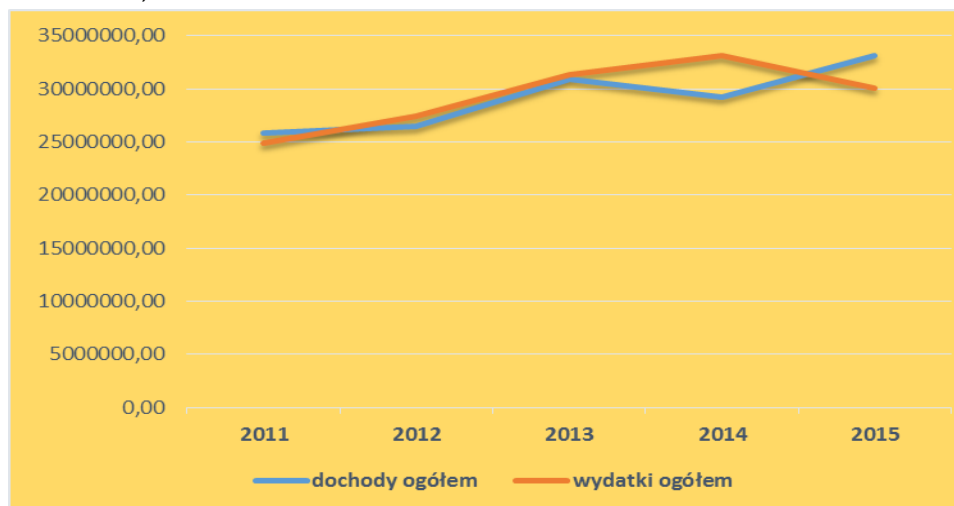
źródło: opracowanie własne na podstawie danych z Gminy Sławno

Rolnictwo na terenie Gminy Sławno odznacza się średnim poziomem rozwoju infrastruktury oraz technicznego wyposażenia gospodarstw rolnych. Do najważniejszych czynników naturalnych wywierających decydujący wpływ na produkcję rolną, jej strukturę i wydajność zaliczyć należy warunki klimatyczne i glebowe, rzeźbę terenu oraz stosunki wodne.

2.4. Finanse samorządu

Możliwości stymulowania rozwoju obszaru gminy w dużym stopniu uzależnione są od wysokości budżetu samorządu gminnego oraz struktury wydatkowania środków ze szczególnym uwzględnieniem celów inwestycyjnych. Kształtowanie się dochodów i wydatków budżetowych Gminy Sławno, w ostatnich 5 latach przedstawiono na poniższym wykresie.

Wykres 7 – Budżet Gminy Sławno w latach 2011-2015 w zł.

źródło: opracowanie własne na podstawie danych przekazanych z GUS-u - BDL

Samorząd Gminy prowadził zróżnicowaną politykę budżetową. W latach 2011 i 2015 odnotowywano nadwyżkę budżetową (operacyjną) przeznaczając ją w całości na spłatę posiadanych zobowiązań kredytowych. W latach tych dochody przewyższały wydatki – i tak : w roku 2011 – nadwyżka wyniosła 0,945 mln zł, w roku 2015 – 3,044 mln. zł. W latach 2012-2014 salda budżetowe kończyły się deficytem środków pieniężnych. W roku 2012 było to 0,97 mln. zł, w 2013 – 0,351 mln zł, a w 2014 – 3,92 mln. zł. Sytuacja taka wskazuje, że Gmina Sławno, aby inwestować musi zaciągać kredyty preferencyjne z długoletnim okresem spłaty. Tylko w ten sposób Gmina może się rozwijać. Warto także podkreślić fakt, że lata 2010-2015 były dla Gminy Sławno okresem owocnego „sięgania” po środki pozabudżetowe, także unijne dzięki czemu zrealizowanych zostało wiele inwestycji ważnych z punktu rozwoju i zachowania standardów względem mieszkańców. Inwestycje te pochłonęły ponad 31 mln zł., a na część z nich (ponad 13 mln zł.) Gmina odzyskała środki w postaci różnych dotacji (w tym z PROW, RPOWZ, budżetu Państwa, WFOŚiGW, PO RYBY, POKL, budżetu Województwa).

Po stronie dochodów najważniejszą kwestią jest wskaźnik poziomu dochodów własnych gminy w całości budżetu. Decyduje on o stopniu wpływania samorządu na wysokość środków, które mogą być przeznaczane na cele wybrane przez lokalną społeczność. Na dochody własne gminy składają się dochody z następujących grup:

- podatki i opłaty lokalne,
- dochody z majątku gminy,
- udziały w podatkach stanowiących dochód budżetu Państwa,
- pozostałe dochody.

Wskaźnik udziału dochodów własnych w całości wpływów budżetowych znacznie podniósł się w ostatnim okresie osiągając poziom ponad jednej trzeciej wszystkich dochodów. Jest to pozytywna tendencja, świadcząca o wzroście możliwości decydowania przedstawicieli samorządu o celach, na które zostaną wydane środki budżetowe i świadczy o postępującej decentralizacji finansów publicznych, zgodnie z ideą samorządności. Po stronie wydatków budżetu Gminy należy zwrócić uwagę na wygosparowanie środków na inwestycje, zwłaszcza w infrastrukturę techniczną, jako prorozwojowego czynnika prowadzonej polityki finansowej Gminy.

Poniżej przedstawiono zestawienie najważniejszych wydatków inwestycyjnych, które Gmina Sławno poniosła w latach 2010-2015.

Tab. 27. Główne inwestycje w Gminie Sławno w latach 2010-2015

Opis inwestycji	Wartość w zł.	środki pozabudżetowe w zł	Źródła finansowania
ROK 2010			
Budowa wodociągu w m. Boleszewo	1 182 410,19	0,00	środki własne
Remont drogi gminnej w m. Bobrowiczki	257 447,03	0,00	środki własne
Remonty świetlic Sławsko, Smardzewo, Bobrowice	767 063,03	413 117,37	PROW, środki własne
Modernizacja oczyszczalni ścieków w Noskowie	375 760,00	0,00	środki własne
Zakup motopompy pożarniczej	18 355,00	0,00	środki własne
Razem rok 2010	2 601 035,25	413 117,37	-
ROK 2011			
Przystanki autobusowe	3 745,00	0,00	środki własne
Budowa boiska wielofunkcyjnego w Sławsku	394 394,31	194 900,00	Ministerstwo Sportu i Turystyki, środki własne
Zakup działki nr 164 obr. Pomitowo	23 299,60	0,00	środki własne
Budowa boiska "Orlik" we Wrześnicy	1 108 772,31	833 000,00	Budżet Państwa, Samorząd Województwa, środki własne
Zagospodarowanie terenu przy Jeziorze Łętowskim	53 531,02	24 000,00	PROW, środki własne
Zakup używanego samochodu pożarniczego od Gminy Malechowo dla Jedn. OSP Stary Kraków	12 500,00	0,00	środki własne
Razem rok 2011	1 596 242,24	1 051 900,00	-
ROK 2012			
Budowa kanalizacji sanitarnej w m. Bobrowice, Bobrowiczki, Rzyszczewo	1 909 331,09	1 172 779,00	PROW, środki własne
Przebudowa drogi gminnej w m. Gwiazdowo	932 306,08	0,00	środki własne
Budowa Centrum Promocji Rzeki Wieprzy w Pomitowie	698 615,67	457 203,99	PO RYBY, środki własne
Rozbudowa Szkoły w Warszkwie	217 053,06	0,00	środki własne
Modernizacja i wyposażenie świetlicy wiejskiej w Janiewiczach	35 056,94	20 339,00	PROW, środki własne
Zakup samochodu na potrzeby U.G.	49 999,50	0,00	środki własne
Zakup centrali telefonicznej na potrzeby U.G.	10040,49	0,00	środki własne
Remont drogi gminnej w m. Janiewice	602 009,38	488 316,54	Budżet Państwa, Nadleśnictwo Sławno, środki własne
Zakup traktorka (kosiarki) na potrzeby sołectwa Stary Kraków	7 900,00	0,00	środki własne

Zakup traktorka (kosiarki) na potrzeby sołectwa Wrzeźnica	6 200,00	0,00	środki własne
Rozbudowa wodociągu w m. Łętowo	15 415,15	0,00	środki własne
Budowa małej infrastruktury turystycznej nad Jeziorem Łętowskim w m. Łętowo	134 555,10	87 754,00	PROW, środki własne
Szlak Dziedzictwa Kulturowego Gminy Sławno	32 000,00	22 400,00	PROW, środki własne
Razem rok 2012	4 657 482,46	2 248 792,53	-
ROK 2013			
Budowa sieci kanalizacji sanitarnej w m. Wrzeźnica, Warszkowo, Warszkówko, Tychowo - etap I	1 543 727,84	909 579,00	PROW, środki własne
Rewitalizacja miejscowości Noskowo i Tychowo - remonty świetlic	1 176 363,08	951 331,09	PO RYBY, środki własne
Przebudowa drogi gminnej w m. Stary Kraków	425 753,18	208 306,12	Budżet Państwa, środki własne
Przebudowa drogi gminnej w m. Warszkowo	1 458 584,27	669 321,00	Budżet Państwa, środki własne
Budowa systemu grzewczego w świetlicy wiejskiej w Boleszewie	75 808,00	0,00	środki własne
Przebudowa Szkoły Podstawowej na Przedszkole w Sławsku	231 705,48	26 000,00	POKL, środki własne
Przebudowa budynku OSP Wrzeźnica	287 709,43	0,00	środki własne
Przebudowa i zmiana sposobu użytkowania budynku Szkoły na Przedszkole w miejscowości Boleszewo	134 473,84	17 000,00	POKL, środki własne
Budowa zaplecza sanitarnego boiska sportowego w miejscowości Smardzewo	158 151,38	0,00	środki własne
Budowa wodociągu na dz. Nr 147 w m. Warszkowo	12 194,00	0,00	środki własne
Zakup traktorka (kosiarki) na potrzeby sołectwa Tychowo	8 499,00	0,00	środki własne
Przebudowa budynku Szkoły w Gwiazdowie i termomodernizacja	1 090 263,19	166 630,00	WFOŚIGW, POKL, środki własne
Zakup traktorka (kosiarki) na potrzeby sołectwa Sławsko	6 600,00	0,00	środki własne
Razem rok 2013	6 609 832,69	2 948 167,21	-
ROK 2014			
Budowa sieci kanalizacji sanitarnej w m. Wrzeźnica, Warszkowo, Warszkówko, Tychowo - etap II	2 964 373,06	1 783 623,00	PROW, środki własne
Budowa hydroforni ze stacją uzdatniania wody w m. Gwiazdowo	726 105,01	134 019,00	PROW, środki własne
Przebudowa drogi gminnej w m. Sławsko	838 847,89	0,00	środki własne
Przystanki autobusowe	25 490,00	0,00	środki własne
Remont budynku komunalnego w m. Wrzeźnica	365 069,38	0,00	środki własne
Budowa i wyposażenie terenów rekreacyjnych w m. Warszkowo i Warszkówko	360 454,01	191 514,00	PROW, środki własne

Zakup szafy metalowej do świetlicy w Kwasowie	4 068,23	0,00	środki własne
Regionalna Platforma Cyfrowa Dorzecza Wieprzy i Grabowej	2 481 354,22	1 372 033,55	RPO WZ, środki własne
Zakup serwera na potrzeby UG Sławno	15 652,34	0,00	środki własne
Przebudowa Szkoły Podstawowej w Sławsku na Przedszkole - II etap	257 598,38	0,00	środki własne
Przebudowa drogi gminnej dojazdowej do gruntów rolnych w m. Wrześnica	788 163,95	358 047,54	Budżet Państwa, środki własne
Budowa systemu grzewczego w świetlicy w Bobrowicach	108 080,20	0,00	środki własne
Budowa zaplecza sanitarnego w Szkole Podstawowej w Bobrowicach	136 517,04	0,00	środki własne
Poprawa infrastruktury społeczno-kulturalnej poprzez przebudowę i wyposażenie budynku świetlicy wiejskiej z przeznaczeniem na funkcjonowanie teatryku kukiełkowego "Pingwinki" w m. Kwasowo	549 013,01	160 000,00	PROW, środki własne
Przebudowa nawierzchni drogi gminnej w m. Radosław	115 896,15	0,00	środki własne
Utwardzenie placu przy cmentarzu w m. Żukowo	43 500,00	0,00	środki własne
Budowa i oznakowanie szlaków rowerowych	261 741,54	165 032,00	PROW, środki własne
Budowa zatoki autobusowej w m. Noskowo	87 945,47	0,00	środki własne
Budowa sportowych placów zabaw w m. Boleszewo i Sławsko	91 940,98	38 746,00	PROW, środki własne
Zagospodarowanie tęczowego terenu rekreacyjnego w m. Kwasowo (plac zabaw)	22 642,58	13 873,00	PROW, środki własne
Budowa placu zabaw przy Szkole Podstawowej w Sławsku (Radosna Szkoła)	107 080,38	53 185,90	Budżet Państwa /Radosna Szkoła/, środki własne
Rozbudowa wodociągu w m. Wrześnica	44 318,13	0,00	środki własne
Zakup działki w m. Żukowo (Nr 117/1)	30 035,82	0,00	środki własne
Razem rok 2014	10 433 247,77	4 270 073,99	-
ROK 2015			
Budowa naturalnych przydomowych oczyszczalni ścieków - 6 sztuk	58 872,01	0,00	środki własne
Zakup pieców C.O. do bud. Wrześnica 111 i Biblioteki w Żukowie	29 654,65	0,00	środki własne
System monitorowania budynku komunalnego w Boleszewie 61	5 710,19	0,00	środki własne
Budowa placu zabaw w Starym Krakowie	32 199,31	0,00	środki własne
Przystanki autobusowe	43 223,68	0,00	środki własne
Budowa chodnika z kruszywa w m. Wrześnica	19 796,35	0,00	środki własne
Przebudowa drogi gminnej Nr 170025Z w m. Warszkowo wraz z odwodnieniem	898 480,89	441 267,00	Budżet Państwa, środki własne
Budowa wodociągu w m. Warszkowo	127 444,59	0,00	środki własne

Budowa przydomowych oczyszczalni ścieków	529 452,11	0,00	środki własne
Zakup samochodu ratowniczo-gaśniczego z agregatem prądotwórczym dla OSP Sławsko	743 532,00	582 270,04	RPOWZ, WFOŚiGW, środki własne
Przebudowa budynku komunalnego we Wrześnicy z adaptacją na mieszkania socjalne i komunalne	475 657,34	0,00	środki własne
Rozbudowa remizy OSP w Janiewicach	282 679,81	0,00	środki własne
Przebudowa drogi dojazdowej do gruntów rolnych Przybyłowo-Janiewice	453 183,02	156 939,23	Budżet Państwa, środki własne
Remont i modernizacja Szkoły Podstawowej we Wrześnicy	121 291,18	29 600,00	Budżet Państwa, środki własne
Budowa toalet w budynku komunalnym w Rzyszczewie	94 038,91	0,00	środki własne
Rozbudowa wodociągu i kanalizacji w m. Warszkowo na działce Nr 1	60 756,00	0,00	środki własne
Zagospodarowanie terenów rekreacyjnych przy szlakach rowerowych	146 355,24	87 700,24	PROW, środki własne
Kuchnia gazowo-elektryczna do świetlicy w Bobrowicach	3 950,00	0,00	środki własne
Budowa przyłącza kanalizacyjnego do budynku mieszkalnego w m. Rzyszczewo	53 549,75	0,00	środki własne
Budowa oświetlenia hybrydowego na terenie Gminy Sławno	49 900,12	30 426,00	PROW, środki własne
Montaż i instalacja systemów fotowoltaicznych w budynkach użyteczności publicznej oraz budynkach mieszkalnych na terenie Gminy Sławno	863 511,62	769 742,00	PROW, środki własne
Zakup kserokopiarki na potrzeby U.G.	7 134,00	0,00	środki własne
Budowa oświetlenia boiska sportowego w Sławsku	15 019,20	0,00	środki własne
Przebudowa drogi gminnej w m. Łętowo	38 704,09	0,00	środki własne
Razem rok 2015	5 154 096,06	2 097 944,51	-
Razem lata 2010-2015	31 051 936,47	13 029 995,61	

źródło: opracowanie własne na podstawie danych przekazanych z Gminy Sławno

2.5. Infrastruktura techniczna

Wyposażenie w infrastrukturę techniczną, jest jednym z głównych wyznaczników poziomu życia i możliwości rozwoju gospodarczego danego obszaru.

2.5.1. Drogi

Główny układ komunikacyjny Gminy tworzy droga ponadlokalna - krajowa Nr 6 łącząca Sławno ze Słupskiem (27 km, przez Warszkowo), oraz z Malechowem (14 km, kierunek Koszalin), a także 2 drogi wojewódzkie – nr 205 i 209, co stanowi ważny atrybut rozwojowy w infrastrukturze społecznej i turystycznej dla Gminy. Ponadto przez Gminę przebiegają drogi gminne i powiatowe, realizując wewnętrzne potrzeby komunikacyjne Gminy i powiązania z gminami sąsiednimi.

W Gminie funkcjonuje także linia kolejowa relacji Szczecin-Gdańsk, która jest ważnym węzłem komunikacyjnym dla wielu mieszkańców Gminy.

Układ dróg nie wymaga uzupełnienia, jednakże wymagana jest jego modernizacja, w celu poprawienia jego drożności, a przede wszystkim parametrów jakościowych. Na terenie Gminy nie istnieje system komunikacji wewnętrznej. System komunikacji zewnętrznej tworzy sieć PKS oraz prywatni przewoźnicy, którzy realizują zadania w zakresie transportu zbiorowego.

W gestii samorządu leży utrzymanie dróg gminnych. Oprócz bieżących remontów i inwestycji, na bieżąco, przeprowadzane są uzupełnienia znaków drogowych oraz modernizacja oświetlenia ulicznego. Stan techniczny wielu odcinków dróg jest niezadowolający. Większość z nich jest zbyt wąska, a ich nawierzchnie są bardzo zużyte i wymagają remontów i modernizacji. W najbliższych latach 2016-2025 Gmina Sławno zaplanowała wiele nowych inwestycji. Szczegóły w tym zakresie przedstawiono w działaniach inwestycyjnych określonych poniżej.

Tab. 28. Sieć drogowa w Gminie Sławno

Nr drogi	Opis odcinka	Długość
	Przebieg w Gminie Sławno i powiecie sławieńskim	
Drogi krajowe		
6	Sławno – Słupsk	db
Drogi wojewódzkie		
205	Darłówko – Darłowo – Sławno – Bobolice	10,535
209	Sławno – Bytów	8,281
Drogi powiatowe		
3703Z	Sulimie-Kowalewice-Stary Jarosław	2,005
3710Z	Jeżyce-Słowino-Boleszewo	6,612
3720Z	Karwice-Smardzewo-Ostrowiec	4,695
3721Z	Bobrowice-Smardzewo-Lejkowo	4,942
3732Z	Rusinowo-Jarosławiec-Naćmierz-Grzybno	6,649
3738Z	Królewo-Wrzeńnica	4,042
3739Z	Wilkowice-Radosław-Sławsko	6,196
3737Z	Boleszewo-Rzyszczewo	4,688
3740Z	Tokary-dr.pow.nr 0541 Z	1,396
3741Z	Postomino-Sławno (ul. I Pułku Ułanów)	4,734
3745Z	Dr.woj.nr 205-Pomiłowo-Żukowo	15,102
3747Z	Janiewice-Chomic	4,855
3552Z	Chomic-Dretyń	2,063
3555Z	Tychowo-Słonowiczki	2,413
Drogi gminne		
170001Z	droga powiatowa nr 3732Z - granica gminy Postomino	2,29
170002Z	Stary Kraków - droga powiatowa nr 3732Z - droga gminna 170005Z	0,85
170003Z	kolonia Stary Kraków - Stary Kraków do drogi gminnej nr 170002Z	2,11
170004Z	od drogi powiatowej nr 3732Z - Stary Kraków - droga gminna 170005Z	0,13
170005Z	droga gminna 170001Z - Stary Kraków - Radosław do drogi powiatowej nr 3739Z	5,75
170006Z	droga zakładowa 39.10.205Z do drogi powiatowej nr 3739Z Radosław	0,468

170007Z	od drogi powiatowej nr 3739Z do posesji nr 18 Radosław	0,32
170008Z	od posesji nr 9 Tokary do drogi powiatowej nr 3740Z	0,65
170009Z	droga powiatowa nr 3739Z - Tokary do drogi powiatowej nr 3740Z	2,26
170010Z	droga powiatowa nr 3739Z - Radosław - Warginia - Sławno	2,75
170011Z	droga gminna 170010Z Warginie - droga powiatowa nr 3739Z	0,75
170012Z	od drogi powiatowej nr 3739Z - do granic administracyjnych miasta Sławno	2,0
170013Z	droga powiatowa nr 3741Z - do granic administracyjnych miasta Sławno	0,5
170014Z	od drogi krajowej nr 6 do granicy administracyjnej Miasta Sławno (tor kolejowy - granica)	0,949
170015Z	od drogi krajowej nr 6 do drogi gminnej 170014Z	0,269
170016Z	od posesji 162 w Warszkwie do drogi gminnej 170014Z	1,696
170017Z	od drogi powiatowej nr 3741Z do drogi krajowej nr 6 Warszkwie	3,476
170018Z	od drogi powiatowej nr 3741Z do drogi gminnej 170019Z Sławsko	2,01
170019Z	od drogi powiatowej nr 3741Z w Sławsku do posesji nr 55 w Sławsku, od torów kolejowych do drogi 170020Z we Wrześnicy	4,5
170020Z	od drogi krajowej nr 6 do drogi powiatowej nr 3738Z	3,607
170021Z	od drogi powiatowej nr 3738Z do granicy wschodniej gminy	3,64
170022Z	od drogi powiatowej nr 3738Z Wrześnica do posesji nr 50	0,97
170023Z	droga krajowa nr 6 do drogi gminnej nr 170055Z wieś Noskowo	1,25
170024Z	od drogi gminnej nr 170055Z - wieś Żabno - Komorzyn - /Brzozowo/	2,2
170025Z	od drogi krajowej nr 6 przez Warszkwie kolonia do drogi wojewódzkiej nr 209	2,872
170026Z	droga powiatowa nr 3553Z Warszkwie - droga wojewódzka nr 209	0,939
170027Z	od granicy zachodniej gminy - Rzyszczewko - do drogi powiatowej nr 3737Z	1,022
170028Z	droga krajowa nr 6 - droga powiatowa nr 3737Z Rzyszczewo	0,449
170029Z	droga powiatowa nr 3710Z - kolonia Boleszewo - granica miasta Sławno	1,365
170030Z	droga gminna 170029Z Bobrowice - droga krajowa nr 6	2,77
170031Z	droga gminna 170030Z Bobrowice - droga krajowa nr 6	1,422
170032Z	droga gminna 170030Z Bobrowice - granica administracyjna miasta Sławno („ABWood Sp. z o.o.”)	2,75
170033Z	kolonia Bobrowiczki do drogi gminnej 170032Z - do drogi krajowej nr 6 Bobrowiczki	1,4
170034Z	od drogi krajowej nr 6 - kolonia Smardzewo - droga powiatowa nr 3720Z (0520Z)	3,82
170035Z	od drogi krajowej nr 6 - kolonia Borowiczki - droga gminna 170037Z	1,09
170036Z	od drogi gminnej 170037Z do granic miasta Sławno	1,85
170037Z	od granicy zachodniej gminy do drogi powiatowej nr 3720Z - kolonia Smardzewo - droga powiatowa nr 3721Z - granica administracyjna miasta Sławno	7,0
170038Z	od drogi gminnej 170037Z do drogi wojewódzkiej nr 205	1,4
170039Z	od drogi wojewódzkiej nr 205 do drogi gminnej 170042Z - Ugacie	2,5
170040Z	od drogi wojewódzkiej nr 205 - wieś Pomiłowo do drogi powiatowej nr 3745Z	1,4
170041Z	droga gminna 170040Z Pomiłowo – Kłodno	1,42
170042Z	od drogi powiatowej nr 3745Z przez Ugacie do granic gminy	2,49

170043Z	droga powiatowa nr 3745Z - do drogi gminnej 170044Z i dalej do wsi Żukowo	5,062
170044Z	Stacja PKP Gwiazdówko - droga powiatowa nr 3745Z (0545Z)	2,621
170045Z	od posesji nr 34 Gwiazdowo przez skrzyżowanie z drogą powiatową nr 3745Z do drogi gminnej 170043Z	1,98
170046Z	łącznik drogi powiatowej nr 3745Z Brzeście - Żukowo	0,467
170047Z	Brzeście - droga powiatowa nr 3745Z	2,5
170048Z	droga powiatowa nr 3745Z - Żukowo droga powiatowa 3746Z	0,6
170049Z	droga powiatowa nr 3746Z Łętowo - OSiR	1,35
170050Z	droga powiatowa nr 3746Z - Łętowo (posesja nr 25)	0,571
170051Z	droga powiatowa nr 3745Z Janiewice - do granic ALP	2,07
170052Z	droga powiatowa nr 3747Z do granic ALP	1,86
170053Z	droga powiatowa nr 3747Z do granic ALP	1,95
170054Z	skrz. z dr. wojewódzką nr 209 - skrz. z drogą gminną 170025Z /Warszkowo/	0,809
170055Z	skrzyż. z dr. krajowa nr 6 - Noskowo - Żabno skrzyż z dr. gminną nr 170024Z	3,485
170056Z	skrzyż. z dr. powiatową nr 3741Z - skrzyż. z dr. powiatową nr 3739Z	0,161
	Warszkowo - Warszkówko	2,9
	od skrzyżowania z drogą powiatową nr 3747Z do dz. nr 252/1	0,9
	Płochymierz - Łętowo	2,08

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych z Gminy Sławno

2.5.2. Sieć wodociągowa, kanalizacyjna i gazowa

Całkowita długość sieci wodociągowej na terenie Gminy Sławno na koniec 2015 r. wynosiła 133,4 km. Z sieci korzysta obecnie ok 96,7 % mieszkańców Gminy. Zużycie wody w gospodarstwach domowych ogółem na 1 mieszkańca wyniosło 24,2 m³.

Ujęcia wody znajdują się w miejscowościach:

- o Gwiazdowo,
- o Janiewice,
- o Sławsko,
- o Radosław,
- o Warszkówko,
- o Rzyszczewo,
- o Wrzeźnica,
- o Smardzewo,
- o Noskowo.

Mniej korzystnie przedstawia się charakterystyka dotycząca sieci kanalizacyjnej i gazowej.

Obecnie z sieci kanalizacyjnej korzysta 3.234 mieszkańców Gminy tj. 35,9 %, a długość zbiorczej sieci kanalizacyjnej wynosi ok 60,62 km. Zdecydowana większość ścieków odprowadzana jest do oczyszczalni ścieków w mieście Sławno, a ponadto na terenie Gminy istnieją dwie oczyszczalnie zlokalizowane w Noskowie i Łętowie.

- o **Oczyszczalnia ścieków w miejscowości Noskowo**

Jest to mechaniczno-biologiczna oczyszczalnia ścieków, która składa się z następujących elementów: osadnik gnilny trzykomorowy, filtr poziomy/staw korzeniowy, staw stabilizacyjny, studzienka kontrolna, wylot do rowu.

o **Oczyszczalnia ścieków w miejscowości Łętowo**

Jest to mechaniczno-biologiczna oczyszczalnia ścieków, która w składa się z następujących elementów: komora kraty betonowa, przepompownia, osadnik wstępny, studzienka rozprężna, reaktor biologiczny, studzienki kontrolne, wylot do rowu.

Oczyszczalnia w Łętowie obsługuje osiedle domków rekreacyjnych i pole namiotowe.

Na terenie gminy Sławno znajdują się również 132 przydomowe oczyszczalnie ścieków pozwalające na oczyszczenie ścieków w miejscu ich wytworzenia bez konieczności przesyłu. W latach 2015-2016 samorząd gminny współfinansowała budowę 67 takich oczyszczalni, które odbierają ścieki od 386 mieszkańców gminy. Siedem spośród wybudowanych przez gminę oczyszczalni ścieków obsługuje więcej niż jedno gospodarstwo domowe.

Natomiast sieć gazowa na obszarze Gminy Sławno praktycznie nie istnieje. Przez Gminę przebiegają tylko i wyłącznie gazociągi przesyłowe relacji Gdańsk-Szczecin.

Tab. 29. Charakterystyka sieci wodociągowej i kanalizacyjnej w Gminie Sławno w roku 2015

Wyszczególnienie	Jednostka miary	2015
Wodociągi		
długość czynnej sieci rozdzielczej	km	133,4
przyłącza prowadzące do budynków mieszkalnych i zbiorowego zamieszkania	szt.	1952
woda dostarczona gospodarstwom domowym	dam3	217,7
ludność korzystająca z sieci wodociągowej	osoba	8702
zużycie wody w gospodarstwach domowych ogółem na 1 mieszkańca	m3	24,2
Kanalizacja		
długość czynnej sieci kanalizacyjnej	km	60,62
przyłącza prowadzące do budynków mieszkalnych i zbiorowego zamieszkania	szt.	595
ścieki odprowadzone	dam3	91,0
ludność korzystająca z sieci kanalizacyjnej	osoba	3234
Korzystający z instalacji w % ogółu ludności		
wodociąg	%	96,7
kanalizacja	%	35,9

Źródło: opracowanie własne na podstawie GUS – BDL oraz danych z Gminy Sławno

2.5.3. Gospodarka odpadami

Zgodnie z ustawą o utrzymaniu czystości i porządku w gminach z dnia 13 września 1996 r. (Dz. U. z 2013 r. poz. 1399 z późn. zm.) Gminy zapewniają czystość i porządek na swoim terenie i tworzą warunki niezbędne do ich utrzymania.

Odbiór odpadów komunalnych na terenie Gminy Sławno świadczy Miejskie Przedsiębiorstwo Gospodarki Komunalnej i Mieszkaniowej z siedzibą w Sławnie. Rada Gminy Sławno podjęła Uchwałę w sprawie odbioru odpadów komunalnych z nieruchomości, na których nie zamieszkują mieszkańcy, a powstają odpady komunalne, od 1 stycznia 2016 r. zgodnie z art. 3 ust. 1 pkt. 7 ustawy o odpadach (Dz. U z 2013 r. poz. 21 z późn. zm.) odpadami komunalnymi są odpady powstające w gospodarstwach domowych, z wyłączeniem pojazdów wycofanych z eksploatacji, a także odpady niezawierające odpadów niebezpiecznych pochodzące od innych wytwórców odpadów, które ze względu na swój charakter lub skład są podobne do odpadów powstających w gospodarstwach domowych. Do odpadów komunalnych należy zaliczyć także odpady powstające na terenach otwartych, tj. odpady z koszy ulicznych, cmentarzy, itp.

Zasada gospodarowania odpadami:

90,1% właścicieli nieruchomości zadeklarowało selektywną zbiórkę odpadów komunalnych. Odpady te odbierane są w systemie pojemnikowym i workowym, z podziałem na 3 frakcje: papier i tektura, szkło, tworzywa sztuczne. Cztery razy w roku odbierane są odpady wielkogabarytowe z terenu nieruchomości zamieszkałych, natomiast dwa razy w roku organizowana jest zbiórka zużytego sprzętu elektrycznego i elektronicznego. Dla właścicieli nieruchomości zamieszkałych zorganizowano Punkt Selektywnej Zbiórki Odpadów Komunalnych (PSZOK) zlokalizowany w Warszkwie, do którego można nieodpłatnie oddać następujące frakcje odpadów:

- zużyty sprzęt elektryczny i elektroniczny,
- meble i inne odpady wielkogabarytowe,
- odpady niebezpieczne,
- chemikalia,
- przeterminowane leki,
- odpady zielone,
- zużyte baterie i akumulatory,
- odpady budowlane i rozbiórkowe (w ilości do 2 m³/gospodarstwo domowe/rok),
- zużyte opony powstałe w gospodarstwach domowych,
- papier i tektura,
- tworzywa sztuczne,
- szkło.

Odpady odebrane od właścicieli nieruchomości przekazywane są na składowisko odpadów innych niż niebezpieczne i obojętne w Gwiazdowie. Od dnia 1 stycznia 2016 r., po przeprowadzeniu koniecznej modernizacji, składowisko w Gwiazdowie pełni funkcję Regionalnej Instalacji Przetwarzania Odpadów Komunalnych.

Od 2011 r. do chwili obecnej pozyskiwane są środki z Wojewódzkiego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Szczecinie, na demontaż odbiór i transport wyrobów zawierających azbest z nieruchomości zlokalizowanych na terenie Gminy Sławno.

2.5.4. Elektroenergetyka

Zaopatrzenie w energię elektryczną gospodarstw domowych w Gminie Sławno jest powszechne. System elektroenergetyczny oparty jest na sieci krajowej.

Na terenie Gminy Sławno jest dobry dostęp do sieci elektroenergetycznej będącej własnością Energa Operator S.A.

Na terenie Gminy Sławno nie występują problemy z utrzymaniem napięcia w sieci elektroenergetycznej.

Istnieje możliwość przyłączenia do sieci elektroenergetycznej ENERGA - OPERATOR SA kolejnych użytkowników - w tym o dużym poborze mocy.

Realizacja każdego przyłączenia odbywa się na podstawie określonych warunków przyłączenia do sieci elektroenergetycznej i zawartej umowy o przyłączenie do sieci elektroenergetycznej.

3. Analiza obszarów problemowych w Gminie Sławno

Na podstawie powyższej diagnozy sytuacji społeczno-gospodarczej Gminy Sławno, została przeprowadzona charakterystyka poszczególnych obszarów problemowych całego obszaru wiejskiego Gminy. Wskazano liczbę mieszkańców za 2015 r., główne funkcje, liczbę osób pobierających świadczenia z pomocy społecznej, instytucje publiczne oraz infrastrukturę społeczną. Ponadto po konsultacjach z przedstawicielami samorządu oraz mieszkańców wskazano mocne i słabe strony danego obszaru. Poniżej przedstawiono zbiorczo elementy, które zostały wzięte pod uwagę, ze wskazaniem wyników. Jako, że w Gminie są 22 sołectwa analizą

objęto wszystkie obszary. Spośród nich wybrano te, które prezentują najgorsze wyniki, a ich wielkość (liczebna) nie przekracza 30 % Gminy ($8.894 \times 30\% = 2.668$ osób) oraz mieści się w 20 % obszaru Gminy ($28.390 \times 20\% = 5.678$ ha). Dla każdej miejscowości przyporządkowano cyfrę liczebną od 1 do 22.

Na podstawie analiz danych statystycznych pozyskanych z Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej, Powiatowego Urzędu Pracy w Sławnie, Komendy Powiatowej Policji w Sławnie oraz Urzędu Gminy w Sławnie, dokonano klasyfikacji obszarów problemowych zlokalizowanych w Gminie Sławno. Elementy te mają także posłużyć dla dalszych diagnoz i szczegółowych analiz wykazanych w Planie Rewitalizacji Gminy Sławno, a następnie być szansą i możliwością w staraniach Gminy o pozyskanie dofinansowań z różnych funduszy pozabudżetowych, także unijnych (np. w ramach RPOWZ działanie 9.3 Wspieranie rewitalizacji fizycznej, gospodarczej i społecznej ubogich społeczności i obszarów miejskich i wiejskich, PROW, Interreg VA, inne możliwe).

Poniżej przedstawiono tabelę zbiorczą liczebności i poszczególnych problemów w podziale na miejscowości w Gminie Sławno:

Tab. 30. Charakterystyka poszczególnych miejscowości wraz z problemami

Lp.	Nazwa miejscowości	Powierzchnia w ha	ludność	liczba osób w wieku nieprodukcyjnym (W1)	liczba osób korzystających z zasiłków (W2)	długotrwałe bezrobotni (W3)	liczba przestępstw (W4)
1	Bobrowice	427	296	113	35	14	24
2	Bobrowiczki	589	434	141	3	20	36
3	Boleszewo	1195	495	176	38	26	15
4	Brzeście	297	182	64	4	21	10
5	Gwiazdowo	1393	350	108	36	14	16
6	Janiewice	2888	520	189	46	25	24
7	Kwasowo	1287	481	173	42	15	46
8	Łętowo	2508	294	112	22	10	11
9	Noskowo	1179	466	150	72	31	26
10	Pomiłowo	144	154	51	7	6	17
11	Radosław	475	237	75	18	8	7
12	Rzyszczewo	1086	389	167	20	23	11
13	Sławsko	1489	902	312	47	23	35
14	Smardzewo	1111	365	132	12	17	6
15	Stary Kraków	4868	218	83	29	20	19
16	Tokary	225	74	30	4	3	1
17	Tychowo	2529	446	165	31	22	24
18	Warszkowo	1534	1194	423	75	40	36
19	Warszkówko	455	209	82	19	15	12

20	Wrześnica	1642	795	272	50	40	32
21	Żabno	162	51	16	4	1	4
22	Żukowo	907	342	120	35	24	15
	PODSUMOWANIE	28390	8894	3154	649	418	427

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych z Gminy Sławno

Dzięki powyższej diagnozie i wykonanym szczegółowym wycieniom udało się określić obszary problemowe (zdegradowane) w Gminie Sławno, o najtrudniejszej sytuacji społeczno-gospodarczej. Do obszarów tych należą:
- w przypadku liczby osób w wieku nieprodukcyjnym:

Obszar 12 – wiejski	
Zakres obszaru	Wieś Rzyszczewo
Liczba mieszkańców	389 (wg stanu na dzień 31.12.2015 r.)
Powierzchnia w ha	1086
Liczba osób pobierających zasiłki z GOPS	20
Instytucje publiczne:	o Świetlica wiejska
Ciekawe elementy	Niewielki ciek wodny stanowiący dopływ Moszczenicy
Pozostała infrastruktura:	o Kościół-filialny w Rzyszczewie p.w. Niepokalanego Poczęcia NMP o Park dworski-krajobrazowy, o Cmentarz przykościelny o Dworek "Golikowo" Joanna Golik Rzyszczewo 29a
Mocne strony	o Wysokie walory turystyczne oraz krajobrazowe o Czyste środowisko o Brak ciężkiego przemysłu
Słabe strony	o Niedostateczny, w stosunku do potencjału oraz potrzeb, poziom rozwoju infrastruktury, także turystycznej w tym około turystycznej o Zły stan techniczny dróg o Mała mobilność ludzi bezrobotnych w szczególności kobiet o Problem patologii społecznych o Problem wykluczenia społecznego o Duża ilość osób długotrwale bezrobotnych

Obszar 16 – wiejski	
Zakres obszaru	Wieś Tokary
Liczba mieszkańców	74 (wg stanu na dzień 31.12.2015 r.)
Powierzchnia w ha	225
Liczba osób pobierających zasiłki z GOPS	4
Instytucje publiczne:	o Świetlica wiejska
Pozostała infrastruktura:	o Cmentarz wiejski(nieczynny)
Mocne strony	o Wysokie walory turystyczne oraz krajobrazowe o Czyste środowisko o Brak ciężkiego przemysłu
Słabe strony	o Niedostateczny, w stosunku do potencjału oraz potrzeb, poziom rozwoju infrastruktury, także

	<p>turystycznej w tym około turystycznej</p> <ul style="list-style-type: none"> o Zły stan techniczny dróg o Mała mobilność ludzi bezrobotnych w szczególność kobiet o Problem patologii społecznych o Problem wykluczenia społecznego o Duża ilość osób długotrwale bezrobotnych
--	--

Obszar 19 – wiejski

Zakres obszaru	Wieś Warszkówko
Liczba mieszkańców	209 (wg stanu na dzień 31.12.2015 r.)
Powierzchnia w ha	455
Liczba osób pobierających zasiłki z GOPS	19
Instytucje publiczne:	<ul style="list-style-type: none"> o Świetlica-nowy obiekt posadowiony w centralnej części wsi
Ciekawe elementy	<p>Aleje lipowe:</p> <ul style="list-style-type: none"> -wzdłuż brukowanej zachodniej drogi-objęta strefą „K” ochrony konserwatorskiej. -na południowym krańcu układu południkowego-objęta strefą „K” ochrony konserwatorskiej. <p>Zabudowa:</p> <ul style="list-style-type: none"> - ryglowa - Chałupa nr 20, wzniesiona w 1 poł.XIX w., obecnie opuszczona, popadająca w ruinę, przewidziana do ochrony punktowej - murowana (np. nr 7, murowana, z ryglową wstawką, wzniesiony na pocz. Xw., z zachowaną stolarką, przewidziana do ochrony punktowej)
Pozostała infrastruktura:	<ul style="list-style-type: none"> o Sklep-nowy obiekt typu pawilon
Mocne strony	<ul style="list-style-type: none"> o Wysokie walory turystyczne oraz krajobrazowe o Czyste środowisko o Brak ciężkiego przemysłu
Słabe strony	<ul style="list-style-type: none"> o Niedostateczny, w stosunku do potencjału oraz potrzeb, poziom rozwoju infrastruktury, także turystycznej w tym około turystycznej o Zły stan techniczny dróg o Mała mobilność ludzi bezrobotnych w szczególność kobiet o Problem patologii społecznych o Problem wykluczenia społecznego o Duża ilość osób długotrwale bezrobotnych

Obszar 1 – wiejski

Zakres obszaru	Wieś Bobrowice
Liczba mieszkańców	296 (wg stanu na dzień 31.12.2015 r.)
Powierzchnia w ha	427
Liczba osób pobierających zasiłki z GOPS	35
Instytucje publiczne:	<ul style="list-style-type: none"> o Szkoła Podstawowa o Świetlica wiejska (sala wiejska)

	<ul style="list-style-type: none"> o Gospoda
Ciekawe elementy	<ul style="list-style-type: none"> o Młyn wodny – wymieniony w źródłach pisanych, brak oznaczenia na mapach historycznych. o Wiatrak – udokumentowany na mapie z końca XIX wieku na pld. – zach. od wsi (na południe od cmentarza I). Spłonął w latach 20 XXw. Później funkcjonował młyn motorowy. o Kuźnia, piekarnia, warsztaty kołodziejskie – wymienione w materiałach pisanych, brak oznaczenia na mapie.
Mocne strony	<ul style="list-style-type: none"> o Wysokie walory turystyczne oraz krajobrazowe o Czyste środowisko o Brak ciężkiego przemysłu
Słabe strony	<ul style="list-style-type: none"> o Niedostateczny, w stosunku do potencjału oraz potrzeb, poziom rozwoju infrastruktury, także turystycznej w tym około turystycznej o Zły stan techniczny dróg o Mała mobilność ludzi bezrobotnych w szczególności kobiet o Problem patologii społecznych o Problem wykluczenia społecznego o Duża ilość osób długotrwale bezrobotnych

Obszar 15 – wiejski

Zakres obszaru	Wieś Stary Kraków
Liczba mieszkańców	218 (wg stanu na dzień 31.12.2015 r.)
Powierzchnia w ha	4868
Liczba osób pobierających zasiłki z GOPS	29
Institucje publiczne:	<ul style="list-style-type: none"> o Szkoła-pierwotnie zlokalizowana, wzniesiona ok. 1910 r., w południowej części pierzei zachodniej głównego układu ruralistycznego; obiekt murowany z dostawioną od południa przybudówką. Wskazany do ochrony punktowej. o Gospoda i punkt pocztowy- obecnie budynek mieszkalny, ryglowy, wzniesiony ok. Poł. XIX w. Obiekt w ewidencji konserwatorskiej, współczesny pawilon w centralnej części wsi. o Sala wiejska- murowana, wzniesiona na pocz. XX w., wskazana do ochrony punktowej o Świetlica wiejska
Ciekawe elementy	Stary Kraków jest jedną z najstarszych wsi regionu; Jest to pofałdowany obszar polodowcowy z ciekim wodnym opływającym wieś od północy i wschodu, stanowiącym dopływ Wieprzy. Na płn.-zachód od wsi zlokalizowane są 3-zagrodowe wybudowania dawnego Urzędu Leśnego (Nadleśnictwa) St. Kraków.
Pozostała infrastruktura:	<ul style="list-style-type: none"> o Młyn-zachowany budynek mieszkalny z częścią młyńską w zabytkowej zagrodzie, zlokalizowanej na północnym krańcu wsi, nad niewielkim

	<p>strumieniem (dopływ Wieprzy). Zabudowania wnioskowane do wpisu do rejestru zabytków.</p> <ul style="list-style-type: none"> o Park leśny.
Mocne strony	<ul style="list-style-type: none"> o Wysokie walory turystyczne oraz krajobrazowe o Czyste środowisko o Brak ciężkiego przemysłu
Słabe strony	<ul style="list-style-type: none"> o Niedostateczny, w stosunku do potencjału oraz potrzeb, poziom rozwoju infrastruktury, także turystycznej w tym około turystycznej o Zły stan techniczny dróg o Mała mobilność ludzi bezrobotnych w szczególności kobiet o Problem patologii społecznych o Problem wykluczenia społecznego o Duża ilość osób długotrwale bezrobotnych

- w przypadku liczby osób korzystających z zasiłków pomocy społecznej:

Obszar 9 – wiejski	
Zakres obszaru	Wieś Noskowo
Liczba mieszkańców	466 (wg stanu na dzień 31.12.2015 r.)
Powierzchnia w ha	1179
Liczba osób pobierających zasiłki z GOPS	72
Institucje publiczne:	<ul style="list-style-type: none"> o Szkoła-pierwotnie zlokalizowana, wzniesiona ok. 1910 r., w południowej części pierzei zachodniej głównego układu ruralistycznego; obiekt murowany z dostawioną od południa przybudówką. Wskazany do ochrony punktowej. o Gospoda i punkt pocztowy- obecnie budynek mieszkalny, ryglowy, wzniesiony ok. Poł. XIX w. Obiekt w ewidencji konserwatorskiej, współczesny pawilon w centralnej części wsi. o Sala wiejska- murowana, wzniesiona na pocz. XX w., wskazana do ochrony punktowej o Świetlica wiejska
Ciekawe elementy	<p>Miejscowość położona na rolniczym terenie, od pld.-zach. przepływa niewielki ciek stanowiący dopływ Wieprzy.</p> <p>Układ ulicowy z pozostałością zespołu folwarczno-rezydencyjno-parkowym i wybudowaniami. Stanowi on również obecnie rodzaj dominaty kompozycyjno-architektonicznej i z uwagi na wysokie walory historyczne i kulturowe zostaje objęty strefą „B” ochrony konserwatorskiej. Po 1947r. W obrębie Noskowa pojawił się nowy typ zabudowy związany z powstałym PGR-m; kolonia mieszkalna została zlokalizowana na wschodnim krańcu wsi-poza pierwotnym układem ulicowym.</p>
Inne obiekty:	Agroturystyka "Pod Jabłoniami", Miłosław Borowski Noskowo 35

Mocne strony	<ul style="list-style-type: none"> o Wysokie walory turystyczne oraz krajobrazowe o Czyste środowisko o Brak ciężkiego przemysłu
Słabe strony	<ul style="list-style-type: none"> o Niedostateczny, w stosunku do potencjału oraz potrzeb, poziom rozwoju infrastruktury, także turystycznej w tym około turystycznej o Zły stan techniczny dróg o Mała mobilność ludzi bezrobotnych w szczególności kobiet o Problem patologii społecznych o Problem wykluczenia społecznego o Duża ilość osób długotrwale bezrobotnych

Obszar 15 – wiejski	
Zakres obszaru	Wieś Stary Kraków
Liczba mieszkańców	218 (wg stanu na dzień 31.12.2015 r.)
Powierzchnia w ha	4868
Liczba osób pobierających zasiłki z GOPS	29
Instytucje publiczne:	<ul style="list-style-type: none"> o Szkoła-pierwotnie zlokalizowana, wzniesiona ok. 1910 r., w południowej części pierzei zachodniej głównego układu ruralistycznego; obiekt murowany z dostawioną od południa przybudówką. Wskazany do ochrony punktowej. o Gospoda i punkt pocztowy- obecnie budynek mieszkalny, ryglowy, wzniesiony ok. Poł. XIX w. Obiekt w ewidencji konserwatorskiej, współczesny pawilon w centralnej części wsi. o Sala wiejska- murowana, wzniesiona na pocz. XX w., wskazana do ochrony punktowej o Świetlica wiejska
Ciekawe elementy	Stary Kraków jest jedną z najstarszych wsi regionu; Jest to pofałdowany obszar polodowcowy z ciekim wodnym opływającym wieś od północy i wschodu, stanowiącym dopływ Wieprzy. Na półn.-zachód od wsi zlokalizowane są 3-zagrodowe wybudowania dawnego Urzędu Leśnego (Nadleśnictwa) St. Kraków.
Pozostała infrastruktura:	<ul style="list-style-type: none"> o Młyn-zachowany budynek mieszkalny z częścią młyńską w zabytkowej zagrodzie, zlokalizowanej na północnym krańcu wsi, nad niewielkim strumieniem (dopływ Wieprzy). Zabudowania wnioskowane do wpisu do rejestru zabytków. o Park leśny.
Mocne strony	<ul style="list-style-type: none"> o Wysokie walory turystyczne oraz krajobrazowe o Czyste środowisko o Brak ciężkiego przemysłu
Słabe strony	<ul style="list-style-type: none"> o Niedostateczny, w stosunku do potencjału oraz potrzeb, poziom rozwoju infrastruktury, także turystycznej w tym około turystycznej o Zły stan techniczny dróg

	<ul style="list-style-type: none"> o Mała mobilność ludzi bezrobotnych w szczególności kobiet o Problem patologii społecznych o Problem wykluczenia społecznego o Duża ilość osób długotrwale bezrobotnych
--	--

- w przypadku liczby osób długotrwale bezrobotnych:

Obszar 4 – wiejski	
Zakres obszaru	Wieś Brzeście
Liczba mieszkańców	182 (wg stanu na dzień 31.12.2015 r.)
Powierzchnia w ha	297
Liczba osób pobierających zasiłki z GOPS	4
Instytucje publiczne:	<ul style="list-style-type: none"> o Świetlica wiejska
Ciekawe elementy	<ul style="list-style-type: none"> o Zabudowa zagrodowa – jednorodna typologicznie, chronologicznie i materiałowo. Zachowane współczesne zagrody przeważnie 3 budynkowe. o Budynki inwentarskie – murowane z odeskowanymi poddaszami składowymi, wielofunkcyjne. o Stodoły – szkieletowe, odeskowane, lokowane głównie kalenicowo w głębi siedliska. W obrębie zagród poważne ubytki w historycznej zabudowie, część obiektów przebudowana, zaadaptowana głównie na cele mieszkalne
Mocne strony	<ul style="list-style-type: none"> o Wysokie walory turystyczne oraz krajobrazowe o Czyste środowisko o Brak ciężkiego przemysłu
Słabe strony	<ul style="list-style-type: none"> o Niedostateczny, w stosunku do potencjału oraz potrzeb, poziom rozwoju infrastruktury, także turystycznej w tym około turystycznej o Zły stan techniczny dróg o Mała mobilność ludzi bezrobotnych w szczególności kobiet o Problem patologii społecznych o Problem wykluczenia społecznego o Duża ilość osób długotrwale bezrobotnych

Obszar 15 – wiejski	
Zakres obszaru	Wieś Stary Kraków
Liczba mieszkańców	218 (wg stanu na dzień 31.12.2015 r.)
Powierzchnia w ha	4868
Liczba osób pobierających zasiłki z GOPS	29
Instytucje publiczne:	<ul style="list-style-type: none"> o Szkoła-pierwotnie zlokalizowana, wzniesiona ok. 1910 r., w południowej części pierzei zachodniej głównego układu ruralistycznego; obiekt murowany z dostawioną od południa przybudówką. Wskazany do ochrony punktowej. o Gospoda i punkt pocztowy- obecnie budynek mieszkalny, ryglowy, wzniesiony ok. Poł. XIX w.

	<p>Obiekt w ewidencji konserwatorskiej, współczesny pawilon w centralnej części wsi.</p> <ul style="list-style-type: none"> ○ Sala wiejska- murowana, wzniesiona na pocz. XX w., wskazana do ochrony punktowej ○ Świetlica wiejska
Ciekawe elementy	<p>Stary Kraków jest jedną z najstarszych wsi regionu; Jest to pofałdowany obszar polodowcowy z ciekim wodnym opływającym wieś od północy i wschodu, stanowiącym dopływ Wieprzy. Na półn.-zachód od wsi zlokalizowane są 3-zagrodowe wybudowania dawnego Urzędu Leśnego (Nadleśnictwa) St. Kraków.</p>
Pozostała infrastruktura:	<ul style="list-style-type: none"> ○ Młyn-zachowany budynek mieszkalny z częścią młyńską w zabytkowej zagrodzie, zlokalizowanej na północnym krańcu wsi, nad niewielkim strumieniem (dopływ Wieprzy). Zabudowania wnioskowane do wpisu do rejestru zabytków. ○ Park leśny.
Mocne strony	<ul style="list-style-type: none"> ○ Wysokie walory turystyczne oraz krajobrazowe ○ Czyste środowisko ○ Brak ciężkiego przemysłu
Słabe strony	<ul style="list-style-type: none"> ○ Niedostateczny, w stosunku do potencjału oraz potrzeb, poziom rozwoju infrastruktury, także turystycznej w tym około turystycznej ○ Zły stan techniczny dróg ○ Mała mobilność ludzi bezrobotnych w szczególności kobiet ○ Problem patologii społecznych ○ Problem wykluczenia społecznego ○ Duża ilość osób długotrwale bezrobotnych

Obszar 19 – wiejski

Zakres obszaru	Wieś Warszkówko
Liczba mieszkańców	209 (wg stanu na dzień 31.12.2015 r.)
Powierzchnia w ha	455
Liczba osób pobierających zasiłki z GOPS	19
Instytucje publiczne:	<ul style="list-style-type: none"> ○ Świetlica-nowy obiekt posadowiony w centralnej części wsi
Ciekawe elementy	<p>Aleje lipowe:</p> <ul style="list-style-type: none"> -wzdłuż brukowanej zachodniej drogi-objęta strefą „K” ochrony konserwatorskiej. -na południowym krańcu układu południkowego-objęta strefą „K” ochrony konserwatorskiej. <p>Zabudowa:</p> <ul style="list-style-type: none"> - ryglowa - Chałupa nr 20, wzniesiona w 1 poł.XIX w., obecnie opuszczona, popadająca w ruinę, przewidziana do ochrony punktowej - murowana (np. nr 7, murowana, z ryglową wstawką, wzniesiony na pocz. Xxw., z zachowaną stolarką, przewidziana do ochrony punktowej)

Pozostała infrastruktura:	<ul style="list-style-type: none"> o Sklep-nowy obiekt typu pawilon
Mocne strony	<ul style="list-style-type: none"> o Wysokie walory turystyczne oraz krajobrazowe o Czyste środowisko o Brak ciężkiego przemysłu
Słabe strony	<ul style="list-style-type: none"> o Niedostateczny, w stosunku do potencjału oraz potrzeb, poziom rozwoju infrastruktury, także turystycznej w tym około turystycznej o Zły stan techniczny dróg o Mała mobilność ludzi bezrobotnych w szczególności kobiet o Problem patologii społecznych o Problem wykluczenia społecznego o Duża ilość osób długotrwale bezrobotnych

- w przypadku liczby przestępstw:

Obszar 10 – wiejski	
Zakres obszaru	Wieś Pomiłowo
Liczba mieszkańców	154 (wg stanu na dzień 31.12.2015 r.)
Powierzchnia w ha	144
Liczba osób pobierających zasiłki z GOPS	7
Institucje publiczne:	<ul style="list-style-type: none"> o Świetlica wiejska o Centrum Promocji rzeki Wieprzy
Ciekawe elementy	<ul style="list-style-type: none"> o Pomnik - poświęcony ofiarom I wojny światowej; zlokalizowany prawdopodobnie u zbiegu dwóch dróg. o Kolej wąskotorowa-powstała w 1897r., przystanek znajdował się naprzeciwko szkoły. W 1934r. wprowadzono normalną szerokość torów. Linia kolejowa i przystanek uwidocznione na materiale kartograficznym z 1935 r. o Cegielnia-zlokalizowana w znacznej odległości na południe od zabudowań wiejskich; zaznaczona na materiale kartograficznym
Pozostała infrastruktura:	<p>Historyczna zabudowa zagrodowa Pomiłowa z uwagi na bliskość dużego ośrodka miejskiego jakim jest Sławno ulega-szczególnie w ostatnich latach-degradacji i wzmożonej przebudowie. Większość zagród utraciła swój pierwotny, rolniczy charakter. Część zabytkowych chałup z 1 połowy XIX w. Została-w sposób niekontrolowany nieodwracalnie zdewaloryzowana.</p> <p>Kilka zagród jest obecnie opuszczonych, budynek szkolny pełni funkcje mieszkalne.</p>
Mocne strony	<ul style="list-style-type: none"> o Bliskość dużego ośrodka miejskiego – Sławna o Wysokie walory turystyczne oraz krajobrazowe o Czyste środowisko o Brak ciężkiego przemysłu
Słabe strony	<ul style="list-style-type: none"> o Niedostateczny, w stosunku do potencjału oraz

	<p>potrzeb, poziom rozwoju infrastruktury, także turystycznej w tym około turystycznej</p> <ul style="list-style-type: none"> o Zły stan techniczny dróg o Mała mobilność ludzi bezrobotnych w szczególności kobiet o Problem patologii społecznych o Problem wykluczenia społecznego o Duża ilość osób długotrwale bezrobotnych
--	---

Obszar 7 – wiejski

Zakres obszaru	Wieś Kwasowo
Liczba mieszkańców	481 (wg stanu na dzień 31.12.2015 r.)
Powierzchnia w ha	1287
Liczba osób pobierających zasiłki z GOPS	42
Instytucje publiczne:	o Świetlica wiejska
Ciekawe elementy	o Wieś położona na Równinie Słupskiej, wzdłuż lokalnej drogi nr 207 ze Sławna do Polanowa.
Pozostała infrastruktura:	Kościół – filialny p.w. Niepokalanego Serca NMP, Plebania – dawniej pasterówka, Cmentarz przykościelny Cmentarz poewangelicki – nieczynny.
Mocne strony	<ul style="list-style-type: none"> o Wysokie walory turystyczne oraz krajobrazowe o Czyste środowisko o Brak ciężkiego przemysłu
Słabe strony	<ul style="list-style-type: none"> o Niedostateczny, w stosunku do potencjału oraz potrzeb, poziom rozwoju infrastruktury, także turystycznej w tym około turystycznej o Zły stan techniczny dróg o Mała mobilność ludzi bezrobotnych w szczególności kobiet o Problem patologii społecznych o Problem wykluczenia społecznego o Duża ilość osób długotrwale bezrobotnych

Obszar 15 – wiejski

Zakres obszaru	Wieś Stary Kraków
Liczba mieszkańców	218 (wg stanu na dzień 31.12.2015 r.)
Powierzchnia w ha	4868
Liczba osób pobierających zasiłki z GOPS	29
Instytucje publiczne:	<ul style="list-style-type: none"> o Szkoła-pierwotnie zlokalizowana, wzniesiona ok. 1910 r., w południowej części pierzei zachodniej głównego układu ruralistycznego; obiekt murowany z dostawioną od południa przybudówką. Wskazany do ochrony punktowej. o Gospoda i punkt pocztowy- obecnie budynek mieszkalny, ryglowy, wzniesiony ok. Poł. XIX w. Obiekt w ewidencji konserwatorskiej, współczesny pawilon w centralnej części wsi. o Sala wiejska- murowana, wzniesiona na pocz. XX

	<ul style="list-style-type: none"> w., wskazana do ochrony punktowej o Świetlica wiejska
Ciekawe elementy	Stary Kraków jest jedną z najstarszych wsi regionu; Jest to pofałdowany obszar polodowcowy z ciekim wodnym opływającym wieś od północy i wschodu, stanowiącym dopływ Wieprzy. Na półn.-zachód od wsi zlokalizowane są 3-zagrodowe wybudowania dawnego Urzędu Leśnego (Nadleśnictwa) St. Kraków.
Pozostała infrastruktura:	<ul style="list-style-type: none"> o Młyn-zachowany budynek mieszkalny z częścią młyńską w zabytkowej zagrodzie, zlokalizowanej na północnym krańcu wsi, nad niewielkim strumieniem (dopływ Wieprzy). Zabudowania wnioskowane do wpisu do rejestru zabytków. o Park leśny.
Mocne strony	<ul style="list-style-type: none"> o Wysokie walory turystyczne oraz krajobrazowe o Czyste środowisko o Brak ciężkiego przemysłu
Słabe strony	<ul style="list-style-type: none"> o Niedostateczny, w stosunku do potencjału oraz potrzeb, poziom rozwoju infrastruktury, także turystycznej w tym około turystycznej o Zły stan techniczny dróg o Mała mobilność ludzi bezrobotnych w szczególności kobiet o Problem patologii społecznych o Problem wykluczenia społecznego o Duża ilość osób długotrwale bezrobotnych

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych z Gminy Sławno

Ze względu na zidentyfikowane problemy i ich relatywnie duże znaczenie w porównaniu do innych części gminy – na obszarach tych postulowana jest intensyfikacja działań inwestycyjnych podejmowanych przez samorząd oraz podmioty prywatne. Sytuacja wymaga realizacji zarówno inwestycji infrastrukturalnych (rewitalizacja budynków wraz z nadaniem nowych funkcji), jak i działań o charakterze miękkim w celu zwiększenia kapitału społecznego i ludzkiego oraz zmniejszenia zjawiska wykluczenia społecznego (rewitalizacja społeczna).

Wyniki wskazano jako wystandaryzowane.

Wystandaryzowane wskaźniki oznaczają odchylenie od normy, którą reprezentuje wartość średnia dla całej Gminy Sławno, i mogą przyjmować wartości dodatnie lub ujemne. Przejście odchylenia od średniej do wartości dodatniej wskazuje, które miejscowości odznaczają się wskaźnikiem degradacji wyższym od średniej dla całej Gminy. Z kolei wartości ujemne odchylenia ukazują obszary o najlepszej sytuacji społecznej, w których negatywne zjawiska społeczne w porównaniu ze średnią dla całej Gminy odznaczają się mniejszym natężeniem. Każdy ze wskaźników cząstkowych został zanalizowany w czterostopniowej skali degradacji. Granicę różniącą sytuację korzystną od sytuacji problemowej wyznacza norma tj. wartość 0. Interwał na poszczególnych poziomach w skali został ustalony poprzez podzielenie przez 2 różnicy punktowej pomiędzy zerem a wartością minimalną oraz zerem a wartością maksymalną, jakie przyjmuje dany wskaźnik (wartość minimalna i maksymalna zostały zaokrąglone w górę do liczby całkowitej). Następnie każdemu przedziałowi punktowemu nadano kolor, przy czym najbardziej problemowe obszary, czyli te charakteryzujące się największą liczbą punktów, zostały zaznaczone kolorem fioletowym oraz niebieskim. Im mniejsze jest natężenie problemów społecznych i lepsza sytuacja to kolor jest zielony oraz żółty.

Poniżej przedstawiono założone kolory dla poszczególnych podziałów degradacji:

Skala	Przedział punktowy	Interpretacja wyników
IV stopień degradacji	4 do 2	Sytuacja bardzo zła
III stopień degradacji	2 do 0	Sytuacja zła
II stopień degradacji	0 do -1	Sytuacja dobra
I stopień degradacji	-1 do -2	Sytuacja bardzo dobra

Poniżej zaprezentowano wyniki zbiorcze:

Tab. 31. Zbiorcze zestawienie wyników problemowych

Lp.	Nazwa miejscowości	powierzchnia w ha	ludność	liczba osób w wieku nieprodukcyjnym w1	liczba osób korzystających z zasiłków w2	długotrwałe bezrobotni w3	liczba przestępstw w4
1)	Bobrowice	427	296	0,82	1,25	-0,15	1,08
2)	Bobrowiczki	589	434	-1,02	-1,94	-0,20	1,15
3)	Boleszewo	1195	495	-0,03	0,06	0,09	-0,85
4)	Brzeście	297	182	-0,16	-1,51	2,93	0,09
5)	Gwiazdowo	1393	350	-1,55	0,81	-0,48	-0,26
6)	Janiewice	2888	520	0,23	0,39	-0,11	-0,25
7)	Kwasowo	1287	481	0,10	0,36	-0,88	1,63
8)	Łętowo	2508	294	0,79	0,003	-0,75	-0,58
9)	Noskowo	1179	466	-1,12	2,28	0,72	0,12
10)	Pomiłowo	144	154	-0,82	-0,84	-0,52	2,20
11)	Radosław	475	237	-1,30	0,04	-0,76	-0,88
12)	Rzyszczewo	1086	389	2,36	-0,67	0,39	-0,93
13)	Sławsko	1489	902	-0,34	-0,65	-1,13	-0,53
14)	Smardzewo	1111	365	0,17	-1,20	-0,18	-1,38
15)	Stary Kraków	4868	218	0,79	1,67	1,86	1,31
16)	Tokary	225	74	1,59	-0,59	-0,45	-1,49
17)	Tychowo	2529	446	0,44	-0,15	-0,06	0,04

Tab. 31. Zbiorcze zestawienie wyników problemowych – cd.

Lp.	Nazwa miejscowości	powierzchnia w ha	ludność	liczba osób w wieku nieprodukcyjnym w1	liczba osób korzystających z zasiłków w2	długotrwałe bezrobotni w3	liczba przestępstw w4
18)	Warszkowo	1534	1194	-0,07	-0,34	-0,77	-0,86
19)	Warszkówko	455	209	1,16	0,46	0,96	0,18
20)	Wrześnica	1642	795	-0,46	-0,34	-0,01	-0,47
21)	Żabno	162	51	-1,38	0,11	-1,40	0,98
22)	Żukowo	907	342	-0,18	0,79	0,89	-0,33
	PODSUMOWANIE	28390	8894				

Biorąc pod uwagę poszczególne miejscowości zauważyć można, że:

- w przypadku wskaźnika W1 (liczba osób w wieku nieprodukcyjnym) najgorsze wyniki (przy zachowaniu 20 % powierzchni Gminy oraz 30 % mieszkańców) osiągnęły miejscowości:

Tab. 33. Wyniki wskaźnika - liczba osób w wieku nieprodukcyjnym (W1)

Nazwa miejscowości	Powierzchnia w ha	Liczba mieszkańców	Wynik
Rzyszczewo	1086	389	2,36
Tokary	225	74	1,59
Warszkówko	455	209	1,16
Bobrowice	427	296	0,82
Stary Kraków	4868	218	0,79

- w przypadku wskaźnika W2 (liczba osób korzystających z zasiłków) najgorsze wyniki (przy zachowaniu 20 % powierzchni Gminy oraz 30 % mieszkańców) osiągnęły miejscowości:

Tab. 34. Wyniki wskaźnika - liczba osób korzystających z zasiłków (W2)

Nazwa miejscowości	Powierzchnia w ha	Liczba mieszkańców	Wynik
Noskowo	1179	466	2,28
Stary Kraków	4868	218	1,67

- w przypadku wskaźnika W3 (długotrwałe bezrobotni) najgorsze wyniki (przy zachowaniu 20 % powierzchni Gminy oraz 30 % mieszkańców) osiągnęły miejscowości:

Tab. 35. Wyniki wskaźnika - długotrwałe bezrobotni (W3)

Nazwa miejscowości	Powierzchnia w ha	Liczba mieszkańców	Wynik
Brzeście	297	182	2,93
Stary Kraków	4868	218	1,86
Warszkówko	455	209	0,96

- w przypadku wskaźnika W4 (liczba przestępstw) najgorsze wyniki (przy zachowaniu 20 % powierzchni Gminy oraz 30 % mieszkańców) osiągnęły miejscowości:

Tab. 36. Wyniki wskaźnika - liczba przestępstw (W4)

Nazwa miejscowości	Powierzchnia w ha	Liczba mieszkańców	Wynik
Pomiłowo	144	154	2,20
Kwasowo	1287	481	1,63
Stary Kraków	4868	218	1,31

4. Analiza SWOT

4.1. Założenia metodologiczne

Celem sporządzonej poniżej analizy SWOT dla potrzeb opracowania Strategii Rozwoju Gminy Sławno na lata 2016-2025 jest kwerenda wniosków jakie wynikają z raportu o stanie Gminy. Analizę SWOT podzielono na cztery rodzaje czynników:

MOCNE STRONY – czynniki wewnętrzne pozytywne

SŁABE STRONY – czynniki wewnętrzne negatywne

SZANSE – czynniki zewnętrzne pozytywne

ZAGROŻENIA – czynniki zewnętrzne negatywne

W ten sposób dokonano identyfikacji ograniczeń i stymulatorów rozwoju Gminy Sławno, wskazując elementy z otoczenia wewnętrznego, które kreują całościowy pogląd na wizerunek gminy widziany także oczami jej mieszkańców. Nad uwarunkowaniami zewnętrznymi Gmina Sławno nie ma kontroli, bowiem są one poza jej bezpośrednimi kompetencjami, ale wpływają na funkcjonowanie gminy, a często mają na nią bezpośrednie przełożenie.

Analiza ta jest jedną z najpopularniejszych metod analitycznych wykorzystywanych we wszystkich obszarach planowania strategicznego.

	(+) PLUSY	(-) MINUSY
	Mocne strony	Słabe strony
Dzisiaj tutaj	zalety społeczności, zasoby: ludzkie, środowiska, finansowe dostępne w rozwiązywaniu problemów, elementy przewagi nad innymi	obecnie istniejące problemy i bariery, przeszkody do podjęcia działań, brakujące elementy
	Szanse	Zagrożenia
Jutro tam (na zewnątrz)	zmiany w otoczeniu sprzyjające działaniom, konkretne zyski, możliwi partnerzy	negatywne skutki uboczne działań, próba przewidzenia nieoczekiwanych skutków, zagrożenia i rozwiązania, których należy unikać

Analizę SWOT rozpoczęto od wskazania analizy otoczenia zewnętrznego i wewnętrznego:

Analiza otoczenia wewnętrznego

Silne Strony	Słabe strony
<ul style="list-style-type: none"> - Dobre położenie komunikacyjne – bliskość dużych ośrodków miejskich – Miasto Sławno i Miasto Koszalin oraz obszarów nadmorskich (Gmina Darłowo, Gmina Mielno) - Dobre skomunikowanie – droga S6, kolej, port w Darłowie. - Atrakcyjne tereny inwestycyjne będące własnością Gminy do sprzedaży i zagospodarowania. - Wysoki udział gruntów rolnych w Gminie dający możliwości rozwoju w tym sektorze. - Potencjał dla rozwoju turystyki weekendowej, aktywnej oraz agroturystyki: <ul style="list-style-type: none"> bogate walory przyrodniczo – krajobrazowe (w tym rzeka Wieprza, Grabowa, jezioro Łętowskie) dobry stan środowiska naturalnego; zwiększająca się liczba obiektów agroturystycznych i wypoczynkowych w Gminie; różnorodność oferty instytucji kultury, działających na terenie Gminy; organizacja imprez kulturalnych przyciągających 	<ul style="list-style-type: none"> - Niezadawalający poziom infrastruktury drogowej, konieczność podjęcia działań budowlanych, modernizacyjnych i naprawczych zarówno na drogach gminnych, jak i powiatowych. - Braki w sieci kanalizacyjnej na obszarach wiejskich. - Niska aktywność zawodowa i społeczna mieszkańców Gminy Sławno. - Niski standard niektórych budynków publicznych (konieczność modernizacji). - Braki w infrastrukturze szkół – konieczność prowadzenia kosztowych inwestycji. - Migracja mieszkańców gminy do innych regionów kraju oraz za granicę. - Niekorzystne tendencje demograficzne – wzrost liczby mieszkańców w wieku poprodukcyjnym, a spadek w wieku przedprodukcyjnym.

<p>turystów i potencjalnych inwestorów.</p> <ul style="list-style-type: none"> - Dobre warunki dla produkcji zdrowej żywności oraz produktów regionalnych - Dbałość o obiekty użyteczności publicznej – wiele inwestycji rozwojowych w tym zakresie (OZE, modernizacja energetyczna) - Sprecyzowane plany inwestycyjne na przyszłość wskazujące kierunek rozwoju Gminy - Wysoki poziom bezpieczeństwa mieszkańców (7 jednostek OSP, Posterunek Policji). - Dobrze rozwinięta infrastruktura kultury (świetlica w każdej miejscowości). - Właściwa opieka nad dziećmi (dostęp do miejsc przedszkolnych i szkół podstawowych oraz gimnazjum w Gminie. - Wykształcony, doświadczony zespół pracowników Urzędu Gminy, przygotowany do pozyskiwania funduszy zewnętrznych na inwestycje rozwojowe oraz na ich realizację. - Zaangażowanie mieszkańców w sprawy gminy. - Duże doświadczenie w budowaniu nowoczesnej technologii związane z ochroną środowiska (oczyszczalnie, OZE). - Duża ilość aktywnych organizacji pozarządowych. - Struktura demograficzna. Wysoki udział ludności w wieku produkcyjnym i przedprodukcyjnym. 	<ul style="list-style-type: none"> - Brak inwestorów zewnętrznych z kapitałem - Niewystarczająca ilość środków finansowych na rozwój gminy skutkująca rozkładaniem inwestycji w czasie. - Niski poziom wykształcenia mieszkańców (średnie i wyższe). - Alkoholizm. - Wysoki poziom strukturalnego bezrobocia (środowiska po byłych PGR).
--	---

Analiza otoczenia zewnętrznego

Szanse	Zagrożenia
<ul style="list-style-type: none"> - Decyzja o budowie trasy S6. - Nowa perspektywa finansowa (2014 -2020) dająca szansę dla pozyskania środków na inwestycje w Gminie. - Rozbudowa infrastruktury turystycznej, kulturowej i sportowej w Gminie (środki zewnętrzne). - Poprawa jakości życia warunkująca utrzymanie ludności w gminie. 	<ul style="list-style-type: none"> - Zmiana procedur udzielania wsparcia, a przez to konieczność planowania większego niż założony wkładu własnego na dotacje unijne (powyżej 15 %). - Migracje ludności (szczególnie osób młodych) do pobliskich dużych ośrodków miejskich powodujące ubożenie społeczne gminy a także ubytek wykształconej siły roboczej. - Proces starzenia się społeczeństwa warunkujący konieczność zmiany polityki społecznej.

- Środki zewnętrzne na rozwój energii odnawialnej.

- Wzrost gospodarczy.

- Odpowiednia polityka dotycząca edukacji, zdrowia i pomocy społecznej

- Wzrost popularności branży agroturystycznej stanowiącej potencjał rozwoju obszaru oparty o endogeniczne potencjały rzek i jezior.

- Rozwój turystyki kajakowej i rowerowej w Gminie

- Modernizacja produkcji rolnej i rozwój przetwórstwa.

- Wdrożenie nowych technologii energetycznych, bazujących na odnawialnych źródłach energii.

- Potencjalny kryzys gospodarczy w kraju mający wpływ na wszystkie dziedziny życia w gminie.

5. Misja i cele strategiczne Gminy Sławno

5.1. Hierarchiczny układ strategii

Przyjęta metoda opracowania strategii gwarantuje utrzymanie jasnej struktury dokumentu. Najważniejszym, wyjściowym elementem jest misja rozwoju gminy, która określa kierunki rozwoju gminy w perspektywie następnych kilku lat i priorytety działań samorządu, w kontekście zapewnienia pożądanego przez mieszkańców stanu. Sformułowanie misji polega na przyjęciu zwięzłej sentencji, która najlepiej ujmuje główne kierunki działań samorządu, jednocześnie wskazując priorytety działalności w najbliższych latach, ale przede wszystkim jest najlepszym podsumowaniem całego opracowywanego planu strategicznego, będąc wynikiem konsensusu wśród mieszkańców.

Logiczną strukturę dokumentu wyznaczającego plan strategicznego rozwoju gminy można przedstawić na schemacie:

Strategia jest zorganizowana na kilku poziomach przypominając piramidę, której wierzchołek stanowi wizja i misja, będąca syntetycznym opisem sposobu postępowania, który z czasem powinien przynieść szansę realizacji. Następnym po wizji i misji poziomem planowania są cele strategiczne. Wynikają one bezpośrednio z misji – konkretnie definiują kierunki rozwoju gminy tam określone, jednocześnie pozwalają na zachowanie jasnego podziału strategii, grupując poszczególne szczegółowe rozwiązania, w każdym z obszarów planowania. Ich realizacja, w przyjętej perspektywie czasowej powinna doprowadzić do osiągnięcia pożądanego stanu rozwoju gminy, określonego w jej misji.

Ostatnim obszarem realizacji są cele operacyjne (działania), które konkretyzują grupy zadań zawartych w opisie kierunków strategicznych, wskazując na powiązane ze sobą zagadnienia, wymagające podjęcia szczegółowych działań. Na najniższym poziomie opisanego procesu planowania znajdują się konkretne projekty, pogrupowane według celów strategicznych i operacyjnych, wynikające z przeprowadzonej szczegółowej analizy potrzeb mieszkańców Gminy Sławno oraz możliwości finansowych Gminy.

5.2. Wizja i Misja Gminy Sławno

Samorząd gminy, dając wyraz aspiracji społecznych i wyobrażeń na temat pożądanых zmian w obszarze lokalnego życia społeczno-gospodarczego, określił wizję i misję Gminy o następującym brzmieniu:

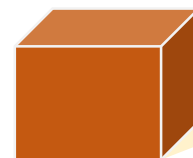
WIZJA:

Gmina Sławno czysta ekologicznie, atrakcyjna turystycznie, zasobna ekonomicznie dzięki: atrakcyjnemu położeniu, zmodernizowanej infrastrukturze, bogatym walorom przyrodniczym i turystycznym oraz aktywnym mieszkańcom. Przyjazna dla mieszkańców, inwestorów i gości. Otwarta na nowe technologie proekologiczne oraz wszechstronny i zrównoważony rozwój.

MISJA:

Wykorzystanie endogenicznych potencjałów Gminy Sławno w celu stworzenia odpowiednich warunków infrastrukturalnych i społecznych do rozwoju przedsiębiorczości i turystyki w Gminie, a także samorozwoju jej mieszkańców.

5.3. Cele strategiczne i operacyjne Gminy Sławno

Cele określone w Strategii Rozwoju Społeczno–Gospodarczego Gminy Sławno na lata 2016–2025 ukazują pełne spojrzenie na problemy gminy. Cele wynikają z przyjętej wizji i zdefiniowanej misji rozwoju. Dla urzeczywistnienia celów strategicznych zostały sformułowane cele operacyjne. Należy je traktować jako ogólne ramy koncentracji aktywności programowej, finansowej i organizacyjnej dla całego obszaru na najbliższe lata 2016 – 2025.

Poniższy schemat prezentuje strukturę celów strategicznych i operacyjnych, które w dalszej części zostały poszerzone o proponowane działania dla poszczególnych celów operacyjnych. W ten sposób Gmina Sławno zaplanowała pełen wachlarz zadań, które zamierza w najbliższej przyszłości wdrażać. Zależne to jednak będzie od wielu czynników, a wskazane działania nie zostały określone do realizacji jako „pewnik”. Dają one natomiast wyraz obranemu przez władarzy kierunkowi rozwoju, który w oparciu o posiadane środki i możliwości finansowania zewnętrznego Gmina zamierza realizować. Pokazane poniżej elementy, szczegóły mogą być z czasem zmieniane, modyfikowane.

Wyznaczone cele strategiczne i operacyjne są następujące:

Cel nr 1:
Gospodarka i edukacja oparta o harmonijny rozwój

Cele szczegółowe:

- 1.1 Budowa infrastruktury na rzecz rozwoju gospodarczego, w tym szczególnie Sławieńska Strefa Gospodarcza.
- 1.2 Wspieranie zasobów ludzkich i rozwój kompetencji.
- 1.3 Promocja przedsiębiorczości wśród mieszkańców i potencjalnych mieszkańców.
- 1.4 Poszukiwanie sposobów na minimalizowanie negatywnych skutków bezrobocia.
- 1.5 Rozwój dostępności komunikacyjnej w Gminie Sławno.
- 1.6 Budowa, rozbudowa i modernizacja infrastruktury technicznej.
- 1.7 Budowa, rozbudowa i modernizacja infrastruktury bezpieczeństwa publicznego w wymiarze publicznym, zdrowotnym i społecznym.
- 1.8 Budowa, rozbudowa i modernizacja infrastruktury ekologicznej i OZE

Cel nr 2:
Ochrona środowiska i rewitalizacja przestrzenno - społeczna kluczem do rozwoju

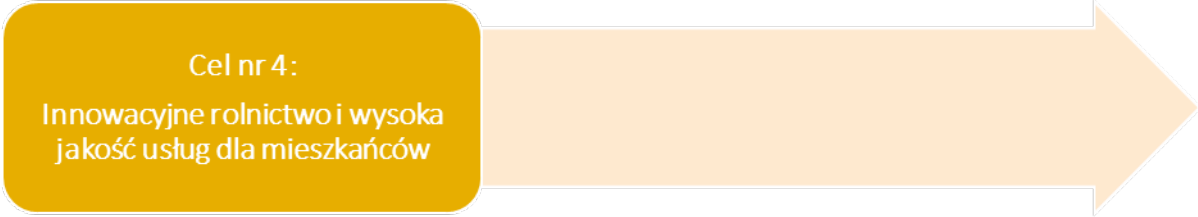
Cele szczegółowe:

- 2.1 Zrównoważone wykorzystanie zasobów naturalnych oraz ochrona środowiska
- 2.2 Poprawa ładu przestrzennego i rewitalizacja przestrzeni publicznej
- 2.3 Wsparcie rozwoju infrastruktury dziedzictwa kulturowego
- 2.4 Wspieranie rozwoju mieszkalnictwa
- 2.5 Wspieranie rozwoju społeczeństwa obywatelskiego
- 2.6 Wspieranie rewitalizacji, termomodernizacji budynków wielorodzinnych po byłych PGR-ach

Cel nr 3:
Turystyka, kultura, rekreacja oraz sport na najwyższym poziomie

Cele szczegółowe:

- 3.1 Wsparcie rozwoju turystycznego i rekreacyjnego Gminy opartego o endogeniczne potencjały.
- 3.2 Rozwój infrastruktury kultury i sportu.
- 3.3 Wsparcie działań kulturalnych.

Cel nr 4:
**Innowacyjne rolnictwo i wysoka
jakość usług dla mieszkańców**

Cele szczegółowe:

- 4.1 Rozwój zrównoważonego rolnictwa opartego na innowacjach.
- 4.2 Wspieranie i rozwój jakości i innowacyjności w usługach.
- 4.3 Promocja ekologicznych oraz tradycyjnych gałęzi produkcji rolnej i rolno– spożywczej.
- 4.4 Modernizacja obiektów użyteczności publicznej.
- 4.5 Tworzenie nowych usług dla mieszkańców (opieka nad dziećmi do lat 3 – żłobek, opieka nad osobami starszymi niesamodzielnymi – dzienny ośrodek).
- 4.6 Wzbogacenie zakresu usług edukacyjnych.

Główne kierunki strategiczne w sposób bezpośredni nawiązują do misji. Realizacja projektów, prowadząca do osiągnięcia celów wskazanych w ramach kierunków rozwoju, szczególnie tych związanych z podniesieniem technicznych i społecznych warunków życia w Gminie, będzie prowadzić do osiągnięcia pożądanego statusu określonego w misji i wizji rozwoju Gminy.

W szczególności dotyczy to konieczności podjęcia działań związanych z poprawą bezpieczeństwa – jak budowa dróg, chodników, czy parkingów, a także oświetlenia wpływających pośrednio na rozwój przedsiębiorczości (możliwość przewożenia swoich towarów, skrócenie czasu podróży, zmniejszenie kosztów dotyczących eksploatacji pojazdów mechanicznych). Należy również zauważyć, że poziom wyposażenia w urządzenia infrastruktury technicznej Gminy Sławno wpływa również na atrakcyjność tej lokalizacji dla nowych inwestorów. Tereny dobrze uzbrojone są magnesem dla przedsiębiorców mogących stworzyć kolejne miejsca pracy. W ten sposób, również pośrednio, inwestycje infrastrukturalne są w stanie podnieść jakość życia w danej społeczności. Władze Gminy biorąc pod uwagę wskazaną tendencję planują prowadzić działania zmierzające do rozwoju lokalnej infrastruktury.

Rozwijając umiejętności miejscowej ludności samorząd Gminy Sławno wspierać będzie intensywny rozwój lokalnej przedsiębiorczości. Wychodząc naprzeciw tym celom władze zamierzają rozpowszechniać wiedzę na temat możliwości inwestowania w Gminie, a tym samym poprzez wsparcie ze środków zewnętrznych realizować politykę „przyciągania inwestorów do Gminy”. Dając szansę lokalnej przedsiębiorczości władze chcą doprowadzić do zmniejszania się bezrobocia na terenie Gminy, a tym samym ukrócenia ujemnego salda migracyjnego. Dlatego też jednym z najważniejszych celów strategicznych Gminy jest budowanie pozycji danego obszaru jako atrakcyjnego, który korzysta z wiedzy, aktywności zawodowej i przedsiębiorczości jej mieszkańców.

Jakość, ale także konkurencyjność lokalnej gospodarki jest w całkowitej mierze uzależniona od kapitału ludzkiego – jej jakości i efektywności. Tylko dobrze wykształcona młodzież jest w stanie wpływać na jakość pracy, zdolności do tworzenia i absorpcji innowacji, ale także do zdolności elastycznego reagowania na zachodzące na rynku pracy zmiany. Tym samym, edukacja w Gminie nie może się rozwijać bez wpływu na lokalną gospodarkę – którą tworzą zasoby kadrowe, intelektualne. Podobnie jak gospodarka nie może się rozwijać bez wzajemnych relacji w zakresie kierunków i jakości w sferze edukacji oraz jakości, jaka widoczna jest na lokalnym rynku pracy.

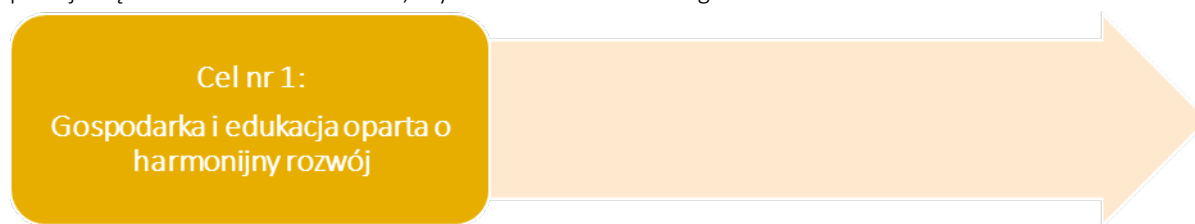
Dlatego też w gestii samorządu, ale także innych podmiotów publicznych i prywatnych jest budowanie nowego podejścia do wsparcia przedsiębiorczości i kształcenia postaw przedsiębiorczych zarówno wśród osób dorosłych, jak i dzieci i młodzieży, celem lepszego dopasowania systemu kształcenia do zmieniających się warunków społecznych i gospodarczych. Szansą na rozwój Gminy Sławno jest inteligentne gospodarowanie i pomnażanie lokalnych zasobów, ale także potencjałów w powiązaniu z umiejętnym korzystaniem z atrakcyjnego położenia Gminy, zarówno blisko aglomeracji sławieńskiej, jak i koszalińskiej oraz terenów nadmorskich. W długiej perspektywie czasu zwiększenie tempa rozwoju nie będzie możliwe bez tworzenia infrastruktury

gospodarczej, ale także inwestycji, które podnosić będą wewnętrzną i zewnętrzną dostępność komunikacyjną, będącą determinantem rozwoju Gminy Sławno.

Bardzo ważnym aspektem działań związanych z podniesieniem poziomu infrastruktury technicznej w Gminie, jest dbanie o stan środowiska naturalnego. Zastosowanie rozwiązań ekologicznych pozwoli na ograniczenie zanieczyszczeń i promowanie Gminy. Dla mieszkańców, oprócz wymienionych wcześniej udogodnień opisywane przedsięwzięcia zapewnią również korzyści z życia w bardziej przyjaznym i zdrowym otoczeniu.

Samorząd Gminy jest także świadomy faktu, że nawet pełne wyposażenie Gminy w infrastrukturę techniczną jest dziś postrzegane jako niewystarczające do zapewnienia życia i rozwoju na oczekiwanym poziomie. Równie istotna jest dostępność do tzw. usług publicznych, takich jak usługi zdrowotne, oświata, bezpieczeństwo czy też turystyka, kultura, sport i rekreacja. Projekty proponowane w tym celu strategicznym są logiczną kontynuacją i uzupełnieniem dotychczasowych działań podejmowanych na terenie Gminy. Możliwe, a wręcz konieczne, jest poszukiwanie zewnętrznych środków finansowania działalności w poszczególnych projektach realizowanych w tym celu, jak również organizacyjne wsparcie instytucji zewnętrznych. W tym zakresie Gmina chciałaby także promować swoje potencjały poprzez szeroko rozumiane wsparcie elementów endogenicznych występujących na danym obszarze (rzeki, jeziora, zabytki, szlaki piesze, rowerowe, kajakowe). Elementy te planuje się poprzeć działaniami kulturalnymi oraz współpracą z innymi jednostkami samorządu terytorialnego, którym tak, jak Gminie Sławno zależy na harmonijnym i długofalowym rozwoju.

Poniżej przedstawiono szczegółowe informacje o planowanych zadaniach inwestycyjnych, które będą kluczowe z punktu widzenia rozwoju Gminy oraz wpływać będą na jakość życia jej mieszkańców. Wskazane inwestycje planuje się zrealizować do roku 2025, czyli okresu trwania Strategii.

Kluczowe zadania w ramach celu szczegółowego:

1.1 Budowa infrastruktury na rzecz rozwoju gospodarczego, w tym szczególnie Sławieńska Strefa Gospodarcza.

- 1) Opracowanie i zmiana szczegółowych planów zagospodarowania przestrzennego i studium uwarunkowań dla obszarów zainteresowania gospodarczego.
- 2) Uzbrojenie Sławieńskiej Strefy Gospodarczej – budowa dróg.
- 3) Promocja Sławieńskiej Strefy Gospodarczej w celu przyciągnięcia inwestorów do Gminy.
- 4) Organizacja spotkań z przedsiębiorcami jako formy wypracowania pomysłów na rozwój przedsiębiorczości w Gminie.
- 5) Rozwój ofert wsparcia dla biznesu i otoczenia biznesu.
- 6) Wspieranie lokalnych inicjatyw gospodarczych, szczególnie wśród osób planujących rozpocząć własną działalność gospodarczą w Gminie.
- 7) Wspieranie rozwoju nowoczesnych technologii, a także działań powiązanych z odnawialnymi źródłami energii (OZE).

1.2 Wspieranie zasobów ludzkich i rozwój kompetencji.

- 1) **Modernizacja i rozwój infrastruktury edukacyjnej na obszarze Gminy Sławno, w tym:**
  - Remont budynków Zespołu Szkół we Wrześnicy.
  - Budowa przedszkola i żłobka w m. Warszkowo.
  - Rozbudowa szkoły w Żukowie.

- Rozbudowa Zespołu Szkół w Sławsku i Szkoły Podstawowej w Warszkuwie.
- 2) Doposażenie placówek edukacyjnych w nowoczesny sprzęt i pomoce dydaktyczne.
- 3) Rozwój zajęć pozalekcyjnych w odniesieniu do kompetencji kluczowych, określonych w województwie zachodniopomorskim i zgodnych z endogenicznym potencjałem, w tym wdrożenie mechanizmów odkrywania, kształtowania i wspierania talentów.
- 4) Wdrażanie mechanizmów motywacyjnych i podnoszących umiejętności kompetencyjne wśród nauczycieli.
- 5) Promocja i wsparcie uczestnictwa osób starszych w systemie kształcenia ustawicznego.
- 6) Współpraca z Powiatem oraz lokalnymi przedsiębiorcami w zakresie poszukiwania i wdrażania nowych kierunków, a także nowoczesnych metod kształcenia zawodowego, popartego stażami i warsztatami.
- 7) Wdrażanie ww. programów i potrzeb w powiązaniu z poszukiwaniem różnych form finansowania pozabudżetowego, także unijnego.

1.3. Promocja przedsiębiorczości wśród mieszkańców i potencjalnych mieszkańców.

- 1) Rozwój oferty i poprawa dostępności wspierania mikro i małej przedsiębiorczości na obszarze Gminy.
- 2) Rozwój oferty i poprawa dostępności wspierania rozwoju rolnictwa ekologicznego, przetwórstwa rolno – spożywczego i ogólnie rolnictwa w Gminie.
- 3) Stwarzanie podstaw współpracy z lokalnym biznesem poprzez kreowanie warunków do prowadzenia mikro, małej i średniej przedsiębiorczości.
- 4) Kształcenie i wzmacnianie wśród młodzieży cech przedsiębiorczych dzięki współpracy szkół z sektorem gospodarczym.
- 5) Rozwój ekonomii społecznej w Gminie.
- 6) Wsparcie i promocja wszelkich sposobów tworzenia gospodarstw agroturystycznych, czy produkujących zdrową żywność w celach dalszej odsprzedaży, a także poszukiwanie sposobów na utworzenie produktu lokalnego.
- 7) Pomoc na rzecz rozwoju potencjalnych podmiotów zainteresowanych inwestowaniem w Gminie Sławno.

1.4 Poszukiwanie sposobów na minimalizowanie negatywnych skutków bezrobocia.

- 1) Kojarzenie mieszkańców – dobrych specjalistów z podmiotami gospodarczymi na rzecz wzajemnego rozwoju i minimalizowania negatywnych skutków bezrobocia.
- 2) Wspieranie szkoleń i możliwości w zakresie zakładania i prowadzenia własnego podmiotu gospodarczego, najlepiej zakładanego i prowadzonego na obszarze Gminy Sławno.
- 3) Współpraca z PUP w zakresie analizy lokalnego rynku pracy oraz struktury osób bezrobotnych, a także poszukiwanie sposobów na minimalizowanie zjawiska bezrobocia.
- 4) Wzajemna współpraca zarówno z Powiatowym Urzędem Pracy, jak i innymi gminami oraz przedsiębiorcami w celu rozwoju systemu szkoleń i kursów zawodowych dla osób bezrobotnych.

1.5 Rozwój dostępności komunikacyjnej w Gminie Sławno.

- 1) Budowa, modernizacja i przebudowa dróg gminnych, mostów – poprawa bezpieczeństwa użytkowników dróg, ale również poprawa dostępności do Gminy Sławno, w tym:
  - Przebudowa drogi gminnej 170031Z wraz z chodnikiem i oświetleniem (1200 m) w m. Bobrowice.
  - Przebudowa dróg gminnych nr 170033Z, 170032Z wraz z chodnikiem i oświetleniem w m. Bobrowiczki.
  - Przebudowa drogi gminnej na kolonię 170029Z w m. Boleszewo.
  - Przebudowa drogi gminnej 170046Z (skrót do cmentarza) w m. Brzeście.
  - Przebudowa drogi gminnej 170047Z – okolnicy w m. Brzeście.
  - Przebudowa drogi gminnej 170045Z, 170044Z (Gwiazdowo-Gwiazdówko).

- Przebudowa drogi gminnej 170058Z (centrum wsi) w m. Janiewice.
- Remont i przebudowa dróg gminnych w m., Kwasowo.
- Przebudowa dróg gminnych 170050Z oraz wewnętrznych w m. Łętowo
- Budowa drogi gminnej 170049Z (w kierunku na OSiR) w m. Łętowo.
- Budowa drogi dojazdowej do działek letniskowych nad Jeziorem Łętowskim.
- Przebudowa drogi gminnej nr 170055Z wraz z infrastrukturą w m. Noskowo.
- Dokończenie przebudowy, droga od zakrętu do końca wsi i położenie asfaltu do boiska w m. Noskowo.
- Budowa drogi na kolonię w m. Noskowo.
- Przebudowa drogi do Żabna w sołectwie Noskowo.
- Przebudowa dróg gminnych 170005Z, 170004Z w m. Stary Kraków.
- Przebudowa drogi gminnej 170008Z w m. Tokary.
- Przebudowa drogi w kierunku Iwanowa (sołectwo Tychowo).
- Budowa drogi gminnej 170025Z w Warszkwie - III etap.
- Budowa drogi gminnej do Zakładu Przetwórstwa Rybnego "Mieszko" w m. Warszkwie.
- Budowa drogi gminnej 170015Z w m. Warszkwie.
- Remont drogi gminnej 170057Z, 170026Z w m. Warszkwie.
- Przebudowa drogi gminnej 170021Z /nawierzchnia asfaltowa/ w m. Wrześnica.
- Przebudowa drogi gminnej 170020Z /centrum wsi/ w m. Wrześnica.
- Przebudowa drogi gminnej w kierunku "Orlika" i cmentarza w m. Wrześnica.
- Przebudowa drogi dojazdowej do szkoły w m. Żukowo.
- Przebudowa dróg gminnych 170037Z, 170034Z w m. Smardzewo.
- Budowa drogi wewnętrznej w Rzyszczewie (wjazd naprzeciwko boiska-wyjazd naprzeciw Kościoła).
- Przebudowa drogi gminnej 170028Z w m. Rzyszczewo.
- Przebudowa drogi gminnej nr 170027Z /do Rzyszczewka/.
- Przebudowa drogi do Centrum Promocji Rzeki Wieprzy w Pomłowie.
- Przebudowa mostu nad kanałem miejskim w m. Pomłowie.
- Przebudowa drogi gminnej nr 170040Z w m. Pomłowie.
- Przebudowa drogi gminnej 170024Z w m. Żabno.
- Budowa drogi dojazdowej do Sławieńskiej Strefy Gospodarczej.

2) Budowa, modernizacja i przebudowa dróg powiatowych we współpracy z Powiatem sławieńskim i Zarządem Województwa, w tym:

- Budowa chodników wzdłuż drogi powiatowej w centrum wsi w m. Radosław.
- Budowa chodników przy drodze powiatowej w m. Sławsko.
- Budowa ciągów pieszych wzdłuż drogi wojewódzkiej 209 oraz drogi powiatowej w sołectwie Tychowo.
- Budowa oświetlenia i chodników wzdłuż drogi powiatowej (dojazd do wsi z DK "6") w m. Wrześnica
- Budowa chodników przy drogach powiatowych w sołectwie Smardzewo i Rzyszczewo.
- Rozbudowa oświetlenia przy drodze powiatowej nr 0521Z w sołectwie Smardzewo.

3) Budowa, modernizacja i przebudowa chodników, poboczy i oświetlenia, w szczególności na mało zurbanizowanych obszarach wiejskich, w tym:

- Budowa chodników wzdłuż drogi powiatowej w m. Brzeście.
- Budowa chodnika do osiedla bloków mieszkalnych w m. Noskowo.
- Rozbudowa oświetlenia w sołectwie Sławsko.
- Budowa chodników i parkingu przy świetlicy w m. Tychowo
- Uzupełnienie oświetlenia wzdłuż drogi gminnej 170021Z w m. Wrzeźnica.
- Budowa chodników przy drogach gminnych w sołectwie Smardzewo i Rzyszczewo.

4) Budowa, modernizacja i przebudowa miejsc parkingowych oraz przystanków autobusowych, szczególnie przy obiektach użyteczności publicznych czy atrakcjach turystycznych w Gminie, w tym:

- Budowa parkingu w centrum wsi m. Kwasowo (sąsiedztwo kościoła).
- Przystanek autobusowy przy sklepie w m. Wrzeźnica.
- Utwardzenie placu na parking przy cmentarzu komunalnym w m. Żukowo.
- Budowa miejsc parkingowych w centrum wsi Rzyszczewo.

5) Budowa ścieżek rowerowych jako alternatywy dla komunikacji kołowej, w celu sprawnego przemieszczania się do zakładów pracy, w tym :

- Budowa dróg rowerowych na szlakach rowerowych: Sławno - Korzybie oraz Sławno – Postomino.

6) Budowa i remonty dróg gruntowych i dojazdowych do gruntów rolnych, także przy współudziale środków zewnętrznych (np. FOGR, PROW, inne możliwe), w tym:

- Remont drogi dojazdowej do gruntów rolnych nr 346, 214/2, 241/1 w m. Janiewice
- Budowa dróg dojazdowych na terenie sołectwa Sławsko.

1.6 Budowa, rozbudowa i modernizacja infrastruktury technicznej.

1) Budowa, rozbudowa i modernizacja kanalizacji sanitarnej w Gminie Sławno, w tym:

- Modernizacja sieci kanalizacyjnej w sołectwie Kwasowo, Noskowo.
- Budowa systemu kanalizacji zbiorowej z oczyszczalnią ścieków w sołectwie Łętowo, Radosław, Stary Kraków, Żukowo.
- Budowa systemu kanalizacji zbiorowej w sołectwie Sławsko z odprowadzeniem do oczyszczalni ścieków w Sławnie.
- Rozbudowa sieci kanalizacyjnej w sołectwie Wrzeźnica.
- Budowa systemu zbiorczego kanalizacji sanitarnej w sołectwie Pomłowo.
- Rozbudowa sieci wodno-kanalizacyjnej na terenie Gminy Sławno.

2) Budowa zbiorczych oczyszczalni ścieków dla całych miejscowości w Gminie Sławno, tam gdzie brak uzasadnienia kosztowego dla budowy sieci kanalizacji sanitarnej, w tym:

- Budowa oczyszczalni ścieków w sołectwie Janiewice.
- Budowa systemu kanalizacji zbiorczej oraz przydomowych oczyszczalni ścieków (kolonie) w sołectwie Smardzewo.

3) Budowa, rozbudowa i modernizacja sieci wodociągowej, a także przebudowa starych odcinków sieci, w tym:

- Modernizacja sieci wodociągowej w sołectwie Kwasowo, Noskowo, Sławsko.
- Rozbudowa sieci wodociągowej w sołectwie Wrzeźnica

4) Modernizacja, przebudowa hydroforni w celu podniesienia parametrów wody, w tym:

- Modernizacja hydroforni w Sławsku.
- Remont hydroforni w m. Wrzeźnica.
- Remont hydroforni w m. Rzyszczewo.

5) Modernizacja kotłowni w zakresie wymiany źródeł grzewczych na nowoczesne i ekologiczne, w tym:

- Przebudowa kotłowni na kotłownię na pellet w Zespole Szkół we Wrzeźnicy.
- Budowa kotła na biomasę z oprzyrządowaniem dla świetlicy w m. Brzeście, Wrzeźnica, Stary Kraków

6) Przebudowa i rozbudowa oświetlenia ulicznego.

1.7 Budowa, rozbudowa i modernizacja infrastruktury bezpieczeństwa publicznego w wymiarze publicznym, zdrowotnym i społecznym.

1) Wspieranie działań OSP m.in. w zakresie doposażenia w nowy sprzęt ratowniczo – gaśniczy, oraz p.poż. oraz remiz strażackich, w tym także:

- Zakup nowego samochodu bojowego dla OSP Janiewice.
- Zakup wozu strażackiego dla OSP Żukowo.
- Zakup lekkiego wozu strażackiego dla OSP Gwiazdowo.
- Budowa punktu czerpania wody do p.poż. w Żukowie.
- Budowa remizy strażackiej w Żukowie.

2) Realizacja działań edukacyjnych i profilaktycznych wśród dzieci i młodzieży.

3) Organizacja i wspieranie akcji oraz programów profilaktycznych, a także badań i konsultacji medycznych wśród mieszkańców Gminy.

4) Remont mieszkań komunalnych na potrzeby mieszkańców Gminy Sławno.

5) Wsparcie i aktywizacja osób niepełnosprawnych, w tym wyrównywanie szans w dostępie do edukacji oraz rynku pracy.

6) Likwidacja barier architektonicznych w obiektach użyteczności publicznej.

1.8 Budowa, rozbudowa i modernizacja infrastruktury ekologicznej i OZE.

1) Budowa, rozbudowa infrastruktury wykorzystującej odnawialne źródła energii – np. fotowoltaika, kolektory słoneczne, pompy ciepła na budynkach użyteczności publicznej, w tym:

- Montaż pomp ciepła oraz instalacji fotowoltaicznych dla obiektu Przedszkola w Gwiazdowie, Szkoły Podstawowej w Warszkwie, Szkoły Podstawowej w Żukowie oraz Zespołu Szkół w Sławsku.
- Montaż instalacji fotowoltaicznych oraz przebudowa kotłowni na kotłownię na pellet dla Zespołu Szkół we Wrzeźnicy.
- Montaż instalacji fotowoltaicznych dla budynku świetlicy w m. Stary Kraków, Wrzeźnica, Warszkwko, Warszkwowo, Brzeście.
- Montaż kotłów na biomasę dla budynku świetlicy w m. Stary Kraków, Wrzeźnica, Brzeście.

2) Termomodernizacja budynków użyteczności publicznej i obiektów zamieszkania zbiorowego, w tym:

- Remont świetlicy z termomodernizacją w Boleszewie.
- Termomodernizacja budynku komunalnego /była szkoła podstawowa/ w Boleszewie.
- Remont i termomodernizacja Szkoły Podstawowej w Sławsku oraz Wrzeźnicy.
- Termomodernizacja i remont świetlicy wiejskiej w m. Stary Kraków, Wrzeźnica.
- Termomodernizacja Szkoły Podstawowej w Warszkwie.
- Remont i adaptacja willi Schultza na Urząd Gminy.

Cel nr 2:
Ochrona środowiska i rewitalizacja
przestrzenno - społeczna kluczem
do rozwoju

Kluczowe zadania w ramach celu szczegółowego:

2.1 Zrównoważone wykorzystanie zasobów naturalnych oraz ochrona środowiska

- 1) Ochrona zasobów wodnych na terenie gminy poprzez modernizację sieci wodociągowej na obszarze Gminy.
- 2) Ochrona środowiska poprzez modernizację oczyszczalni ścieków i kanalizacji sanitarnej na terenie Gminy Sławno.
- 3) Rozwój nowoczesnej gospodarki ściekowej na obszarach jej nieposiadających w Gminie Sławno.
- 4) Poprawa parametrów funkcjonowania posiadanej sieci wodno-kanalizacyjnej w Gminie.
- 5) Wspieranie efektywności energetycznej obiektów mieszkalnych, zakładów przemysłowych i usługowych, rozwój niskoemisyjnych źródeł energii.
- 6) Wspieranie rozwoju systemu gospodarki odpadami.
- 7) Kształtowanie postaw proekologicznych wśród mieszkańców gminy oraz tworzenie ścieżek dydaktycznych.
- 8) Ochrona dziedzictwa przyrodniczego.

2.2. Poprawa ładu przestrzennego i rewitalizacja przestrzeni publicznej

- 1) Opracowanie Gminnego Planu Rewitalizacji Gminy Sławno na lata 2016 - 2025, Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego oraz Miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego.
- 2) Podjęcie działań w kierunku rewitalizacji fizycznej, społecznej i gospodarczej przestrzeni publicznej na terenie gminy wg działań określonych w Gminnym Planie Rewitalizacji Gminy Sławno na lata 2016 - 2025

2.3 Wsparcie rozwoju infrastruktury dziedzictwa kulturowego

- 1) Poprawa stanu i sposobu użytkowania zabytków dziedzictwa kulturowego (obiekty sakralne, zabytkowy park dworski, czy pałac) w Gminie Sławno poprzez ich rewaloryzację i przeciwdziałanie procesowi ich degradacji oraz udostępnianie – ze szczególnym uwzględnieniem i wykorzystaniem dni weekendowych, w tym:
  - Rewitalizacja nieczynnych cmentarzy na terenie Gminy Sławno.
  - Rewitalizacja parku w Tychowie i odtworzenie zbiorników wodnych /mała retencja/.
- 2) Współpraca z sektorem ngo (organizacje pozarządowe) w celu sprawnego przeprowadzania procesu rewaloryzacji zabytków zarządzanych przez ten sektor życia publicznego w Gminie.
- 3) Inicjowanie i wspieranie działań, które dążyć będą do rozbudzenia i podnoszenia społecznej świadomości i wrażliwości w zakresie dziedzictwa kulturowego.
- 4) Promocja i współpraca z innymi jednostkami z terenu powiatu sławieńskiego dla podkreślenia i promowania ważnych regionalnie obiektów.

2.4 Wspieranie rozwoju mieszkalnictwa

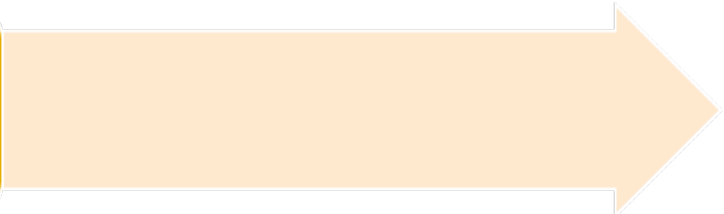
- 1) Wzrost dostępności mieszkań komunalnych na terenie gminy.
- 2) Promowanie i uzbrajanie terenów pod budownictwo mieszkaniowe.
- 3) Zagospodarowanie terenów zielonych na terenie gminy.

2.5 Wsparcie rozwoju społeczeństwa obywatelskiego

- 1) Wsparcie rozwoju inicjatyw obywatelskich.
- 2) Rozwój miejsc integrujących społeczność lokalną oraz dbających o ich przyszłość w Gminie, w tym:
  - Budowa klubu integracji społecznej w Smardzewie.
  - Budowa klubu integracji społecznej w Rzyszczewie.
- 3) Promocja Gminy Sławno jako miejsca dobrego do zamieszkania, pracy i edukacji, w celu złagodzenia niekorzystnych trendów demograficznych.
- 4) Usprawnianie procesów zarządzania w administracji publicznej.
- 5) Rozwój e-usług publicznych oraz upowszechniania elektronicznej obsługi ludności.
- 6) Wykorzystywanie nowoczesnych narzędzi celem podnoszenia jakości obsługi klientów Gminy.
- 7) Organizacja szkoleń, odczytów, warsztatów, otwartych drzwi.
- 8) Współpraca Gminy Sławno z podmiotami gospodarczymi, społecznymi i samorządowymi także spoza obszaru gminy i powiatu.
- 9) Współpraca międzynarodowa oraz zrzeszania z innymi samorządami w kraju i zagranicą.

Cel nr 3:

Turystyka, kultura, rekreacja oraz sport na najwyższym poziomie

Kluczowe zadania w ramach celu szczegółowego:

3.1 Wsparcie rozwoju turystycznego i rekreacyjnego Gminy opartego o endogeniczne potencjały.

- 1) Poprawa stanu i sposobu użytkowania obiektów turystycznych i rekreacyjnych oraz ich udostępnianie szerszej rzeszy mieszkańców i turystów, w tym:
  - Zagospodarowanie terenów rekreacyjnych gminnych nad Jeziorem Łętowskim /pomost, slip, magazyn na sprzęt pływający/.
  - Stworzenie pola namiotowego i kamping nad Jeziorem Łętowskim.
  - Zagospodarowanie terenów rekreacyjnych nad Jeziorem w Smardzewie /pomost, plaża, itp../
  - Budowa szlaku kajakowego na Wieprzy i Grabowej w partnerstwie wszystkich Gmin powiatu sławieńskiego oraz Gminy Polanów.
- 2) Rozwój infrastruktury rekreacyjnej w Gminie Sławno, w tym:
  - Utworzenie miejsca rekreacji w Boleszewie.
  - Zagospodarowanie terenu przy świetlicy w m. Kwasowo wraz z oczyszczeniem stawu z przeznaczeniem na plac rekreacyjny.
  - Zagospodarowanie placu przy świetlicy w m. Sławsko.
  - Zagospodarowanie terenów rekreacyjnych w centrum wsi m. Tychowo.
- 3) Wsparcie i promocja imprez kulturalnych celem zwiększenia liczebności mieszkańców i turystów korzystających z oferowanego programu kulturalnego.
- 4) Współpraca z innymi samorządami gminnymi a także Powiatem w zakresie promocji regionu poprzez podkreślanie zasobów kultury, turystyki i rekreacji i ich umiejętne uwypuklenie na zewnątrz.

3.2 *Rozwój infrastruktury kultury i sportu.*

1) Wsparcie działań związanych z rozwojem infrastruktury kultury na obszarze Gminy Sławno poprzez remonty i modernizacje, a także budowę nowych obiektów kultury (świetlice wiejskie, miejsca publiczne do powszechnego użytku), w tym:

- Rozbudowa świetlicy w m. Bobrowiczki.
- Remont świetlicy z termomodernizacją w m. Boleszewo.
- Remont i termomodernizacja świetlicy w m. Brzeście.
- Budowa świetlicy w m. Gwiazdowo.
- Budowa sali wiejskiej w m. Łętowo.
- Budowa świetlicy w m. Radosław.
- Remont i termomodernizacja świetlicy wiejskiej w m. Stary Kraków.
- Remont i termomodernizacja sali wiejskiej w m. Tokary.
- Remont i termomodernizacja świetlicy wiejskiej w m. Warszkowo.
- Remont i termomodernizacja świetlicy w m. Warszkówko.
- Remont i termomodernizacja świetlicy wiejskiej w m. Wrześnica.
- Budowa sali wiejskiej wraz z remizą w m. Żukowo.
- Remont i termomodernizacja świetlicy w m. Żabno.

2) Wspieranie i promocja imprez kulturalnych celem zwiększenia liczebności mieszkańców i turystów korzystających z oferowanego programu kulturalnego.

3) Zintegrowanie ochrony krajobrazu kulturowego i środowiska przyrodniczego poprzez zachowanie i przywracanie wysokiego poziomu otoczenia, jego estetyki i ładu przestrzennego.

4) Wsparcie działań związanych z rozwojem infrastruktury sportowej na obszarze Gminy Sławno poprzez remonty i modernizacje, a także budowę nowych obiektów sportowych i rekreacyjnych, w tym:

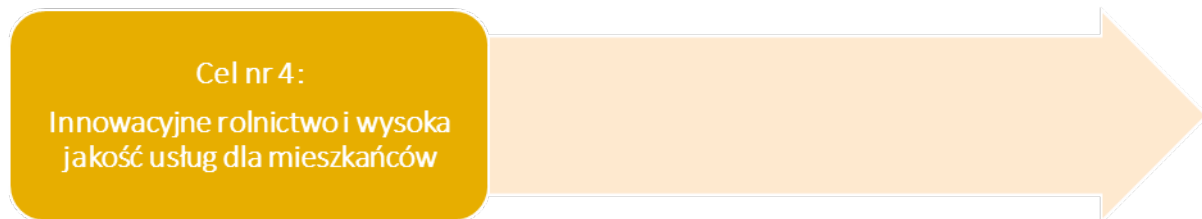
- Budowa boiska wielofunkcyjnego w m. Bobrowice
- Modernizacja boiska sportowego w m. Janiewice.
- Budowa boiska wielofunkcyjnego w m. Kwasowo.
- Budowa boiska sportowego w m. Łętowo.
- Zagospodarowanie terenu sportowo-rekreacyjnego w m. Noskowo.
- Zagospodarowanie terenu rekreacyjnego /przy boisku/ w m. Radosław.
- Budowa sali sportowej w m. Sławsko.
- Remont boiska /wielofunkcyjnego/ w m. Sławsko.
- Budowa boiska wielofunkcyjnego w m. Tychowo.
- Budowa boiska do piłki nożnej w m. Tychowo.
- Budowa sali sportowej w m. Warszkowo.
- Zagospodarowanie boiska piłkarskiego - budowa trybun w m. Wrześnica.
- Budowa zespołu boisk sportowych w m. Żukowo.
- Zagospodarowanie terenów rekreacyjno-sportowych /plac zabaw, siłownie zewnętrzne, trybuny, itp.) w m. Smardzewo.
- Modernizacja, doposażenia i ogrodzenie boiska sportowego w m. Smardzewo.

5) **Rozwój infrastruktury w Gminie Sławno z myślą o najmłodszych mieszkańcach i turystach, w tym:**

- Budowa placu zabaw w m. Brzeście.
- Budowa placu zabaw w m. Stary Kraków.
- Budowa placu zabaw w m. Tokary.
- Budowa placu zabaw i terenu rekreacyjnego w Żukowie
- Budowa placu zabaw na kolonii w sołectwie Smardzewo.
- Budowa placu zabaw w m. Pomiłowo.

3.3. Wsparcie działań kulturalnych.

- 1) Opracowanie kalendarza imprez cyklicznych i ich skuteczne wdrażanie przy udziale wszystkich zainteresowanych jednostek kultury w Gminie Sławno.
- 2) Angażowanie środowisk lokalnych do udziału w planowaniu, organizacji oraz sprawnym przeprowadzaniu zaplanowanych działań kulturalnych.
- 3) Kreowanie Gminy Sławno jako miejsca spotkań z weekendową kulturą – rozwój i promocja oferty turystyki weekendowej.
- 4) Inicjowanie i wspieranie działań mających na celu rozbudzenie i podnoszenie społecznej świadomości i wrażliwości w zakresie działań kulturalnych.
- 5) Organizacja imprez o charakterze ponadlokalnym, które bazować będą na tradycji i specyfice Gminy.
- 6) Działania wpływające na odtworzenie wielokulturowego bogactwa oraz tożsamości lokalnej i regionalnej, poprzez kultywowanie i promocję lokalnej twórczości.
- 7) Organizacja konkursów na stworzenie produktu lokalnego.
- 8) Współpraca z mediami lokalnymi i regionalnymi w zakresie promocji organizowanych na obszarze Gminy imprez, a dzięki temu także promocja Gminy i poszczególnych sołectw biorących udział w danym przedsięwzięciu.

Kluczowe zadania w ramach celu szczegółowego:

4.1 Rozwój zrównoważonego rolnictwa opartego na innowacjach

- 1) Kreowanie i promocja markowych produktów rolnych, tradycyjnych i ekologicznych.
- 2) Wsparcie wytwarzania wysokiej jakości produktów rolno-spożywczych (np. produktów wytwarzanych metodami tradycyjnymi – z lokalnych surowców i zasobów).
- 3) Zacieśnienie współpracy z jednostkami naukowo badawczymi w zakresie rolnictwa i przetwórstwa rolno-spożywczego.
- 4) Zapewnienie dogodnych warunków do wzrostu powierzchni gospodarstw rolniczych oraz ograniczenia ich rozdrabniania.
- 5) Rozwój wielokierunkowego rolnictwa towarowego.

4.2 Wspieranie i rozwój jakości i innowacyjności w usługach

- 1) Wspieranie szkoleń w zakresie innowacji
- 2) Promocja lokalnych liderów przedsiębiorczości usługowej.
- 3) Wsparcie w rozwoju lokalnej przedsiębiorczości usługowej.
- 4) Doradztwo i szkolenia w zakresie podnoszenia jakości i rozwoju marki w sektorze usług.

4.3 Promocja ekologicznych oraz tradycyjnych gałęzi produkcji rolnej i rolno-spożywczej

- 1) Promowanie i zachęcanie do rozwoju produkcji ekologicznej oraz tradycyjnych gałęzi produkcji rolnej.
- 2) Stymulowanie produkcji oraz upraw stanowiących źródło energii niekonwencjonalnych.
- 3) Opracowanie kompleksowych programów przeprofilowania produkcji rolnej w Gminie, m.in. w kierunku produkcji warzywniczej.
- 4) Wsparcie działań związanych z przetwórstwem rolno-spożywczym.

4.4 Modernizacja obiektów użyteczności publicznej.

4.5 Tworzenie nowych usług dla mieszkańców (opieka nad dziećmi do lat 3 – żłobek, opieka nad osobami starszymi niesamodzielnymi – dzienny ośrodek).

- Budowa domu dziennej opieki dla osób starszych w Warszkwie.
- Budowa żłobka w Gminie Sławno.

4.6 Wzbogacenie zakresu usług edukacyjnych.

- Modernizacja bazy edukacyjnej w Gminie Sławno.
- Organizacja zajęć dodatkowych dla dzieci i młodzieży szkolnej.

Poniżej przedstawiono także tabelę inwestycji z podziałem na sołectwa:

Sołectwo	Nazwa inwestycji	Szacowany koszt inwestycji /mln zł/	Prognozowany okres realizacji									
			2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024	2025
Bobrowice	1 Przebudowa drogi gminnej 170031Z wraz z chodnikiem i oświetleniem 1200m	2,00			X	X	X					
	2 Budowa boiska wielofunkcyjnego	0,38		X	X							
Bobrowiczki	1 Przebudowa dróg gminnych: 170033Z, 170032Z wraz z chodnikiem i oświetleniem	3,00			X	X					X	X
	2 Rozbudowa świetlicy	0,20						x	x	x		
Boleszewo	1 Remont świetlicy z termomodernizacją	0,35				x	x	x				
	2 Termomodernizacja budynku Komunalnego /była szkoła podstawowa/	0,15					x	x	x			
	3 Utworzenie miejsca rekreacji	0,02			x	x						
	4 Przebudowa drogi gminnej na kolonię 170029Z	1,20									x	x
Brzeście	1 Remont świetlicy	0,50			x	x	x					
	2 Budowa placu zabaw	0,04	x									
	3 Budowa chodników wzdłuż dr. powiatowej	0,10				x	x	x				

Sołectwo	Nazwa inwestycji	Szacowany koszt inwestycji /mln zł/	Prognozowany okres realizacji										
			2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024	2025	
	4	Przebudowa drogi gminnej 170046Z (skrót do cmentarza)	0,40				x	x	x				
	5	Budowa miejsca rekreacji	0,03			x	x	x					
	6	Przebudowa drogi gminnej 170047Z-okolnicy	1,00								x	x	x
Gwiazdowo	1	Przebudowa drogi gminnej 170045Z, 170044Z /Gwiazdowo-Gwiazdówko/	2,00				x	x	x				
	2	Budowa świetlicy	0,80									x	x
Janiewice	1	Przebudowa drogi gminnej 170058Z /centrum wsi/	2,50		x	x							
	2	Remont drogi dojazdowej do gruntów rolnych nr 346;214/2;241/1	0,80							x	x	x	
	3	Modernizacja boiska sportowego	0,03		x	x							
	4	Budowa oczyszczalni ścieków	1,80						x	x	x		
	5	Zakup nowego samochodu bojowego dla OSP	0,75				x	x					
Kwasowo	1	Remont /przebudowa/ dróg gminnych	0,50				x		x	x			
	2	Modernizacja sieci wod. - kan.	2,50									x	x
	3	Parking w centrum wsi /sąsiedztwo kościoła/	0,15			x	x						
	4	Zagospodarowanie terenu przy świetlicy wraz z oczyszczeniem stawu z przeznaczeniem na plac rekreacyjny	0,15				x	x	x				
	5	Budowa boiska wielofunkcyjnego	0,35			x	x	x					
Łętowo	1	Przebudowa dróg gminnych 170050Z oraz wewnętrznych	1,00				x	x	x				
	2	Budowa systemu kanalizacji zbiorowej	2,00					x	x	x			

Sołectwo	Nazwa inwestycji	Szacowany koszt inwestycji /mln zł/	Prognozowany okres realizacji										
			2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024	2025	
	3	Budowa boiska sportowego	0,35									x	x
	4	Budowa sali wiejskiej	0,80										x
	5	Budowa drogi gminnej 170049Z /w kierunku na OSIR/	1,40				x	x	x				
	6	Budowa drogi dojazdowej do działek letniskowych nad jeziorem łętowskim	0,21	x									
	7	Zagospodarowanie terenów rekreacyjnych gminnych nad j. Łętowskim /pomost, slip, magazyn na sprzęt pływający/	0,50				x	x	x				
	8	Pole namiotowe i kamping nad jeziorem łętowskim	0,50								x	x	x
	Noskowo	1	Przebudowa drogi gminnej nr 170055Z wraz z infrastrukturą	2,60		x							
2		Dokończenie przebudowy, droga od zakrętu do końca wsi i położenie asfaltu do boiska	0,50						x	x	x		
3		Zagospodarowanie terenu sportowo-rekreacyjnego	0,35				x	x	x				
4		Budowa chodnika do osiedla bloków mieszkalnych	0,05				x	x					
5		Budowa drogi na kolonię	0,50									x	x
6		Przebudowa drogi do Żabna	2,00									x	x
7		Modernizacja sieci wod -kan.	1,80								x	x	x

Sołectwo	Nazwa inwestycji	Szacowany koszt inwestycji /mln zł/	Prognozowany okres realizacji									
			2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024	2025
Radostów	1 Budowa świetlicy	0,80		X	X							
	2 Budowa chodników wzdłuż drogi powiatowej w centrum wsi	0,15							X	X	X	
	3 Zagospodarowanie terenu rekreacyjnego /przy boisku/	0,01		X								
	4 Budowa systemu kanalizacji zbiorowej z oczyszczalnią ścieków	2,20							X	X	X	
Sławsko	1 Budowa sali sportowej	4,50				X	X	X				
	2 Budowa systemu kanalizacji zbiorowej z odprowadzeniem do oczyszczalni ścieków w Sławnie	4,00			X	X						
	3 Modernizacja sieci wodociągowej wraz z hydrofornią	3,00			X	X						
	4 Budowa chodników przy drodze powiatowe	0,60						X	X	X		
	5 Remont boiska /wielofunkcyjnego/	0,20	X									
	Rozbudowa oświetlenia	0,04	X									
	6 Budowa dróg dojazdowych	1,00					X	X			X	X
	7 Zagospodarowanie placu przy świetlicy	0,03				X						
	9 Remont i termomodernizacja szkoły podstawowej , OZE	1,30				X	X	X				
Stary Kraków	1 Przebudowa dróg gminnych 170005Z, 170004Z	2,20				X	X	X				
	2 Termomodernizacja i remont świetlicy wiejskiej	0,45						X	X	X		

Sołectwo	Nazwa inwestycji	Szacowany koszt inwestycji /mln zł/	Prognozowany okres realizacji										
			2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024	2025	
	3	Budowa placu zabaw	0,04	X									
	4	Budowa systemu kanalizacji zbiorowej wraz z lokalną oczyszczalnią ścieków	1,80					x	x	x			
	5	Utwardzenie drogi do posesji 6-10	0,20										x
Tokary	1	Remont sali wiejskiej	0,30		x	x							
	2	Przebudowa drogi gminnej 170008Z	0,65	x									
	3	Budowa placu zabaw	0,04			x	x	x					
Tychowo	1	Budowa boiska do piłki nożnej	0,05			x	x	x					
	2	Budowa boiska wielofunkcyjnego	0,35						x	x	x		
	3	Zagospodarowanie terenów rekreacyjnych w centrum wsi	0,40				x	x	x				
	4	Budowa chodników i parkingu przy świetlicy	0,08		x	x	x						
	5	Przebudowa drogi w kierunku Iwanowa	0,80								x	x	x
	6	Rewitalizacja parku i odtworzenie zbiorników wodnych /mała retencja/	1,20			x	x	x					
	7	Budowa ciągów pieszych wzdłuż drogi wojewódzkiej 209 oraz drogi powiatowej	0,20		x	x	x						
Warszkowo	1	Budowa drogi gminnej 170025Z w Warszkwie - III etap	2,50				x	x	x				
	2	Budowa sali sportowej	4,50						X	X	X		
	3	Remont świetlicy wiejskiej	0,50				X	X	X				
	4	Termomodernizacja szkoły podstawowej	1,40					x	x	x			

Sołectwo	Nazwa inwestycji	Szacowany koszt inwestycji /mln zł/	Prognozowany okres realizacji									
			2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024	2025
	+ OZE											
	5 Budowa przedszkola i żłobka	2,50								x	x	x
	6 Budowa domu dziennej opieki dla osób starszych	1,00								x	x	x
	7 Budowa drogi gminnej do Zakładu Przetwórstwa Rybnego "Mieszko"	0,50		x	x	x						
	8 Budowa drogi gminnej 170015Z	0,50				x	x	x				
Warszkówko	1 Remont drogi gminnej 170057Z, 170026Z	1,60		x	x							
	2 Remont świetlicy	0,35			x	x	x					
Wrześnica	1 Przystanek autobusowy przy sklepie	0,03	x									
	2 Oświetlenie wzdłuż drogi gminnej 170021Z /uzupełnienie/	0,10		x	x							
	3 Budowa oświetlenia i chodników wzdłuż drogi powiatowej /dojazd do wsi z DK "6"/	0,35					x	x	x			
	4 Termomodernizacja i remont świetlicy wiejskiej + OZE	0,40			x	x	x					
	5 Przebudowa drogi gminnej 170021Z /nawierzchnia asfaltowa/	0,80					x	x	x			
	6 Przebudowa drogi gminnej 170020Z /centrum wsi/	1,00					x	x	x			
	7 Zagospodarowanie boiska piłkarskiego - budowa trybun	0,10					x	x	x			
	8 Przebudowa drogi gminnej w kier.	0,70								x	x	x

Sołectwo	Nazwa inwestycji	Szacowany koszt inwestycji /mln zł/	Prognozowany okres realizacji										
			2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024	2025	
	"Orlika" i cmentarza												
	9 Remont hydroforni	0,70			x	x	x						
	10 Rozbudowa sieci wodno-kanalizacyjnej	0,80			x	x	x						
11	Remont szkoły z termomodernizacją + OZE	1,20				x	x	x					
Żukowo	1 Przebudowa drogi dojazdowej do szkoły	0,80							x	x	x		
	2 Zakup wozu strażackiego dla OSP	0,75			x	x	x						
	3 Budowa placu zabaw i terenu rekreacyjnego	0,05			x	x							
	4 Utwardzenie placu na parking przy cmentarzu komunalnym	0,10				x	x	x					
	5 Budowa sali wiejskiej wraz z remizą	1,00									x	x	x
	6 Budowa systemu kanalizacji zbiorczej wraz z lokalną oczyszczalnią ścieków	2,20	x								x	x	
	7 Budowa szkoły + OZE	11,00	x	x									
	8 Budowa punktu czerpania wody do p.poż.	0,10		x									
	9 Budowa zespołu boisk sportowych	1,00			x	x	x						
Smardzewo	1 Budowa centrum - klubu integracji społecznej	0,80						x	x	x			
	2 Zagospodarowanie terenów rekreacyjno-sportowych /plac zabaw, siłownie zewnętrzne, trybuny, itp.)	0,06		x	x	x							
	3 Budowa parkingu	0,08			x	x	x						

Sołectwo	Nazwa inwestycji	Szacowany koszt inwestycji /mln zł/	Prognozowany okres realizacji										
			2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024	2025	
	przy drodze powiatowej w kierunku Karwic												
	4 Zagospodarowanie terenów rekreacyjnych nad jeziorem /pomost, plaża, itp./	0,10						x	x	x			
	5 Budowa systemu kanalizacji zbiorczej oraz przydomowych oczyszczalni ścieków (kolonie)	2,00			x	x	x						
	6 Przebudowa dróg gminnych 170037Z, 170034Z	1,00			x	x	x						
	7 Budowa chodników przy drogach powiatowych i gminnych	0,20		x	x	x							
	8 Rozbudowa oświetlenia przy drodze powiatowej nr 0521Z	0,10		x	x	x							
	9 Budowa placu zabaw na kolonii	0,03				x	x						
	Rzyszczewo	1 Budowa centrum - Klubu integracji społecznej	0,90			x	x	x					
		2 Modernizacja, doposażenia i ogrodzenie boiska sportowego	0,10			x	x	x					
3 Budowa drogi wewnętrznej w Rzyszczewie (wjazd naprzeciwko boiska-wyjazd naprzeciw Kościoła)		0,40		x	x	x							
4 Budowa chodników przy drogach powiatowych i gminnych		0,10			x	x	x						
5 Przebudowa drogi		0,50						x	x	x			

Sołectwo	Nazwa inwestycji	Szacowany koszt inwestycji /mln zł/	Prognozowany okres realizacji									
			2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024	2025
	gminnej 170028Z											
	6 Budowa miejsc parkingowych w centrum wsi	0,15		X	X	X						
	7 Przebudowa drogi gminnej nr 170027Z /do Rzyszczewka/	0,80									X	X
8	Remont hydroforni	0,70	X			X	X					
Pomłowo	1 Budowa systemu zbiorczego kanalizacji sanitarnej	1,50							X	X	X	
	2 Przebudowa drogi do CPRW	0,10				X	X					
	3 Plac zabaw	0,04		X	X	X						
	4 Przebudowa mostu nad kanałem miejskim	0,20		X								
	5 Przebudowa drogi gminnej nr 170040Z	1,00				X	X	X				
Żabno	1 Remont świetlicy	0,10					X	X	X			
	2 Przebudowa drogi gminnej 170024Z	1,50							X	X	X	
Urząd Gminy	1 Remont i adaptacja willi Schultza na Urząd Gminy	1,20		X	X							
	2 Rozbudowa sieci wodno-kanalizacyjnej	4,00	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X
	3 Remont mieszkań komunalnych	0,80	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X
	4 Budowa szlaku kajakowego na Wieprzy i Grabowej	0,40			X	X	X					
	5 Budowa dróg rowerowych na szlakach rowerowych: Sławno - Korzybie oraz Sławno - Postomino	3,00							X	X	X	
	6 Uzbrojenie Sławieńskiej Strefy Gospodarczej	4,00		X	X	X						
	Razem	127,24 mln zł.										

6. Określenie zbieżności dokumentu z dokumentami wyższego rzędu

Europa 2020

Strategia na rzecz inteligentnego i zrównoważonego rozwoju sprzyjającego włączeniu społecznemu Europa 2020, przyjęta przez Radę Europejską dnia 17 czerwca 2010 r., to kluczowy dokument dla średniookresowej strategii rozwoju kraju w kontekście członkostwa Polski w Unii Europejskiej. Jest to dokument o znaczeniu fundamentalnym dla rozwoju UE w ciągu najbliższej dekady. Określa działania, których podjęcie w skoordynowany sposób przez państwa członkowskie przyspieszy wyjście z obecnego kryzysu i przygotowuje europejską gospodarkę na wyzwania przyszłości. Strategia wyznacza trzy priorytety, których realizacja odbywać się będzie na szczeblu unijnym oraz krajowym: wzrost inteligentny (zwiększenie roli wiedzy, innowacji, edukacji i społeczeństwa cyfrowego), zrównoważony (produkcja efektywniej wykorzystująca zasoby, przy jednoczesnym zwiększeniu konkurencyjności) oraz sprzyjający włączeniu społecznemu (zwiększenie aktywności zawodowej, podnoszenie kwalifikacji i walka z ubóstwem).

Cele średniookresowej strategii rozwoju kraju w dużym stopniu wpisują się w realizację wszystkich tych projektów, które zostały także określone w niniejszej strategii Gminy Sławno dając szansę na zrównoważony rozwój we wszystkich sektorach.

Tab. 37. Zbieżność celów ze Strategią Europa 2020

Lp.	Kierunek strategiczny Gminy Sławno	Cele Strategii Europa 2020 z którymi są zbieżne cele Gminy Sławno
1	Cel nr 1. Gospodarka i edukacja oparta o harmonijny rozwój	<p>Priorytet 1 - Wzrost inteligentny – rozwój gospodarki opartej na wiedzy i innowacjach.</p> <p>Priorytet 2 - Wzrost zrównoważony – budowanie bardziej konkurencyjnej gospodarki niskoemisyjnej w oparciu o racjonalne i oszczędne korzystanie z zasobów naturalnych, ograniczenie emisji gazów cieplarnianych i ochrona bioróżnorodności. Priorytet przewiduje intensyfikację działań mających na celu opracowywanie nowych, przyjaznych dla środowiska technologii oraz poprawę warunków dla rozwoju mikro, małych i średnich przedsiębiorstw.</p> <p>Priorytet 3 - Rozwój sprzyjający włączeniu społecznemu – wspieranie gospodarki charakteryzującej się wysokim poziomem zatrudnienia, zapewniającej spójność gospodarczą, społeczną i terytorialną. Priorytet koncentruje się na tworzeniu nowych miejsc pracy, inwestycjach w podnoszenie kwalifikacji (kursy i szkolenia) oraz modernizacji rynków zatrudnienia i systemów opieki społecznej.</p>
2	Cel nr 2. Ochrona środowiska i rewitalizacja przestrzenno-społeczna kluczem do rozwoju	<p>Priorytet 2 - Wzrost zrównoważony – budowanie bardziej konkurencyjnej gospodarki niskoemisyjnej w oparciu o racjonalne i oszczędne korzystanie z zasobów naturalnych, ograniczenie emisji gazów cieplarnianych i ochrona bioróżnorodności. Priorytet przewiduje intensyfikację działań mających na celu opracowywanie nowych, przyjaznych dla środowiska technologii oraz poprawę warunków dla rozwoju mikro, małych i średnich przedsiębiorstw.</p>

3	Cel nr 3. Turystyka, kultura, rekreacja oraz sport na najwyższym poziomie	<p>Priorytet 1 - Wzrost inteligentny – rozwój gospodarki opartej na wiedzy i innowacjach.</p> <p>Priorytet 2 - Wzrost zrównoważony – budowanie bardziej konkurencyjnej gospodarki niskoemisyjnej w oparciu o racjonalne i oszczędne korzystanie z zasobów naturalnych, ograniczenie emisji gazów cieplarnianych i ochrona bioróżnorodności. Priorytet przewiduje intensyfikację działań mających na celu opracowywanie nowych, przyjaznych dla środowiska technologii oraz poprawę warunków dla rozwoju mikro, małych i średnich przedsiębiorstw.</p>
4	Cel nr 4. Innowacyjne rolnictwo i wysoka jakość usług dla mieszkańców	<p>Priorytet 2 - Wzrost zrównoważony – budowanie bardziej konkurencyjnej gospodarki niskoemisyjnej w oparciu o racjonalne i oszczędne korzystanie z zasobów naturalnych, ograniczenie emisji gazów cieplarnianych i ochrona bioróżnorodności. Priorytet przewiduje intensyfikację działań mających na celu opracowywanie nowych, przyjaznych dla środowiska technologii oraz poprawę warunków dla rozwoju mikro, małych i średnich przedsiębiorstw.</p>

Źródło: opracowanie własne

Strategia Rozwoju Kraju 2020

Strategia Rozwoju Kraju 2020 (ŚSRK) jest podstawowym dokumentem strategicznym określającym cele i priorytety polityki rozwoju w perspektywie najbliższych lat oraz warunki, które powinny ten rozwój zapewnić. Strategia Rozwoju Kraju jest nadrzędnym, wieloletnim dokumentem strategicznym rozwoju społeczno-gospodarczego kraju, stanowiącym punkt odniesienia zarówno dla innych strategii i programów rządowych, jak i opracowywanych przez jednostki samorządu terytorialnego.

ŚSRK wytycza obszary strategiczne, w których koncentrować się będą główne działania oraz określa, jakie interwencje są niezbędne w perspektywie średniookresowej w celu przyspieszenia procesów rozwojowych. ŚSRK stanowi tym samym odniesienie dla nowej generacji dokumentów strategicznych przygotowywanych w Polsce na potrzeby programowania środków Unii Europejskiej na lata 2014-2020.

Tab. 38. Zbieżność celów ze Strategią Rozwoju Kraju 2020

Lp.	Kierunek strategiczny i szczegółowy Gminy Sławno	Cele Strategii Rozwoju Kraju 2020 z którymi są zbieżne cele Gminy Sławno
1	<p>Cel nr 1. Gospodarka i edukacja oparta o harmonijny rozwój</p> <p>1.1 Budowa infrastruktury na rzecz rozwoju gospodarczego.</p> <p>1.2 Wspieranie zasobów ludzkich i rozwój kompetencji.</p> <p>1.3 Promocja przedsiębiorczości wśród mieszkańców i potencjalnych mieszkańców.</p> <p>1.4 Poszukiwanie sposobów na minimalizowanie negatywnych skutków bezrobocia.</p> <p>1.5 Rozwój dostępności komunikacyjnej w Gminie Sławno.</p> <p>1.6 Budowa, rozbudowa i modernizacja</p>	<p>1. Sprawne i efektywne państwo a w tym:</p> <p>Cel I.1. Przejście od administrowania do zarządzania rozwojem.</p> <p>Cel I.2 Zapewnienie środków na działania rozwojowe.</p> <p>Cel I.3. Wzmocnienie warunków sprzyjających realizacji indywidualnych potrzeb i aktywności obywatela.</p> <p>2. Konkurencyjna gospodarka.</p> <p>Cel II.4. Rozwój kapitału ludzkiego.</p> <p>Cel II.5. Zwiększenie wykorzystania technologii cyfrowych.</p> <p>Cel II.6. Bezpieczeństwo energetyczne i środowisko.</p> <p>Cel II.7. Zwiększenie efektywności transportu.</p> <p>3. Spójność społeczna i terytorialna.</p> <p>Cel III.1. Integracja społeczna.</p>

	<p>infrastruktury technicznej.</p> <p>1.7 Budowa, rozbudowa i modernizacja infrastruktury bezpieczeństwa publicznego w wymiarze publicznym, zdrowotnym i społecznym.</p> <p>1.8 Budowa, rozbudowa i modernizacja infrastruktury ekologicznej i OZE.</p>	<p>Cel III.2. Zapewnienie dostępu i określonych standardów usług publicznych.</p> <p>Cel III.3. Wzmocnienie mechanizmów terytorialnego równoważenia rozwoju oraz integracja przestrzenna dla rozwijania i pełnego wykorzystania potencjałów regionalnych</p>
2	<p>Cel nr 2. Ochrona środowiska i rewitalizacja przestrzenno-społeczna kluczem do rozwoju.</p> <p>2.1 Zrównoważone wykorzystanie zasobów naturalnych oraz ochrona środowiska</p> <p>2.2 Poprawa ładu przestrzennego i rewitalizacja przestrzeni publicznej</p> <p>2.3 Wsparcie rozwoju infrastruktury dziedzictwa kulturowego</p> <p>2.4 Wspieranie rozwoju mieszkalnictwa</p> <p>2.5 Wspieranie rozwoju społeczeństwa obywatelskiego</p>	<p>1. Sprawne i efektywne państwo a tym:</p> <p>Cel I.3. Wzmocnienie warunków sprzyjających realizacji indywidualnych potrzeb i aktywności obywatela.</p> <p>2. Konkurencyjna gospodarka.</p> <p>Cel II.4. Rozwój kapitału ludzkiego.</p> <p>3. Spójność społeczna i terytorialna.</p> <p>Cel III.1. Integracja społeczna.</p> <p>Cel III.2. Zapewnienie dostępu i określonych standardów usług publicznych.</p> <p>Cel III.3. Wzmocnienie mechanizmów terytorialnego równoważenia rozwoju oraz integracja przestrzenna dla rozwijania i pełnego wykorzystania potencjałów regionalnych.</p>
3	<p>Cel nr 3. Turystyka, kultura, rekreacja oraz sport na najwyższym poziomie</p> <p>3.1 Wsparcie rozwoju turystycznego i rekreacyjnego Gminy opartego o endogeniczne potencjały.</p> <p>3.2 Rozwój infrastruktury kultury i sportu.</p> <p>3.3 Wsparcie działań kulturalnych.</p>	<p>1. Sprawne i efektywne państwo a tym:</p> <p>Cel I.1. Przejście od administrowania do zarządzania rozwojem.</p> <p>Cel I.2 Zapewnienie środków na działania rozwojowe.</p> <p>2. Konkurencyjna gospodarka.</p> <p>Cel II.6. Bezpieczeństwo energetyczne i środowisko.</p> <p>Cel II.7. Zwiększenie efektywności transportu.</p> <p>3. Spójność społeczna i terytorialna.</p> <p>Cel III.1. Integracja społeczna.</p> <p>Cel III.2. Zapewnienie dostępu i określonych standardów usług publicznych.</p> <p>Cel III.3. Wzmocnienie mechanizmów terytorialnego równoważenia rozwoju oraz integracja przestrzenna dla rozwijania i pełnego wykorzystania potencjałów regionalnych.</p>
4	<p>Cel nr 4. Innowacyjne rolnictwo i wysoka jakość usług dla mieszkańców.</p> <p>4.1 Rozwój zrównoważonego rolnictwa opartego na innowacjach.</p> <p>4.2 Wspieranie i rozwój jakości i innowacyjności w usługach.</p> <p>4.3 Promocja ekologicznych oraz tradycyjnych gałęzi produkcji rolnej i rolno-spożywczej.</p> <p>4.4 Modernizacja obiektów użyteczności publicznej.</p> <p>4.5 Tworzenie nowych usług dla mieszkańców (opieka nad dziećmi do lat 3 – żłobek, opieka nad osobami starszymi niesamodzielnymi – dzienny ośrodek).</p>	<p>2. Konkurencyjna gospodarka.</p> <p>Cel II.1. Wzmocnienie stabilności makroekonomicznej.</p> <p>Cel II.2. Wzrost wydajności gospodarki.</p> <p>Cel II.3. Zwiększenie innowacyjności gospodarki.</p> <p>Cel II.4. Rozwój kapitału ludzkiego.</p> <p>Cel II.5. Zwiększenie wykorzystania technologii cyfrowych.</p> <p>Cel II.6. Bezpieczeństwo energetyczne i środowisko.</p> <p>Cel II.7. Zwiększenie efektywności transportu.</p> <p>3. Spójność społeczna i terytorialna.</p> <p>Cel III.1. Integracja społeczna.</p> <p>Cel III.2. Zapewnienie dostępu i określonych standardów usług publicznych.</p> <p>Cel III.3. Wzmocnienie mechanizmów terytorialnego</p>

4.6	Wzbogacenie zakresu usług edukacyjnych.	równoważenia rozwoju oraz integracja przestrzenna dla rozwijania i pełnego wykorzystania potencjałów regionalnych.
-----	---	--

Źródło: opracowanie własne

Realizacja powyższych priorytetów jest spójna ze wszystkimi celami strategicznymi określonymi w Strategii Rozwoju Społeczno-Gospodarczego na lata 2016-2025.

Strategia Rozwoju Województwa Zachodniopomorskiego do roku 2020.

Strategia Rozwoju Województwa Zachodniopomorskiego pełni ważną rolę w procesie podejmowania działań mogących wpłynąć na rozwój województwa, w tym wyboru przedsięwzięć i projektów mogących uzyskać wsparcie z unijnych środków pomocowych, stanowiąc podstawę przygotowania głównych kierunków wsparcia w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Zachodniopomorskiego. Oznacza to, że rozwój będący efektem wdrażania Strategii powinien być ujmowany w płaszczyznach, zbieżnych z celami strategicznymi województwa.

Tab. 39. Zbieżność celów ze Strategią Rozwoju Województwa Zachodniopomorskiego do roku 2020

Lp.	Kierunek strategiczny i szczegółowy Gminy Sławno	Cele Strategii Rozwoju Województwa Zachodniopomorskiego z którymi są zbieżne cele Gminy Sławno
1	<p>Cel nr 1. Gospodarka i edukacja oparta o harmonijny rozwój</p> <p>1.1 Budowa infrastruktury na rzecz rozwoju gospodarczego.</p> <p>1.2 Wspieranie zasobów ludzkich i rozwój kompetencji.</p> <p>1.3 Promocja przedsiębiorczości wśród mieszkańców i potencjalnych mieszkańców.</p> <p>1.4 Poszukiwanie sposobów na minimalizowanie negatywnych skutków bezrobocia.</p> <p>1.5 Rozwój dostępności komunikacyjnej w Gminie Sławno.</p> <p>1.6 Budowa, rozbudowa i modernizacja infrastruktury technicznej.</p> <p>1.7 Budowa, rozbudowa i modernizacja infrastruktury bezpieczeństwa publicznego w wymiarze publicznym, zdrowotnym i społecznym.</p> <p>1.8 Budowa, rozbudowa i modernizacja infrastruktury ekologicznej i OZE.</p>	<p>2. Wzmacnianie mechanizmów rynkowych i otoczenia gospodarczego.</p> <p>2.3 Podnoszenie atrakcyjności inwestycyjnej regionu.</p> <p>3. Zwiększenie przestrzennej konkurencyjności regionu.</p> <p>3.2 Wspieranie rozwoju struktur funkcjonalno-przestrzennych.</p> <p>3.4 Rozwój małych miast (do 20 tys. mieszkańców), rewitalizacja i rozwój obszarów wiejskich.</p> <p>3.5 Stworzenie efektywnego, dostępnego i zintegrowanego systemu transportowego.</p> <p>4. Zachowanie i ochrona wartości przyrodniczych, racjonalna gospodarka zasobami.</p> <p>4.1 Usuwanie skutków i przeciwdziałanie degradacji środowiska.</p> <p>4.2 Zachowanie, ochrona i odtwarzanie walorów i zasobów środowiska naturalnego.</p> <p>4.3 Racjonalna gospodarka zasobami naturalnymi regionu, efektywne wykorzystanie zasobów i odnawialnych źródeł energii.</p> <p>4.4 Rewitalizacja obszarów zurbanizowanych.</p> <p>5. Budowanie otwartej i konkurencyjnej społeczności.</p> <p>5.1 Rozwój infrastruktury społecznej na obszarach wiejskich.</p> <p>5.3 Budowanie społeczeństwa uczącego się.</p> <p>5.4 Wzmacnianie środowiskowej roli systemu edukacyjnego i europejskiej współpracy w edukacji.</p> <p>6. Wzrost tożsamości i spójności społecznej regionu.</p> <p>6.4 Zapewnienie bezpieczeństwa i porządku publicznego – zwiększenie poczucia bezpieczeństwa ludności.</p> <p>6.6 Rozwój sportu i rekreacji, Promocja zdrowego stylu życia.</p>

		6.7 Stworzenie spójnego systemu realizacji zadań ochrony zdrowia i bezpieczeństwa zdrowotnego.
2	<p>Cel nr 2. Ochrona środowiska i rewitalizacja przestrzenno-społeczna kluczem do rozwoju.</p> <p>2.1 Zrównoważone wykorzystanie zasobów naturalnych oraz ochrona środowiska</p> <p>2.2 Poprawa ładu przestrzennego i rewitalizacja przestrzeni publicznej</p> <p>2.3 Wsparcie rozwoju infrastruktury dziedzictwa kulturowego</p> <p>2.4 Wspieranie rozwoju mieszkalnictwa</p> <p>2.5 Wspieranie rozwoju społeczeństwa obywatelskiego</p>	<p>4. Zachowanie i ochrona wartości przyrodniczych, racjonalna gospodarka zasobami.</p> <p>4.4 Rewitalizacja obszarów zurbanizowanych.</p> <p>5. Budowanie otwartej i konkurencyjnej społeczności.</p> <p>5.1 Rozwój infrastruktury społecznej na obszarach wiejskich.</p> <p>5.4 Wzmacnianie środowiskowej roli systemu edukacyjnego i europejskiej współpracy w edukacji.</p> <p>5.8 Współpraca międzynarodowa, trans graniczna i regionalna.</p> <p>6. Wzrost tożsamości i spójności społecznej regionu.</p> <p>6.1 Wzmacnianie tożsamości społeczności lokalnych.</p> <p>6.2 Wspieranie rozwoju demokracji lokalnej i społeczeństwa obywatelskiego.</p> <p>6.4 Zapewnienie bezpieczeństwa i porządku publicznego – zwiększenie poczucia bezpieczeństwa ludności.</p> <p>6.5 Opieka i wspieranie aktywności osób w wieku poprodukcyjnym.</p> <p>6.7 Stworzenie spójnego systemu realizacji zadań ochrony zdrowia i bezpieczeństwa zdrowotnego.</p> <p>6.8 Wspieranie działań aktywizujących rynek pracy.</p> <p>6.9 Przeciwdziałanie procesom marginalizacji społecznej.</p> <p>6.10 Stworzenie systemu realizacji zadań polityki socjalnej.</p>
3	<p>Cel nr 3. Turystyka, kultura, rekreacja oraz sport na najwyższym poziomie</p> <p>3.1 Wsparcie rozwoju turystycznego i rekreacyjnego Gminy opartego o endogeniczne potencjały.</p> <p>3.2 Rozwój infrastruktury kultury i sportu.</p> <p>3.3 Wsparcie działań kulturalnych.</p>	<p>1. Wzrost innowacyjności i efektywności gospodarowania.</p> <p>1.2 Rozwój i Promocja produktów turystycznych regionu.</p> <p>1.6 Restrukturyzacja i wspieranie prorynkowych form produkcji rolnej i rybołówstwa.</p> <p>2. Wzmacnianie mechanizmów rynkowych i otoczenia gospodarczego.</p> <p>2.2 Popieranie rozwoju lokalnych produktów i usług.</p> <p>2.3 Podnoszenie atrakcyjności inwestycyjnej regionu.</p> <p>3. Zwiększenie przestrzennej konkurencyjności regionu.</p> <p>3.4 Rozwój małych miast (do 20 tys. mieszkańców), rewitalizacja i rozwój obszarów wiejskich</p> <p>4. Zachowanie i ochrona wartości przyrodniczych, racjonalna gospodarka zasobami.</p> <p>4.1 Usuwanie skutków i przeciwdziałanie degradacji środowiska.</p> <p>4.2 Zachowanie, ochrona i odtwarzanie walorów i zasobów środowiska naturalnego.</p> <p>4.3 Racjonalna gospodarka zasobami naturalnymi regionu, efektywne wykorzystanie zasobów i odnawialnych źródeł energii.</p> <p>4.4 Rewitalizacja obszarów zurbanizowanych.</p>

Cel nr 4. Innowacyjne rolnictwo i wysoka jakość usług dla mieszkańców.

- 4.1 Rozwój zrównoważonego rolnictwa opartego na innowacjach.
- 4.2 Wspieranie i rozwój jakości i innowacyjności w usługach.
- 4.3 Promocja ekologicznych oraz tradycyjnych gałęzi produkcji rolnej i rolno-spożywczej.
- 4.4 Modernizacja obiektów użyteczności publicznej.
- 4.5 Tworzenie nowych usług dla mieszkańców (opieka nad dziećmi do lat 3 – żłobek, opieka nad osobami starszymi niesamodzielnymi – dzienny ośrodek).
- 4.6 Wzbogacenie zakresu usług edukacyjnych.

- 1. Wzrost innowacyjności i efektywności gospodarowania.
  - 1.1 Wzrost innowacyjności gospodarki.
  - 1.3 Wspieranie współpracy i rozwoju małej i średniej przedsiębiorczości.
  - 1.4 Wspieranie rozwoju eksportu.
  - 1.6 Restrukturyzacja i wspieranie prorynkowych form produkcji rolnej i rybołówstwa.
- 2. Wzmacnianie mechanizmów rynkowych i otoczenia gospodarczego.
  - 2.1 Podnoszenie bezpieczeństwa obrotu gospodarczego.
  - 2.2 Popieranie rozwoju lokalnych produktów i usług.
  - 2.3 Podnoszenie atrakcyjności inwestycyjnej regionu.
  - 2.4 Wspieranie rozwoju instytucjonalnego, finansowego i usługowego otoczenia biznesu.
- 5. Budowanie otwartej i konkurencyjnej społeczności.
  - 5.5 Budowanie społeczeństwa informacyjnego.
  - 5.6 Poprawa przestrzennej i zawodowej struktury rynku pracy, wzrost mobilności zawodowej ludności.
  - 5.7 Podnoszenie jakości kształcenia oraz dostępności i jakości programów edukacyjnych.
  - 5.8 Współpraca międzynarodowa, transgraniczna i regionalna.
- 6. Wzrost tożsamości i spójności społecznej regionu.
  - 6.5 Opieka i wspieranie aktywności osób w wieku poprodukcyjnym.
  - 6.8 Wspieranie działań aktywizujących rynek pracy.
  - 6.9 Przeciwdziałanie procesom marginalizacji społecznej.
  - 6.10 Stworzenie systemu realizacji zadań polityki socjalnej.

Źródło: opracowanie własne

Określone w niniejszej strategii cele są zbieżne i zgodne z zapisami Strategii Województwa na każdej określonej tu płaszczyźnie, a ich realizacja przyczyni się do poprawy warunków życia i infrastruktury będącej częścią Gminy Sławno, a tym samym Województwa Zachodniopomorskiego.

7. Realizacja i monitoring celów szczegółowych Strategii

Cele wymienione w poprzednich rozdziałach Gmina Sławno będzie starała się realizować we własnym zakresie, lecz ma świadomość, że większości z nich nie jest w stanie osiągnąć sama. Duża ilość zadań i projektów warunkuje rozwój Gminy teraz, jak i w przyszłości do korzystania z pomocy funduszy strukturalnych Unii Europejskiej.

Gmina Sławno własne cele i zadania zamierza realizować między innymi korzystając z Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Zachodniopomorskiego (RPOWZ 2014-2020), ale także Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich (PROW 2014-2020). Skorzystanie z tych programów sprzyjać będzie wzrostowi gospodarczemu, przekształceniom strukturalnym regionu, wzrostowi urbanizacji, zwiększeniu mobilności przestrzennej ludności oraz zwiększeniu poziomu wiedzy i dostępu do najnowocześniejszych technologii społeczeństwa i podmiotów gospodarczych. Osiągnięcie tego ma się odbywać poprzez realizację X wskazanych osi priorytetowych w programie RPO WZ oraz działania „Wsparcie inwestycji związanych z tworzeniem,

ulepszaniem lub rozbudową wszystkich rodzajów małej infrastruktury, w tym inwestycji w energię odnawialną i w oszczędzanie energii” przewidzianej w ramach programu PROW.

Oprócz RPO WZ czy PROW Gmina będzie korzystała z innych programów pomocowych będących częścią Narodowego Planu Rozwoju realizowanych w miarę możliwości dzięki konkursom organizowanym na szczeblu krajowym.

Gmina Sławno swoje cele będzie realizować również dzięki pomocy finansowej z Wojewódzkiego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Szczecinie, która jako jednostka realizacyjna przejęła na siebie część obowiązków związanych z programem RPO WZ 2014-2020, ale także poprzez swoje działania w formie konkursów dotacyjnych łączonych z pożyczkami. Jako jednostka samorządowa Gmina Sławno wykonując zadania proekologiczne będzie mogła skorzystać ze środków Funduszu takich jak: pożyczki, w tym pożyczki pomostowe, dotacje, nagrody za działalność na rzecz ochrony środowiska, dopłaty do oprocentowania kredytów, częściowe umorzenia pożyczek.

Oprócz tego Gmina będzie korzystała ze środków w ramach: Narodowego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej, Lokalnej Grupy Działania pn: „Środkowopomorska Grupa Działania”, czy też „Darłowskiej Lokalnej Grupy Rybackiej” oraz możliwości oferowanych przez programy krajowe (np. POWER, POIŚ, etc.).

Funkcję Instytucji Zarządzającej i koordynującej realizację Strategii Rozwoju Społeczno-Gospodarczego Gminy Sławno na lata 2016-2025 będzie pełnił Urząd Gminy w Sławnie przy aprobacie Rady Gminy w Sławnie. Do jego zadań będzie należało:

1. ustalenie szczegółowych zasad i kryteriów realizacji Strategii Rozwoju Społeczno-Gospodarczego Gminy Sławno,
2. zbieranie danych statystycznych i finansowych na temat postępów wdrażania oraz przebiegu realizacji projektów w ramach Strategii Rozwoju Społeczno-Gospodarczego Gminy Sławno,
3. zapewnienie zgodności realizacji Strategii z poszczególnymi dokumentami programowymi wyższego rzędu,
4. zapewnienie przygotowania i wdrożenia działań w zakresie informacji i promocji strategii na stronie internetowej Gminy Sławno,
5. kreowanie i składanie wniosków aplikacyjnych do instytucji podległych – beneficjentów pomocy, dla zadań określonych w Strategii, dla inwestycji dla których będzie możliwość wsparcia,
6. ewentualne monitorowanie wdrażania poszczególnych projektów,
7. zapewnienie informowania o współfinansowaniu przez UE realizowanych projektów,
8. dokonanie oceny po zakończeniu realizacji strategii.

8. Wdrażanie i monitorowanie strategii

8.1. Wdrażanie strategii

Do wdrażania Strategii zaangażowani są i będą partnerzy społeczni, w celu zapewnienia szerokiego udziału zainteresowanych instytucji i organizacji w rozwoju Gminy. Warunkiem efektywnego wdrażania Strategii będzie przygotowanie konkretnych projektów inwestycyjnych, zawierających: sposoby realizacji założonych celów, wdrażania działań, kryteriów oceny projektów rozwojowych, wskaźników monitoringu, partnerów, harmonogramów prac, planów finansowych i źródeł finansowania.

Zapisane w Strategii zadania powinny być zatwierdzone dwukrotnie w ciągu trwania okresu strategicznego (lata 2016-2025). W tym czasie będą one przeglądane i ewentualnie korygowane, bądź uzupełniane stosownie do zmieniających się uwarunkowań wewnętrznych i zewnętrznych. Równocześnie do tego dokumentu powinny być wprowadzane nowe projekty, wynikające z pojawiających się możliwości (na przykład pozyskanie dodatkowych środków), bądź zgłaszanych przez społeczność lokalną potrzeb. Wprowadzenie zadań, które będą wymagały natychmiastowości, będą mogły być wdrażane w każdej chwili poprzez aktualizację strategii zgłoszonej na Sesji Rady Gminy poprzez wpisanie do uchwały budżetowej lub WPF Gminy.

8.2. Monitoring i ewaluacja strategii

W celu realizacji monitoringu i oceny realizacji strategii ustanawia się następujące mechanizmy:

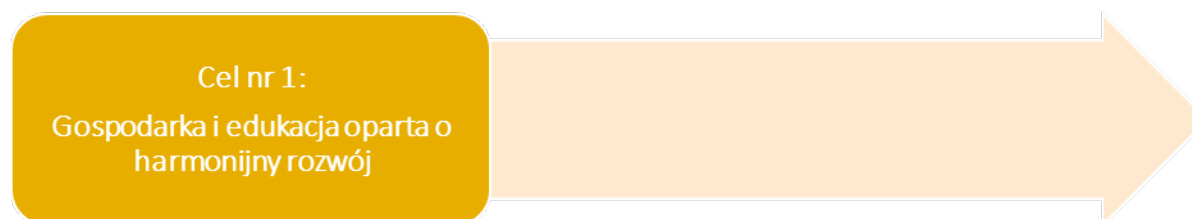
1. Odpowiedzialność za realizację zadań wynikających ze Strategii będą ponosić: Wójt Gminy oraz podległe mu jednostki organizacyjne i poszczególne osoby wyznaczone do realizacji Strategii.
2. Informacje w sprawie postępu realizacji Strategii będą przekazywane do publicznej wiadomości poprzez stronę internetową Gminy wskazując wykonane zadania.
3. Urząd Gminy dokonywać będzie aktualizacji zapisów strategii w oparciu o ocenę jej realizacji. Zaktualizowana strategia będzie musiała być przyjmowana na sesji Rady Gminy. Częstotliwość dokonywania aktualizacji będzie zależała od decyzji Wójta Gminy.

Zapewnienie informacji zwrotnej jest jednym z kluczowych instrumentów zapewniających efektywne wdrażanie Strategii. Również jej systematyczne zbieranie w istniejących bazach danych jest elementem ułatwiającym późniejsze prace zespołu monitorującego. Dokumentem kierunkowym w zakresie realizacji poszczególnych zadań inwestycyjnych będzie uchwała budżetowa oraz Wieloletni Program Finansowy jako poparcie posiadania odpowiednich środków w budżecie Gminy Sławno.

Miary wykonania projektów – w celu rzetelnego monitorowania wdrażania strategii potrzebne będą dane ilościowe o charakterze statystycznym, które po przetworzeniu powinny zostać ujęte w serie wskaźników. W ten sposób zostanie określony poziom wyjściowy oraz stopień osiągnięcia zakładanych celów – pozwoli to na funkcjonalne opisanie pożądanego stanu społeczno-gospodarczego za pomocą wartości liczbowych. Dla każdego z projektów kierowanych do realizacji zostaną zaproponowane odpowiednie miary wykonania. Pozwolą one w przyszłości ocenić stopień zaawansowania projektu i sukces w jego realizacji. Pomiar osiąganych wyników pozwoli odróżnić powodzenie od porażki. Wyniki zapisane w postaci wskaźników, czy bezwzględnych informacji statystycznych, mają także ważne znaczenie w procesie uzyskiwania poparcia społecznego dla prowadzonych zmian, czy świadczenia usług. Dają one czytelny i jednoznaczny obraz sytuacji. Należy jednak pamiętać, że muszą być one interpretowane łącznie. Pojedynczy wskaźnik czy liczba może dawać mylne, zbyt optymistyczne lub zbyt pesymistyczne wrażenie o stopniu zaawansowania wdrażania Strategii. Analiza wartości poszczególnych wskaźników pozwoli ocenić, na ile podejmowane działania zgodne będą z zakładanymi celami. Zaproponowane miary umożliwią bezstronną ocenę osiąganych efektów. Wskaźniki dla każdego z projektów będą wskazywane na etapie realizacyjnym, mając dokładną wiedzę o zakresie inwestycji, a jednocześnie będą zbieżne z danymi określonymi przez program pomocowy w ramach którego dana inwestycja będzie realizowana.

Porównywanie wskaźników – Jednym z podstawowych narzędzi służących do oceny efektów realizowanej strategii jest również porównanie osiąganych wyników pomiędzy gminami. Porównywanie efektów odzwierciedlanych w różnego rodzaju wskaźnikach może prowadzić do zidentyfikowania najlepszych wzorów, których wspólnym mianownikiem jest wydajność.

Założono, że miernikami oceny (wybranymi odpowiednio, w zależności od zrealizowanego elementu), dla poszczególnych celów będą następujące wskaźniki:

- 1) Liczba i powierzchnia uzbrojonych / sprzedanych działek (szt. / ha / szt.)
- 2) Liczba pozyskanych przedsiębiorców, rozpoczętych inwestycji (szt. / szt.)

- 3) Liczba nowych przedsiębiorstw, miejsc pracy (szt. / szt.)
- 4) Liczba zrealizowanych inwestycji w zakresie przedsiębiorczości / infrastruktury/ edukacji (szt.)
- 5) Liczba aktywnych uczestników w organizowanych spotkaniach / szkoleniach / wykładach (szt.)
- 6) Liczba podjętych kampanii informacyjnych, ilość zajęć (szt.)
- 7) Liczba wdrożonych programów z myślą o rozwoju przedsiębiorczości (szt.)
- 8) Liczba zorganizowanych szkoleń (szt.)
- 9) Liczba spotkań, efekty współpracy (szt.)
- 10) Spadek liczby osób bezrobotnych i zagrożonych wykluczeniem (%)
- 11) Liczba wybudowanych elementów infrastruktury, liczba osób korzystających z niej (szt.)
- 12) Liczba kilometrów nowych dróg (km)
- 13) Liczba kilometrów wyremontowanych, zmodernizowanych, przebudowanych dróg (km)
- 14) Ilość kilometrów oświetlonych dróg (km)
- 15) Liczba kilometrów nowych i zmodernizowanych chodników (km)
- 16) Zmodernizowane i wybudowane odcinki sieci wodno-kanalizacyjne, poprawa jakości wody pitnej (km / mb / %)
- 17) Liczba zmodernizowanych placówek, stopień wykorzystania świetlic, poszerzenie oferty (szt.)
- 18) Liczba zmodernizowanych placówek, liczba dzieci z nich korzystających (szt. / osoby)
- 19) Liczba zrealizowanych działań edukacyjnych i liczba zrealizowanych projektów (szt.)
- 20) Liczba obiektów użyteczności publicznej wykorzystujących OZE (szt.)
- 21) Liczba budynków objętych termomodernizacją, osiągnięte oszczędności energii, (szt.)
- 22) Poprawa efektywności energetycznej budynków użyteczności publicznej, redukcja emisji CO2 (% / CO2)
- 23) Liczba programów, szkoleń (szt.)
- 24) inne, określone po realizacji danego zamierzenia inwestycyjnego lub wskazane przez program z którego Gmina będzie ubiegać się o dofinansowanie

Cel nr 2:
Ochrona środowiska i rewitalizacja
przestrzenno - społeczna kluczem
do rozwoju

- 1) Liczba mieszkańców korzystających z kanalizacji i wodociągów (osoby / %)
- 2) Liczba nowych przydomowych oczyszczalni ścieków (szt.)
- 3) Zmodernizowane i wybudowane odcinki sieci wodno-kanalizacyjne, poprawa jakości wody pitnej (km / szt./ %)
- 4) Liczba wykonanych prac rewitalizacyjnych, nadanie nowej funkcji (szt.)
- 5) Liczba zrewitalizowanych obiektów (szt.)
- 6) Liczba zrewitalizowanych parków i obiektów historycznych (szt.)
- 7) Liczba zmodernizowanych placówek, poszerzenie oferty (szt.)
- 8) Liczba dzieci / młodzieży i dorosłych korzystających z oferty społecznej w ramach rewitalizacji społecznej (osoby)
- 9) Liczba zrealizowanych działań edukacyjnych i liczba zrealizowanych projektów (szt.)
- 10) Liczba wybudowanych instalacji OZE (szt.)
- 11) Liczba obiektów użyteczności publicznej wykorzystujących OZE (szt.)
- 12) Liczba budynków objętych termomodernizacją (szt.)
- 13) Osiągnięte oszczędności energii, poprawa efektywności energetycznej budynków użyteczności publicznej, redukcja emisji CO2 (% / CO2)
- 14) Liczba programów, szkoleń (szt.)
- 15) Liczba / powierzchnia powstałych / wyremontowanych mieszkań komunalnych (szt. / m2)
- 16) Liczba nowych mieszkańców Gminy (osoby)

- 17) Liczba mieszkańców korzystających z kanalizacji i wodociągów (osoby)
- 18) Liczba nowych przydomowych oczyszczalni ścieków (szt.)

Cel nr 3:

Turystyka, kultura, rekreacja oraz sport na najwyższym poziomie

- 1) Długość wybudowanych ścieżek rowerowych (km)
- 2) Ilość kilometrów wybudowanych dróg rowerowych (km)
- 3) Liczba wspartych obiektów turystycznych i rekreacyjnych (szt.)
- 4) Liczba nowopowstałych obiektów turystyki i rekreacji (szt.)
- 5) Długość utworzonych szlaków turystycznych (km)
- 6) Długość odnowionych szlaków turystycznych (km)
- 7) Liczba obiektów dostosowanych do potrzeb osób z niepełnosprawnościami (szt.)
- 8) Liczba projektów, w których sfinansowano koszty racjonalnych usprawnień dla osób z niepełnosprawnościami (szt.)
- 9) Liczba nowych miejsc noclegowych (szt.)
- 10) Liczba nowych turystów (osoby)
- 11) Ilość informacji wytworzonych/opublikowanych przez pracowników Urzędu Gminy (szt.)
- 12) Liczba szkoleń (szt.)
- 13) Liczba wytworzonych produktów turystycznych (szt.)
- 14) Liczba odbywających się zajęć (szt.)
- 15) Liczba nowych boisk (szt.)
- 16) Liczba zmodernizowanych stadionów, boisk, trybun (szt.)
- 17) Liczba wydarzeń sportowych (szt.)
- 18) Liczba wydarzeń kulturalnych (szt.)
- 19) Liczba wydarzeń turystycznych (szt.)
- 20) Liczba osób korzystających w wydarzeniach sportowych (osoby)
- 21) Liczba osób korzystających w wydarzeniach kulturalnych (osoby)
- 22) Liczba osób korzystających w wydarzeniach turystycznych (osoby)
- 23) Liczba powstałych urządzeń rekreacji (szt.)
- 24) Liczba powstałych produktów lokalnych (szt.)
- 25) Liczba partnerstw nawiązanych w celu realizacji projektów turystycznych (szt.)

Cel nr 4:

Innowacyjne rolnictwo i wysoka jakość usług dla mieszkańców

- 1) Liczba podjętych kampanii informacyjnych, ilość zajęć (szt.)
- 2) Liczba wdrożonych programów z myślą o rozwoju przedsiębiorczości rolniczej (szt.)
- 3) Liczba spotkań, efekty współpracy (szt.)
- 4) Liczba pozyskanych przedsiębiorców rolników, rozpoczętych inwestycji (szt.)
- 5) Liczba nowych przedsiębiorstw rolniczych, miejsc pracy (szt.)
- 6) Liczba zrealizowanych inwestycji w zakresie przedsiębiorczości rolniczej / infrastruktury/ rolniczej (szt.)
- 7) Liczba aktywnych uczestników w organizowanych spotkaniach / szkoleniach / wykładach (szt.)

- 8) Spadek liczby osób bezrobotnych i zagrożonych wykluczeniem w obszarze rolnictwa (%)
- 9) Liczba ośrodków opieki nad osobami starszymi (szt.)
- 10) Liczba żłobków (szt.)

Pomocnicza tabela do przekazywania danych statycznych i wskaźników będzie przedstawiać się następująco:

Nazwa kierunku strategicznego.....			
Nazwa kierunku szczegółowego.....			
Nazwa miernika (wskaźnika)	Źródło danych i jednostka miary	Wartość dla roku bazowego (2016r.)	Wartość dla roku badanego (...r.)
1.....			
2.....			
3.....			
4.....			
5.....			

Powyższe dane posłużą do dokonywania pomiarów i wskazywania efektów realizacji Strategii na różnych etapach jej realizacji.

9. Badania ankietowe mieszkańców w celu sporządzenia celów strategicznych

Prace nad strategią realizowane były metodą partycypacyjno-ekspercką. W celu uzyskania możliwie szerokiego wsparcia ze strony środowisk lokalnych na obszarze Gminy Sławno przeprowadzono badania ankietowe i bezpośrednie spotkania z mieszkańcami. Tematem przewodnim było uzyskanie informacji na temat zauważanych przez mieszkańców Gminy problemów oraz propozycje ich rozwiązania, poprzez wskazanie tematów inwestycyjnych mających wpływ na ich niwelację. Ankiety otrzymano także podczas spotkań konsultacyjnych. Łącznie zebrano 103 ankiety, z tego 28 szt. zostało przekazanych poprzez stronę internetową Gminy, gdzie znajduje się wersja elektroniczna ankiety, 25 szt. ankiet otrzymano w formie pisemnej, a 50 szt. ankiet wypełniono z mieszkańcami Gminy poprzez bezpośredni kontakt.

Na pytania ankietowe odpowiadały głównie kobiety (53,4%). Najliczniejszą grupą byli mieszkańcy w przedziale wiekowym od 21-45 lat (60,19%), posiadające zatrudnienie w przedsiębiorstwie prywatnym lub administracji publicznej. Wyniki badań posłużyły w sformułowaniu kierunków strategicznych oraz określenia najważniejszych problemów w Gminie Sławno.

W ankiecie udział wzięły 103 osoby, w tym:

płeć	kobieta	mężczyzna
Ilość	55	48
Ilość w %	53,4	46,6

Wiek:

	Osoby	%
Poniżej 21 lat	18	17,48
Od 21 do 45 lat	62	60,19
Od 46 do 60 lat	19	18,45
Powyżej 61 lat	4	3,88

Struktura zatrudnienia:

	Osoby	%
Uczeń / student	14	13,59
Bezrobotny	7	6,80
Rolnik / gospodarstwo rolne	4	3,88
Przedsiębiorca	51	49,51
Zatrudniony	21	20,39
Inne	6	5,83

Najmniej reprezentowaną grupą były osoby powyżej 61 lat (3,88%) oraz rolnicy (3,88%). Najliczniej natomiast wypowiadały się osoby prowadzące działalność - przedsiębiorcy (49,51%), a także osoby zatrudnione (20,39%). Większość z respondentów to były osoby z przedziału wiekowego 21-45 (60,19%).

Odpowiedzi na udzielone pytania były następujące:

I. OCENA WARUNKÓW ŻYCIA W GMINIE

Celem pytania była próba prezentacji ogólnego poziomu jakości życia w Gminie Sławno i uzyskanie odpowiedzi na pytanie, jak się żyje pytanym mieszkańcom.

Odpowiedzi na te pytania były o tyle ważne, że ich wyniki wskazują na informacje w szczególności przy diagnozowaniu problemów, celów oraz kierunków rozwoju, jakimi chce podążać Gmina, aby podwyższać poziom i jakość życia.

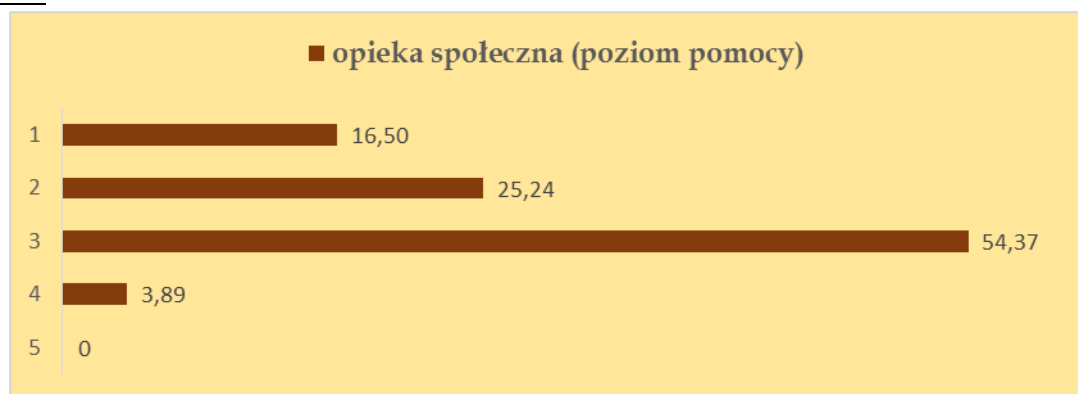
Mieszkańcy oceniali dane zagadnienie w skali szkolnej od 1 (najgorszy) do 5 (najlepszy) w ramach 13 pytań, mając także do wyboru możliwość wskazania innej uwagi widzianej własnymi oczami. Takich odpowiedzi mieszkańcy udzielili tylko 5 szt. Inne odpowiedzi były następujące:

Poniższe pytania wskazują liczbę % udzielanych odpowiedzi.

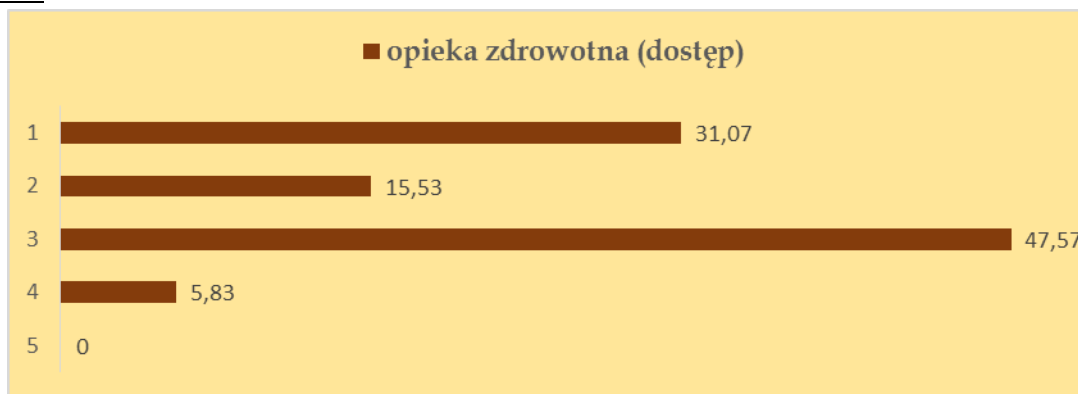
Pytanie 1

Pytanie 2

Pytanie 3

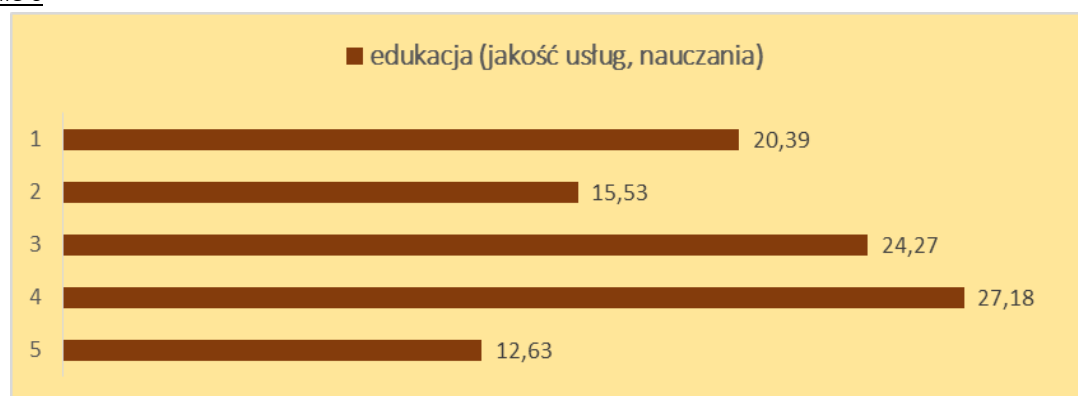
Pytanie 4

Pytanie 5

Pytanie 6

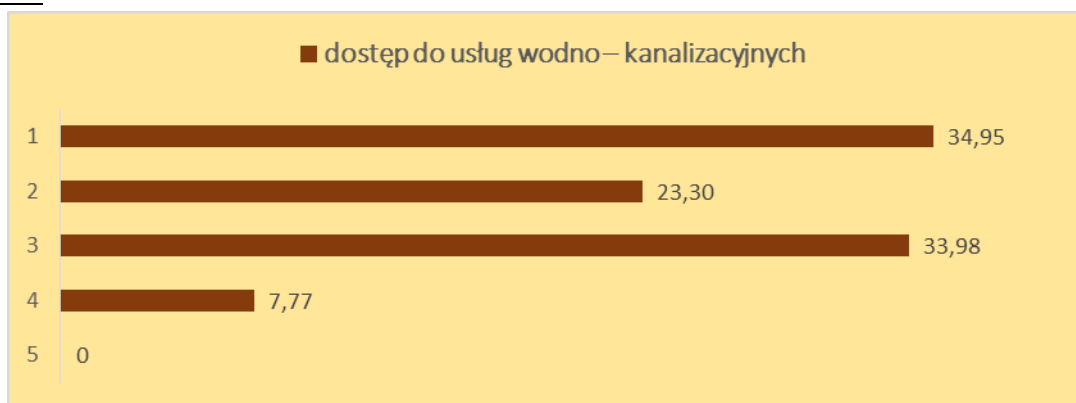
Pytanie 7

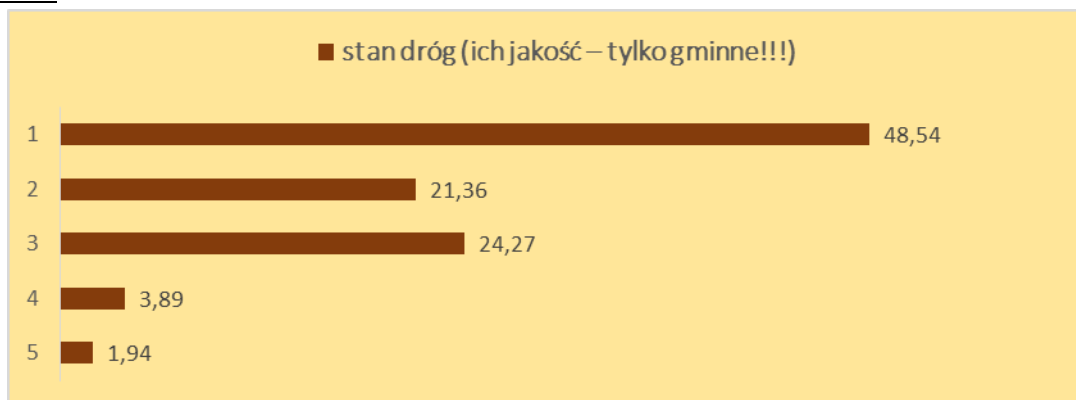
Pytanie 8

Pytanie 9

Pytanie 10

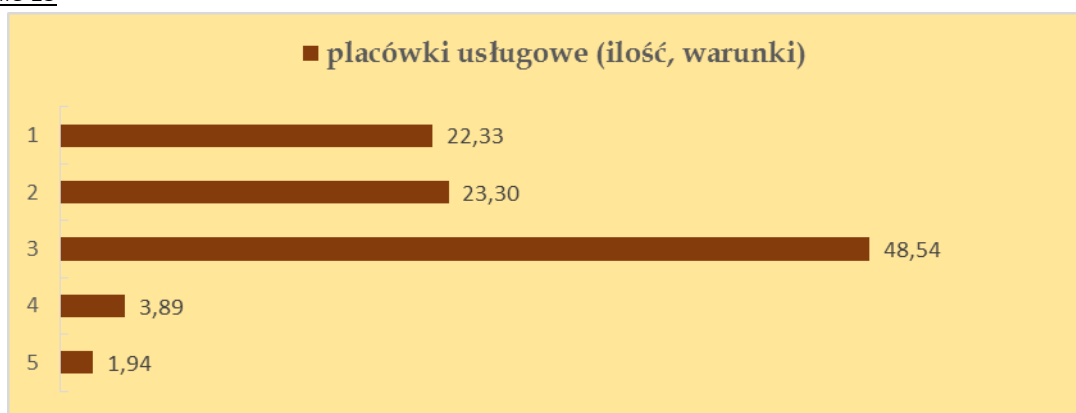
Pytanie 11

Pytanie 12

Pytanie 13

Pytanie 14

Pytanie dotyczyło wskazania innych uwag widzianych oczami respondentów wraz z oceną. Wśród propozycji pojawiły się następujące tematy, które oczami oceniających powinny zostać poprawione, zmienione. Są to:

1. brak dostępności komunikacji PKP (niewykorzystana) i PKS - wraz z oceną 1 (najgorszą)
2. mimo instalacji masztów dla sieci internetu przy salach wiejskich nadal brak uruchomienia inwestycji. Brak obiecanego Hotspotu – Wifi PKS - wraz z oceną 1 (najgorszą)
3. nowe place zabaw, siłownie na powietrzu, remonty świetlic – wraz z oceną 5 (najwyższą)
4. brak komunikacji kolejowej – wraz z oceną 1 (najgorszą)
5. brak nadzoru Gminy nad funkcjonowaniem dużych chlewni oraz innych zakładów produkcji zwierząt. Lekceważenie zagrożeń jakie stwarzają dla środowiska i mieszkańców – wraz z oceną 1 (najgorszą)

W wielu ankietach uwag nie było.

Reasumując powyższe pytania zauważyć można iż średnia ocen wahała się pomiędzy oceną 3, 2 i 1. Najgorzej ocenione zostały obszary związane z rynkiem pracy, gdzie prawie 46% osób stwierdziło, iż w Gminie jest w tym zakresie bardzo źle – i oceniła tę kategorię na oceną 1). Najgorsza ocena została także przyznana jakości dróg – 48,5%, jak również dostępowi do Internetu 44,6%. Najlepiej natomiast ocenione zostały obszary edukacji przedszkolnej gdzie 31% osób oceniło tą kategorię na oceną 3, a 26 % na ocenę 4. Dodatkowo ok. 9% mieszkańców przyznało w tej kategorii ocenę najwyższą -5. Porównywalne wyniki przedstawione zostały w obszarze edukacji i bezpieczeństwa,

Najczęściej przyznawaną oceną była cyfra „3”. Powyższa diagnoza odpowiedzi wskazuje zatem na elementy i sfery życia w Gminie Sławno, które wymagają dodatkowego wsparcia zarówno infrastrukturalnego jak i instytucjonalnego. Odpowiedzi te posłużyły także do sprecyzowania zadań inwestycyjnych, które zostały wskazane w punkcie 4 Strategii.

II. OBSZARY BĘDĄCE NAJWIĘKSZYM PROBLEMEM GMINY

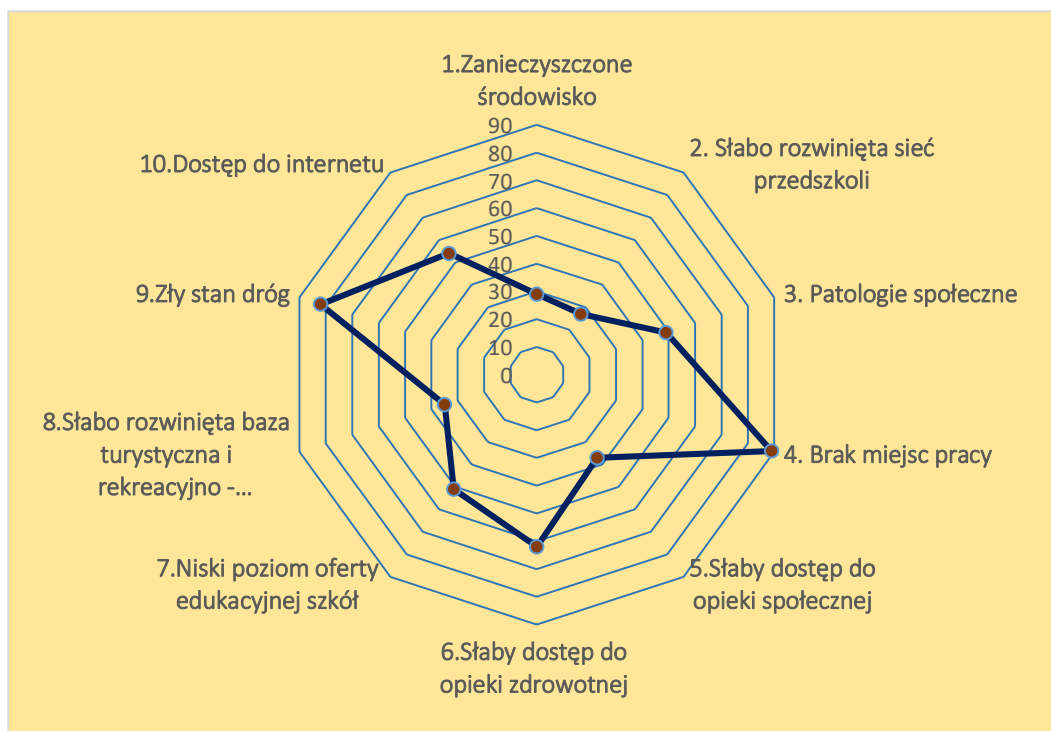
W niniejszym bloku tematycznym respondenci mieli wskazać i ponumerować od 1 do 10 obszary, które wg nich są największym problemem w Gminie. Każdy z respondentów miał wskazać co najmniej 5 obszarów. Do wyboru były następujące elementy:

Liczba przyznanych punktów	Kryterium
29	Zanieczyszczone środowisko
27	Słabo rozwinięta sieć przedszkoli
49	Patologie społeczne
89	Brak miejsc pracy
37	Słaby dostęp do opieki społecznej
62	Słaby dostęp do opieki zdrowotnej
51	Niski poziom oferty edukacyjnej szkół
35	Słabo rozwinięta baza turystyczna i rekreacyjno-wypoczynkowa
82	Zły stan dróg
54	Dostęp do Internetu
0	Inny (proszę podać jaki?) .....

Wskazane powyżej odpowiedzi pokazują, że największym problemem w Gminie Sławno widzianym oczami respondentów jest zarówno brak miejsc pracy (89 odpowiedzi), jak i zły stan dróg (82 odpowiedzi). Dużym deficytem w oczach respondentów jest także słaby dostęp do opieki zdrowotnej (62 odpowiedzi) oraz dostęp do Internetu (54 odpowiedzi). Elementy te jednocześnie dają wyraz sprecyzowanych celów, które powinny być wzięte pod uwagę w przyszłości.

Powyższe odpowiedzi pokazano na dodatkowym poniższym wykresie:

Wykres 8 – Wykres dotyczący odpowiedzi na obszar nr II określony w ankiecie

III. DZIAŁANIA, KTÓRE POWINNY BYĆ REALIZOWANE W PIERWSZEJ KOLEJNOŚCI

Kolejnym ważnym blokiem tematycznym było wskazanie działań, które powinny być realizowane w Gminie Sławno w pierwszej kolejności. Respondenci mieli ponumerować poszczególne zadania od 1 do 10. Tematami branymi pod uwagę były:

Liczba przyznanych punktów	Kryterium
72	Nakłady inwestycyjne na rozwój szkół (remonty i budowa sal gimnastycznych, itp.)
79	Budowa infrastruktury przy drogach /parkingi, chodniki, oświetlenie, zatoki itp./
65	Wspieranie lokalnych przedsiębiorców i poszukiwanie inwestorów zewnętrznych
45	Wspieranie rozwoju organizacji pozarządowych
62	Nakłady na inwestycje sprzyjające rozwojowi turystyki
82	Zwiększenie oferty edukacyjnej szkół
55	Zwiększanie estetyki gminy
93	Remonty i budowa dróg
34	Współpraca z gminami partnerskimi
72	Wspieranie działań artystycznych, kulturalnych i promocja gminy
45	Rozszerzenie oferty opieki przedszkolnej
72	Dostęp do Internetu
34	Zwiększenie pomocy socjalnej dla najuboższych
45	Zapewnienie opieki dla dzieci do lat 3 (żłobki)
41	Organizacja opieki dziennej nad osobami starszymi
62	Budowa i remonty świetlic
72	Budowa placów zabaw i zagospodarowanie terenów rekreacyjnych

Oceniając odpowiedzi zauważyć można iż wielu respondentów konsekwentnie wskazuje jako istotne działania elementy związane z „Remontami i budową dróg”, „Budową infrastruktury przy drogach /parkingi, chodniki, oświetlenie, zatoki itp./”, „zwiększeniem oferty edukacyjnej szkół”, czy w równym stopniu „budowę placów zabaw i zagospodarowanie terenów rekreacyjnych”, „Wspieranie działań artystycznych, kulturalnych i promocja gminy” czy „Dostęp do Internetu” oraz „Nakłady inwestycyjne na rozwój szkół (remonty i budowa sal gimnastycznych, itp.)”, bowiem elementy te jako najważniejsze zaznaczyło ok 50% osób. Elementy te powinny być „drogowskazem” dla władarzy Gminy, którzy w zaplanowanych działaniach powinni wziąć pod uwagę potrzeby swoich mieszkańców.

Co ważne, dla najistotniejszych zadań poproszono o wskazanie – nazwanie i umiejscowienie tematów.

Były to zadania:

- 1) Budowa drogi w centrum Pomiłowa do krzyża do Centrum Promocji Rzeki Wieprzy i dalej w prawo do drogi asfaltowej.
- 2) Słabe oświetlenie uliczne na terenie Gminy, wyłączenie lamp w nocy.
- 3) Wykonanie szlaków rowerowych z lepszej jakości materiałów.
- 4) Budowa drogi i sieci wodno-kanalizacyjnej w Janiewicach.
- 5) Remont Sali wiejskiej w . Boleszewo.
- 6) Remont dróg gminnych i powiatowych w m. Boleszewo.
- 7) Wspieranie działań artystycznych, kulturalnych, promocja gminy.
- 8) Budowa przystani kajakowych.
- 9) Budowa drogi Żabno – Noskowo.
- 10) Zwiększenie oferty edukacyjnej szkół
- 11) Budowa dróg do kolonii.
- 12) Przystań kajakowa w Pomiłowie.
- 13) Budowa Sali gimnastycznej w Sławsku (2x)
- 14) Budowa chodnika w m. Sławsko, Tychowo, Pomiłowo.
- 15) Wspieranie lokalnych przedsiębiorców, a nie branie tych spoza terenu Gminy.
- 16) Doświetlenie wsi i przejść dla pieszych (lampy oświetlające z góry).
- 17) Budowa drogi Brzeście – Janiewice.
- 18) Rozwój turystyki nad jeziorem w Łętowie.
- 19) Budowa chodników we Wrześnicy, zwiększenie liczby oświetlenia w całej miejscowości.
- 20) Większy dostęp do kultury, promowanie turystyki naszego regionu.
- 21) Poszukiwanie i wspieranie inwestorów.
- 22) Bezpieczeństwo przy drogach np. chodnik w Sławsku.
- 23) Potrzeba stworzenia projektu integrowania społeczności.
- 24) Chodniki we Wrześnicy (2 x)
- 25) Oświetlenie wzdłuż drogi dojazdowej do Wrześnicy.
- 26) Dostęp do Internetu we Wrześnicy.
- 27) Poszukiwanie inwestorów zewnętrznych, którzy daliby pracę.
- 28) Budowa chodników w Sławsku.
- 29) Budowa ścieżki rowerowej Sławsko – Sławno.
- 30) Uruchomienie położonej sieci światłowodowej.
- 31) Remonty dróg wraz z komunikacją w miejscowości Boleszewo.
- 32) Modernizacja świetlicy wiejskiej w m. Boleszewo.
- 33) Dostępność do Internetu w Boleszewie.
- 34) Budowa żłobka.
- 35) Budowa świetlicy wiejskiej w Starym Krakowie.
- 36) Remont drogi Grzybno – Kanin.
- 37) Minimalizowanie uciążliwości chlewni istniejącej w miejscowości Brzeście.
- 38) Remont świetlicy w Brześciu.
- 39) Budowa chodnika a przez to zwiększenie bezpieczeństwa mieszkańców Brześcia.

- 40) Budowa kanalizacji w Gminie (6x)
- 41) Drogi w Smardzewie i oświetlenie dróg o godz. 24.00 – 6.00 (8x)
- 42) Remont drogi w Smardzewie (9x).
- 43) Budowa chodnika z wioski na kolonię w Smardzewie (2x).
- 44) Budowa kanalizacji w Smardzewie.
- 45) Modernizacja i rozbudowa placu zabaw w Smardzewie (2x).
- 46) Remont i przebudowa świetlicy w Smardzewie (3x).
- 47) Bezpieczeństwo na „krzyżówce” w Smardzewie (4x).

IV. PROBLEMY SPOŁECZNE DO ROZWIĄZANIA W PIERWSZEJ KOLEJNOŚCI

W ramach danego bloku pytań respondenci mieli wziąć pod uwagę elementy związane ze wskazaniem problemów społecznych, które wg nich powinny zostać rozwiązane w pierwszej kolejności. Były to:

Liczba przyznanych punktów	Kryterium
134	Przestępczość (14,46%)
152	Bezrobocie (16,40%)
124	Bieda (13,38%)
103	Przemoc w rodzinie (11,11%)
94	Narkomania (10,14%)
79	Niedobór organizacji pomagających w znalezieniu pracy (8,52%)
82	Mała aktywność środowisk lokalnych (8,84%)
96	Brak dostępu do nowoczesnej technologii (komputer, internet) (10,35%)
63	Emigracja młodych i dobrze wykształconych osób do większych ośrodków (6,8%)
	Inny (jaki?)

Wśród wskazanych wyżej odpowiedzi największym problemem wg ankietowanych jest bezrobocie (16,4%), przestępczość (14,46%) oraz bieda (13,38%). Elementy te wskazało łącznie ponad 40% badanych. Kolejnym elementem była „przemoc w rodzinie”, na którą uwagę zwróciło 11,11% respondentów oraz „brak dostępu do nowoczesnej technologii (komputer, internet)” (10,35%), a także w niemalże równym stopniu „narkomania” (10,14%). Najmniejszym problemem wg oceniających była „emigracja młodych i dobrze wykształconych osób do większych ośrodków” (6,8%) oraz mała aktywność środowisk lokalnych (8,84%).

Powyższe odpowiedzi zestawiono także na wykresie:

Wykres 9 – Wykres dotyczący odpowiedzi na obszar nr IV określony w ankiecie

V. KIERUNKI ROZWOJU

W ramach ostatniego pytania ankietowani zostali poproszeni o wskazanie spośród niżej wymienionych kierunków rozwoju na te, które uważają za najważniejsze. Pytania miały zostać ponumerowane od najważniejszego (1) do najmniej ważnego (8).

Wskazane poniżej ilości są wynikową sumy dodanych wartości w ramach przyporządkowanych cyfr dla każdego kryterium. Następnie te kryteria przeliczono jako średnią arytmetyczną a wynikiem przyznano lokaty od 1 do 8.

Respondenci udzielili następujących odpowiedzi:

Nazwa kryterium	Liczba przyznanych punktów	% całości	Średnia arytmetyczna	Lokata od 1 do 8
Wsparcie podejmowania przez mieszkańców wsi działalności pozarolniczej (zakładanie firm, agroturystyka)	497	13,40	4,83	7
Promocja zatrudnienia poza rolnictwem oraz przedsiębiorczości na obszarach wiejskich	440	11,87	4,27	5
Wsparcie firm działających lokalnie w celu organizowania nowych miejsc pracy	470	12,68	4,56	6
Wsparcie samozatrudnienia w usługach na rzecz ludności wiejskiej i turystów	385	10,38	3,74	2
Działania wspierające jakość edukacji na wsiach, poprawę dostępności do usług społecznych i kulturalnych	411	11,08	3,99	4
Wpływanie na wzrost atrakcyjności turystycznej i inwestycyjnej obszarów wiejskich	362	9,76	3,51	1
Budowanie wizerunku wsi oraz promocja atrakcyjności obszarów wiejskich	391	10,54	3,80	3
Inny (jaki?) - budowa kanalizacji (2 osoby)	752	20,28	7,30	8

Analizując wyniki zauważyć można, że dla mieszkańców Gminy Sławno kierunkiem rozwoju, który powinien być obrany w najbliższej przyszłości jest „Wpływanie na wzrost atrakcyjności turystycznej i inwestycyjnej obszarów wiejskich”. Dla odpowiedzi tej ankietowani wskazali łącznie najmniejszą liczbę punktów (362) co w rankingu dało miejsce 1. Kolejnym ważnym elementem jest „Wsparcie samozatrudnienia w usługach na rzecz ludności wiejskiej i turystów”. Kierunek ten wg respondentów jest 2 co do ważności kierunkiem rozwoju, którego przydzielono 385 punktów oraz „Budowanie wizerunku wsi oraz promocja atrakcyjności obszarów wiejskich” (391 punktów z lokatą) nr 3. Najmniej ważnym elementem są czynniki określone w ankiecie jako „inny” dla którego mieszkańcy przyznali największą liczbę punktów - 752. Tylko 2 ankietowanych na 103 osoby wskazało, że element ten jest bardzo ważny i chcieliby aby powstała w Gminie kanalizacja. Jednak dla innych odp. ta była nieistotna bowiem nie wskazali przykładów, które mogłyby być kierunkami rozwoju Gminy.

Wykres 10 – Wykres dotyczący odpowiedzi na obszar nr V określony w ankiecie

Wskazane wyżej odpowiedzi we wszystkich obszarach posłużyły w sformułowaniu propozycji projektów strategicznych w ramach kierunków Strategii określonych w powyższych rozdziałach, a także określeniu analizy SWOT dla Gminy Sławno.

wzór ankiety:

NASZA ANKIETA

Szanowni Państwo, mieszkańcy Gminy Sławno,

W związku z przystąpieniem do opracowania nowej Strategii Rozwoju Gminy Sławno na lata 2016-2025, zwracamy się do Państwa z prośbą o wypełnienie poniżej przedstawionej ankiety.

Ankieta ma na celu przedstawienie opinii mieszkańców na temat Gminy, widzianej Państwa „oczami”.

Ma ona niezwykle istotne znaczenie, gdyż powszechność w zakresie wypełniania ankiet przez mieszkańców ma bardzo duży wpływ na jakość gotowego dokumentu / opracowania bowiem daje nam możliwość urealnienia Państwa oczekiwania na cały proces rozwoju.

Co istotne, udział w ankiecie jest ANONIMOWY a wyniki będą przedstawiane wyłącznie w postaci skompilowanej / łącznej pod warunkiem wypełnienia jej całości! Łącznie z metryczką na końcu identyfikującą ogólnie osobę wypełniającą ankietę.

Dlatego prosimy o wpisanie krzyżyka we właściwym polu wyboru co stanowić będzie zarazem Państwa ocenę zachodzących procesów czy obecnego stanu rzeczy.

Przyjęta dla celów statystycznych skala ocen została wyrażona metodą szkolną w cyfrach od 1 (najgorsza) do 5 (najlepsza).

1. Jak ocenia Pani/Pan warunki życia w Gminie ?

Pytanie / Ocena	5	4	3	2	1
lokalny rynek pracy (dostęp do miejsc pracy)	☐	☐	☐	☐	☐
pomoc społeczna (poziom pomocy)	☐	☐	☐	☐	☐
opieka zdrowotna (dostęp)	☐	☐	☐	☐	☐
bezpieczeństwo mieszkańców (poczucie)	☐	☐	☐	☐	☐
edukacja przedszkolna (dostęp, warunki)	☐	☐	☐	☐	☐
edukacja(jakość usług, nauczania)	☐	☐	☐	☐	☐
dostępność do kultury i rozrywki (obiekty, oferta)	☐	☐	☐	☐	☐
dostępność do sportu i rekreacji (obiekty, oferta)	☐	☐	☐	☐	☐
dostęp do usług wodno – kanalizacyjnych	☐	☐	☐	☐	☐
stan dróg (ich jakość – tylko gminne!!!)	☐	☐	☐	☐	☐
stan środowiska naturalnego (estetyka, mała architektura)	☐	☐	☐	☐	☐
dostęp do Internetu (jakość, dostępność)	☐	☐	☐	☐	☐
placówki usługowe (ilość, warunki)	☐	☐	☐	☐	☐
inne uwagi (widziane Państwa oczami – proszę wpisać i ocenić!)					

2. Proszę zaznaczyć (poprzez wstawienie znaku „x”) pięćz niżej wymienionych obszarów, które zdaniem Pani/Pana są największym problemem Gminy?

☐	Zanieczyszczone środowisko
☐	Słabo rozwinięta sieć przedszkoli
☐	Patologie społeczne
☐	Brak miejsc pracy
☐	Słaby dostęp do opieki społecznej
☐	Słaby dostęp do opieki zdrowotnej
☐	Niski poziom oferty edukacyjnej szkół
☐	Słabo rozwinięta baza turystyczna i rekreacyjno - wypoczynkowa
☐	Zły stan dróg
☐	Dostęp do internetu
☐	Inny (proszę podać jaki?) .....

3. Które zdaniem Pani/Pana działania powinny być realizowane w pierwszej kolejności (proszę wskazać maksymalnie 10 numerując je od 1 (najpilniejsze) do 10 (najmniej ważne)

Działanie	
☐	Nakłady inwestycyjne na rozwój szkół (remonty i budowa sal gimnastycznych, itp.)
☐	Budowa infrastruktury przy drogach /parkingi, chodniki, oświetlenie, zatoki itp./
☐	Wspieranie lokalnych przedsiębiorców i poszukiwanie inwestorów zewnętrznych
☐	Wspieranie rozwoju organizacji pozarządowych
☐	Nakłady na inwestycje sprzyjające rozwojowi turystyki
☐	Zwiększenie oferty edukacyjnej szkół
☐	Zwiększanie estetyki gminy
☐	Remonty i budowa dróg
☐	Współpraca z gminami partnerskimi
☐	Wspieranie działań artystycznych, kulturalnych i promocja gminy
☐	Rozszerzenie oferty opieki przedszkolnej
☐	Dostęp do Internetu
☐	Zwiększenie pomocy socjalnej dla najuboższych
☐	Zapewnienie opieki dla dzieci do lat 3 (żłobki)
☐	Organizacja opieki dziennej nad osobami starszymi
☐	Budowa i remonty świetlic
☐	Budowa placów zabaw i zagospodarowanie terenów rekreacyjnych

Najważniejszy z tematów (do 3) proszę nazwać i umiejscowić np. budowa drogi w miejscowości X

4. Jakie problemy społeczne zdaniem Pani/Pana należy rozwiązać w pierwszej kolejności (proszę ponumerować od najważniejszego do najmniej ważnego od 1 do 10)

	Przestępczość
	Bezrobocie
	Bieda
	Przemoc w rodzinie
	Narkomania
	Niedobór organizacji pomagających w znalezieniu pracy
	Mała aktywność środowisk lokalnych
	Brak dostępu do nowoczesnej technologii (komputer, internet)
	Emigracja młodych i dobrze wykształconych osób do większych ośrodków
	Inny (jaki?)

5. Jakie kierunki rozwoju z wymienionych poniżej są według Pani/ Pana najważniejsze (proszę ponumerować od najważniejszego do najmniej ważnego od 1 do 8).

	Wsparcie podejmowania przez mieszkańców wsi działalności pozarolniczej (zakładanie firm, agroturystyka)
	Promocja zatrudnienia poza rolnictwem oraz przedsiębiorczości na obszarach wiejskich.
	Wsparcie firm działających lokalnie w celu organizowania nowych miejsc pracy
	Wsparcie samozatrudnienia w usługach na rzecz ludności wiejskiej i turystów.
	Działania wspierające jakość edukacji na wsiach, poprawę dostępności do usług społecznych i kulturalnych.
	Wpływanie na wzrost atrakcyjności turystycznej i inwestycyjnej obszarów wiejskich.
	Budowanie wizerunku gminy oraz promocja atrakcyjności obszarów wiejskich.
	Inny (jaki?)

METRYCZKA – konieczna do wypełnienia abyśmy mogli wziąć pod uwagę Pani / Pana odpowiedzi!!!

W ankiecie udział wzięli:

(proszę umieścić krzyżyk we właściwym polu)

	kobieta	mężczyzna
płeć		

	poniżej 21 lat	21 – 45 lat	46 – 60 lat	powyżej 61 lat
wiek				

	student / uczeń	rolnik	przedsiębiorca	zatrudniony	bezrobotny	inne
zatrudnienie						

Serdecznie dziękujemy za wzięcie udziału w ankiecie